

సమావేశము - IX
 వాల్యూం - II
 నెం. 2

వెల : రూ. 52-00
 23 మార్చి, 2018
 శుక్రవారం,
 (శక సం. 1940,
 చైత్రం - 2)

తెలంగాణ శాసన సభ కార్యకలాపాలు

అధికార నివేదిక

విషయ సూచిక

1.	నక్షత్రపు గుర్తుగల ప్రశ్నలు - వాగ్రూప సమాధానములు	...	1
2.	ప్రకటన : ప్రభుత్వ బిల్లులకు సవరణలు స్వీకరించు గడువు గురించి	...	16
3.	సభా కార్యక్రమము : వాయిదా తీర్మానాల అనుమతి గురించి	...	16
4.	2018-2019 సం.పు వార్షిక ఆదాయ-వ్యయ పట్టిక (బడ్జెట్) - గ్రాంట్ల కొరకు అభ్యర్థనలు	...	16
5.	కోత తీర్మానముల ప్రతిపాదన (అనుబంధం-1)	...	17
6.	జీరో అవర్	...	23
7.	2018-2019 సం.పు వార్షిక ఆదాయ-వ్యయ పట్టిక (బడ్జెట్) పై- సాధారణ చర్చ (ఐదవ రోజు)	...	25
8.	2018-2019 సం.పు వార్షిక ఆదాయ-వ్యయ పట్టిక (బడ్జెట్) - గ్రాంట్ల కొరకు అభ్యర్థనలు (ఆమోదించబడినవి) (అనుబంధం-2)	...	64

తెలంగాణ శాసనసభ

ప్రధాన అధికారులు

సభాపతి	:	శ్రీ ఎస్. మధుసూదనాచారి
ఉప సభాపతి	:	శ్రీమతి ఎం. పద్మా దేవేందర్ రెడ్డి
అధ్యక్షుల పేర్ల పట్టిక	:	శ్రీ బాబిరెడ్డి గోవర్ధన్ శ్రీ డి. ఎస్. రెడ్డా నాయక్ శ్రీమతి కొండ సురేఖ
కార్యదర్శి	:	డా.వి. నరసింహాచార్యులు
ఉప కార్యదర్శులు	:	శ్రీ ఎస్. దుర్గా ప్రసాద్ శ్రీ సిహెచ్. ఉపేందర్ రెడ్డి శ్రీమతి వి. ఎన్. ప్రసన్న కుమారి
సహాయ కార్యదర్శులు	:	శ్రీ బి. కమలాకర్ శ్రీమతి అలీవేలు శ్రీ ఎం. కృపాకర్ రావు శ్రీమతి బి. ప్రమీల శ్రీమతి ఎస్. నాగమణి శ్రీ డి. శ్రీనివాసులు
చీఫ్ రిపోర్టర్	:	శ్రీ పి. శ్రీనివాస్

తెలంగాణ శాసన సభ చర్చలు
అధికార నివేదిక
(తొమ్మిదవ సమావేశము - ఎనిమిదవ రోజు)

శుక్రవారం, మార్చి 23, 2018

(సభ ఉ. గం. 10.00 లకు ప్రారంభమైనది)
(గౌరవ సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో ఉన్నారు)

నక్షత్రపు గుర్తుగల ప్రశ్నలు - వాగ్రూప
సమాధానములు

MR.SPEAKER:- Please resume your seats.

Now Question Hour.

భూ రికార్డుల శుద్ధీకరణ

*Q.No.61(3269)

Sarvasri Srinivas Goud V.(Mahabobnagar), Kalvakuntla Vidya Sagar Rao (Korutla), Aroori Ramesh (Waradhanapet), and Alla Venkateswar Reddy (Devarkadra):- Will the Deputy Chief Minister (Revenue) be pleased to state:

a) whether it is a fact that purification of land records has been successfully completed in the State;

b) whether it is also a fact that it is decided to sanction one month basic pay as incentive to Revenue staff who worked hard for its successful completion;

c) the number of employees being benefitted by this and the quantum of amount will be spent therefor;

d) the percentage of lands for which records have been purified;

e) the number of ryots to be benefitted through this;

f) the time by which pattadar pass books will be given to ryots?

DEPUTY CHIEF MINISTER (REVENUE)
(SRI MOHD. MAHAMOOD ALI):- a) Yes Sir.

b) Yes Sir.

c) 35,172, Rs.72 crores approximately

d) 93%.

e) 72,12,111.

f) During the month of April/May,2018.

శ్రీ వి. శ్రీనివాస్ గౌడ్:- అధ్యక్షా, రెవెన్యూ శాఖలో పనిచేస్తున్న ఉద్యోగులందరినీ అభినందిస్తూ వారికి ఒక నెల జీతం అదనంగా చెల్లిస్తామని ప్రకటించినందుకు ముఖ్యమంత్రి గారికి, మంత్రి గారికి ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. భూ ప్రక్షాళన చేయడమనేది ఒక గొప్ప నిర్ణయమే కాకుండా సాహసోపేతమైనది. మనకు స్వాతంత్ర్యం రాకముందు 1924లో మహారాష్ట్రనుంచి మనుషులను రప్పించి సర్వే చేయించారు. అందువల్లనే ఇప్పటికీ కూడా భూ రికార్డులలో మరాఠీ మరియు ఉర్దూ వదాలు ఉంటాయి. 1924వ సంవత్సరం తరువాత భూ రికార్డుల ప్రక్షాళన చేయలేదు. అప్పుడు కూడా కేవలం సాగు భూమికి సంబంధించి మాత్రమే సర్వే చేసి మిగతా భూమిని ఉపహించి ఎకరాలను నమోదు చేశారు. నిజానికి తెలంగాణలోని ఏ జిల్లాలో ఎంత భూమి ఉన్నదనే లెక్కకూడా లేదు. చాలా చోట్ల భూములకు సంబంధించి భూ రికార్డులలో ఒక విధంగా ఉంటే వారి పాస్ పుస్తకాలలో మరొక రకంగా ఉంటుంది, ప్రభుత్వ భూమి లెక్క ఒక రకంగా ఉంటుంది. గతంలో చాలామంది పెద్దలు పేదలకు భూమి ఇవ్వాలనే ఉద్దేశంతో భూదాన్ బోర్డుకు కూడా భూములను ఇచ్చారు. ల్యాండ్ సీలింగ్ యాక్టు వచ్చిన తరువాత కూడా చాలామంది భూములను ప్రభుత్వం తీసుకోవడం జరిగింది. నిజాం కాలనాటి వక్ఫ్ భూములు, దేవాలయాల భూములు, ప్రభుత్వ భూములు, అసైన్డ్ భూములకు సంబంధించి గతంలో లెక్క ఉండేది కాదు. చాలా గ్రామాలలో ఒక కుటుంబంలోని అన్నదమ్ములు భూములు పంచుకుంటే అక్కడొక ఎకరం భూమి, ఇక్కడొక ఎకరం భూమి అనే

విధంగా వచ్చేది. కాబట్టి వారు ఆ భూములను ఇతరులకు అమ్మాలనుకున్నప్పుడు చాలా ఇబ్బందులు వచ్చేవి. ఇలాంటి అనేక రకాలైన సమస్యలను మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు గమనించి ఈ సమస్యను పరిష్కారం చేయాలని ఆలోచించి ఒక గొప్ప నిర్ణయం తీసుకోవడాన్ని నిజంగా తెలంగాణ ప్రజలందరూ హర్షించాల్సిన అవసరమున్నది. భారతదేశంలో ఉన్న అన్ని రాష్ట్రాలలో కూడా ఇలాంటి భూ నివాదాలున్నప్పటికీ వాటిని ఎలా పరిష్కరించుకోవాలనే ఆలోచన కూడా వారికి రాలేదు. ఎన్నో పథకాలకు, ఎన్నో కార్యక్రమాలకు ఒక ప్రయోగశాలగా మారినటువంటి ఈ తెలంగాణ రాష్ట్రంలో భూ రికార్డుల ప్రక్షాళన అనేది కూడా ఒక గొప్ప నిర్ణయం.

అసలు మన రాష్ట్రంలో అసైన్డ్ భూములు ఎన్ని ఉన్నాయి? ఇప్పటివరకు అన్యాయమైన అసైన్డ్ భూములను గుర్తించారా? వీటి విస్తీర్ణం ఎంత? వాటిమీద తీసుకున్న చర్యలేమిటి? అసైన్డ్ భూములలో ఎవరైనా పేదవాళ్లు కబ్జాలో ఉంటే అర్హులైన వారికి ఆ భూములను ఇవ్వడానికేమైనా చర్యలు తీసుకుంటున్నారా? రాష్ట్రంలో నికరంగా సాగుచేసుకుంటున్న భూమి ఎంత అనేది తెలిస్తే సాగుచేయని భూమి ఎంత అనేది ఆటోమేటిక్ గా తెలుస్తుంది. వాటి వివరాలు ఏమున్నాయి? గతంలో గ్రామపంచాయతీ పక్కన ఉండే సాగు భూములు ఇప్పుడు నివాసయోగ్యంగా మారాయి. ఇలాంటి భూములను భూ రికార్డులలో ఏ కోణంలో చూపిస్తారు? వక్స్ భూములు, దేవాదాయ భూములు కూడా ఉన్నాయి. వక్స్ భూములు చాలావరకు సమైఖ్య రాష్ట్రంలో కబ్జాకు గురయ్యాయి. ఈ భూములు ఎవరి ఆధీనంలో ఉన్నాయి? వీటిమీద తీసుకున్న చర్యలేమిటి? పూర్వకాలంలో దేవాలయాలలో ధూప, దీప, నైవేద్యాల గురించి ఎవరి మీద ఆధారపడకుండా కొన్ని భూములను ఆ దేవాలయాలకు కేటాయించారు. కానీ అవన్నీ ఇప్పుడు కబ్జాలకు గురయ్యాయి. ఈ రకమైన భూములు ఎన్ని ఉన్నాయి, ఎన్ని కబ్జాలకు గురయ్యాయి అనే వివరాలు తెలియజేయాలని మీద్వారా అడుగుతున్నాను. అట్లాగే ప్రైవేట్ భూమి కూడా ఎంత ఉందని అడుగుతున్నాను. సీలింగ్ యాక్టు 1975-77 మధ్యలో వచ్చింది. ఈ సీలింగ్ యాక్టు ప్రకారం ఒక మనిషికి సగటున వెల్ ల్యాండు అయితే 24 ఎకరాలు, డ్రై ల్యాండ్ అయితే 54 ఎకరాల భూమి కలిగి ఉండొచ్చు. ఇప్పుడు మన రాష్ట్రంలో అనేక రకాల ప్రాజెక్టులు అందుబాటులోకి వస్తున్నాయి. గతంలో డ్రై ల్యాండుగా ఉన్న భూమి ఇప్పుడు వెల్ ల్యాండుగా మారుతున్నది. ఇప్పుడు ప్రాజెక్టుల వలన డ్రై ల్యాండు వెల్ ల్యాండు అవుతున్నందున ఒక మనిషికి సగటున 24 ఎకరాల వెల్ ల్యాండు మాత్రమే ఉండాలి అనే నిబంధనకు సంబంధించిన సీలింగ్ యాక్టును సవరించుకోవాల్సిన అవసరమున్నది.

గ్రామాలలో చాలావరకు భూ తగాదాలకు సంబంధించి లేదంటే గట్టు పంచాయతీలకు సంబంధించి పోలీస్ స్టేషన్ లకు

వెళుతుంటారు. స్వర్గీయ ఎన్.టి.రామారావు గారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు పటేల్, పట్వారీ వ్యవస్థను రద్దు చేయాలని చాలా గొప్ప నిర్ణయం తీసుకున్నారు. ఇప్పుడు అంతకంటే గొప్పగా మన ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ గారు ఆలోచించి అన్నదమ్ములు కొట్లాడుకోకుండా అందరూ కలిసిమెలసి ఉండాలనే ఆలోచన చేసి భూ ప్రక్షాళన చేయించారు. భూ రికార్డులలో అయిదెకరాల భూమి ఉన్నట్లుగా చూపిస్తే బయట మాత్రం మూడెకరాల భూమి మాత్రమే ఉండేది. ఇప్పుడు అలాంటి పరిస్థితులు తలెత్తకుండా కొత్తగా భూ రికార్డుల ప్రక్షాళన చేయడం ద్వారా ఎలాంటి సమస్యలు ఉండవని రాష్ట్రప్రజలందరూ చాలా సంతోషిస్తున్నారు. కొత్త పాస్ పుస్తకాలను ఎప్పటిలోగా అందజేస్తారనేది చెప్పాలని అడుగుతున్నాను. ఈ పాస్ పుస్తకాలలో వ్యవసాయ భూమి, వ్యవసాయేతర భూమి అనేవి విడివిడిగా చూపిస్తున్నారా అని మీద్వారా గౌరవ మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను.

10.10 | **శ్రీ కె. విద్యా సాగర్:-** అధ్యక్షా, బృహత్తరమైన భూ ఉ. శుద్ధీకరణ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టి, గత కొన్ని సంవత్సరాలుగా ఎన్నో సౌకర్యాలు చేస్తున్న రైతాంగానికి ఎటువంటి ఇబ్బందులు లేకుండా నేడు భూ రికార్డులను అందిస్తున్నందుకు ముఖ్యమంత్రి గారికి, రెవెన్యూ శాఖ మంత్రి గారికి ధన్యవాదములు తెలియజేస్తున్నాను. చాలా సంవత్సరాల క్రితం ప్రభుత్వం నిరుపేదలకు అందించిన అసైన్డ్ భూములకు సరైన నీటి సౌకర్యం లేనందున, ఇతరత్రా కారణాల వల్ల వాటిని రైతులు ఇతరులకు అమ్ముకోవడం జరిగింది. ఆ భూములను కొనుగోలు చేసిన రైతులు వాటిని సారవంతం చేసుకుని, బోర్లు, బావులు వేసుకుని పంటలు పండించు కుంటున్నారు. కావున, ఆ భూములపై ప్రస్తుతం ఎలాంటి చర్యలు తీసుకుంటున్నారనే విషయాలని తెలియజేయాలని కోరుతున్నాను.

అసైన్డ్ భూముల ఇవ్వడంలో భాగంగా ఫారెస్ట్ ప్రక్కన ఉండే భూములను కూడా పేదలకు ఇవ్వగా దానిని వారు చదును చేసుకుని, అభివృద్ధి పరుచుకుని పంటలు పండిస్తున్న సమయంలో ఫారెస్టు అధికారులు వచ్చి ఆ భూములు తమకు చెందినవని చెబుతూ ఆ భూముల్లో కందకాలు తీస్తున్నందున చాలా మంది పేదలు రోడ్డున పడే పరిస్థితి ఉంది. కావున, ఫారెస్టు అధికారులతో సరైన క్లాటి తీసుకుని ఆ భూములని పేద రైతులకు అందించాలని మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

جناب کوٹھی محمدین (Janab Kausar Mohiuddin): آپ کے ذریعے صاحب سے یہ کہا جا رہا ہے کہ اس کیلئے اس سال کے بعد جو زمینیں لیا گیا ہے، وہ بہت اچھی چیز ہے، اس کی اطلاع اور کسی مناسبت میں جو وقت زراعت کی زمینات ہیں، جو پتہ دیا جا رہا ہے، ان میں ایک column میں اس وقت تک کے پتہ دیا گیا ہے، اور اس طرح سے assigned land ہے، اور پورamboke land ہے، ان زمینات کو بھی پتہ دیا جا رہا ہے۔ یہ صرف حیدرآباد میں ہی نہیں بلکہ اس کی اطلاع میں ہزاروں ایکڑ علاقہ زمینات ہیں، ان زمینات کو بھی پتہ دیا جا رہا ہے، اس کے پتہ دیا گیا ہے۔ ان میں آپ کے ذریعے جو زمینیں صاحب سے پتہ دیا گیا ہے، ان کو وقت زراعت کی زمینات ہیں، آپ ان کا کیا کرنے والے ہیں؟ آپ وہ وقت کو گے، پتہ دیا جا رہا ہے، اس کے پتہ دیا گیا ہے۔

శ్రీ ఆరూరి రమేష్:- అధ్యక్షా, తెలంగాణ కొత్తగా ఏర్పడ్డ రాష్ట్రం అయినప్పటికీ ప్రపంచం, భారతదేశం తెలంగాణ వైపుకి చూసే విధంగా గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు అనేక సాహసోపేతమైన కార్యక్రమాలు చేపట్టారు. మొదటగా “సమగ్రకుటుంబ” సర్వే చేపట్టి జనాభా లెక్కలు తెలుసుకున్నారు. తెలంగాణ రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ఉన్నటువంటి లక్షలాది ఎకరాల భూమికి రికార్డులు సరిగ్గా లేవని, గత 90 సంవత్సరాలుగా పాత పద్ధతిలోనే భూ రికార్డులు ఉన్నాయని మరియు భూ తగాదాల, భూ దందాల వల్ల ఎంతో మంది అమాయకులు బలైన పరిస్థితి గతంలో ఉన్నందున పోరాడి తెచ్చుకున్న తెలంగాణ రాష్ట్రంలో అలాంటి పరిస్థితులు తలెత్తకుండా ఉండాలని, రైతులకు, ప్రజలకు ఉన్న భూ వివరాలను ప్రభుత్వం ద్వారా స్పష్టంగా చూపెట్టాలని ఒక గొప్ప ఆశయంతో భూ రికార్డుల శుద్ధీకరణ కార్యక్రమాన్ని తీసుకున్నందుకు ముఖ్యమంత్రి గారికి నిండు సభలో చేతులెత్తి నమస్కరిస్తున్నాను.

గతంలో భూ రికార్డుల శుద్ధీకరణ విధానాన్ని గుజరాత్ లాంటి రాష్ట్రాలు ప్రయోగం చేసినప్పటికీ ఇంకా ఆ ప్రాసెస్ పూర్తి కాలేదని విన్నాము. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి, మంత్రి గారి పిలుపు మేరకు మన రాష్ట్రంలోని రెవెన్యూ ఉద్యోగులు రికార్డులను శుద్ధి చేయడంలో ముందుండి, కేవలం మూడు మాసాల కాలంలోనే 95 నుంచి 98 శాతం వరకు రికార్డులను సరి చేసి అతి తక్కువ కాలంలో పాసు పుస్తకాలను అందించబోతున్నారని తెలిసింది.

గతంలో ట్యాంకుల విషయంలో రెవెన్యూ రికార్డుల్లో ఒకవిధంగా, ఇరిగేషన్ రికార్డుల్లో మరో విధంగా వివరాలు ఉండేవి. ఎఫ్.టి.ఎల్ని ఫిక్స్ చేయకపోవడం వల్ల చెరువులన్నీ అన్యాయంతో అయ్యే పరిస్థితి ఉంది. భూ శుద్ధీకరణలో భాగంగా చెరువులకు ఎఫ్.టి.ఎల్ని ఫిక్స్ చేస్తూ చెరువులను రక్షించడంతోబాటు చెరువుల క్రింద ఉన్న సాగు విస్తీర్ణం వివరాలు కూడా సవ్యంగా వచ్చేలా చూడాలని కోరుతున్నాను.

గతంలో ఏ ప్రభుత్వం ముందుకు రానప్పుడు “కుడా” పరిధిలోని భూములకు సాదాబైనామాలు ఇచ్చి భూ రికార్డుల శుద్ధీకరణలో భాగంగా ఇప్పుడు వారికి పక్కా పాస్ పుస్తకాలను ఇస్తున్నాము. నా వద్దన్న పేట నియోజకవర్గంలో ఒక చిన్న సమస్యను మీకు తెలియజేయాలని అనుకుంటున్నాను. భూరికార్డుల ప్రక్షాళన స్పెషల్ ఆఫీసర్, గతంలో వరంగల్ కలెక్టర్ గా కూడా పని చేశారు. గ్రేటర్ వరంగల్ లో కలిసిన 42 గ్రామాలు గతంలో “కుడా” పరిధిలో ఉండగా నేడు కార్పొరేషన్ పరిధిలోకి రావడం వల్ల వీరికి సాదాబైనామాలు వర్తించడం లేదు. కావున, విలీనమైన గ్రామాలను కూడా దృష్టిలో పెట్టుకుని సాదాబైనామాలు వర్తించే విధంగా వీరికి న్యాయం చేయాలని గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ నండ్ర వెంకట వీరయ్య (నత్తువల్లి):- అధ్యక్షా, అసైన్డ్ అయి ఇతరుల చేతుల్లో ఉన్న భూములకు పి.ఓ.టి. క్రింద కలెక్టర్లకు అధికారాలు ఇచ్చారు. అసైన్డ్ మెంట్ కాని భూముల విషయంలో ఎమ్మెల్యేల ఆధ్వర్యంలో ఉన్న అసైన్డ్ మెంట్ కమిటీలు పని చేస్తున్నాయా, లేదా? వాటిపై కూడా కలెక్టర్లకే అధికారాలు ఇచ్చారా? అనే విషయాలని తెలియజేయాలని కోరుతున్నాను.

వెబ్ ల్యాండ్ లో నమోదు కాని సర్వే నెంబర్లను కలిగి ఉన్న రైతుల పరిస్థితి ఏమిటి? వెబ్ ల్యాండ్ లో నమోదు చేసిన వివరాలలోనే 98 శాతం భూములు శుద్ధీకరణ జరిగిందని చెబుతున్నారు. కావున, వెబ్ ల్యాండ్ లో నమోదు కాని భూముల పరిస్థితి ఏమిటి? కాందిశీకులుగా వెళ్లిపోయిన వారి ఎవాక్యుయేటెడ్ ల్యాండ్స్ ఉన్నాయి. మా దగ్గర కల్లూరు మండలంలోని హనుమా తండాలోని 290 ఎకరాలను 40 సంవత్సరాలుగా గిరిజనులు సాగు చేసుకుంటున్నారు. గతంలో పని చేసిన కలెక్టర్ మరియు ప్రస్తుత కలెక్టర్ గారు సి.ఎల్.ఆర్ కి లేఖలు రాసినప్పటికీ వివరాలు రావడం లేదు. ఈ భూములని పార్ట్-బిలో ఉంచారు. కాందిశీకుల ఎవాక్యుయేటెడ్ ల్యాండ్ విషయంలో ఎలాంటి చర్యలు తీసుకుంటారనే విషయాలను తెలియజేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అన్నదమ్ముల మధ్యన వివాదాలు పరిష్కారం కాకుండా తెల్ల కాగితాలపై రాసుకున్న భూముల విషయంలో నోటి మాటగా గౌడ్ లైన్స్ ఇచ్చినట్లుగా ఎమ్మార్వోలు చెబుతున్నారు. కావున, ఈ విషయంలో ఎలాంటి చర్యలు తీసుకుంటున్నారనే విషయాలని తెలియజేయాలని కోరుకుంటున్నాను.

ప్రభుత్వం పేదలకు పట్టాలు ఇచ్చిన కొన్ని భూముల విషయంలో సంబంధిత భూములు తమకి సంబంధించినవని రెవెన్యూ అధికారులు అంటుంటే, నదరు భూములు తమకే సంబంధించినవని ఫారెస్టు వారు చెబుతున్నారు. కావున, ఇలాంటి వివాదాల పరిష్కారానికి ఎలాంటి చర్యలు తీసుకుంటున్నారు? ప్రభుత్వం సర్వేనే చేపట్టకుండా కొత్త పాసు పుస్తకాలు అందిస్తూ ఏవిధంగా వివాదాలు లేకుండా చేస్తారనే విషయాలను తెలియజేయాలని మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను. ఉదాహరణకు, నాకు సంబంధించిన భూమి ఒక చోట ఉన్నది మరియు నా భూమి వేరే సర్వే నెంబరులో ఉన్నప్పటికీ మీరు వాటిని సర్వే చేయకుండా, నేను ఏదైతే సర్వే నెంబరులో ఉన్నానో, ఆ భూమిని సర్వే చేయకుండా, సర్వేయర్స్ ని కూడా నియమించకుండా రేపు ఇచ్చేటటువంటి కొత్త పాసు పుస్తకాల్లో భూ వివరాలను చేర్చి వివాదాలు లేకుండా ఏరకంగా చేస్తారనే విషయాలని తెలియజేయాలని కోరుతున్నాను. వేమునూరు మండలం, అమ్మపాలెం గ్రామంలో ఒకే సర్వే నెంబరు క్రింద ఆరు వేల ఎకరాల భూమి ఉన్నది. ఈ భూమిని ఇప్పటివరకు సర్వే చేయలేదు. పెనుబల్లి మండలం, తాళ్లపింట గ్రామం, నత్తువల్లి మండలం, బేతువల్లి గ్రామం

మొదలైన ప్రాంతాల్లో ఒకే సర్వే నెంబరు మీద మూడు, నాలుగు వేల ఎకరాల భూమి ఉన్నది. భూ ప్రక్షాళన సందర్భంగా వాటిని సర్వే చేయకుండా భూ రికార్డుల శుద్ధీకరణ జరిగిందని ఏవిధంగా చెబుతున్నారనే విషయాన్ని తెలియజేయాలని మంత్రి గారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

డా.కె.లక్ష్మణ్ (ముషీరాబాద్):- అధ్యక్షా, హైదరాబాదుకు సంబంధించిన భూ రికార్డుల్లో దశాబ్దాల క్రితం జరిగిన తప్పిదాల వల్ల హైదరాబాదు ప్రజలు ఇప్పుడు చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. హైదరాబాదుకి సంబంధించి మొన్న కూడా ఈ అంశం గురించి ప్రస్తావించగా సంబంధిత విషయమై తదుపరి ఆలోచన చేస్తామని ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పారు. హైదరాబాదులో 16 రెవెన్యూ మండలాలు ఉన్నాయి. ఎప్పుడో దశాబ్దాల క్రింద ముషీరాబాద్ లోని 16 బస్టీలకు సంబంధించిన రికార్డుల్లో “జి” అని పొందుపరచడం వల్ల అధికారులు వారికి ఇప్పుడు నోటీసులు జారీ చేసి జీ.ఓ.నెం.59 ప్రకారం లక్షల రూపాయలు కట్టాలని చెబుతున్నారు. ప్రజలు గతంలో భూముల్ని కొనుగోలు చేసి రిజిస్ట్రేషన్ చేసుకుని వాటిపై లోన్లు తీసుకోవడం జరిగింది. కానీ, ఇప్పుడు అదనంగా లక్ష రూపాయలు కట్టాలని అధికారులు చెబుతున్నారు. తమకు సమెఖ్య రాష్ట్రంలో కూడా ఇలాంటి నోటీసులు రాలేదని, కొట్లాడి తెలంగాణ తెచ్చుకున్న తరువాత ఇప్పుడు తమకు నోటీసులు వస్తున్నాయని గృహ యజమానులు వాపోతున్నారు. కావున, హైదరాబాదులో జరిగిన ఇలాంటి తప్పిదాలను కూడా సరిదిద్దాలని కోరుకుంటున్నాను.

రికార్డుల్లో “జి” అని ఉన్నంత మాత్రాన యాజమానులు సొంత దారులు కారా? అని నిన్న హైకోర్టు ప్రశ్నించడాన్ని రెవెన్యూ మంత్రి గారు కూడా విని ఉంటారు. కావున, హైదరాబాదులో కూడా భూ రికార్డులు ఒకసారి పరిశీలించాలనీ, బస్టీలు బస్టీలుగా కట్టడాలు వచ్చిన తరువాత ఈ రోజు గృహ యజమానులకు జరిమానాలు వేసి వాటిని సొంతం చేసుకోవాలని చెప్పడం సరికాదని, రికార్డులను సరిదిద్దితే వాళ్లకు న్యాయం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. హైదరాబాదులో కొన్ని వేల కుటుంబాలు ఇబ్బంది పడుతున్నందున ఆ సమస్యకు పరిష్కారం చూపాలని మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ దుర్గం చిన్నయ్య (బెల్లంపల్లి):- అధ్యక్షా, బెల్లంపల్లి నియోజకవర్గంలోని కొన్ని గ్రామాల్లో జంగు సిపాయిల పేర్లపై కొన్ని భూములు ఉన్నాయి. గత 40 నుంచి 50 సంవత్సరాలుగా రైతులు వాటిని దున్నుకుని కాస్తు చేసుకుంటున్నారు. పట్టా కాలంలో జంగ్ సిపాయిల పేర్లు, కాస్తు కాలమ్ లో రైతుల పేర్లు ఉన్నాయి. కానీ, ప్రస్తుతం భూముల ధరలు పెరిగినందున ఎక్కడినుంచో దళారులు వచ్చి మేము జంగ్ సిపాయిల వారసులం అని చెబుతూ కోర్టుకు వెళ్లి స్టే తెచ్చి రైతులను ఇబ్బందులు పెడుతున్నారు. పాస్ బుక్ పట్టా కాలంలో రైతుల పేర్లను చేర్చి, వారికి పాసు పుస్తకాలు ఇవ్వనట్టే

ప్రభుత్వం పెట్టుబడి క్రింద ఇచ్చే నాలుగు వేల రూపాయలు లభించక వారు నష్టపోయే అవకాశం ఉంది. నా నియోజకవర్గంలో ఐదారు మండలాల్లోని చాలా గ్రామాల్లోని భూముల విషయంలో రెవెన్యూ, ఫారెస్టు అధికారులకు మధ్య గొడవలు జరుగుతున్నాయి. ప్రభుత్వం గతంలో ఫేజు-1,2,3ల ద్వారా రైతులకు పట్టాలు, పాసు పుస్తకాలు ఇచ్చినందున వారు అప్పటి నుంచి కాస్తు చేసుకుంటున్నారు. కానీ, ఇప్పుడు మాత్రం ఫారెస్టు అధికారులు ఆ భూములు తమవని చెబుతూ కంచే అక్కడ కొడుతున్నందున రైతులు భయాందోళన చెందుతున్నారు. కావున, అలాంటి భూమిని త్వరగా సర్వే చేయించి సదరు భూమి ప్రభుత్వానికి చెందిందా లేదా ఫారెస్టుకి సంబంధించినదా అనే వివరాలను తేల్చి కాస్తు కాలమ్ లో ఉన్న రైతుల పేర్ల మీద పట్టా పాసు పుస్తకాలు అందించాలని కోరుతున్నాను.

10.20 Purification of land records and mutation (Janab Mohammed Mahmood Ali) **جناب محمد محمود علی**

ఉ. updation of land records and mutation. یہ کام میں ہمارے محترم سی ایم صاحب نے بڑی بہت کی۔ یہ کام بہت مشکل تھا۔ جیسا کہ اس سے پہلے بھی کہا گیا کہ کجرت کے اندر یہ کام ہوسوں سے شروع ہوا ہے، خود ہمارے نظام آباد میں بھی جو بھارتی پروگرام ہوسوں سے چلتا رہا ہے، لیکن اس کا کوئی نتیجہ نہیں آیا۔ سی ایم صاحب نے Purification and updation of land records کے لئے ایک اچھا سا پلان بنایا کیونکہ بہت سے لوگ پریشان تھے جس طرح ہمارے کئی ایم ایل اے نے بتایا۔ وہ باب داد کے زمانے سے چلنے آ رہے ہیں، ان کے ہمارے mutation نہیں ہوا، اس کے لئے Purification and updation of land records ہے۔ بہت ہی کینیڈا اور نیگرو والے جب یہاں آ کر لینڈ لینا چاہ رہے تھے، تو وہ یہی کہہ رہے تھے کہ تاکاؤ میں maximum land litigation ہے۔ اور litigation کی وجہ یہ ہے کہ یہاں پر نظام کا اقتدار تھا، یہاں پر سالار جنگ تھے، پانچ تھے، ان لوگوں کے پاس ہزاروں ایکڑ زمین تھی، ان کے انتقال کے بعد ان کے کئی ورثہ داروں نے زمینوں کو بیچ دئے، ان کا خاندان بچھل گیا، اور سیلنگ ایکٹ کے تحت سیلنگ میں زمین declare کرنے کے بعد جو بچھل گئی ہوئی زمین تھی وہ زمین دوسروں کو بیچنے کی وجہ سے بہت سے litigations ہوئے۔ سرینواس گور صاحب، ویسا ساگر صاحب، کوثر علی الدین صاحب، مہیش صاحب، ویسٹکاپریا صاحب، لکشمن صاحب اور چنپا صاحب نے بھی اچھے سوالات کئے۔ انہیں صاحب! میں سب کے جوابات ترتیب وار دیتے جاؤں گا۔ میں پہلے ہمارا نتیجہ بتاتا ہوں کہ اس میں کس طرح purification of land records کا کام ہوا۔ بعض اضلاع میں 100% ہوا ہے۔ جھنگیل میں 100% کام مکمل ہوا ہے۔ کئی مقامات پر کام ہوا جبکہ 5-6% توڑا بہت litigation رہا۔ اور خاص طور پر محبوب نگر میں بھی 97% تک clear ہو گیا، وہ، یقیناً کورٹ کیس ہیں، میں یہ تصدیقات بتانے کے بعد ایک ایک کے جوابات دوں گا۔ ہماری ریاست میں جملہ 568 ریونیو منڈلس ہیں اور اس میں 10,823 گاؤں ہیں۔ زمینوں کے سروے کے دوران جملہ 12,56,70,814 ایکڑ زمین کی شناخت کی گئی جس میں 2,39,81,994 غیر متاثر ہے۔ اس طرح 93% ایکڑوں کی درستی عمل میں آئی جبکہ 16,88,976 ایکڑ زمین کے ریکارڈس کی درستی عمل میں آئی ہے۔ Total Sy.No. of land verification ہے۔ Total Sy.No. land founded ہے، اس میں جو clear ہے، وہ 1,41,52,436 ہے، 1,62,45,151 ایکڑ ہے۔ Total Survey No. not clear ہے، وہ 10,92,750 ایکڑ ہے۔ جملہ 77,68,056 کھاتوں میں سے 72,12,111 کھاتوں کو صحیح کر دیا گیا جبکہ 6,55,000 کھاتوں کو درست کرنا ہے۔ جو کچھ کام باقی ہے، وہ Phase-II میں کیا جا رہا ہے، اور یہ کام بھی کافی تیزی سے چل رہا ہے۔ اس پر خاص طور سے ہمارے محترم سی ایم صاحب اجلاس طلب کرتے ہوئے معلومات حاصل کر رہے ہیں۔ اور Part-A میں پوچھا جاتا ہے کہ agricultural land، وقف لینڈ، گورنمنٹ لینڈ اور جو وہ لینڈ کتنی ہے، ایسے ہی سوالات ہیں۔ زرعی زمین 1,43,15,67.50 ایکڑ ہے، یہ زمین clear ہو چکی ہے۔ غیر زرعی زمین جیسا کہ ابھی ہمارے سرینواس گور صاحب نے کہا کہ بہت سے لوگوں نے بہت ساری غمراہیاں بنائی ہیں، کالونیاں بن چکی ہیں، 11,99,489 ایکڑ

غیر زرعی زمین ہے۔ Government assets - یہ 13,85,192.78 ایکڑ ہیں، Government land with original assignees جن کو حکومت نے assign کیا، جو غریب آدمی جس کے نام پر assigned land ہے، اگر اس غریب نے کسی غریب کو فروخت کیا ہے یا SC/ST کو فروخت کر دے ہیں، تو ہم نو فری اس کے پٹے بنا رہے ہیں، لیکن اگر کوئی دولت مند آدمی اس زمین کو خریدتا ہے تو اسے پنڈتوں دیا جا رہا ہے مگر جو غریب کسان ہے جس کے ذریعہ وہ اپنی زندگی بسر کرتا ہے تو اسے پتہ دیا جا رہا ہے۔ ان پیٹے والوں کو بھی پتہ دیا جا رہا ہے۔ حکومت جہاں تک ہو سکے غریب لوگوں کی مدد کر رہی ہے۔ 20,13,868 ایکڑ، یہ assigned land ان لوگوں کے پاس ہے جن کو کاشت کرنے کے لئے زمین دی گئی تھی۔ جو غریب کسان ہیں، جو SC/ST ہیں، وہ دوسروں کو زمین فروخت کریں تو بھی ان کے نام پر پتہ دیا جا رہا ہے۔ 7,12,264 ہر کاری زمین خالی ہے، اور فارمیٹ لینڈ 42,35,682 ایکڑ ہے۔ Endowment lands - یہ 74,155 ایکڑ ہیں۔ Endowment lands کے بارے میں بہت سے لوگوں کو سوال بھی آیا تھا۔ اس طرح لینڈ 45,570 ایکڑ ہے۔ وقف اور انڈیمینٹ لینڈ پر اگر کوئی قبضہ کر کے زراعت کر رہا ہے تو اس کے نام پر پنڈتوں دیا جائے گا۔ جو وقف اور انڈیمینٹ کی زمین ہے، اس کو وقف اور انڈیمینٹ کے نام پر لکھا جائے گا۔ اور کچھ لینڈ کو (b) Phase میں مکمل کرنا ہے، وہ Civil Court cases میں جو 1,11,196 ہیں، ریونیو کورٹ میں 42,318 کیس ہیں، فارمیٹ اور ریونیو boundary dispute میں 12,04,729 ایکڑ ہیں۔ پی اے ٹی کیس assigned land with third party، یہ 2,41,749 ایکڑ ہیں۔ یہی assigned lands ہیں، ان کو پورے طریقہ سے ان لوگوں کو دے دیا جائے گا جو غریب کسان ہیں اور SC/ST farmers ہیں۔ اس طرح 12,45,974 ایکڑ سادہ حق نامہ کی زمین ہے۔ سادہ حق نامہ کی زمین عرصہ دراز سے pending تھی۔ غریب کسان جو چھوٹے چھوٹے ٹکڑوں میں رہتے ہیں، انہوں نے کبھی رجسٹریشن آفس آ کر رجسٹر نہیں کروائی۔ ان کے مرنے کے بعد ان کے ہاں بچے بڑے ہوئے تو وہ اس زمین پر اپنا حق بتانے لگے، اس کے لئے بغیر ایک پیسہ خرچ کئے، ان کو سادہ حق نامہ دیا جا رہا ہے۔ اس سے کافی لوگوں کو ناکام ہوا۔ لینڈ ٹرانسفر رجسٹریشن ٹرانسکل ایریا 95,214 ایکڑ ہے۔ اس کو (b) Phase میں clear کیا جائے گا۔ Disputes of family boundaries، یہ بھی 13,73,842 ایکڑ ہیں، بھودان لینڈ کی بات کی گئی۔ بھودان لینڈ اور NOC کے تحت lands ہیں، وہ 3,10,684 ہیں، اس میں بھودان لینڈ کے علاوہ NOC کے دوسرے لینڈ بھی شامل ہیں، ان کو کچھ کر NOC دیا جائے گا۔ حکومت یہی چاہتی ہے۔ دوسری بات سری نیواس صاحب نے کہی کہ جو پتہ پاس بک تھی، اس میں بہت سے نام مر گئی ہیں لکھے ہوئے تھے، اس وقت مراٹھا لوگوں نے بہت بڑھ چڑھ کر مر گئی میں ناموں کا اندراج کروا لیا تھا۔ نظام اسمیت میں مرٹھاؤ بھی ہمارے پاس تھا تو اس لئے بہت سے لوگ مر گئی میں نام لکھوائے تھے۔ سی ایم صاحب اس وقت جو پاس بک بنا رہے ہیں، وہ پاس بک پاسپورٹ کی طرح ہے۔ اس کو security features 17 کے ساتھ بنایا جا رہا ہے۔ اس سے پہلے جو پاس بک تھی وہ معمولی طریقہ کی پاس بک تھی، چھتہ بازار میں کسی پرنٹنگ پریس والے کو سوروپے دئے تو وہ ویسے ہی پاس بک بنا کر دے سکتا تھا، لیکن اب اگر کوئی

پچاس ہزار روپے بھی خرچ کرے تو وہ ایسی پاس بک نہیں بنا سکتا گا۔ اس کو کچھ کر بہت اچھے طریقہ سے بنایا جا رہا ہے۔ پٹے پہلے مر گئی کے الفاظ تھے، اب ان کو ٹیکس میں تحریر کیا جائے گا۔ Hindu Endowments and assigned lands کے بارے میں تو میں نے بتا دیا ہے، یہ ان ہی کو دیں گے۔ کسی کے پاس پانچ ایکڑ کا پتہ ہے، لیکن اگر spot پر دیکھا جائے تو وہ صرف تین یا چار ایکڑ زمین ہوتی ہے۔ وہاں پر زمین خریدنے کے بعد کافی لوگ شہر حیدرآباد میں رہتے ہیں۔ اگر گھنٹوں پر کوئی زمین encroach ہو گئی ہے تو وہ لوگ نفیس ادا کر کے باضابطہ پائٹس کروا سکتے ہیں۔ اگر ان کی زمین نکل سکتی ہے تو ضرور ان کو نکال کر دیں گے۔ جس کی زمین ہے، اس کا کام ہے کہ وہ اپنے boundaries کو fix کرتے ہوئے اس کی fencing کروالیں۔ ہمارے وہاں ساگر صاحب نے assigned lands کے بارے میں کہا۔ اگر غریب لوگ لیس گے تو 100% ان کے نام پر دیا جائے گا۔ کوٹھی المدین صاحب نے وقف لینڈ کی بات کی جو 45,000 ایکڑ زمین ہے۔ اس کا پتہ وقف بورڈ کے نام پر ہے گا۔ آزادی کے بعد لینڈ سروے میں کبھی کبھی کسی نے انڈیمینٹ اور وقف لینڈ پر نوٹس دی۔ سی ایم صاحب نے جب پہلی بار سی ایم وقف بورڈ اور وقف کے پورے انسپکٹرز کو بلایا تھا تو ان سے کہا تھا کہ آپ مجھے اپنے ضلع میں سوا ایکڑ، دو سوا ایکڑ، پانچ سوا ایکڑ اتنا ہی زمین ہے تو بتائیے، لیکن ان میں سے کسی نے بھی کچھ نہیں بتا۔ اس وقت سی ایم صاحب نے وقف بورڈ میں جو ریکارڈ تھا، اس کو سیل کر دیا اور گلٹریس کو instructions دئے گئے کہ وقف لینڈ کی باضابطہ حفاظت کریں اور ریونیو میں اس کا اندراج کروادیں۔ وقف بورڈ کی 45,000 ایکڑ زمین کو پہلی مرتبہ ریونیو ریکارڈ میں شامل کیا جا رہا ہے۔ اور وقف کی زمین پر اگر کوئی زراعت بھی کر رہے ہیں تو زمین وقف بورڈ کے نام پر ہے گی اور کاشت کرنے والے سے پیسے لے کر وقف بورڈ کی آمدنی میں اضافہ کیا جائے گا۔ میٹس صاحب نے Phase-II کے بارے میں جو کہا، وہ Phase-II کا کام بھی دو مہینے میں مکمل کیا جائے گا۔ اور ہمارے سر نیواس صاحب نے پتہ کی بات کی۔ اس کا بھی کام شروع ہو گیا، اور بہت جلد پاس بکس طبع ہو کر آنے کے بعد، میں سمجھتا ہوں کہ اپریل میں آجائیں گے نو فری ان کی تنظیم شروع کی جائے گی۔ اور سی ایم صاحب کے حکم پر انھوں لوگوں کو سادہ حق نامہ دیا گیا۔ اس کے علاوہ پہلے وہ پانچ ایکڑ میں تھا، بعد میں کچھ غریب کسان جو پانچ ایکڑ سے زیادہ زمین رکھتے ہیں، ان کو بھی سادہ حق نامہ میں شامل کیا گیا۔ کافی لوگ درخواستیں دے چکے ہیں، اس وقت جو لوگ درخواست دئے تھے، ان کو بھی مل گیا جا رہا ہے۔ دوسریا صاحب نے دھرم پوری پراجیکٹ کی بات کی۔ یہ جتنے بھی issues ہیں، Part-B میں فارمیٹ لینڈ اور ریونیو لینڈ کی بات کی، وہاں سروے نمبرس کا جو dispute ہے، ان کو ضرور solve کیا جائے گا۔ ہمارے جتنے گلٹریس اور فارمیٹ آفیسر ہیں، Phase-II میں ان سے بات کرتے ہوئے جہاں تک ہو سکے، ہم کسانوں کو ہر طریقہ سے سہولت پہنچائیں گے۔ یہ پہلی حکومت ہے جو کسانوں کے بارے میں اتنا آگے بڑھ کر فرور و خوش کر رہی ہے۔ ہمارے کٹیشن صاحب نے کہا کہ ان زمینوں پر بہت سے لوگ کالونیز بنا چکے ہیں۔ اس لئے سی ایم صاحب نے 58 and 59 G.O.No. جاری کیا تھا۔ 58 G.O.No. میں رنڈریڈ اور حیدرآباد میں 1,25,000 پٹے دئے گئے۔ یہ لوگ جو قابض ہیں، یا خرید چکے ہیں ضرور ان سے ایک بار درخواست لیتے ہوئے ہم گلٹریس کو ہدایت دیں گے کہ ان لوگوں کو بے گھر مت کیجئے۔ وہ زیادہ غریب ہیں تو زیادہ پیسے کہاں سے دیں گے؟

పునరావాసం కల్పిస్తున్నారు. పునరావాసం కల్పించడానికి నిధివిధానాలు ఏమిటి అనే విషయం స్పష్టం కావాల్సిన అవసరం ఉన్నది. దుబ్బకమండలం, శిలాజీవగర్ తండాలో సారా కాసి అక్రమ కేసులను ఎదుర్కున్నవాళ్లు చాలా మంది ఉన్నారు. ప్రభుత్వం ఈ విషయం ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకెళ్లినప్పుడు ఎక్స్‌పర్‌మెంటల్‌గా ఆ ఊరిలో వందకు పైబడి పాడిపశువులను సరఫరా చేయడం జరిగింది. దానితో పెద్దఎత్తున పాలను ఉత్పత్తి చేస్తున్నారు. గతంలో సారాకంపుతో ఉండే గ్రామంలో ఈ రోజు క్షీర విప్లవం వర్ధిల్లుతున్నది. అన్ని తండాల్లో కూడా ఈ విధంగా పాడిగేదల పంపిణీ చేస్తే రాష్ట్రవ్యాప్తంగా మరింత అభివృద్ధి చెందుతాము. ఇటీవల ఒక ప్రశ్నలో విజయ డెయిరీ పాల సేకరణలో చాలా వెనుకబడి ఉన్నట్లు తెలిసింది. ఈ విధంగా చేస్తే, సారా, గుడుంబా తయారు చేసేవారికి మంచి ఉపాధి ఉంటుందని మంత్రిగారికి తెలియజేస్తున్నాను.

10.40 అధ్యక్షా, పాడి పశువులనిస్తే కుటుంబంతోబాటు ఉ. సమాజానికి ఉపయోగపడుతుంది. అదేమందిరిగా ఈత చెట్ల పెంపకానికి సంబంధించి మంత్రి గారిని ప్రశ్నించడం జరిగింది. ఈత చెట్లను విస్తృతంగా నాటినప్పటికీ, ఎండాకాలం వస్తే ఎండకు ఎండిపోయే పరిస్థితి ఏర్పడుతోంది. ఈత చెట్లు ఎండిపోకుండా ఉండడానికి చేపట్టిన చర్యలు ఏమిటి? నేను కోరేదేమంటే, బోర్లు వేయించి డ్రైవ్ ఇరిగేషన్ సౌకర్యాన్ని కల్పించాల్సిందిగా మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తూ, రాష్ట్ర స్థాయిలో అధికారులు నాటిన ఈత చెట్లను అప్పుడప్పుడు పరిశీలిస్తే బాగుంటుందని తమరి ద్వారా కోరుకుంటున్నాను.

جناب لی۔ راہبانگہ (Janab T.Raja Singh): اہلکار صاحب! ذمہ داری ہے میرے علاقے آملی میں آتا ہے۔ تقریباً ساڑھے تین سال سے جب بھی آملی میں موٹو، مہا، بار بار ذمہ داری ہے لیکن میں نے یہاں پر اٹھایا، اور آج بھی آپ کے ذریعہ Excise Minister صاحب سے یہ کہنا چاہوں گا کہ آپ کے ذریعہ ذمہ داری ہے کہ وہ rehabilitation ہو جائے۔ وہ بالکل نہ کر رہا ہے۔ اور آپ سے جب بھی ملاقات ہوتی، ہم نے آپ کو بتایا کہ 2015 سے لے کر 2016 تک ہی لوگوں کو identify کر کے بازار باڈی کارڈ کا کام کیا گیا۔ لیکن میں آپ سے گزارش کرنا چاہتا ہوں کہ 2014 سے لے کر اب تک جتنے لوگوں نے اپنا کارڈ بنا دیا، ان کو بھی لوگوں کو identify کر کے اگر ان کے حق میں بازار باڈی کارڈ کا کام شروع کرتے ہیں تو یہ ذمہ داری ہے کہ ان کے لئے ایک بہت ہی بڑا کام ہوگا۔ ذمہ داری ہے کہ 50 میں تقریباً پانچ ایکڑ زمین ہے، وہاں پر small scale industries قائم کرنے کے لئے ہم نے کئی بار مطالبہ کیا تھا، اور منسٹر صاحب نے تین دیا تھا کہ اس ام صاحب کے پاس جا کر وہ ذمہ داری ہے کہ ایک special package لے کر وہاں پر بہت بڑے پیمانے پر بازار باڈی کارڈ کا کام شروع کریں گے منسٹر صاحب نے تین بھی دیا تھا، لیکن آج تک اس پر عمل آئی نہیں ہوئی۔ آپ اس کے ذریعہ ہی ام صاحب اور ہمارے Excise Minister صاحب سے گزارش کرنا چاہتا ہوں کہ اب وقت بہت گزر چکا ہے، ہم نے آپ سے کہا ہے کہ اس وقت میں ذمہ داری ہے کہ لوگوں کی بازار باڈی کارڈ کے لئے ایک special package منظور کروائیں اور جو پانچ ایکڑ زمین ہے، وہاں اگر ہم small scale industries شروع کرتے ہیں تو ذمہ داری ہے کہ ان کے رہنے والوں کو بہت بڑی مدد ملے گی۔ شکریہ۔

శ్రీ వి.సతీష్ కుమార్ (హుస్సాబాద్):- అధ్యక్షా, గుడుంబా తయారీ మరియు విక్రయించే వారిని, ఆ వృత్తి నుంచి తప్పించడానికి గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు మరియు మంత్రిగారు రిహాబిలిటేషన్ చేయాలని వృత్తి నుంచి తప్పించడం జరిగింది. మా నియోజకవర్గంలోని 56 తండాల్లో గుడుంబా తయారు చేసుకునే వారిపై కేసులు నమోదయ్యాయి. ఈ విషయాన్ని ఇదివరకే ఎక్స్‌జే డిపార్ట్‌మెంట్ దృష్టికి తీసుకురావడం వల్ల ఈనాడు వందకు వంద శాతం గుడుంబా రహిత నియోజకవర్గంగా పేరు తీసుకురావడం జరిగింది. ఇదివరకు గుడుంబా అమ్మకం ద్వారానే డబ్బులు సంపాదించుకునే వారికి ఇప్పుడు ఎటువంటి వృత్తి లేకపోవడం వల్ల కొంతమందికి బరెలు, ఆవులను ఇవ్వడం జరిగింది. ఇంకా రిహాబిలిటేషన్ క్రింద చాలా మందికి బరెలు, ఆవులను ఇవాల్సిన అవసరం ఉన్నది. ఎస్టీ తండాల్లో గుడుంబా తయారు చేసుకునేవారిపై కేసులున్నాయి. అలాగే, మిర్జాపూర్, జువ్వలగడ్డ గ్రామంలో ఉన్నవాళ్లను ఆదుకోవాలని గౌరవ మంత్రి గారిని సవినయంగా తమరి ద్వారా కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మంత్రిగారూ, అందరినీ దృష్టిలో పెట్టుకొని సమాధానమివ్వండి. ఈ సమస్య మా ప్రాంతంలో కూడా ఉన్నది.

శ్రీ టి.పద్మారావు:- అధ్యక్షా, గుడుంబా తయారీ, మరియు విక్రయంలో పాల్గొన్న కుటుంబాలకు ప్రత్యామ్నాయ జీవనోపాధి అందించే ఉద్దేశంతో తెలంగాణ ప్రభుత్వం 23.03.2017న జారీ చేసిన జీఓ నెంబర్ ప్రకారం వారికి పునరావాసం కల్పించడం జరిగింది. ఈ పథకానికి కొన్ని ప్రత్యేకతలు పెట్టుకున్నాము. గుడుంబాకు ప్రభావితమైన ఒక్కొక్క కుటుంబానికి రూ.2 లక్షల వరకు మంజూరు చేయడం జరిగింది. లబ్ధిదారులు బ్యాంకుల చుట్టూ తిరగాల్సిన పనిలేకుండా రూ.2 లక్షల సబ్సిడీ క్రింద మంజూరు చేయబడుతోంది. దీనికి ఎటువంటి రుణం చెల్లించాల్సిన అవసరం లేదు. దీని యొక్క మొదటి ప్రాధాన్యత గుడుంబా ప్రభావిత వ్యక్తులను గుర్తించడం. వితంతువులు, ఒంటరి మహిళలు, అంగవైకల్యం కలిగిన వ్యక్తులు, అనాధలు మరియు హెచ్ఐవి సోకిన వారందరికీ ఈ పథకంలో మొదటి ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడుతోంది. ఇప్పటివరకు రాష్ట్రంలో 7,886 మందిని గుడుంబా పునరావాస పథకంలో అర్హులుగా గుర్తించడం జరిగింది. ఇందులో ఇప్పటివరకు 6,180 మంది లబ్ధిదారులకు పునరావాసం కల్పించడం జరిగింది. ఇందులో 2,342 పెడ్యూర్లీ, ట్రైబల్ కుటుంబాలు, 1,059 పెడ్యూర్లీ కులాల కుటుంబాలు, 2,683 వెనుకబడిన తరగతికి చెందిన కుటుంబాలు మరియు 96 మంది ఇతర కుటుంబాలకు చెందిన వారున్నారు. వీరందరికీ కలిపి మొత్తం ఒక్కవందా ఇరవై మూడు కోట్ల అరవై లక్షల రూపాయలను చెల్లించడం జరిగింది. మిగిలిన సభ్యులకు ఎప్పటికప్పుడు ఇవ్వడం జరుగుతోంది.

అలాగే, సాధారణ పర్యవేక్షణ, ఆకస్మిక తనిఖీలు, రూట్‌రాస్, సమాచార వ్యవస్థ తదితర అంశాలను ఉపయోగించడం ద్వారా మళ్ళీ గుడుంబా తయారీ మరియు అమ్మకాలను పునఃసారంభించకుండా, నల్లబెల్లం తయారీ అమ్మకాలపై నిఘా పెట్టాల్సిన అవసరం ఉన్నది. తెలంగాణ హరితహారంలో భాగంగా ఈత, ఖర్చూర మొక్కలను పెద్దఎత్తున నాటే కార్యక్రమం చేపట్టాము. ఇప్పటికే రాష్ట్రవ్యాప్తంగా కోటి డెబ్బై లక్షల మొక్కలు నాటడం జరిగింది. ఎక్స్‌జే, అటవీ శాఖల సమన్వయంతో రాబోయే రోజుల్లో చెరువు కట్టల మీద, చెరువు శిఖం వెంబడి, వాగుల వెంబడి, నది ప్రవాహానికి ఇరువైపుల ఈత, ఖర్చూర మొక్కలను విరివిగా నాటే కార్యక్రమం కొనసాగుతోంది. 2017వ సంవత్సరం వరకు ఒక కోటి అరవై తొమ్మిది లక్షల నలభై నాలుగు వేల ఈత, ఖర్చూర చెట్లను నాటడం జరిగింది. 2018-19వ సంవత్సరంలో రెండుకోట్ల ఈత, ఖర్చూర మొక్కలను నాటే లక్ష్యాన్ని ఇవ్వడం జరిగింది. గత సమావేశంలో రెండు, మూడుసార్లు సోదరుడు రాజా సింగ్ గారికి నేనే ప్రత్యేకంగా ధూల్‌పేటలో ఐదు ఎకరాల స్థలం ఉన్నదని చెప్పడం జరిగింది. ఏదైనా ఇండస్ట్రీ ఏర్పాటు చేస్తే, అది రాబోయే తరాలకు బాగా ఉపయోగపడుతోందని నేను ఒకటిరెండు, మూడుసార్లు చెప్పిన మాట వాస్తవం. ఈ సమావేశం ముగిసేలోపే గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారితో మాట్లాడి అనుమతులు తీసుకుని ఇండస్ట్రీ పెట్టే ప్రయత్నం చేస్తామని తమరి ద్వారా శాసనసభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

అదే విధంగా, భూపాలపల్లి నియోజకవర్గంలో వచ్చిన కోర్టు కేసులను క్రియర్ చేయించాలని అధికారులకు చెబుతున్నాము. భూపాలపల్లి వాసులను గుర్తించి వారు కూడా లబ్ధిపొందే విధంగా పునరావాస కార్యక్రమాలను త్వరగా చేపట్టి, గుడుంబా బండ్ చేయించడమే కాకుండా, వారికి జీవనోపాధి చూపించే బాధ్యత ప్రభుత్వంపై ఉన్నదని తెలియజేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఈ విషయంలో నాదొక సూచన ఏమిటంటే, రెవెన్యూ మినిస్టర్ గారి సమాధానంలో తెలంగాణ రాష్ట్రంలో గుడుంబాకు సంబంధించి పదివేల గ్రామాలున్నాయని మాట్లాడడం జరిగింది. పదివేల గ్రామాల విషయానికి వస్తే, వారు తయారు చేయడమో, రవాణా చేయడమో, అమ్మకం చేయడమో వంటి రకరకాల సమస్యలున్నాయి. యావరేజీగా ఐదు ఊర్లు చూసుకున్నా, 50 వేల మందికి పునరావాసం కల్పిస్తే, భవిష్యత్తులో మనం అనుకున్నటువంటి సంపూర్ణ గుడుంబా నిషేధ రాష్ట్రంగా ఆ గౌరవం, పేరు శాశ్వతంగా తెలంగాణ రాష్ట్రానికి నిలిచిపోతుంది. కానీ, ఆరు వేల మందికి మాత్రమే పునరావాసం కల్పించినట్లు మంత్రిగారి సమాధానంలో ఉన్నది. నా ప్రాంతంలో స్పెషల్ క్యాంప్ పిట్టి రిక్వెస్ట్ చేసి బండ్ చేయించాను కానీ, పునరావాసం చాలా తక్కువ మందికి

కల్పించాము. ఈ అంశాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని మంత్రిగారు, అధికారులు సానుకూలంగా పరిశీలించాల్సిందిగా సూచిస్తున్నాను.

10.50 | శ్రీ ఎన్. రామలింగా రెడ్డి:- అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ఉ. పునరావాసం కల్పిస్తామంటున్నారు. కానీ, ఏ తేది వరకు కేసు నమోదైన వారికి పునరావాసం కల్పిస్తున్నారు? అంతకుంటే ముందు కేసు నమోదైన వారు చాలా మంది ఉన్నప్పటికీ వారికి ఎందుకు కల్పించలేకపోతున్నారనే విషయమై స్పష్టమైన జవాబు చెప్పాలని కోరుతున్నాను. గుడుంబా, సారా కేసులు నమోదు అయిన వారందరికీ పునరావాసం కల్పించాలని ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

శ్రీ టి.వద్యారావు:- అధ్యక్షా, చాలామంది గుడుంబాను అమ్మినవాళ్లు ఉంటారు. ప్రభుత్వంవరంగా ఒక పద్ధతిని ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. గుడుంబా కేసులలో మొదట టైండ్‌వర్ అయిన వారికి ప్రాధాన్యతవరంగా సంక్షేమ కార్యక్రమాలు, డబ్బులిచ్చి పునరావాసం కల్పించే ఏర్పాట్లు చేస్తున్నాము. ఇంకా ఎవరైనా ఉంటే అంచలంచెలుగా వారికి కూడా జీవనోపాధి కల్పించే ఏర్పాట్లు మాత్రం ఖచ్చితంగా చేస్తాము.

అమ్మ ఒడి పథకం

*ప్రశ్న నెం.63(3360)

శ్రీమతి కొండా సురేఖ (వరంగల్ ఈస్ట్), శ్రీమతి అజ్మీరా రేఖ (ఖానాపూర్), శ్రీమతి బోడిగ శోభ (చొప్పదండి):- గౌరవనీయులైన వైద్య మరియు ఆరోగ్య శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

- అ) ప్రసవానికి ముందు, ఆ తర్వాత గర్భిణులను తరలించడంలో సహాయపడటానికి రాష్ట్రంలో అమ్మ ఒడి 102 అంబులెన్స్ సేవలను ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన విషయం వాస్తవమేనా;
- ఆ) అయితే, ఆ వివరాలేమిటి; రాష్ట్రంలో అట్టి అంబులెన్స్ వాహనాలను ఎన్నింటిని ప్రస్తుతం లభ్యంగా ఉంచడమయింది;
- ఇ) ఇప్పటి వరకు లబ్ధి పొందిన మహిళల సంఖ్య ఎంత;
- ఈ) ఈ అంబులెన్స్ సేవలు అందించే వాహనాలను పెంచే ప్రతిపాదన ఏదైనా ఉన్నదా;
- ఉ) అయితే, ఎప్పటిలోగా నదరు ప్రతిపాదనను అమలు చేయడంపుతుంది?

వైద్య మరియు ఆరోగ్య శాఖ మంత్రి (డా. సి. లక్ష్మారెడ్డి):- అ) అవునండీ.

ఆ) ప్రసవ పూర్వ చెక్‌లు, ప్రసవాలు, తిరిగి డ్రాప్ చేయడం, టీకాల కోసం గర్భిణిస్త్రీల రవాణాకు ప్రభుత్వం “102 రిఫరల్ రవాణా సర్వీసు” ను ప్రవేశపెట్టింది. రాష్ట్రవ్యాప్తంగా 241 వాహనాలు ఈ సేవలను సమకూర్చుతున్నాయి.

ఇ) ఇప్పటి వరకు 47,121 మంది మహిళలు ఈ సేవలను వినియోగించుకున్నారు.

ఈ) లేదండీ.

ఉ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

శ్రీమతి అజ్మీరా రేఖ- అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం అమ్మ ఒడి అంబులెన్స్ ద్వారా గర్భిణీస్త్రీల ప్రాణాలను కాపాడడం జరుగుతున్నది. గతంలో ఆసుపత్రికి వెళ్లాలంటే అంబులెన్స్ లేకపోవడం వల్ల ఇబ్బంది పడేవారు. రోడ్లు బాగుండేవి కావు, హాస్పిటల్ లో డాక్టర్స్ లేకుండాను. ఈ ప్రభుత్వం వచ్చిన తర్వాత రోడ్లు బాగున్నాయి, అంబులెన్స్ ద్వారా వారిని ఆసుపత్రికి చేర్చడం జరుగుతున్నది. ఆసుపత్రిలో డాక్టర్లు కూడా ఉంటున్నారు. ప్రభుత్వం అమ్మఒడి అంబులెన్స్ ఇవ్వడం చాలా బాగుంది. కానీ, మండల హెడ్ క్వార్టర్స్ కు కూడా అమ్మఒడి అంబులెన్స్ ఇస్తే బాగుంటుంది. ఎందుకంటే, ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లో చాలా వరకు ఇబ్బంది పడుతున్నారు. ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లో మొదటి ప్రెయారిటీగా ఇచ్చారు. నాన్ ఏజెన్సీ ప్రాంతమైన నా నియోజకవర్గంలోని ఖానాపూర్, దశరాబాద్ మరియు జన్నారాంలో అంబులెన్స్ లేక ప్రజలు ఇబ్బంది పడుతున్నారు. అమ్మఒడి అంబులెన్స్ ను అక్కడ కూడా ఇస్తే బాగుంటుంది. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారికి యావత్తు తెలంగాణ మహిళల తరుపున ధన్యవాదాలు తెలియజేసుకుంటున్నాను. కేసీఆర్ కిట్, అమ్మ ఒడి అంబులెన్స్, షాదీ ముబారక్, కళ్యాణ లక్ష్మీ లాంటి మంచి పథకాల ద్వారా మహిళలకు ఈ ప్రభుత్వం ఎంతో ప్రాధాన్యతను ఇస్తున్నది. అదే విధంగా ప్రభుత్వం ఎడ్యుకేషన్ కు, హెల్త్ కు ఎక్కువ ప్రాధాన్యతను ఇస్తున్నందుకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. అలాగే ప్రతి ఒక్క మండలానికి అంబులెన్స్ ఇస్తే బాగుంటుందని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుకుంటున్నాను.

శ్రీమతి బోడిగ శోభ- అధ్యక్షా, మా చొప్పదండి నియోజక వర్గానికి మొదట రెండు అమ్మఒడి వాహనాలు ఇవ్వడం జరిగింది. ఒక మహిళా ఎం.ఎల్.ఎగా, మహిళలందరి తరపున మీ ద్వారా గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారికి కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తున్నాను. చొప్పదండి నియోజకవర్గంలోని ఆరు మండలాలు మల్యాల, కోడిమ్యాల మారుమూల ప్రాంతాలు, గ్రామాలు కూడా గతంలో అభివృద్ధికి నోచుకోని గ్రామాలున్నాయి. ఆ గ్రామాలకు సంబంధించిన డెలివరీ సేషెంట్లు రావాలంటే ఇబ్బందికరంగా ఉంది. కాబట్టి, దయచేసి మల్యాల, కోడిమ్యాల మండలాలకు కూడా రెండు అమ్మఒడి వాహనాలు ఇస్తే మారుమూల ప్రాంతాల నుంచి వచ్చే డెలివరీ సేషెంట్లు నేరుగా ప్రభుత్వ ఆసుపత్రికి వచ్చి తల్లి, బిడ్డ క్షేమంగా ఉంటారు కాబట్టి, దయచేసి మల్యాల, కోడిమ్యాలలో ఇంకా రెండు అమ్మఒడి వాహనాలు ఇవ్వాలని మీ ద్వారా గౌరవ మంత్రివర్యలకు

విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. అదేవిధంగా ఈ వాహనాలు రావడం వల్ల మా నియోజకవర్గంలోని గంగధరా, చొప్పదండి రెండు మండలాలు నుండి ఫోన్ వచ్చిన అరగంటలోనే డెలివరీ సేషెంట్లను ఆసుపత్రికి తీసుకువచ్చి తల్లి, బిడ్డ క్షేమంగా ఉండే విధంగా, వీలైనంత వరకు నార్మల్ డెలివరీస్ చేసే ప్రయత్నం మా నియోజకవర్గంలో జరుగుతున్నది. కాబట్టి, దయచేసి మాకు ఇంకొక రెండు వాహనాలు ఇవ్వాలని మీ ద్వారా గౌరవ మంత్రివర్యలకు విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

శ్రీమతి కోవా లక్ష్మి (ఆసిఫాబాద్):- అధ్యక్షా, గిరిజన ప్రాంతాలలో అమ్మఒడి వాహనాలు చాలా చక్కగా నడుస్తున్నాయి. నా నియోజకవర్గంలో పది మండలాలున్నాయి. పది మండలాలకు అమ్మఒడి అంబులెన్స్ లు ఇచ్చినందుకు గిరిజన మహిళల తరపున గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారికి ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. కొమరం-భీం జిల్లా కేంద్రంగా ఏర్పడినందున అక్కడ ఏరియా ఆసుపత్రిని ఎప్పటివరకు ఏర్పాటు చేస్తారని మంత్రి గారిని అడుగుతున్నాను. ఇటీవల జైనూర్ మండలానికి మంత్రి గారు పర్యటనకు రావడం జరిగింది. జైనూర్ లోని 30 పడకల ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిని 100 పడకల ఆసుపత్రిగా అప్ గ్రేడ్ చేయాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

డా.సి. లక్ష్మారెడ్డి:- అధ్యక్షా, గర్భిణీ మహిళలు చెక్ప్, ప్రసవం కొరకు, ప్రసవం తరువాత వ్యాక్సినేషన్ కొరకు దాదాపు పది సార్లు ఆసుపత్రికి పోయే అవసరం ఉంటుంది. దాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని గర్భిణీ మహిళలు ఆసుపత్రికి వెళ్లడానికి, డెలివరీ అయిన తరువాత తల్లి, బిడ్డను క్షేమంగా ఇంటికి చేర్చడానికి, వ్యాక్సినేషన్ కొరకు అంబులెన్సులను ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ముందుగా ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లో ఫైలట్ ప్రాజెక్టుగా 41 వాహనాలను మొదలు పెట్టడం జరిగింది. అవి చాలా విజయవంతమైన తరువాత రాష్ట్రమంతటా మరొక 200 వాహనాలను మొదలు పెట్టడం జరిగింది. మొత్తం రెండు వందల నలభై వాహనాలను, ప్రతి నియోజకవర్గానికి రెండు వాహనాల చొప్పున ఇవ్వడం జరిగింది. గౌరవ శాసన సభ్యురాళ్ళు శ్రీమతి కోవ లక్ష్మి, శ్రీమతి బోడిగ శోభ, శ్రీమతి అజ్మీరా రేఖవారి వారి నియోజకవర్గాల్లో అంబులెన్స్ సంఖ్యను పెంచాలని కోరడం జరిగింది. కానీ, ఫోన్ చేస్తే ఆటోమెటిక్ గా అంబులెన్స్ వస్తుంది. కాబట్టి ఒక్కో మండలానికి ఒక్కో అంబులెన్స్ అవసరం పడదు. కాబట్టి పరిశీలించి దూరంగా ఉండే ఏజెన్సీ ప్రాంతాలను గుర్తించి వారివారి నియోజకవర్గాలకు అనుసరించిన అడిషనల్ అంబులెన్స్ 102 సర్వీస్ ను ఏర్పాటు చేస్తాము. అలాగే సభ్యులు శోభ గారు మల్యాల, కోడిమ్యాల గురించి అడిగిన దానిని తప్పకుండా పరిశీలిస్తాము. గతంలో ఆసిఫాబాద్ లో అంబులెన్స్ కావాలని కోవ లక్ష్మి గారు అడగడం జరిగింది. ఆ విషయాన్ని పరిశీలిస్తున్నాము తప్పకుండా అక్కడ కూడా

అంబులెన్స్ ను ఏర్పాటు చేస్తాము. జైనూర్ 30 పడకల ఆసుపత్రిని 100 పడకల ఆసుపత్రిగా మార్చాలని కోరడం జరిగింది. అది పరిశీలనలో ఉంది. దాన్ని పరిశీలించి నిర్ణయం తీసుకుంటాము.

ధూప, దీప, నైవేద్యం పథకం

*ప్రశ్నం నెం.65(3267)

సర్వశ్రీ మంచెరెడ్డి కిషన్ రెడ్డి (ఇబ్రహీంపట్నం), ఒడితెల సతీష్ కుమార్ (హుస్సాబాద్), పుట్టా మధుకర్ (మంథని):- గౌరవనీయులైన గృహనిర్మాణ మరియు దేవాలయ శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

అ) రాష్ట్రంలో ప్రస్తుతం ధూప, దీప, నైవేద్యం క్రింద వర్తింపయిన దేవాలయాల సంఖ్య ఎంత;

ఆ) రాష్ట్రంలోని కొత్త దేవాలయాలకు ధూప, దీప, నైవేద్యం పథకాన్ని మంజూరు చేసే ప్రతిపాదనలు ఏమైనా ఉన్నాయా;

ఇ) అయితే, దీని నిమిత్తం అందిన దరఖాస్తుల సంఖ్య ఎంత;

ఈ) సదరు ప్రతిపాదనను ఎప్పట్లోగా అమలు చేయడమవుతుంది?

గృహనిర్మాణ మరియు దేవాలయ శాఖ మంత్రి (శ్రీ ఎ. ఇంద్ర కరణ్ రెడ్డి):- అ) 1805 దేవాలయాలు.

ఆ) అవునండీ. ధూప, దీప, నైవేద్యం పథకాన్ని మరో 3000 దేవాలయాలకు వర్తింపచేయడానికి ప్రభుత్వం ఆదేశాలను జారీచేసింది.

ఇ) 5289 దరఖాస్తులు అందినవి.

ఈ) ఎంపిక ప్రక్రియ పూర్తయిన వెంటనే ఈ పథకాన్ని అమలు చేయడమవుతుంది.

శ్రీ ఎమ్.కిషన్ రెడ్డి:- అధ్యక్షా, మన రాష్ట్రంలో తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఏర్పడిన తరువాత ధూప, దీప, నైవేద్యం కార్యక్రమానికి ప్రాముఖ్యత చాలా పెరిగిందని ఈ సభాముఖంగా తెలియజేస్తున్నాను. ఎండోమెంట్ డిపార్ట్మెంట్ కు సంబంధించిన అర్చకులు, ట్రస్టీస్ గానీ, అదేవిధంగా వంశ పార్యవరంగా బ్రహ్మణులు దేవాలయాల నిర్వహణ చూసుకుంటున్నారో వారికి కొంత వెసులుబాటు ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయించడం చాలా శుభపరిణామం. మొదటి నుంచి ఉన్నవారు దేవాలయాలను నమ్ముకొని ఉన్నారు కాబట్టి, వాళ్ల పేర్లు నమోదు చేసుకోవడానికి అవకాశం లేకుండా పోయింది కాబట్టి, వారికి అవకాశం ఇవ్వాలని గౌరవ మంత్రిగారిని, గౌరవ ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. నాలుగైదు వందల సంవత్సరాలనుంచి ఉన్న దేవాలయాలన్నీ శిథిలావస్థలో ఉన్న పరిస్థితి ఉంది. వాటికి ఉన్న భూముల లెక్కలు తీసినట్లైతే ఉన్నటువంటి వందల, లక్షల ఎకరాలకు

సంబంధించిన వాటిని గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ఏదైతే భూ రికార్డుల సర్వేగా రాష్ట్రంలో, దేశంలోనే ఒక కార్యక్రమం తీసుకోవడం జరిగిందో ఇది మంచిన పరిణామం. అదేవిధంగా ఎండోమెంట్ గానీ, వక్ఫ్ లో ఉన్న భూములన్నింటిని కూడా పర్సినెంట్ గా ఎఫ్ టి యల్ లెక్క చెరువుల కోసం ఏ విధంగా చేయడం జరుగుతున్నదో ఈ భూములు కూడా సర్వే చేయించి, హద్దులు గుర్తించినట్లైతే ట్రెస్ పాస్ కాకుండా భూములు అక్రమణకు గురి కాకుండా ఉంటాయి. కాబట్టి, తక్షణమే ఈ రాష్ట్రంలో ప్రాముఖ్యత గల దేవాలయాల భూములన్నింటిని కాపాడాలని మన ప్రభుత్వం, గౌరవ ముఖ్యమంత్రి ఆలోచన మేరకు ఉన్న టెంపుల్స్ ను పరిమితం చేశారో దానికి మనం ముందుండాలని నేను మనవి చేస్తున్నాను. అదే విధంగా కొత్త టెంపుల్స్ కూడా చాలా వరకు కట్టడం జరిగింది. కొత్త జిల్లాల్లోని కాలనీల్లో కొత్త టెంపుల్స్ ను బ్రహ్మాండంగా కట్టించడం జరిగింది. వాటికి అర్చకులు లేరు కాబట్టి, అర్చకులను నియమించి వారికి ఉపాధి కల్పించే విధంగా చర్యలు తీసుకోవాల్సిన బాధ్యత మన పైన ఉందని తెలియజేస్తున్నాను. అదేవిధంగా కోర్టు కేసులు కూడా చాలా వరకు ఉన్నాయి. కట్టాదారులు భూములు స్వాధీనం చేసుకొని ఇబ్బందిపెడుతున్నారు.

11.00 శ్రీ వి. సతీష్ కుమార్:- అధ్యక్షా, భారతదేశంలో ఎక్కడ
ఉ. లేని విధంగా ధూప, దీప, నైవేద్యాల కోసం ఒక్కొక్క దేవాలయానికి రూ.6,000 ఇవ్వడం జరుగుతోంది. గౌరవ మంత్రిగారు చెప్పినట్లుగా 1805 దేవాలయాలకు ఇస్తున్నాము. మళ్ళీ దాదాపు 6,000 దేవాలయాలకు దరఖాస్తులు చేసుకున్నారు. ఏ ప్రాముఖ్యత, ప్రాతిపదికన మనం ఇస్తున్నామని చెప్పాలని కోరుకుంటున్నాను. అర్చకులకు పోయిన సారి నిర్ణయించినట్లు ట్రెజరీ శాఖ నుంచి జీతాలివ్వడం చాలా గొప్ప విషయం. ప్రప్రథమంగా తెలంగాణ రాష్ట్రంలోనే అర్చకులకు ట్రెజరీ ద్వారా జీతాలివ్వడం జరుగుతోంది. మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు దేవాలయాలను, అర్చకులను పెంచుకుంటూ, ఔన్నత్యాన్ని చాటుకున్నారు. తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని ఏ దేవాలయానికి వెళ్లి చూసినా బ్రహ్మాండంగా పూజలు జరుపుతూ, అర్చకులు చాలా ఆనందంగా తెలంగాణ రాష్ట్రం బాగా అభివృద్ధి చెందాలని కోరుకుంటున్నారు. మేము చాలా దేవాలయాలకు అప్లికేషన్స్ పెట్టుకున్నాం, ధూప, దీప నైవేద్యాలు క్రింద ఎలా తీసుకొస్తున్నారు, ఏమైనా డబ్బు పెంచే అవకాశం ఉందా అని చాలా మంది అడుగుతున్నారనే విషయాన్ని తమరి ద్వారా గౌరవ మంత్రి గారికి తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ పుట్టా మధుకర్:- అధ్యక్షా, తెలంగాణ రాష్ట్రం వచ్చిన తరువాత భక్తి పెరిగి ప్రతి గ్రామంలో కూడా దేవాలయాలను కట్టడం జరుగుతోంది. ఏ ధూప, దీప, నైవేద్యాలివ్వాలని ప్రభుత్వం సంకల్పించిందో అది త్వరితగతిన ఇవ్వాలని మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి

చేస్తున్నాను. ఒకవేళ అక్కడక్కడ ఎంత టైమిచ్చినా రిజిస్ట్రేషన్ చేసుకోలేకపోతే మరొక అవకాశం ఇస్తే బాగుంటుందని మిమ్మల్ని కోరుతున్నాను. కొంత మంది పూజారులు వేరే రాష్ట్రాల్లో ఉండి, వేరే దేశాలకు వెళ్లి ఇక్కడ జీతం వారి పేరు మీద తీసుకుంటున్నారు. ఒక పూజారి రెండు దేవాలయాల్లో కూడా జీతాలు తీసుకుంటున్నారు కనుక దాన్ని ఖచ్చితంగా పరిశీలించి, ఇక్కడే ఉండి పూజలు చేసే వారికి జీతాలు అందేవిధంగా చర్యలు తీసుకోవాలి. ప్రజల్లో భక్తి ఎక్కువ అవుతుంది కనుక ధూప, దీప, నైవేద్యాలకు పరిమితి లేకుండా ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ మలిపెద్ది సుధీర్ రెడ్డి(మేడ్యల్):- అధ్యక్షా, చాలా దేవాలయాలకు గతంలో కమిటీలు వేసినవారికి, నోటిఫికేషన్ ఇవ్వనందున మేము ప్రపోజల్ పంపించాలంటే ఇబ్బంది అవుతుంది కాబట్టి తక్షణమే ఏ.బి.సి దేవాలయాలకు నోటిఫికేషన్ ఇచ్చినట్లయితే, బాగుంటుందని తమరి ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ రవీంద్ర కుమార్ రమావత్(దేవరకొండ):- అధ్యక్షా, ధూప, దీప నైవేద్యం అనేది చాలా మంచి కార్యక్రమం. గిరిజన తండాల్లో, గూడాల్లో వాళ్లకు సంబంధించిన టెంపుల్స్ ఉన్నాయి. గిరిజనులకు బావోబీలు, బగతీలు ఉంటారు. వారికి కూడా ధూప, దీప, నైవేద్యం క్రింద సహకారం అందిస్తే బాగుంటుందని గిరిజనులు కోరుకుంటున్నారు. ఈ అంశం మీద మంత్రిగారు స్పందించాలని తమరి ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఏ. ఇంద్రకరణ్ రెడ్డి:- అధ్యక్షా, ధూప, దీప నైవేద్యం గతంలో 1805 దేవాలయాలకు గాను ఉన్న అర్చకులకు రూ.2500 ఇచ్చేవారు. రూ.1000 ధూప, దీప, నైవేద్యాలకు, రూ.1500 అర్చకులకు భృతి క్రింద ఇచ్చేవారు. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తరువాత మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు రూ.1500 సరిపోవని రూ.6000 ప్రకటించారు. అవి జూన్ 9, 2015 వ తేదీ నుండి పెంచడం జరిగింది. ధూప, దీప, నైవేద్యాలకు రూ.2000 మరియు రూ.4000 అర్చకుని భృతి క్రింద ఇవ్వడం జరుగుతోంది. తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని దేవాలయాలకు సమైఖ్య రాష్ట్రంలో సరైన ఆదరణ లభించలేదు. ఆ విధంగా ఉన్న దేవాలయాల్లోని అర్చకులకు, దేవాలయాల్లో ఉన్న పూజారులకు ఆదాయం లేని సందర్భంగా మన ముఖ్యమంత్రి గారు Sub Committee Group of Ministers కమిటీలో సిఫార్స్ చేసిన విధంగా ఇంకా 3000 దేవాలయాలకు ధూప, దీప, నైవేద్యాలకు మంజూరు చేసిన తరువాత జి.ఓ పంపించి, అప్లికేషన్స్ కి కాలఫర్ చేశాము. నోటిఫికేషన్ ఇచ్చిన తరువాత 5289 అప్లికేషన్స్ ఇవ్వడం జరిగింది. Asst. Commissioner of Endowments నుంచి, నాలుగు పాత జిల్లాల నుంచి నివేదిక రావడం జరిగింది. జాయింట్ కలెక్టరు గారు రాండమ్ గా చూసి

పంపించినట్లయితే 3000 దేవాలయాలకు ధూప, దీప, నైవేద్యాలకు నిబంధన ప్రకారం ఇవ్వడానికి అవకాశముంటుంది. జిల్లాల వారీ అప్లికేషన్స్ వచ్చిన లిస్ట్ కూడా ఉంది.

11.10 మంచురెడ్డి కిషన్ రెడ్డి గారు, సతీష్ కుమార్ గారు, పుట్టా ఉ. మధు గారు, సుధీర్ రెడ్డి గారు, రవీంద్రకుమార్ గారు కొన్ని ప్రశ్నలు అడిగారు. భారతదేశంలో ఏ రాష్ట్రంలో లేనటువంటి విధంగా ప్రభుత్వోద్యోగులతో సమాన స్వేచ్ఛతో అర్చకులకు జీతాలను ఇవ్వడం జరుగుతోంది. దేవదాయ శాఖ పరిధిలో 12,302 దేవాలయాలున్నాయి. అందులో అసిస్ మెంట్ కలిగిన దేవాలయాలు 646 ఉన్నాయి, 8150 దేవాలయాలకు ఎటువంటి ఆదాయ షరతులు లేవు. 18000 దేవాలయాలకు ధూప, దీప, నైవేద్య పథకం అందుబాటులో ఉంది. ఇంకా మూడు వేల గుళ్లకు ఇప్పుడు ఇవ్వాలి. వాటికి మనం అప్లికేషన్స్ కాలఫర్ చేశాము. 2300 మంది అర్చకులకు పీఆర్ సిని అమలు చేయడానికి ఉత్తర్వులు జారీ చేయడం జరిగింది. మిగతా 2400 మంది ఉద్యోగులకు జీఓఎంఎస్ నెం.121 ద్వారా పీఆర్ సిని వర్తింపచేయడానికి నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది. మిగిలిన అర్చకులకు 2015 పీఆర్ సిని నెల రోజుల లోపు అమలుచేయడానికి చర్యలు తీసుకుంటాము. దాదాపు 360 కి పైగా దేవాలయాలకు ట్రస్ట్ బోర్డులను ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. మిగతా వాటికి సంబంధించి కూడా నోటిఫికేషన్ ఇవ్వడం జరుగుతుంది. కేటగిరీ 2 టెంపుల్స్ కి ధూప, దీప, నైవేద్య పథకాన్ని వర్తింపచేయడానికి నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది. అందుకు సంబంధించి ఏమైనా ఫిర్యాదులు వస్తే తగు చర్య తీసుకుంటాము. 74,155 ఎకరాల దేవాలయ భూములున్నాయని భూ సర్వేలో గుర్తించడం జరిగిందని ఇప్పుడే ఉప ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పారు. యాభై శాతం భూములకు సంబంధించి పట్టాదారు పాస్ బుక్స్ ఉన్నాయి. మిగతా వాటి విషయమై జిల్లా కలెక్టర్లకు చెప్పడం జరిగింది. భూ సర్వేలో దేవాలయ భూములు అన్యాయముగా తమిళిని, వాటిని స్వాధీనం చేసుకోడానికి ప్రయత్నం జరుగుతోంది. ఎక్కడైనా దేవదాయ శాఖకు సంబంధించిన భూములు ఆక్రమించుకుంటే, కేసులను నమోదు చేసి, ఎండోమెంట్స్ ట్రైబ్యునల్ ద్వారా సమస్యను పరిష్కరింపచేయడానికి చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది. దేవాలయాలలో ఇతర కులస్తులు, గిరిజనులు పూజారులుగా ఉన్నారు. జగదాంబ మాత, సేవాలాల్ మాత మందిరాలలో గిరిజనులు పూజారులుగా ఉన్నారు. కొన్ని దేవాలయాలలో ఇతర కులాలకు సంబంధించిన వారు పూజారులుగా ఉన్నారు. వారిని విశ్వాసంలోకి తీసుకుంటాము. రాబోయే రెండు మాసాలలో ధూప, దీప, నైవేద్యాలకు సంబంధించి అయిదు వేల మంది అర్చకులకు ప్రభుత్వం జీతాలిస్తుంది. రెండు స్కీమ్స్ కి కలిపి సంవత్సరానికి వంద కోట్ల రూపాయలు గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు మంజూరు చేయడం

జరిగింది. భారతదేశంలో ఏ రాష్ట్రంలో లేనటువంటి విధంగా తెలంగాణ రాష్ట్రంలో దేవాలయాలు సుభిక్షంగా ఉండాలని ఈ కార్యక్రమాలు జరుగుతున్నాయి. ప్రభుత్వానికి అందరూ సహకరిస్తున్నారు. అందరి సహకారంతో దేవాలయాలను పూర్తిగా పునరుద్ధరించి బ్రహ్మాండంగా కార్యక్రమాలు చేయడానికి ప్రయత్నం జరుగుతోంది. కాళేశ్వరం దేవాలయం పుట్టా మధు గారి ప్రాంతానికి చెందినది. దానికి 25 కోట్ల రూపాయలివ్వడం జరిగింది. కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు ద్వారా సాగునీరు, తాగునీరు రావాలని కాళేశ్వరం దేవాలయంలో పూజ చేసి కార్యక్రమాలను మొదలుపెట్టడం జరిగింది. అది సక్సెస్ ఫుల్ గా పూర్తవుతుందని భావిస్తున్నాము. గౌరవ సభ్యులు అడిగిన ప్రశ్నలకు సమాధానం వచ్చిందని అనుకుంటున్నానని మీ ద్వారా వారికి తెలియజేస్తున్నాను.

ఉదయ సముద్రం ప్రాజెక్టు పనులు

*ప్రశ్న నెం.64 (3239)

సర్వశ్రీ వేముల వీరేశం (నక్రేకల్), నల్లమోతు భాస్కర్ రావు (మిర్యాలగూడ):- గౌరవనీయులైన సాగునీటి శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

- అ) ఉదయ సముద్రం ప్రాజెక్టు పనుల ప్రస్తుత స్థితి ఏమిటి;
- ఆ) ఈ ప్రాజెక్టు క్రింద వర్తింపయ్యే ఆయకట్టు విస్తీర్ణం ఎంత;
- ఇ) ఈ ప్రాజెక్టు ద్వారా చెరువులను నింపాలనే ప్రతిపాదన ఏదైనా ఉందా;
- ఈ) ఎప్పటిలోగా సదరు ప్రాజెక్టు పనులను పూర్తిచేయడ మవుతుంది?

సాగునీటి శాఖ మంత్రి (శ్రీ టి. హరీష్ రావు):- అ) పంపు హౌస్, టన్నెళ్లు, సర్టి పూల్ పనులు తుది దశలో కొనసాగుతున్నాయి, భూసేకరణకు అనుగుణంగా కాలువ వ్యవస్థ పనులు పురోగతిలో ఉన్నాయి.

అ) వర్తింపు చేయవలసిన ప్రతిపాదిత మొత్తం ఆయకట్టు 1.00 లక్ష ఎకరాలు.

ఇ) అవునండీ.

ఈ) 2019 ఖరీఫ్ ప్రాజెక్టును ప్రగతిశీలకంగా పూర్తిచేయాలని ప్రతిపాదించడమయింది.

శ్రీ వేముల వీరేశం:- అధ్యక్షా, కరువు వీడిత ప్రాంతమైన మా నల్గొండ ప్రాంత ప్రజలు మూడు సంవత్సరాలుగా ఎదురు చూస్తున్నారు. ఉదయ సముద్రం ప్రాజెక్ట్ పంప్ హౌస్, టన్నెల్ పనుల పురోగతి ఏ విధంగా ఉందో మంత్రి గారు వివరించాలి. ఈ ప్రాజెక్టుకు గత ప్రభుత్వం పెట్టిన ఖర్చు ఎంత, తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తరువాత

ఈ ప్రభుత్వం పెట్టిన ఖర్చు ఎంత? అప్పుడు జరిగిన పని ఎంత, ఇప్పుడు ఎంత వరకు పని జరిగింది? ఈ ప్రాజెక్టు ద్వారా ఎన్ని చెరువులను నింపబోతున్నాము, ఆ చెరువులలోకి ఏప్రిల్, మే నెల లోపు నీటిని నింపే అవకాశం ఉందా? ఈ ప్రాజెక్టుకు సంబంధించి కుడి, ఎడమ కాలువల పురోగతి ఎంత వరకు జరిగింది, ఎన్ని కిలోమీటర్ల వరకూ జరిగింది, ఇంకా ఎన్ని కిలోమీటర్లు జరగాలి, అది ఎప్పటిలోపు పూర్తి చేస్తారు? సొరంగ మార్గం ద్వారా చేస్తున్న పనులు సక్రమంగా జరగడం లేదని మంత్రి గారి రెవ్యూ సందర్భంగా తెలుసుకొని, రాకెట్ బూమర్ ద్వారా పనులను వేగవంతం చేయాలని నిర్ణయం తీసుకున్నారు. రాకెట్ బూమర్ ని తీసుకొచ్చారా, రాకెట్ బూమర్ ని తీసుకొచ్చిన తరువాత పనులు ఏ విధంగా జరుగుతున్నాయి, వాటి పురోగతి ఏమిటి? భూసేకరణ విషయంలో కోర్టు కేసులున్నాయా, ఉంటే ఆ వివరాలను మంత్రి గారు తెలియజేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. భాస్కర్ రావు:- అధ్యక్షా, నల్గొండలోని ఫ్లోరైడ్ పీడిత ప్రాంతానికి ఉదయ సముద్రం ప్రాజెక్టు ద్వారా నీళ్లు తీసుకురావాలని 2007-08 సంవత్సరంలో ఆలోచించి, తద్వారా లక్ష ఎకరాలలో నీటిని పారించాలని నిర్ణయం తీసుకున్నారు. ఆ ప్రాజెక్టు ఆలస్యం కావడానికి ప్రధాన కారణం ఏమిటి, అందుకు అవరోధాలున్నాయా? ఆ అవరోధాలను తొలగించి ప్రాజెక్టును పూర్తి చేయడానికి ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలేమిటి? ప్రాజెక్టు మొదలుపెట్టి 11 సంవత్సరాలయ్యింది. ఆ ప్రభుత్వంలోని మంత్రి వర్గంలో ఉన్న వారు కూడా దీని యొక్క ఊసు లేకుండా, పని చేయకుండా అటక ఎక్కించారు. వారికి ఆ ఆలోచన లేదు. అక్కడ దుర్భర పరిస్థితి నెలకొని ఉంది. మా గ్రామం నుండి 11 మందిని చండూరు మండలం వారికి ఆడపిల్లలను ఇవ్వడం జరిగింది. ఆ 11 మందికీ అంగవైకల్యంతో పిల్లలు పుట్టారు. అది ఫ్లోరైడ్ ప్రాంతం కాబట్టి ఆ విధంగా జరిగింది. ప్రాజెక్టును పూర్తి చేయకుండా చేశారు. పెద్ద పెద్ద నాయకులు ఆ ప్రాంతం నుండి నాయకత్వం వహించినా ఆ ప్రాజెక్టు గురించి పట్టించుకోలేదు. ఈ ప్రాంత ప్రజలకు సంబంధించి ఈ పరిస్థితి ఉందని మన ముఖ్యమంత్రి గారు దేవుడి లాగ ఆలోచించారు. ఇరిగేషన్ మంత్రి గారు హఠాత్తుగా రెండు సార్లు వచ్చి ఇన్స్పెక్ట్ చేసి, ఆ ప్రాజెక్టును పట్టాలెక్కించినందుకు, వారికి, ముఖ్యమంత్రి గారికి కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తున్నాను. కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు విషయంలో ముఖ్యమంత్రి గారు దేవుడి లాగ, చిరస్థాయిగా ప్రజల మనసులో నిండిపోయే అవకాశం ఉంది. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్ట్ ద్వారా, ఏప్రిల్ అయిదువ తేదీ వరకూ, నాలుగు లక్షల ఎకరాలకు సంబంధించి రెండవ పంటకు నీళ్లు ఇస్తున్నందుకు, ఆ పొలాలు బాగా పండుతున్నందుకు హరీష్ రావు గారికి, ముఖ్యమంత్రి గారికి ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. ప్రభాకర్ రెడ్డి (మునుగోడు):- అధ్యక్షా, ఉదయ సముద్రం ప్రాజెక్టు లెఫ్ట్ కాలువ ద్వారా మా మునుగోడు నియోజకవర్గంలోని ఆరు గ్రామాలకు నీళ్లు వస్తాయి. ఆ కాలువ నిర్మాణాన్ని పది కిలోమీటర్లకు ఆనాడు ప్రతిపాదించడం జరిగింది. ఆ కాలువ ద్వారా కిష్టాపురం, ఇప్పర్తి, వూకొండి, పలివెల, సింగారం, పులివలుపుల గ్రామాలకు నీళ్లు రావాలి. కిష్టాపురం వరకూ ఆ కాలువ నిర్మాణాన్ని ఎప్పుడు పూర్తి చేస్తారు?

11.20 అదే విధంగా మా నియోజకవర్గంలోని ఎన్ని ఎకరాలకు
ఉ. సాగునీరు అందించబోతున్నారనే విషయాన్ని తెలియజేయాలని గౌరవమంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి.హరీష్ రావు:- అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు వేముల వీరేశంగారు, భాస్కర్ రావు గారు, ప్రభాకర్ రెడ్డిగార్లు దాదాపు ఒకే రకమైన ప్రశ్నలు వేశారు. ఉదయ సముద్రం ప్రాజెక్టును 2007వ సంవత్సరంలో కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం ప్రారంభించినప్పటికీ ఆ పనులు ముందుకు సాగలేదు. ఆ ప్రభుత్వ హయాంలో రూ.197కోట్లతో పనులు చేశారు. ఈ రూ.197కోట్లలో కూడా కేవలం ఎలక్ట్రోమెకానికల్ పంపులు, మోటార్లు, పైపులు తీసుకొచ్చి అక్కడ పెట్టిపోయారు. అసలు ఆ పంపులు, మోటార్లు ఫిట్ చేయాల్సిన సర్టిఫైడ్ పని కానీ, పంప్ హౌస్ పని కానీ, టన్నెల్ పనులు కానీ, కాన్క్రీట్ పని కానీ ముట్టుకోకుండా కేవలం కమీషన్ కోసం, పర్సంటేజీల కోసమో పంపులు, మోటార్లు తెచ్చి 8 సంవత్సరాల క్రితం అక్కడ పెట్టిపోయి బిల్లులు మాత్రం తీసుకున్నారు. ఈ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత మన ముఖ్యమంత్రి గారు ఆలోచించి ఈ ప్రాజెక్టు ద్వారా ప్రధానంగా నల్గొండ నియోజకవర్గం, నకిరేకల్, మునుగోడు, తుంగతుర్తి నియోజకవర్గాలకు సాగునీరు అందించే ప్రాజెక్టు అని భావించి ఈ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తర్వాత ముమ్మరంగా పంపుహౌస్ పనులు, సర్టిఫైడ్ పనులు, టన్నెల్ పనులన్నీ చాలా వేగవంతంగా పూర్తి చేయడం జరుగుతున్నది. ఈ ప్రభుత్వం వచ్చిన తర్వాత ఇప్పటివరకు రూ.125కోట్ల పనిని పూర్తి చేశాము. మిగతా పనులు కూడా చాలా వేగవంతంగా జరుగుతున్నాయి. 10.625కిలోమీటర్ల టన్నెల్ పనుల్లో 10.385కిలోమీటర్ల టన్నెల్ పనులు పూర్తయ్యాయి. కొద్దివందల మీటర్ల పని మాత్రమే మిగిలిపోయింది. దానిని కూడా వేగవంతంగా పూర్తి చేసి రాబోయే కొద్ది రోజుల్లోనే సాగునీరు అందించడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము.

లైనింగ్ పనులు కూడా చాలా వేగంగా జరుగుతున్నాయి. పంప్ హౌస్ పనులన్నీ కూడా పూర్తి చేసి పంపులు, మోటార్లు బిగింపు ప్రక్రియ వేగవంతంగా జరుగుతున్నది. బ్రాహ్మణవెల్లల బ్యాంకింగ్ రిజర్వాయర్ పనులు వందశాతం పూర్తి చేసుకున్నాము. లెఫ్ట్ మెయిన్ కెనాల్ 6.5కిలోమీటర్లు ఉంటే దాదాపు నాలుగు కిలోమీటర్ల

లెఫ్ట్ మెయిన్ కెనాల్ పూర్తి అయింది. మెయిన్ కెనాల్ కూడా 25కిలోమీటర్లు ఉంటే, ఇప్పటివరకు మూడున్నర కిలోమీటర్లు పూర్తి చేశాము. మిగతా పనులు కూడా వేగంగా జరుగుతున్నాయి. వీరేశంగారు ఎన్ని చెరువులను నింపుతున్నారని అడిగారు. దాదాపు 40చెరువులు దీని క్రింద నింపడానికి అధికారులు, ప్రభుత్వం ప్రణాళిక చేసుకున్నది. ఆ రకంగా ముందుకుపోతున్నాము. మా నియోజకవర్గంలో ఎన్ని ఎకరాలకు నీళ్లు వస్తాయని ప్రభాకర్ రెడ్డిగారు అడిగారు. నకిరేకల్ నియోజకవర్గంలో 62వేల ఎకరాలకు, నల్గొండ నియోజకవర్గంలో 25వేల ఎకరాలకు, మునుగోడు నియోజకవర్గంలో 10వేల ఎకరాలకు, తుంగతుర్తి నియోజకవర్గంలో 3వేల ఎకరాలకు మొత్తంగా లక్ష ఎకరాలకు సాగునీరు అందించడం జరుగుతుంది. ప్రతి 15రోజులకు ఒకసారి దీన్ని రెవ్యూ చేస్తున్నాము. రాబోయే వర్షాకాలనాటికి వందశాతం పనులు పూర్తి చేసి వానాకాలం పంటకు ఉదయసముద్రం ప్రాజెక్టు ద్వారా రైతాంగానికి సాగునీరు అందిస్తాము.

వేములవాడ గుడి చెరువు

*ప్రశ్న నెం.66 (3498)
సర్వశ్రీ రమేష్ చెన్నమనేని (వేములవాడ), రసమయి బాలకిషన్ (మానుకొండూరు):- గౌరవనీయులైన సాగునీటి శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

- అ) వేములవాడ గుడి చెరువుకు నీరందించడానికి ఏదేని కొత్త పథకాన్ని చేపట్టాలనే ప్రతిపాదన ఏదైనా ఉన్నదా;
- ఆ) అయితే, ఆ వివరాలేమిటి;
- ఇ) ఈ పథకం క్రింద ఉద్దేశించిన ప్రయోజనాలేమిటి?

సాగునీటి శాఖ మంత్రి (శ్రీ టి.హరీష్ రావు):- అ) అవునండీ.

ఆ) రాజన్న సిరిసిల్ల జిల్లా, వేములవాడ మండలం, వేములవాడ ఆలయవట్టణం యొక్క గుడి చెరువుకు అదనంగా నీరును చేర్చడానికి సంకేపల్లి గ్రామం సమీపంలోని మిడ్ మానేరు రిజర్వాయరు (ఎంఎంఆర్) తీరం నుండి ఎత్తిపోతల పథకాన్ని ప్రతిపాదించడమయింది. ఈ పనిని చేపట్టడానికి 9-6-2017 తేదీ గల, ఐ అండ్ సిఎడి (ప్రాజెక్టులు-IV) శాఖ, జి.ఓ.ఆర్.టి.నెం.574లో రూ.1710.00 లక్షల మొత్తాన్ని మంజూరు చేయడమయింది. పని పురోగతిలో ఉంది.

పనియొక్క ముఖ్య అంశాలు:

1.30 ఎం లిఫ్టుతో 20 క్యూసెక్కుల నీటిని ఎత్తిపోయడానికి పంపు హౌజ్ నిర్మాణం.

2. 2.50కి.మీ.పొడవు గల అప్రోచ్ ఛానల్.

3. గుడి చెరువు వద్ద వంపు హౌజ్ నుండి డెలివరీ సిస్టర్న్ వరకు 3.55 కి.మీ.పొడవు గల డ్రైవర్ మెయిన్ దర్మాస్తు పూర్తయింది. 2.00కి.మీ. పొడవు గల అప్రోచ్ ఛానల్ తవ్వకం పూర్తయింది. వంపు హౌజ్ పునాదుల తవ్వకం పని పురోగతిలో ఉంది.

ఇ) 1. గుడి చెరువు యొక్క ఆలయ కోనేటిలో భక్తులు సంవత్సరమంతా పుణ్యస్నానాలు చేయడానికి నీలు కల్పించడం.

2. గుడి చెరువు క్రింద 538 ఎకరాల ఆయకట్టును స్థిరీకరించడం.

3. చుట్టుపక్కల ప్రాంతాలలో భూగర్భ జల మట్టాన్ని మెరుగుపరచడం.

శ్రీ చెన్నమనేని రమేష్:- అధ్యక్షా, వేములవాడ దేవాలయం అభివృద్ధికి సంబంధించి గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు 2015, జూన్ 18న తేదీనాడు వేములవాడకు వచ్చి వేములవాడ దేవాలయం, పట్టణ ప్రాంత సమగ్రాభివృద్ధి కొరకు గతంలో ఏ ముఖ్యమంత్రిగారు చేయని విధంగా మొట్టమొదటిసారిగా సుమారు 8 గంటలపాటు చర్చించి, గుడి చెరువును, దేవాలయ ప్రాంతాన్ని సందర్శించి ముఖ్యమంత్రి గారు కొన్ని సూచనలు చేసిన తరువాతనే వేములవాడ ఏరియా టెంపుల్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ వచ్చింది. ఇదంతా ఎందుకు చెబుతున్నానంటే గుడి చెరువు విస్తీర్ణం 167 ఎకరాలు ఉన్నది కాబట్టి, అక్కడ వేరే స్థలం లేనందున 35 ఎకరాల వరకు గుడిచెరువును పూడ్చివేసి నార్తైన్ డై 35 ఎకరాలు ఆ గుడిచెరువుకు తీసుకొని విస్తీర్ణం మారకుండా చేసిన ప్రయత్నం సఫలీకృతం అయింది. ఇప్పుడు మనకు 35 ఎకరాలు అంటే ప్రస్తుతం ఉన్న దేవాలయాన్ని మీరు (సభాపతి) కూడా చూశారు. మీ ఇంటి ఇలవేల్పు కాబట్టి మీరు కూడా ప్రతిసారి వస్తుంటారు. ఇప్పుడున్న గుడి కేవలం 24 గుంటల్లో మాత్రమే ఉన్న దానిని 35 ఎకరాల వరకు చేయడం గొప్ప ప్రయోగంగా నేను భావిస్తున్నాను. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు, గౌరవ మంత్రివర్యులు హరీష్ రావుగారు వచ్చినప్పుడు ఈ సమస్యలు చెప్పుకోగా, వారు విశ్లేషణ చేసి గుడిచెరువు పూడ్చడం ద్వారా సమస్యలు కూడా ఉన్నాయి. ఎందుకంటే, గ్రామంలో ఉండే మంచి నీటి వసతి గానీ చుట్టుప్రక్కల ప్రాంతాలకు గానీ సమస్యలు ఉంటాయనే ఉద్దేశంతో వారి పర్యవేక్షణ ద్వారా లిఫ్ట్ కూడా వచ్చింది. ఈ లిఫ్ట్ ను వారు చెప్పిన ప్రకారం త్వరగా పూర్తి అయ్యే విధంగా చర్యలు తీసుకోవాలి. బిల్లులు కూడా త్వరగా వచ్చినట్లయితే పనులు పూర్తి అవుతాయని తెలియజేసుకుంటూ ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ టి.హరీష్ రావు:- అధ్యక్షా, గౌరవ శాసనసభ్యులు రమేష్ గారు చెప్పినట్లు వారికి ఇది చాలా ఇష్టమైనటువంటి పని, ఎన్నో

రోజులుగా వారు దీనిపై ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. వాస్తవానికి ఇది ఎల్లంపల్లి ప్రాజెక్టు క్రింద ఉండేది. ఈ ప్రాజెక్టును సక్సెస్ చేయాలని మిడ్ మానేరు ప్రాజెక్టును పూర్తి చేశాము. కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టుతో మిడ్ మానేరు ప్రాజెక్టు కనెక్ట్ అయింది కనుక మిడ్ మానేరు నుంచి వేములవాడ గుడి చెరువుకు కనెక్ట్ చేసినట్లయితే భక్తులకు పుణ్యస్నానం చేసే అవకాశం కలుగుతుందనే ఉద్దేశ్యంతో మిడ్ మానేరు నుంచి దీన్ని కనెక్ట్ చేశాము. గుడిచెరువు అభివృద్ధికి కూడా మిషన్ కాకతీయ క్రింద గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారి ఆదేశాలతో రూ.74 కోట్లతో గుడిచెరువును అభివృద్ధి చేస్తున్నాము. మన రాష్ట్రంలోని అన్ని దేవాలయాల అభివృద్ధిలో భాగంగా వేములవాడ దేవాలయాన్ని ఆనుకొని ఉన్న గుడిచెరువుకు రూ.74 కోట్లు కేటాయించాము. దానికి నిరంతరం 365 రోజులు గోదావరి నీటిని ప్రతిరోజూ సరఫరా చేసే విధంగా రూ.17 కోట్లతో లిఫ్ట్ ను కూడా ఇచ్చాము. ఈ రెండు పనులు కూడా వేగవంతంగా పూర్తి చేసి అతి త్వరలోనే భక్తులకు మరియు వేములవాడ పట్టణ ప్రజలకు అందుబాటులోకి తీసుకొస్తాము.

కోయిల్ సాగర్ ప్రాజెక్టు ఎడమ మరియు కుడి కాలువల ఆధునీకరణ

*ప్రశ్న నెం.67(3380)

శ్రీ అళ్లవెంకటేశ్వర్ రెడ్డి (దేవరకద్ర):- గౌరవనీయులైన సాగునీటి శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

- అ) కోయిల్ సాగర్ ప్రాజెక్టు ఎడమ, కుడి కాలువల ఆధునీకరణ కోసం ఏవేని చర్యలు తీసుకోవడమయిందా;
- ఆ) అయితే, ప్రస్తుతం నదరు పనుల స్థితి ఏమిటి;
- ఇ) ఆ వివరాలేమిటి;
- ఈ) నదరు పనుల కారణంగా ఒనగూరే ప్రయోజనాలేమిటి?

సాగునీటి శాఖ మంత్రి (శ్రీ టి.హరీష్ రావు):- అ) అవునండీ.

ఆ) కుడి ప్రధాన కాలువ: ప్రతిపాదనలు మంజూరులో ఉన్నాయి. ఎడమ ప్రధాన కాలువ: ప్రభుత్వం పరిపాలక మంజూరును ఇచ్చింది. టెండర్లను ఆహ్వానించిన వెంటనే పనిని ప్రారంభించడం ముఖ్యం.

ఇ) కుడి ప్రధాన కాలువ: 37,250 ఎకరాలు (పాత 9000 + నూతన 28,250 ఎకరాలు) మొత్తం ఆయకట్టుకు నీరు అందించడానికి 180 క్యూసెక్కుల నుండి 387 క్యూసెక్కుల వరకు కాలువ సామర్థ్యం విడుదలను మెరుగుపరచడానికి 0.000 కి.మీ. నుండి 12.725 కి.మీ. వరకు కుడి ప్రధాన కాలువ వ్యవస్థ పునర్నిర్మాణం, రీమోడలింగ్ ఈ ప్రతిపాదనలో ఉంది.

ఎడమ ప్రధాన కాలువ : 8000 ఎకరాల అదనపు ఆయకట్టు కోసం ప్రస్తుత కాలువ సిసి లైనింగ్, పంపిణీ వ్యవస్థ, కాలువల అమలు విస్తరణ, ఈ ప్రతిపాదనలో ఉంది.

ఈ కుడి ప్రధాన కాలువ: 37,250 ఎకరాలు (9000 పాత + 28,250నూతన) మొత్తం ఆయకట్టుకు పూర్తిగా, తగిన సాగునీటిని అందించేలా కుడి ప్రధాన కాలువ ఆధునికీకరణ వీలు కల్పిస్తుంది. ఎడమ ప్రధాన కాలువ : ప్రస్తుతం 3000 ఎకరాల ఆయకట్టు స్థిరీకరణలో, 10000 ఎకరాలు అంటే మొత్తం 21,000 ఎకరాల ప్రతిపాదిత వాస్తవ ఆయకట్టుతో పాటుగా 8000 ఎకరాల నూతన ఆయకట్టుకు సాగునీరును సమకూర్చడంలో ఎడమ ప్రధాన కాలువ ఆధునికీకరణ వీలు కల్పిస్తుంది.

11.30 శ్రీ ఆళ్ల వెంకటేశ్వర్ రెడ్డి:- అధ్యక్షా, ప్రాజెక్టు ద్వారా గతంలో 12వేల ఎకరాల ఆయకట్టు లభిస్తుండగా, ఇచ్చిన మాట ప్రకారం ఇరిగేషన్ శాఖా మాత్యులు లిఫ్టును ఏర్పాటు చేసి ఆయకట్టుని 50వేల ఎకరాలకు చేర్చడం జరిగింది. ఎడమ మరియు కుడి ప్రధాన కాలువల్ని ఆధునికీకరణ చేయని కారణంగా చివరి ఆయకట్టుకి నీళ్లు అందే పరిస్థితి లేదు. గతంలో మంత్రి గారు నా నియోజకవర్గాన్ని సందర్శించినప్పుడు కోయిల్సాగర్, ఎడమ, కుడి కాలువల్ని సందర్శించాలని కోరగా వాటిని సందర్శించి ఆధునికీకరణ చేస్తామని మంత్రి గారు మాట ఇచ్చారు. మంత్రి గారు మొన్ననే ఎడమ ప్రధాన కాలువకు సంబంధించి 33.70కోట్ల రూపాయలు మంజూరు చేస్తూ జీ.ఓ. జారీ చేశారు. కావున, వీటికి తొందరగా టెండర్లు పిలువాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. రాజోలు నుంచి దాసరిపల్లి వరకు కొత్తగా 8వేల ఎకరాల ఆయకట్టుని కల్పించినందుకు మంత్రి గారికి ధన్యవాదములు తెలియజేస్తున్నాను.

నా నియోజకవర్గంలోని కుడి కాలువ చివరి ఆయకట్టు ప్రాంతాలైన లాల్కోట, పరిదిపూర్, వళ్లమరి, వడ్డేమాను గ్రామాలకు నీళ్లందడంలేదు. కావున, కుడి ప్రధాన కాలువను ఆధునికీకరణ చేసేందుకు నిధులు మంజూరు చేసి త్వరగా టెండర్లు పిలువాలని మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను. గత ప్రభుత్వాలు ఎత్తిపోతల పథకాల్లో చేసిన లోపాలు స్పష్టంగా ప్రతిబింబిస్తున్నందున వాటిని రెక్టిఫై చేసే అవకాశాన్ని పరిశీలించాలని మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను. ఒక్కో మోటారుకి 315 క్యూసెక్కుల చొప్పున తీలేరు నుంచి రెండు మోటారు పంపులు ప్రారంభించి కోయిల్సాగర్ కి 630 క్యూసెక్కుల నీళ్లు అందించాలి. 630 క్యూసెక్కుల నీళ్లు ప్రవహించాల్సిన కెనాల్ ను 480 క్యూసెక్కులకే డిజైన్ చేసిన కారణంగా రెండు మోటార్లను ఒకేసారి ప్రారంభించలేని పరిస్థితిలో ఉన్నాము. రెండు మోటార్లు ఒకసారి ప్రారంభించినట్లైతే నీళ్లు బయటకు వచ్చే పరిస్థితి ఉంది. కావున, కాలువ లైనింగ్ పనులను చేపట్టి కోయిల్సాగర్ కి 630 క్యూసెక్కులు

పోయేలా తగు చర్యలు తీసుకోవాలని మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను. కోయిల్సాగర్ లోని 2.2 టి.ఎమ్.సిల నీళ్లు 50 వేల ఎకరాలకు సరిపోవు. కావున, రీడిజైన్ చేసి కోయిల్సాగర్ సామర్థ్యాన్ని 5 టి.ఎమ్.సిలకు పెంచేలా కృషి చేయాలని మరియు కోయిల్సాగర్ అలకేషన్ ను 3.9 టి.ఎమ్.సిల నుంచి 6 టి.ఎమ్.సిలకు పెంచాలని మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

ప్రస్తుతం ఉన్న 50వేల ఎకరాల ఆయకట్టుకు, ఎడమ ప్రధాన కాలువ ద్వారా మరో 8వేల ఎకరాలు కలుపుతున్నందున మొత్తం ఆయకట్టు 58 వేల ఎకరాలకు చేరుకుంటుంది. రాబోవా ఒకటెండు సంవత్సరాల్లో పాలమూరు-రంగారెడ్డి పూర్తయే అవకాశం ఉన్నందున కరివేలు నుండి నారాయణపేట వరకు పోతున్న కెనాల్ కోయిల్సాగర్ పై నుంచే వెళ్తున్నందున ఆ పెద్దవాగులోకి ఒక స్లూయిస్ ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. ఈ మోటార్ల ద్వారా వచ్చే నీళ్లు మరియు పాలమూరు -రంగారెడ్డి నుంచి స్లూయిస్ ల ద్వారా వచ్చే మరో 2 టి.ఎమ్.సి.ల నీళ్లు కోయిల్సాగర్ కి కేటాయించినట్లైతే రాబోవు కాలంలో ఇబ్బంది లేకుండా ఉంటుందని మంత్రి గారికి మనవి చేస్తున్నాను.

ఫ్లడ్ ఫ్లో కెనాల్ ద్వారా దేవరకద్ర, లింగం పల్లి, వెంకటగిరి, డోకూరు పుట్టంపల్లి వరకు 11 చెరువులను నింపడానికి ప్రతిపాదించిన పైలు ముఖ్యమంత్రి గారి దగ్గరే ఉన్నందున దానిని త్వరగా పరిష్కరింప చేయాలని మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను. కోయిల్సాగర్ ను రీడిజైన్ చేసి కెనాల్ నీటిని పెంచినప్పుడే రైతులకు సరిపోయే నీళ్లను ఇవ్వగలమని మంత్రి గారికి తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ టి. హరీష్ రావు:- అధ్యక్షా, సభ్యులు వెంకటేశ్వర్ రెడ్డి గారు చాలా రోజుల నుంచి కోయిల్సాగర్ మీద ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించి, తమ నియోజకవర్గ ప్రజలకు మేలు చేయాలని చాలా సార్లు నన్ను కలిశారు. గౌరవ సభ్యుడి విజ్ఞప్తి మేరకే లెఫ్ట్ మెయిన్ కెనాల్ ఆధునికీకరణ కోసం 33 కోట్ల రూపాయలను మంజూరు చేశాము. అదే విధంగా రైట్ మెయిన్ కెనాల్ ఆధునికీకరణ ప్రతిపాదన ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉంది. వీలైనంత తొందరలో పనులు మంజూరు చేసి ప్రజలు కలలు కన్నట్లుగా కోయిల్సాగర్ క్రింద 58 వేల ఎకరాలకు నీళ్లందించడానికి ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉందని తెలియజేస్తున్నాను. ఆయకట్టు పెరిగినందున పాలమూరు ఎత్తిపోతల పథకం ద్వారా పెద్దవాగు దగ్గర స్లూయిస్ ఏర్పాటు చేసినట్లైతే సస్టిమెంటేషన్ ఉంటుందని తెలియజేసిన అంశం ఇప్పటికే ప్రభుత్వ డిస్కషన్ లో ఉన్నది. టెక్నికల్ ఫీజిబిలిటి ఉన్నట్లైతే దానిని కన్సిడర్ చేస్తాము. ఫ్లడ్ ఫ్లో కెనాల్ ద్వారా పుట్టంపల్లి, దేవరకద్ర, 11 చెరువులకు నీళ్లిచ్చే విషయం కూడా ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉన్నది. చెరువులను నింపడానికి ప్రభుత్వపరంగా అనువంతి మంజూరు చేస్తామని తెలియజేస్తున్నాను.

రెండు పంపులు పనిచేసినప్పుడు కాలువల ద్వారా 630 క్యూసెక్కుల నీళ్లు ప్రవహించాల్సి ఉండగా ప్రస్తుతం 480 క్యూసెక్కులకు మించి ప్రవహించే సామర్థ్యం ఆ కాలువకు లేదు. గతంలో కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం ఆధుమేఘాల మీద, అనాలోచితంగా, తాత్కాలికమైన ఆలోచనతో ప్రాజెక్టుల పనులు చేశారు. నీళ్లు పారాలి, ప్రజలు బ్రతకాలి, పంటలు పండాలనే సోయి వారికి లేకుండా పోయింది. గౌరవ సభ్యులు కోరిన విధంగా రెండు మోటార్ల ద్వారా 630 క్యూసెక్కులు ప్రవహించేలా, పూర్తి స్థాయి ప్రతిపాదిత ఆయకట్టు అందించేలా కాలువలను రీ ఇంజనీరింగ్ చేసి, అవసరమైన నిధులను మంజూరు చేసి, పనులను పూర్తి స్థాయిలో చేపడుతామని గౌరవ సభ్యుడికి తెలియజేస్తున్నాను.

MR. SPEAKER:- The remaining questions are postponed. Question Hour is over.

ప్రకటన

ప్రభుత్వ బిల్లులకు సవరణలు స్వీకరించు గడువు గురించి

MR.SPEAKER:- I am to announce to the House that the following Bills will be taken-up by the Legislative Assembly tomorrow i.e. on Saturday, the 24th March, 2018 and the amendments to the Bills will be received upto 4-00 p.m. today.

1) The Telangana Assigned Lands (Prohibition of Transfers)(Amendment) Bill, 2018 (L.Bill No.1 of 2018).

2) The Telangana Medical Practitioners Registration (Amendment) Bill, 2018 (L.A.Bill No.2 of 2018).

3) The Telangana Advocates' Clerks' Welfare Fund (Amendment) Bill, 2018 (L.A. Bill No.3 of 2018).

4) The Telangana Advocates' Welfare Fund (Amendment) Bill, 2018 (L.A. Bill No.4 of 2018).

5) The Telangana Police [Selection and Appointment of Director General of Police (Head of Police Force)] Bill, 2018 (L.A.Bill No.5 of 2018).

MR.SPEAKER:- Now, Adjournment Motions.

సభా కార్యక్రమము

వాయిదా తీర్మానాల అనుమతి గురించి

1. బీ.సి. సబ్‌ప్లాన్ గురించి చర్చించాలని కోరుతూ శ్రీ ఆర్. కృష్ణయ్య గారు ఇచ్చిన వాయిదా ప్రతిపాదన తిరస్కరించడమైంది.

2. ఎన్.ఆర్.ఇ.జి.ఎస్.లో పని చేస్తున్న పాత మేట్లను కొనసాగించాలని కోరుతూ శ్రీ సున్నం రాజయ్య గారు ఇచ్చిన వాయిదా ప్రతిపాదనను తిరస్కరించడమైంది.

2018-2019 సం.పు వార్షిక ఆదాయ-వ్యయ పట్టిక (బడ్జెట్) గ్రాంట్ల కొరకు అభ్యర్థనలు ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR 2018-2019:

DEMANDS FOR GRANTS :

SRI KADIYAM SRIHARI (ON BEHALF OF CHIEF MINISTER):- Sir, I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs.320,76,97,000/- under **Demand No.VII (7)** – Commercial Taxes Administration."

SRI MOHAMMED MAHMOOD ALI:- Sir, I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs.1813,76,73,000/- under **Demand No.V (5)** – Revenue, Registration and Relief."

SRI K. TARAKA RAMA RAO:- Sir, I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs.7250,55,70,000/- under **Demand No.XVII (17)** – Municipal Administration and Urban Development."

SRI TUMMALA NAGESWARA RAO (ON BEHALF OF MINISTER FOR PANCHAYAT RAJ & RURAL DEVELOPMENT):- Sir, I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs.8929,14,52,000/- under **Demand No.XXXI (31)** – Panchayat Raj."

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs.6633,69,95,000/- under **Demand No.XXXII (32)** – Rural Development."

SRI TUMMALA NAGESWARA RAO:- Sir, I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs.5363,46,78,000/- under **Demand No.XI (11)** – Roads & Buildings."

SRI P. MAHENDER REDDY:- Sir, I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs.90,31,56,000/- under **Demand No.VIII (8)** – Transport Administration."

SRI KADIYAM SRIHARI (ON BEHALF OF MINISTER FOR IRRIGATION, LEGISLATIVE AFFAIRS):- Sir, I beg to move:

(అనుబంధం - 1)

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs.22227,56,04,000/- under **Demand No. XXXIII (33)** – Major and Medium Irrigation.”

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs.2741,64,96,000/- under **Demand No. XXXIV (34)** – Minor Irrigation.”

SRI G. JAGADISH REDDY:- Sir, I beg to move:

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs.4393,50,06,000/- under **Demand No. XXXV (35)** – Energy.”

SRI T. PADMA RAO:- Sir, I beg to move:

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs.208,96,00,000/- under **Demand No. VI (6)** – Excise Administration.”

MR. SPEAKER:- Demands moved. The Cut Motions from Sl. Nos. 75-148 are deemed to have been moved.

కోత తీర్మానముల ప్రతిపాదన (అనుబంధం-1)

DEMAND NO.XVII - MUNICIPAL ADMINISTRATION AND URBAN DEVELOPMENT

Sri Sunnam Rajaiah:- Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs.7250,55,70,000/- for Muncipal Administration and Urban Development **Rs.100/-**

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో GHMCలో కార్మికులకు పెంచిన 10,500/- వేతనాన్ని రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా కార్పొరేషన్లు, మున్సిపాలిటీలు, నగరపంచాయతీలలో వర్తింప చేయాలని కోరినా పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

DEMAND NO.XXXI - PANCHAYAT RAJ

Sri G. Kishan Reddy:- Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs.8929,14,52,000/- for Panchayat Raj **Rs.100/-**

నిజామాబాద్ జిల్లా, ఎడపల్లి మండలంలోని రాణాకలాన్ గ్రామ పంచాయతీ పరిధిలోని 4-109/143 ఇంటిలో M/S ALHIND FROZEN FOODS పేరుతో పశువుల మాంసాన్ని స్టోర్ చేసేందుకు అక్రమంగా ఇచ్చిన NOC ని రద్దు చేస్తూ పంచాయతీ సభ్యులు, గ్రామ సభ ఏకగ్రీవంగా తీర్మానం చేసినా, డి.పి.ఓ. శ్రీ కృష్ణమూర్తి గారు యాజమాన్యానికి అనుకూలంగా వ్యవహరిస్తూ సీజ్ చేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.8929,14,52,000/- for Panchayat Raj **Rs.100/-**

నిజామాబాద్ జిల్లా, ఎడపల్లి మండలంలోని రాణాకలాన్ గ్రామ పంచాయతీ పరిధిలోని గ్రామ సభ తీర్మానాలకు 4-109/143 ఇంటిలో గ్రామపంచాయతీ నిరుద్ధంగా రాత్రిపూట యధావిధిగా పశు మాంస స్టోరేజి వ్యాపారం జరుగుతున్నా, జిల్లా పంచాయతీ అధికారి నిర్లక్ష్యంగా వ్యవహరిస్తూ ప్రజల అనారోగ్యానికి, అసౌకర్యానికి కారణమౌతున్నందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.8929,14,52,000/- for Panchayat Raj **Rs.100/-**

నిజామాబాద్ జిల్లా, ఎడపల్లి మండలంలోని రాణాకలాన్ గ్రామ పంచాయతీ పరిధిలో అక్రమంగా ఎముకల ఫ్యాక్టరీ నడుపుతున్నా సంబంధిత అధికారులు యాజమాన్యానికి వత్తాసు పలుకుతూ దానిని ఇప్పటికీ సీజ్ చేయనందుకు నిరసనగా.

Sri Sunnam Rajaiah:- Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs.8929,14,52,000/- for Panchayat Raj **Rs.100/-**

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో గ్రామపంచాయతీ కార్మికులు 44 రోజులు సమ్మె చేసిన సందర్భంగా యిచ్చిన హామీలు అమలు చేయాలని, వేతన నిర్ణయం చేసి, కనీస వేతనాలు అమలు చేయాలని కోరినా చేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.8929,14,52,000/- for Panchayat Raj **Rs.100/-**

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, చర్ల మండలం, తెనిన్ నగర్ కాలనీలో మంచినీరు అందక ప్రజలు చాలా యిబ్బందులు పడుతున్నారు. మంచినీటి పథకాలను నిర్వీర్యం చేసి కాలనీ వాసులకు నీరందించనందుకు నిరసనగా.

DEMAND NO.XXXII - RURAL DEVELOPMENT

Sri G. Kishan Reddy:- Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development **Rs.100/-**

నిజామాబాద్ జిల్లా, ఎడపల్లి మండలం బాపునగర్ లో ఇప్పటికే డ్రైనేజి సౌకర్యం లేక మురుగునీరు రోడ్లపై పారుతుండటంతో ప్రజలు ఇబ్బందులు పడుతున్నందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development **Rs.100/-**

నిజామాబాద్ జిల్లా, వేల్పూరు మండలంలోని పలు గ్రామాల్లో ఇప్పటికీ రోడ్డు సౌకర్యం లేనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development **Rs.100/-**

నిజామాబాద్ జిల్లా, వేల్పూరు మండలంలోని పలు గ్రామ పంచాయతీలకు కేంద్రం 14వ ఫైనాన్స్ కింద మంజూరు చేసిన నిధులను పక్కదారి పట్టించి విద్యుత్ బిల్లులు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కట్టించుకున్నందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, వేల్పూరు మండలంలోని పలు గ్రామాల్లో డ్రైనేజీ సౌకర్యం లేక ప్రజలు దుర్గంధం కారణంగా ఇబ్బందులు పడుతున్నందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, వేల్పూరు మండలంలోని పలు గ్రామాల్లో ఇప్పటికీ సరైన రోడ్ల సౌకర్యం లేక ప్రజలు ఇబ్బందులు పడుతున్నందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, వేల్పూరు మండలంలోని అమీనాపూర్ నుంచి లక్నోర్, గోవింద్ పేట్ దాకా రోడ్డు నిర్మించనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, వేల్పూరు మండలంలోని రామన్నపేట వేల్పూరు మధ్య ఇప్పటికీ బ్రిడ్జి నిర్మించకపోవడంతో ప్రజలు నానా అవస్థలు పడుతున్నందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development Rs.100/-

కేంద్ర ప్రధానమంత్రి ఆవాస్ యోజన కింద నిరుపేదలకు సొంతింటి కల నెరవేర్చాలని వేలాది ఇళ్ల నిర్మాణానికి నిధులు మంజూరైనా ఇప్పటికీ ఇళ్లు నిర్మించనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, నవీపేట మండలంలోని పలు గ్రామాలకు ఇప్పటికీ సరైన డ్రైనేజీ సౌకర్యం లేకపోవడంతో ప్రజలు ఇబ్బందులు పడుతున్నందుకు నిరసనగా గ్రామీణాభివృద్ధి కేంద్రం క్లోజ్ చేసి నిధులిస్తున్నా నిరుపయోగంగా మారుస్తున్నందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, ఎడపల్లి మండలంలోని పలు గ్రామాల్లో ఇప్పటికీ సరైన రోడ్డు సౌకర్యం లేనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, ఎడపల్లి మండలంలోని జానకంపేట నుంచి మోసా X రోడ్ దాక రోడ్డు నిర్మాణ పనులను ఇప్పటికీ పూర్తి చేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, ఎడపల్లి మండలంలోని పలు గ్రామాల్లో న్యూశాన వాటికలకు నిధులు మంజూరైనా ఇప్పటికీ నిర్మాణ పనులను చేపట్టనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, ఎడపల్లి మండలం, తాణాకలాన్ గ్రామంలో 25 ఏళ్ల క్రితం ఏర్పాటు చేసిన తాగునీటి పైపులైన్లు తుప్పుపట్టి చెడిపోయినా ఇప్పటికీ మార్చనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, ఎడపల్లి మండలం, తానాకలాన్ గ్రామంలోని ఇందిరమ్మ కాలనీలో సరైన డ్రైనేజీ సౌకర్యం లేక ప్రజలు ఇబ్బందులు పడుతున్నందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development Rs.100/-

కేంద్ర ప్రభుత్వం 14వ ఫైనాన్స్ కింద గ్రామీణ పనుల కోసం మంజూరు చేసిన నిధులను, కంటే బిల్లులను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం దారి మళ్లించినందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development Rs.100/-

కేంద్ర గ్రామీణ ప్రాంత నిరుపేదల సొంతింటి కల నెరవేర్చేందుకు ప్రధానమంత్రి ఆవాస్ యోజన కింద కోట్లాది రూపాయలు ఇప్పటికీ మంజూరు చేసినా, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం డబుల్ బెడ్రూం ఇళ్ల నిర్మాణం పేరిట తీవ్ర జాప్యం చేస్తున్నందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, డిచ్పల్లి మండలంలోని గ్రామాల్లో ఇప్పటికీ సరైన డ్రైనేజీ వ్యవస్థ నిర్మించనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development Rs.100/-

(అనుబంధం - 1)

నిజామాబాద్ జిల్లా, డిచ్ పల్లి మండలంలోని గ్రామాల్లో ఇప్పటికీ సరైన రోడ్డు సౌకర్యం కల్పించనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, డిచ్ పల్లి మండలంలోని గ్రామాల్లో త్రాగునీటి సమస్య తీవ్రంగా వుండి ప్రజలు తీవ్రనీటి ఎద్దడి ఎదుర్కొంటున్నా ట్యాంకర్ల ద్వారానైనా నీటి సరఫరా చేయనందుకు నిరసనగా.

Sri Sunnam Rajaiah:- Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development Rs.100/-

ఐ.కె.సి., వి.ఓ.ఎ. లకు ప్రభుత్వం యిచ్చిన హామీలు అమలు చేయాలి. కనీస వేతనాలు అమలు చేయాలని, పెండింగ్ వేతనాలు యివ్వాలని, ఇన్సూరెన్స్ 5 లక్షలు, చనిపోయిన వారికి 5 లక్షలు ఎక్స్ గ్రేషియా యివ్వాలని, సెర్ప్ ఉద్యోగుల మాదిరిగా వి.ఓ.ఎ. లకు ప్రతి మూడు నెలల రెన్యూవల్ విధానం, రద్దు చేయాలని కోరుతున్నా పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో గ్రామీణ, పట్టణ ప్రజలకు మంచి నీటి సరఫరా విభాగంలో పనిచేస్తున్న 4000 మంది కార్మికులు 15 సంవత్సరాలుగా పనిచేస్తున్నారు. వీరిని గ్రామ పంచాయతీలకు అప్పగించకుండా జిల్లా పరిషత్ లేదా ఆర్.డబ్ల్యూ.ఎస్ లో కొనసాగించాలని, కనీసవేతనంగా 18,000/- లు యివ్వాలని, వీరి సర్వీసులను రెగ్యులరైజ్ చేయాలని కోరుతున్నా పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

DEMAND NO.XI - ROADS AND BUILDING

Sri Sunnam Rajaiah:- Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs.5363,46,78,000/- for Roads and Building Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో రోడ్లు, భవనాల శాఖలో ఇంజనీరింగ్ పోస్టులను భర్తీ చేయాలని కోరుతున్నా భర్తీ చేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.5363,46,78,000/- for Roads and Building Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ప్రభుత్వ భవనాలు, అతిధి గృహాలు సక్రమంగా నిర్వహించకుండా, తొందరగా భవనాలు కూలిపోయే దశకు చేరుకుంటున్నా పట్టించుకోనిదానికి నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.5363,46,78,000/- for Roads and Building Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, వెంకటాపురం మండలం, ఆలుబాక గ్రామ పంచాయతీ మారుమూల గిరిజన గ్రామాలైన సీతారాంపురం, కొత్తగుప్పు, తిప్పాపురం, పెంకిమాగు గ్రామాలకు రహదారి సౌకర్యం లేదు. వర్షాకాలం యిబ్బంది పడుతున్నారు. వెంటనే రహదారి సౌకర్యం కల్పించాలని ఐ.టి.డి.ఎ అధికారులకు ఎన్ని వినతులు పెట్టుకున్నా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.5363,46,78,000/- for Roads and Building Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, వెంటాపురం మండలం, ఆలుబాక, తిప్పాపురం మధ్యలోని జిన్నెల వాగుపై బ్రిడ్జి నిర్మాణం చేయాలని అడిగినా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.5363,46,78,000/- for Roads and Building Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, చర్ల మండలం, పెద్దిపల్లి - కలివేరు వరకు 6 కి.మీ. బి.టి. రోడ్డు వేయాలని కోరినా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.5363,46,78,000/- for Roads and Building Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, చర్ల మండలం, బోదనేల్లి, కారకాసుపాడు, కొండవాయి వరకు రోడ్డు నిర్మించాలని కోరినా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

DEMAND NO. VIII - TRANSPORT ADMINISTRATION

Sri Sunnam Rajaiah:- Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs.90,31,56,000/- for Transport Administration Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ఆటో కార్మికులకు సంక్షేమ బోర్డు ఏర్పాటు చేయాలని, ప్రమాద బీమాసౌకర్యం 5 లక్షలు యివ్వాలని, ప్రభుత్వ పథకాలువర్తింపజేయాలని, క్యాబ్లను దూర ప్రాంతాలకు పరిమితం చేయాలని, పోలీస్ వేధింపులు ఆపాలని కోరుతున్నా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

DEMAND NO. XXXIII - MAJOR AND MEDIUM IRRIGATION

Sri G. Kishan Reddy:- Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs.22227, 56,04,000/- for Major and Medium Irrigation Rs.100/-

కేంద్ర ప్రభుత్వం స్వచ్ఛ భారత్ కింద కోట్లాది రూపాయలు కేటాయిస్తున్నా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో పరిశుభ్ర వాతావరణాన్ని ఏర్పాటు చేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 22227,56,04,000/- for Major and Medium Irrigation Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, నవీపేట మండలంలోని మరో ఫ్లోరైడ్ రక్షిత మంచినీటి ప్రాజెక్టు ద్వారా 77 గ్రామాల ప్రజలకు రక్షిత మంచినీరు అందే అవకాశమున్నా, మిషన్ భగీరథ పథకం నిర్మాణం కోసం 77 గ్రామాల ప్రజలకు రక్షిత నీటిని అందకుండా నిలిపివేసినందుకు నిరసనగా.

Sri Sunnam Rajaiah:- Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs.22227,56,04,000/- for Major and Medium Irrigation

Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, దుమ్ముగూడెం మండలం, గోదావరి నదిపై సున్నంబట్టి వద్ద లిప్టు ఏర్పాటు చేస్తే 35 గిరిజన గ్రామాలకు నీరు అందించే అవకాశం వున్నదని, దీనికి గౌరవ ముఖ్యమంత్రి, నీటిపారుదల శాఖా మంత్రివర్యులు హామీ యిచ్చి అమలు చేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.22227,56,04,000/- for Major and Medium Irrigation

Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, వాజేడు మండలం, మోడికుంట వాగు ప్రాజెక్టు నిర్మాణం చేస్తే, 20 వేల ఎకరాలు సాగుయ్యే అవకాశం వున్నా ప్రభుత్వం పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.22227,56,04,000/- for Major and Medium Irrigation

Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, వాజేడు మండలం, గోరడ్ల వాగు ప్రాజెక్టుకు 40 కోట్లు ఖర్చు చేసినా 4 ఎకరాలు సాగు చేయలేక పోయారు. ఈ ప్రాజెక్టుకు పడ్డ రంధ్రాలను పూడ్చి లీకేజీలను నివారించి సాగు నీరందించాలని కోరినా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.22227,56,04,000/- for Major and Medium Irrigation

Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, దుమ్ముగూడెం మండలం, తాలిపేరు ప్రాజెక్టు శివారు ప్రాంతమైన బండారుగూడెం వైట్ నగరం గిరిజన రైతులకు తాలిపేరు కాలువ నీరు అందడం లేదు. బండారు గూడెం, వైట్ నగరం వరకు ఈ కాలువను పొడిగించినట్లయితే రైతుల పొలాలకు నీరు అందే అవకాశం వున్నదని పలుమార్లు చెప్పినా పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.22227,56,04,000/- for Major and Medium Irrigation

Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, వాజేడు మండలం, టేకుల గూడెం గ్రామంలో చెక్ డ్యాం నిర్మించి 100 ఎకరాల గిరిజన భూములకు సాగు నీరు అందించాలని అనేక వ్యాయాలు కోరినా పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

DEMAND NO. XXXIV - MINOR IRRIGATION

Sri G. Kishan Reddy:- Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 2741,64,96,000/- for Minor Irrigation Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, డిచ్పల్లి పక్కనుంచే ఆర్కూర్ ప్రాంతానికి నిజాంసాగర్ నీటి సరఫరా వున్న డిచ్పల్లి రూరల్ రైతులకు ఉపయోగపడటం లేదు. రామడుగు ప్రాజెక్టు ద్వారా లిప్టుతో పంపిణీ చేస్తే 10 గ్రామాల రైతులకు సాగునీరు, తాగు నీరు అందే అవకాశమున్నా, తగిన చర్యలు తీసుకోనందుకు నిరసనగా.

Sri Sunnam Rajaiah:- Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 2741,64,96,000/- for Minor Irrigation Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, చర్ల మండలం, చింతగుప్ప గ్రామంలోని చెక్ డ్యాం తెగి 3 సంవత్సరాల నుండి మరమ్మత్తులు చేయమని గిరిజన రైతులు కోరినా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 2741,64,96,000/- for Minor Irrigation Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, చర్ల మండలం, చింతకుంట గ్రామంలో జేరిపోతుల వాగు పైన చెక్ డ్యాం తెగిపోయింది. దానిని మరమ్మత్తు చేయాలని పలు మార్లు కోరినా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 2741,64,96,000/- for Minor Irrigation Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, చర్ల మండలం, ఎర్రబోరు గ్రామం కామరాజు చెరువు వరకమ్మతంబుల చేయాలని కోరినా పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 2741,64,96,000/- for Minor Irrigation Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, వెంకటాపురం మండలం, వెదిరె గ్రామం, చల్ల వాగు పై చెక్ డ్యాం నిర్మాణానికి 6 కోట్లు ఖర్చు చేస్తే 750 ఎకరాలు సాగు చేసే అవకాశం వున్నా, ఒక్క పైసా ఖర్చు చేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 2741,64,96,000/- for Minor Irrigation Rs.100/-

(అనుబంధం - 1)

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, చర్ల మండలం, తాలిపేరు నది, వద్దిపేట చెక్ డ్యాం నిర్మించినట్లయితే గిరిజన గ్రామాలకు సాగు నీరు అవకాశం వున్నా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 2741,64,96,000/- for Minor Irrigation Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, చర్ల మండలం, కుర్నపల్లి గ్రామం ప్రక్కవాగుకు చెక్ డ్యాం నిర్మించినట్లయితే 150 ఎకరాల గిరిజన రైతులకు సాగునీరు అందించే అవకాశం వున్నా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

DEMAND NO. XXXV - ENERGY

Sri Sunnam Rajaiah:- Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 4393,50,06,000/- for Energy Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో నాయి బ్రాహ్మణ క్షౌరశాలలకు ఇచ్చే విద్యుత్తును కమర్షియల్ నుండి డొమెస్టిక్ మార్కు చేస్తూ ఇచ్చిన ఉత్తర్వు నెం. 1, తేదీ 6.1.2016ను అమలు చేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 4393,50,06,000/- for Energy Rs.100/-

తెలంగాణ విద్యుత్ సంస్థలు, ట్రాన్స్కో, జెన్కో, ఎన్పిడిసిఎల్ లలో 23,667 మంది ఆర్దిజన్ (కాంట్రాక్టు కార్మికులు) లను పర్మినెంట్ చేస్తామని, అంతవరకు వేతనాలు పెంచుతున్నామని చెప్పి ఇవ్వకుండా, ఉద్యోగ భద్రత, ప్రాణాలకు భద్రత, ఇ.ఎస్.ఐ., ఇసి.ఎఫ్. షేర్ చెల్లించకుండా ఇబ్బందులకు గురిచేస్తున్న ప్రభుత్వ వైఖరికి నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 4393,50,06,000/- for Energy Rs.100/-

భద్రాచలం పట్టణం టెంపుల్ ఏరియా, కొర్రాజుల గుట్ట కాలనీ వాసుల ఇండ్లపై హైటెన్షన్ వైర్లు వెళ్లడం ద్వారా ప్రజలు భయభ్రాంతులౌతున్నారు. వెంటనే ఈ లైన్లను తొలగించాలని కోరినా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 4393,50,06,000/- for Energy Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, దుమ్ముగూడెం మండలం, జిన్నెలగూడెం, లింగాపురం, గౌరారం, కట్టకాలువ, లక్ష్మీపురం, పైడిగూడె, చింతగుప్ప, సుజ్జానపురం, తోగూడెం, గిరిజన గ్రామాలకు 3 ఫేస్ కరెంటు సరఫరా చేస్తే సాగుకు అవకాశం వున్నదని చెప్పినా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 4393,50,06,000/- for Energy Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, చర్ల మండలం, కుర్నపల్లి గ్రామానికి 3 ఫేస్ కరెంటు ఇస్తే వ్యవసాయ పంపుసెట్ల ద్వారా సాగుచేసుకునే అవకాశం వుందని అనేక విజ్ఞప్తులు పెట్టుకున్నా 3 ఫేస్ కరెంటు సరఫరా చేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 4393,50,06,000/- for Energy Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, వాజేడు మండలం, టేకుల గూడెం గ్రామం పాత టేకుల గూడెం నుండి గోదావరి నది ఒడ్డు పరిసరాలలోని సాపురాల వాగు, బోడగూడెం వరకు 3 ఫేస్ కరెంటు ఇస్తే 200 ఎకరాల గిరిజన రైతుల పొలాలకు సాగు నీరు అందించే అవకాశం వున్నా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 4393,50,06,000/- for Energy Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, చర్ల మండలం, డోదవెల్లి గ్రామంలో 3 ఫేస్ కరెంటు ఇస్తే బోర్లు, వాగుల ద్వారా సాగు చేసుకునే అవకాశం వున్నా ఐ.టి.డి.ఎ అధికారులు పట్టించు కోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 4393,50,06,000/- for Energy Rs.100/-

సింగరేణిలో కాంట్రాక్టు, టెంపోరీనింగు కార్మికులు రెగ్యులర్ ఉద్యోగులతో సమానంగా పనిచేస్తున్నా కోలిండియా వేతనాలు అమలు చేయనందుకు, రాష్ట్రంలో కేంద్ర ప్రభుత్వ రంగ సంస్థల్లో ఇదే తరహా కార్మికులకు ఇస్తున్న విధంగా బోనస్ ఇవ్వాలని కోరుతున్నా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 4393,50,06,000/- for Energy Rs.100/-

సింగరేణి ఓపెన్ కాస్ట్ ఓబి కంపెనీలలో స్థానికులకే ఉద్యోగాలు ఇవ్వాలని కోరుతున్నా.

To reduce the allotment of Rs. 4393,50,06,000/- for Energy Rs.100/-

సింగరేణి కాంట్రాక్టు కార్మికులందరినీ రెగ్యులరైజ్ చేయాలని, సమాన పనికి సమాన వేతనం, వేతనంతో కూడిన సెలవులు, కార్మికుల కుటుంబాలకు ఉచిత విద్య, వైద్య సౌకర్యం కల్పించాలని కోరుతున్నా.

To reduce the allotment of Rs. 4393,50,06,000/- for Energy Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో విద్యుత్ స్టోర్లలో లోడింగ్, అన్లోడింగ్ వర్కర్లు 20-30 సంవత్సరాల నుండి 200 మంది అత్యంత ప్రమాదాల కోర్చి పనిచేస్తున్నారు. వీరికి ప్రభుత్వమే నేరుగా వేతనాలు ఇవ్వాలని పి.ఎస్., ఇ.ఎస్.ఐ. ఉద్యోగ భద్రత కల్పించాలని ట్రాన్స్కో కార్మికుల మాదిరిగా రెగ్యులరైజ్ చేసేంతవరకు వేతనాలు నిర్ణయించి, పెంచి ఇవ్వాలని కోరుతున్నా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

DEMAND NO. V - REVENUE, REGISTRATION AND RELIEF

Sri G. Kishan Reddy:- Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 1813,76,73,000/- for Revenue, Registration and Relief Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, నవీపేట మండలంలో ఇసుక అక్రమ వ్యాపారానికి నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 1813,76,73,000/- for Minor Irrigation Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, జైపూర్ మండలంలో ముదిగుంట గ్రామ శివారులోని సర్వే నెం. 98/2, 99/2, 100/1, 103/1, 105/2, 106, 107, 100/2, 101, 102, 105/1 లలోని ప్రభుత్వ భూమి కట్టాకు గురవుతున్నా తహసీల్దారు, RDO, సంబంధిత అధికారుల నిర్లక్ష్యానికి నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 1813,76,73,000/- for Revenue, Registration and Relief Rs.100/-

తెలంగాణ భూభాగంలో ఉన్న గోదావరి నుంచి మహారాష్ట్ర వాళ్లు అక్రమంగా ఇసుక తరలిస్తున్నా, ప్రభుత్వ నిర్లక్ష్యానికి నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 1813,76,73,000/- for Revenue, Registration and Relief Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, ఎడపల్లి మండలంలోని దాదాపు 2300 ఎకరాల్లో సగానికి పైగా ప్రభుత్వ భూములు రక్షణ కరువై కట్టాకు గురవుతున్నందుకు నిరసనగా.

Sri Sunnam Rajaiah:- Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 1813,76,73,000/- for Revenue, Registration and Relief Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో 3 ఎకరాల భూ పంపిణీ నత్తనడక నడుస్తున్నందుకు ఇప్పటివరకు పంపిణీ చేసిన భూములు సాగుకు అవసరమైన సౌకర్యాలు కల్పించనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 1813,76,73,000/- for Revenue, Registration and Relief Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో భూరికార్డుల కనుగుణంగా భూమి కొలతలు, గేట్లు ఏర్పాటు చేసి పట్టాదారుల బౌండరీలు నిర్ణయించే కార్యక్రమం చేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.1813,76,73,000/- for Revenue, Registration and Relief Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ప్రాజెక్టులు, పరిశ్రమల భూనిర్వాసితులకు, వ్యవసాయ, సామాజిక వృత్తిదారులకు 2013 చట్ట ప్రకారం పరిహారం ఇవ్వకుండా బలవంతంగా గ్రామాల నుండి వెళ్లగొడుతున్న ప్రభుత్వ వైఖరికి నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 1813,76,73,000/- for Revenue, Registration and Relief Rs.100/-

వి.ఆర్.ఎ. లకు ఇచ్చిన హామీ ప్రకారం డబుల్ బెడ్ రూం ఇండ్లు, అర్హత కలిగిన వారికి పదోన్నతులు, 010 పద్దు కింద వేతనాలు, ప్రతినెలా 1వ తేదీన వేతనాలు చెల్లించుట, కనీస వేతనాలు అమలు వంటి న్యాయమైన సమస్యలు పరిష్కరించాలని కోరుతున్నా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 1813,76,73,000/- for Revenue, Registration and Relief Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, అంబేద్కర్ నగర్ కాలనీ దళితులకు జేరిపోతులవాగు ప్రాంతంలో గల భూములను 60,70 సంవత్సరాల నుండి సాగు చేసుకుంటున్నారు. ఫారెస్టు అధికారులు గూగుల్ మాప్ అడ్డం పెట్టుకొని ఈ భూములు ఫారెస్టు పరిధిలో వున్నాయని బెదిరించి, ఇబ్బంది పెడుతున్న దానికి నివారించి, దశాబ్దాలుగా సాగు చేసుకుంటున్న దళితులకే ఆ భూములు దక్కేలా చూడాలని కోరుతున్నా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

DEMAND NO. VI - EXCISE ADMINISTRATION

Sri Sunnam Rajaiah:- Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 208,96,00,000/- for Excise Administration Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో గీత కార్మికుల సంక్షేమానికి 5వేల కోట్లు బడ్జెట్ కేటాయించాలని, అర్హులకు కొత్త సభ్యత్వం, గుర్తింపు కార్డులు, కొత్త సొసైటీల అనుమతి ఇవ్వాలని కోరుతున్నా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 208,96,00,000/- for Excise Administration Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో నీరా, తాటి, ఈత ఉత్పత్తుల పరిశ్రమలు నెలకొల్పాలని, ఎత్తు తగ్గించే హైబ్రిడ్ చెట్లు పెంపకానికి భూమి, కల్లకు మార్కెట్ సౌకర్యం కల్పించాలని కోరుతున్నా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 208,96,00,000/- for Excise Administration Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో గీత కార్మికులకు ఉచిత వైద్యం, పిల్లలకు ఉచిత విద్య సౌకర్యం కల్పించాలని, గీత కార్మికుల కుటుంబాలకు

పట్టిక (బడ్జెట్) పై సాధారణ చర్చ (మూడవ రోజు)

అవుతోంది. మార్కెటింగ్ శాఖ, వ్యవసాయ శాఖ, ఉద్యానవనశాఖ ఈ పంటను గుర్తించని పరిస్థితి ఉన్నది. గతంలో తుమ్మల నాగేశ్వరరావుగారు మంత్రిగా ఉన్నప్పుడు నేరుగా డి.పి.ఎల్. యాజమాన్యమే ఆ సుబాబులను కొనుగోలు చేసింది. ఆ తర్వాత వచ్చిన ప్రభుత్వం, కొంత మంది దళారులను ప్రోత్సహించి రైతుల దగ్గర నుంచి కాకుండా వాళ్ల దగ్గరే నేరుగా కొనుగోలు చేయడం వల్ల ఒక్కొక్క టన్నుకు రెండు వేల రూపాయలు నష్టపోతున్నారు. మార్కెటింగ్ శాఖామాత్యులు హరీష్ రావు గారి ఛాంబర్లో యాజమాన్యాన్ని పిలిచి మాట్లాడగా నేరుగా రైతుల నుంచి కొనుగోలు చేస్తామని వారు హామీ ఇవ్వడం జరిగింది. కానీ డి.పి.ఎల్. యాజమాన్యం ఆ సమస్యను పట్టించుకోవడం లేదు. తక్షణమే ఆ సమస్య మీద స్పందించి రైతాంగానికి న్యాయం చేయాలని హరీష్ రావుగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి.హరీష్ రావు:- అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు వీరయ్య గారు చెప్పిన అంశంపై ఇప్పటికే పలుమార్లు మాట్లాడాము. మళ్ళీ ఒకసారి తప్పకుండా చర్చించి తగిన చర్యలు తీసుకుంటాము.

శ్రీ ఆర్.రవీంద్రకుమార్ (దేవరకొండ):- అధ్యక్షా, దేవరకొండ నియోజకవర్గంలో రెండు ఇరిగేషన్ లిఫ్ట్ స్కీములు కావాలని దరఖాస్తు చేసుకున్నాము. నమ్మాపురం, చెన్నంపేట మండలంలోని పొగిళ్ల లిఫ్టులకు సంబంధించి ఇరిగేషన్ శాఖామాత్యుల వద్ద విస్టిమేట్లు, ప్రతిపాదనలు ఉన్నాయి. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు నిర్మాణంలో గిరిజన తండాలన్నీ ముంపునకు గురైనాయి. ఈ లిఫ్టుల ద్వారా దాదాపు 18వేల ఎకరాలకు సాగు నీరు వచ్చే అవకాశం ఉంది. కాబట్టి ఈ విషయమై స్పందించాలని మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి.హరీష్ రావు:- అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు చెప్పిన విషయాన్ని నోట్ చేసుకున్నాము.

శ్రీ పుట్టా మధుకర్ (మంథని):- అధ్యక్షా, మా నియోజకవర్గంలో ఫారెస్ట్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ చాలా ఇబ్బందిపెడుతున్నాయి. మా నియోజకవర్గంలో రోడ్లు కావాలని కోరినప్పుడు ఫారెస్ట్ వాళ్లు డబ్బులు కట్టిన తర్వాతనే పనులను చేసుకోవాలని అంటున్నారు. స్టేజ్-1 క్లియరెన్స్ రాగానే ప్రభుత్వం నిధులు ఇస్తుంది కాబట్టి, పనులు మొదలయ్యే విధంగా చర్యలు తీసుకోవాలి. ఈ సీజన్ తరువాత పనులు చేపట్టే అవకాశం మాకు ఉండదు. మా నియోజకవర్గంలో చాలా గ్రామాలకు రోడ్లు కనెక్టివిటీ లేదు. ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రతి గ్రామానికి రోడ్ కనెక్టివిటీ కావాలని కోరుకుంటున్నారు. కాబట్టి అనేక రహదారులకు శాంక్షన్లు ఇచ్చారు. ఫారెస్ట్ అధికారులతో మాట్లాడి స్టేజ్-1 క్లియరెన్స్ వచ్చిన పనులు మొదలయ్యేట్లుగా చూడాలని మీ ద్వారా మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

శ్రీ టి.హరీష్ రావు:- అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు పుట్టా మధుకర్ గారు చెప్పిన అంశాన్ని నోట్ చేసుకున్నాము.

శ్రీ పాయం వెంకటేశ్వర్లు (పినపాక):- భద్రాద్రి కొత్తగూడెం జిల్లా పినపాక నియోజకవర్గం నుండి సీతారామ ప్రాజెక్టు ప్రారంభమవుతున్నది. సుమారు పది లక్షల ఎకరాలకు నీళ్లు ఇస్తున్న సీతారామ ప్రాజెక్టులో ఆశ్వాపురం మండలంలోని కొంత ఏరియా కవర్ కావడం లేదు. బిజికోత్తూరు దగ్గర వంపు హోజు నిర్మాణం జరుగుతున్నది. బిజికోత్తూరు వంపు హోజు నిర్మాణం నుంచి తుమ్మల చెరువు, చింతల చెరువు, ఎర్రబొక్కల చెరువు, తీగల చెరువుల్లోకి లిఫ్టులు ఏర్పాటు చేసి నీళ్లు ఇవ్వాలని తమరి ద్వారా గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాము.

శ్రీ జి.జగదీష్ రెడ్డి:- అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు పాయం వెంకటేశ్వర్లు గారు చెప్పిన అంశాన్ని నోట్ చేసుకున్నాము.

శ్రీ మలిపెద్ది సుధీర్ రెడ్డి:- అధ్యక్షా, రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రతి జిల్లా హెడ్ క్వార్టర్స్ లో డిగ్రీ కాలేజీని ఏర్పాటు చేయాలని నిర్ణయం తీసుకున్నారు. కానీ, మేడ్చల్ లో డిగ్రీ కళాశాల లేదు. గత సంవత్సరమే పరిపాలనా ఆమోదం పొందినప్పటికీ, ఆర్థికశాఖ క్లియరెన్స్ రానందున కళాశాలను ఏర్పాటు చేయలేదు. ఈ సంవత్సరమైనా, ఫైనాన్స్ క్లియరెన్స్ ను ఇప్పించి మేడ్చల్ లో డిగ్రీ కళాశాలను ఏర్పాటు చేయాలని తమరి ద్వారా ఆర్థిక శాఖ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఈటల రాజేందర్:- అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు చెప్పిన విషయాన్ని నోట్ చేసుకున్నాను.

శ్రీ కె.విద్యాసాగర్ రావు:- అధ్యక్షా, హైదరాబాద్ లో మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ లో రెండు సంవత్సరాల క్రితం కార్మికులు ధర్నా చేసినప్పుడు వారి జీతభత్యాలను పెంచడం జరిగింది. ప్రతి మున్సిపాలిటీలో కూడా ధర్నా కార్యక్రమం చేసినప్పుడు అప్పుడున్న సెక్రటరీగారితో మాట్లాడి ధర్నా విరమింపచేసి వాళ్లకు జీతాలు పెంచుతామని మాట ఇవ్వడం జరిగింది. ప్రభుత్వం ఎన్నో విధాలుగా ఎంతో మందికి సహాయం చేస్తున్నది. రూ.7,000లు జీతభత్యానికి. ప్రొద్దుటి నుంచి సాయంత్రం దాక పని చేస్తుంటారు. కనుక వాళ్లకు కూడా జీతాలు పెంచాల్సిందిగా మున్సిపల్ శాఖా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె.తారకరామరావు (మునిసిపలు శాఖ మంత్రి):- అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు చెప్పిన విషయాన్ని నోట్ చేసుకున్నాము.

MR. SPEAKER:- The House is adjourned for 15 minutes for Tea.

(The House, then adjourned at 11-59 a.m. for 15 minutes)

12.10 | (తేనీటి విరామానంతరం సభ తిరిగి మ. 12.15
మ. నిమిషాలకు ప్రారంభమైంది)

(అధ్యక్ష స్థానంలో ఉపసభాపతి ఉన్నారు)

2018- 2019 సం.పు వార్షిక ఆదాయ-వ్యయ పట్టిక (బడ్జెట్) పై -సాధారణ చర్చ (బదవ రోజు)

MADAM DEPUTY SPEAKER:- Please resume your seats. Now Discussion on Demands.

శ్రీ బీగాల గణేష్:- అధ్యక్షా, మున్సిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ మీద మాట్లాడే అవకాశం కల్పించినందుకు తమరికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా అర్బన్ జైషన్ చాలా వేగంగా జరుగుతోంది. మన భారతదేశం అంటే ప్రపంచానికి గుర్తుకొచ్చేదేమిటంటే, గ్రామీణ వ్యవస్థ, గ్రామాలు, గ్రామాలలోని పచ్చని సొలాలు. కానీ, ఈనాడు భారతదేశంలో నగటున 30 శాతం ప్రజలు నగరాలలో జీవిస్తున్నారు. అదేవిధంగా మన రాష్ట్రం యొక్క నగటు దాదాపు 45 శాతం ప్రజలు హైదరాబాద్ తోపాటు వివిధ నగరాల్లో నివసించడానికి ప్రధానమైన కారణాలేమిటి? వ్యాపారం కోసం, మంచి ఉద్యోగం కోసం, పిల్లల యొక్క ఉన్నత చదువుల కోసం మరియు ఇతర కారణాల వల్ల హైదరాబాద్ నగరానికే కాకుండా, వివిధ నగరాలకు వెళ్లి పిల్లలు మైగ్రేట్ అయ్యి వస్తున్నారు. ఆ విధంగా వచ్చిన వారికి ఎటువంటి వసతులను కల్పించాలి. నగరంలో నివసించాలంటే, ప్రధానంగా రోడ్లు బాగుండాలని, డ్రైనేజీ మరియు త్రాగునీటి సమస్య ఉండకూడదని, ఎలక్ట్రిసిటీ ఉండాలని, లా అండ్ ఆర్డర్ బాగుండాలని ప్రజలు కోరుకుంటారు. ఉదాహరణకు హైదరాబాద్ నగరాన్ని తీసుకున్నట్లైతే, అండర్ గ్రౌండ్ డ్రైనేజీ భారతదేశంలో వన్ ఆఫ్ ద ఓల్డేజ్ సిస్టమ్ గా ఉన్నది. దానిని నిరంతరంగా సిటీ పెరిగిన కొద్ది బాగు చేస్తున్నారు.

అదేవిధంగా, 1562వ సంవత్సరంలో త్రాగునీటికోసం త్రవ్విన హుస్సేన్ సాగర్ ను 1945వ సంవత్సరం వరకు డ్రింకింగ్ వాటర్ కోసం ఉపయోగించారు. ఆ తరువాత పెరుగుతున్న జనాభాను దృష్టిలో పెట్టుకుని హుస్సేన్ సాగర్, హిమాయత్ సాగర్, ఉస్మాన్ సాగర్, మంజీరా, కృష్ణా నది ఫేజ్-1, ఫేజ్-2, ఫేజ్-3, గోదావరి నది ఫేజ్-1 ద్వారా త్రాగునీటిని తీసుకురావడం జరిగిందే కానీ, ఏ ప్రభుత్వమైనా త్రాగునీటి కోసం ఒక డెడికేటేడ్ వాటర్ రిజర్వాయర్ ఉండాలని ఆలోచించలేదు.

12.20 | గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు తెలంగాణ వచ్చిన తరువాత
మ. రెండు dedicated water reservoirలు ఉండాలనే ఉద్దేశంతో ఒకటి చౌట్టుప్పల్ లో మరోకటి కీసరలో ఉండాలని ప్రపోజ్ చేయడం సంతోషకరమైన విషయం. అదేవిధంగా విద్యుత్ సమస్యలేకుండా un interrupted power ఉండాలనే ఉద్దేశ్యంతో సిటీకి నలుదిక్కుల సబ్ స్టేషన్లు ఉండాలని మెట్టమొదటిసారి తలపెట్టింది తెలంగాణ ప్రభుత్వమే. అదేవిధంగా లా అండ్ ఆర్డర్

విషయానికోస్తే ప్రజలందరు కూడా తెలంగాణలోనే ఉండాలని కోరుకుంటారు. దేశంలోని ఎక్కడా లేని విధంగా రోడ్ నెం. 12లో కమాండ్ అండ్ కంట్రోల్ ను నిర్మించడం, సిసి కెమెరాలు, షీటీమ్స్ కొత్త వాహనాలను తీసుకొని నగరంలోని ఎక్కడా, ఏ విధమైన అవాంఛనీయ ఫుటనలు జరగకుండా చూడడంతో డ్రాస్టిక్ గా తెలంగాణ వచ్చిన తరువాత లా అండ్ ఆర్డర్ చాలా బాగుంది. ట్రాఫిక్ సమస్య గురించి చర్చిస్తే వ్యాపారం బాగా సాగడం వలన నగరంలో రద్దీ బాగా పెరిగింది. అదేవిధంగా ప్రపంచ స్థాయి హాస్పిటల్స్ హైదరాబాద్ లో ఉండడం వలన కేవలం భారతదేశం నుండి మాత్రమే కాకుండా చుట్టుప్రక్క దేశాలనుంచి కూడా వచ్చి హైదరాబాద్ లో చికిత్స చేయించుకుంటున్నారు. ఏవిధంగా హైదరాబాద్ సీటీ అంకర్నించబడుతుంది అంటే ఇక్కడ natural calamity ఉండదు, వరదలు రావు మరియు సముద్రాలు లేవు కాబట్టి సునామీ రాదు. seismological గా మన హైదరాబాద్ నగరం సీస్ సీటీగా వుంది. తరతరాల నుంచి గుజరాతీయులు, రాజస్థానీయులతోపాటు దేశ నలుమూలల నుంచి వచ్చిన వారందరు హైదరాబాద్ నగరంలో నివసిస్తున్నారు. పెరిగిన సీటీని దృష్టిలో పెట్టుకొని flyovers, subways, express way, metro railway, outer ring roadలను నిర్మించడం జరిగింది. రీజనల్ రింగ్ రోడ్లు కుడా ప్లాన్ చేస్తున్నారు. strategic road project లో భాగంగా ఈ కార్యక్రమాలన్నీ జరుగుతున్నాయి. దుర్గం చెరువు పైన ఒక hanging bridgeను, అదేవిధంగా గండిపేట నుంచి నాగోల్ వరకు ఆరు టైల్ల రహదారిని నిర్మించాలని municipal administration ఆలోచిస్తోంది.

హైదరాబాద్ భారతదేశానికి South of North, North of South గా ఉంది కావునా, వివిధ వర్గాలకు చెందిన వారంత హైదరాబాద్ లో ఉండాలని కోరుకుంటున్నందున హైదరాబాద్ నగరం డ్రాస్టిక్ గా పెరిగిపోతుంది. హైదరాబాద్ నగరంలో రద్దీ ఒత్తిడి తగ్గించాలని ఆలోచించాలి. ఎవరైనా సీటీకి మైగ్రేట్ కావాలంటే తమ ప్రాంతంలో సరైన సౌకర్యాలు లేకపోతేనే హైదరాబాద్ లాంటి నగరాలను ఎన్నుకుంటారు. కానీ, ఒకవేళ నిజామాబాద్ లో తన సొంత గృహంలో ఒక ఉద్యోగమో లేదా వ్యాపారం దొరికినట్లైతే తల్లిదండ్రులతో ఉండడానికి ఇష్టపడుతాడు తప్పా వేరే నగరాలకు వెళ్లరు. అందలో భాగంగానే ముఖ్యమంత్రి గారు, ఐటీ శాఖామంత్రి గారు ఐటీ పరిశ్రమలను, ఐటీ హబ్లను ఏర్పాటు, పరిశ్రమలను స్థాపించడం, వీటితోపాటు స్థానికంగానే ఉండి హైదరాబాద్ మీద ఒత్తిడి పెంచ కూడదని స్మార్ట్ సిటీ లను ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. కేంద్ర ప్రభుత్వం స్మార్ట్ సిటీస్ అని announce చేసినప్పుడు నేను గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారి వద్దకు వెళ్లి మా నిజామాబాద్ జిల్లాను కూడా స్మార్ట్ సిటీ జాబితాలో పెట్టించమని కోరాను. పెట్టిస్తాం సరే, స్మార్ట్ సిటీ జాబితాలో నిజామాబాద్ పేరు రాకపోతే మీరు బాధపడవద్దని చెప్పారు. ఒక వేళ స్మార్ట్ సిటీ లేకపోతే మనం డీమ్ సిటీగా

పట్టిక (బడ్జెట్) పై సాధారణ చర్చ (మూడవ రోజు)

మార్పుదామని చెప్పారు. అందులో భాగంగానే మూడు సంవత్సరాల క్రితం ప్రతి సంవత్సరం 100 కోట్ల రూపాయలు కార్పొరేషన్లకు ఇస్తామని, వరంగల్ పెద్దది కాబట్టి 300 కోట్ల రూపాయలు ఇస్తామని చెప్పారు. గత మూడు సంవత్సరాలుగా ప్రతి బడ్జెట్లో 100 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించినందుకు గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారికి నిజామాబాద్ ప్రజల తరుపునా, తెలంగాణాలో వున్న కార్పొరేషన్ తరుపునా ప్రత్యేక ధన్యావాదములు. నాకొకమంచి అనుభవం ఉంది. అదేమిటంటే, తెలంగాణ వచ్చిన తరువాత నేను ఎం.ఎల్.ఎ అయిన కొత్తలో నిజామాబాద్లో బ్యూటీఫిక్సేషన్ చేయాలనే ఉద్దేశంతో ఆ నాటి మున్సిపల్ కమీషనర్ను పిలిచి 40 లక్షల రూపాయలు బ్యూటీఫిక్సేషన్ కోసం కావాలని అడిగితే వారి వద్దనుంచి వచ్చిన సమాధానం 40 లక్షల రూపాయలు కాదు దాదాపు 26 కోట్ల రూపాయల అప్పు ఈ వునిసిపాలిటీకి ఉంది. 6కోట్ల రూపాయలు విద్యుత్ బకాయిలున్నాయి కట్టాలని చెబితే కొన్ని రోజులకే అక్కడ కరెంటు కట్ చేసినటువంటి సందర్భాలు కూడా చూశాము. అప్పుడు ఆనాటి కలెక్టర్ గారు పిలిచి మునిసిపాలిటీ అప్పుల్లో ఉంది. త్వరలోనే బకాయిలన్నీ తీర్చేస్తాం అప్పటివరకు కరెంటు కట్ చేయవద్దని చెప్పిన సందర్భాలున్నాయి. మరి ఈ రోజు నిజామాబాద్ పట్టణంలో ఏక కాలంగా చరిత్రలో లేని విధంగా 800 కోట్ల రూపాయలతో పనులు జరుగుతున్నాయి. అండర్ గ్రౌండ్ డ్రైనేజి 145కోట్ల రూపాయలతో, 98 కోట్లతో అమృత్ వధకు, 20కోట్ల రూపాయలతో మిషన్ భగీరథ, 20కోట్ల రూపాయలతో ఆర్యుపి, 100 కోట్ల రూపాయలతో డబుల్ బెడ్ రూమ్ ఇండ్ల నిర్మాణం జరుగుతుంది. అదేవిధంగా ప్రతి సంవత్సరం ఇచ్చే 100 కోట్ల రూపాయలు మూడు సంవత్సరాలకుగాను 300 కోట్ల రూపాయల గురించి ముఖ్యమంత్రిగారు కొన్ని సూచనలు కూడా చేయడం జరిగింది. అదేవిధంగా మునిసిపల్ శాఖామంత్రి కేటిఆర్ గారు కూడా కొన్ని సూచనలు చేయడమైనది. మీకు ఏవైతే 100 కోట్ల రూపాయలు ఇస్తున్నామో మీ ఇష్టం వచ్చినట్లు అభివృద్ధి చేయడం కాదు, నగరవాసులకు ఏవిధంగానైతే బాగుంటుందో వారికి ఏ ఏ సౌకర్యాలు కావాలో దాని మీదనే మేము కొన్ని సూచనలు చేస్తాం దానినే పాటించాలని చెప్పారు. రోడ్లు, అండర్ గ్రౌండ్ డ్రైనేజి నిర్మాణం మరియు త్రాగునీటికి ఎలాంటి ఇబ్బంది లేకుండా చేయాలని చెప్పారు. వీలైతే 24/7 నీళ్ళిచ్చే విధంగా చేయాలని సూచనలు చేశారు. అదే విధంగా విద్యుత్ సరఫరా, ప్రధానమైన రోడ్లు మీద సెంటర్ లైటింగ్ తోపాటు గ్రీనరి కూడా ఏర్పాటు చేయాలని వారు కోరడం జరిగింది. అదేవిధంగా శానిటేషన్ వ్యవస్థ బాగుండాలి, డంప్ యార్డ్స్ బాగుండాలి, వాహనాలను సమకూర్చుకోవాలి అదేవిధంగా హైటెక్నాలజీతో స్లాటర్ హౌజ్ దానికి ఇ.టి.పి కూడా పెట్టాలని చెప్పడం జరిగింది. వెజ్, నాన్ వెజ్ మార్కెట్లను మరియు క్రిమిటోరియమ్స్ ఏవిధంగానైతే హైదరాబాద్లో స్వర్ణధామం ఉందో అలాంటి క్రిమిటోరియమ్స్ ప్రతి ఒక్క నగరంలో ఉండాలని వారు చెప్పడం జరిగింది.

మిషన్ కాకతీయలో భాగంగా చెరువుల బ్యూటీఫిక్సేషన్ నగరంలో పున్నట్లైతే మిని ల్యాంక్ బండ్ గా మార్చాలని వారు కోరడం జరిగింది. మేము ఆల్ రెడీ నిజామాబాద్లో చేస్తున్నాం. మాస్టర్ ప్లాన్ చేయాలి, ఎల్ ఇడి లైట్స్ పెట్టాలని చెప్పడం జరిగింది. ఆసుపత్రుల గురించి చాలా మంది హైదరాబాదుకు వస్తున్నారు. మన ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత చాలా ఆసుపత్రులలో సౌకర్యాలు మెరుగుపడ్డాయి. స్థానిక ఎమ్మెల్యేగా సీటిస్పాన్, యం.ఆర్.ఐ, డయాల్సిస్ వివిధ పరికరాల ఇనాగ్యురేషన్ కి మేమే ప్రభుత్వ ఆసుపత్రికి వెళ్తున్నందున మాకు కొత్త equipment గురించి తెలుస్తున్నాయి. ఈ విధంగా చేయడం వల్ల హైదరాబాద్ నగరానికి వచ్చే పేషెంట్ల సంఖ్య కూడా చాలా తగ్గిపోయింది. మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ కోసం ఈ సంవత్సరం బడ్జెట్లో 7,250/- కోట్ల రూపాయలు కేటాయించినందున మునిసిపల్ పరిధిలోనే ఉన్న ఎమ్మెల్యేగా ఈ శాఖ తరుపున గౌరవ ఆర్థికశాఖ మంత్రిగారికి, గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. కేవలం హైదరాబాద్ నగరానికి, వరంగల్ కు 300కోట్ల రూపాయలు, నిజామాబాద్, కరీంనగర్, రామగుండం కార్పొరేషన్లకు వంద కోట్ల రూపాయలు ఇవ్వడమే కాకుండా తెలంగాణలో వున్న మునిసిపాలిటీకి జనాభా స్థాయిని బట్టి ప్రతి మునిసిపాలిటీకి 25నుంచి 50 కోట్ల రూపాయల వరకు ఇవ్వడం జరుగుతోంది. ఈ మధ్య వీడియో కాన్ఫరెన్స్ జరిగినప్పుడు మంత్రిగారు కలెక్టర్లందరితో మైక్రో స్థాయిలో పనులు ఎంతవరకు వచ్చాయని మునిసిపాలిటీ వారీగా వారు అడగడమనేది వారి చిత్తశుద్ధికి, అభివృద్ధి పై వారికి ఉన్న శ్రద్ధ గురించి తెలియజేస్తున్నాయి.

12.30 | అదే విధంగా నిజామాబాద్, ఖమ్మం, వివిధ కార్పొరేషన్లలో యువతకు ప్రోత్సాహం కల్పించే విధంగా ఐ.టి హబ్ లు కల్పించడమే కాకుండా, ఇన్ క్యూబేటర్స్ కూడా ఇస్తున్నారు. ఇన్ క్యూబేటర్స్ అంటే హైదరాబాద్ లోనే ఉంటాయి అక్కడే ఎక్స్ పరిమెంట్ చేయాలి అనే పరిస్థితి లేదు. మా నిజామాబాద్ కు కూడా ఇచ్చినందుకు ఐ.టి, మున్సిపల్ శాఖ మంత్రి గారికి ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. యువతను గ్రామం నుంచి పట్టణానికి రానీయకుండా ఉండాలి, కానీ అది రాజ్యాంగ బద్ధంగా సాధ్యం కాదు. గ్రామాలను వదిలి పట్టణానికి, చిన్న పట్టణాలను వదిలి పెద్ద పట్టణాలకు సౌకర్యాల కోసం వస్తున్నారు. మన ప్రభుత్వం హైదరాబాద్ తో సహా కార్పొరేషన్లు, చిన్న మున్సిపాలిటీలు, గ్రామాలు ఖాళీ కాకుండా వ్యవసాయం అభివృద్ధి చెంది, గ్రామాల్లోనే ప్రజలు ఉండి, గ్రామాలు సస్యశ్యామలంగా ఉండాలనే ఉద్దేశంతో రూ.8000 వ్యవసాయానికి ఇవ్వాలని, గొర్రెల, చేపల పెంపకం, నాయిబ్రాహ్మణులకు, గొడ్డక్కి మద్దతు ఇవ్వడం జరిగింది. చేనేత పరిశ్రమలు అభివృద్ధి చెందితే గ్రామ స్థాయి వ్యవస్థ పటిష్టంగా ఉండి ప్రజలు గ్రామాల నుంచి పట్టణాలకు వలస వెళ్లే పరిస్థితి ఉండదు.

గతంలో ఎవరైనా గ్రామం నుంచి చిన్న పట్టణానికి వచ్చినా, పట్టణం నుంచి హైదరాబాదుకు వచ్చినా ఒక రోజు రావడం రెండో రోజు వెళ్ళే పరిస్థితి ఉండేది. మన ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత ఈ రోజు రోడ్ కనెక్టివిటీ దృష్ట్యా రోడ్లు వేసిన తీరు, ఆ స్పీడ్ పెరిగి పోయి తిరిగి అదే రోజు సాయంత్రానికి ఇళ్ళు చేరే రోజు వచ్చింది. నగరాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని అభివృద్ధి చేస్తున్నందుకు మనస్ఫూర్తిగా ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటున్నాను.

హైదరాబాద్ ఒక ప్రపంచ స్థాయి నగరంగా, ఇంటర్నేషనల్ ఎయిర్పోర్ట్, రైల్వే వ్యవస్థ అన్ని సౌకర్యాలు బాగున్నందున ప్రజలు వస్తున్నారు. ప్రపంచ స్థాయి ఐ.టి పరిశ్రమలు, వివిధ కంపెనీలు హైదరాబాద్ కు వస్తున్నాయి కాబట్టి ప్రభుత్వం ఎలాంటి సంఘటనలు జరగకుండా చిత్తుశుద్ధితో పని చేస్తుంది. మాలాటి నగరాలకు కూడా పరిశ్రమలను, ఐ.టిని తీసుకొస్తున్నందుకు మనస్ఫూర్తిగా ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. జై తెలంగాణ.

جناب جنرل جسٹس (Janab Jaffar Hussain): ڈیٹی ایسکے ساتھ آپ نے مجھے Demands پر بات کرنے کا بہ

موتق دیا ہے، میں آپ کا شکریہ ادا کرتا ہوں۔ آج کے جو Demands ہیں، وہ Municipal Administration and Urban Development, Panchayat Raj, Rural Development, Roads and Buildings, Transport Administration, Major and Medium Irrigation, Minor Irrigation, Energy, Revenue, Registration and Relief, Excise Administration and Commercial Tax. میڈم! میں سب سے پہلے یہ کہنا چاہتا ہوں کہ آج Municipal Administration and Urban Development کی جو بات ہے، اس کے لئے محکمہ کو آئندہ سال کے لئے جو بجٹ allocate ہوا ہے وہ 7,251 کروڑ روپے ہے۔ The allocation looks impressive, but a closer look would

reveal that GHMC and other civic bodies and utilities have been given a raw deal. جی ایچ ایم سی ہے، حیدرآباد میٹرو پولیٹن وائٹریٹنگ بورڈ ہے، حیدرآباد میٹرو ڈیولپمنٹ اتھارٹی ہے، Quli Qutub Shah Urban Development Authority ہے، ایسے اور بھی جگہ ہیں، ان سب کے لئے جو بجٹ دیا گیا ہے، میں سمجھتا ہوں کہ یہ بجٹ sufficient نہیں ہے کیونکہ GHMC کو بھی میسج کی ضرورت ہے، اور دوسرے جگہ جو جگہ ہیں جیسے Quli Qutub Shah Urban Development Authority جس کو While almost 70% of the State revenue is generated from GHMC, the State Budget does not make any substantial allocation for the State capital. جو State capital کے لئے بھی جو بجٹ GHMC submitted ہے، وہ بالکل کم ہے۔ حیدرآباد کے لئے تو ہم چاہتے ہیں کہ بہترین بجٹ ہونا چاہئے۔ GHMC submitted HMDA budgetary proposal for Rs.1663 crores نے 1900 crores کی تجویز دی ہے، اور حیدرآباد میٹرو ڈیولپمنٹ نے 2,915 کروڑ روپے State Budget کے لئے کہا ہے تو میں آپ کے ذریعہ یہ کہنا چاہتا ہوں کہ جو requirement of budgetary support for three urban bodies

ہے۔ لیکن آج ہم دیکھتے ہیں تو ہم کو جو بجٹ allocate ہوا ہے، وہ 1,976 کروڑ روپے ہے، جو صرف 30% ہے۔ تو میں یہ کہنا چاہتا ہوں کہ GHMC کا 2018-19 approved budget ہے، وہ 6,077 کروڑ روپے ہے، جبکہ approved estimates جو ہیں، وہ 7,073 کروڑ روپے ہیں۔ اس میں 3 major projects آگے ہیں Hyderabad Road Development Corporation، Musi River Front Development، Corporation آگیا، اور اس میں ڈبل بیڈروم ہاؤسنگ کا بھی حصہ ہے۔ GHMC کا budgetary support، وہ Rs.491 crores تھا، اور grant revenue ہے 23 کروڑ روپے پر اپنا ٹیکس ہے 130 crores for the State Government properties and Rs.927 crores towards Plan Grant. اگر آپ دیکھتے ہیں تو آج 2018-19 GHMC کا جو بجٹ ہے، including 420 crores for the surcharge of Stamp Duty for transfer of immovable property, Rs.38 crores towards the Entertainment Tax, Rs.31 crores towards the Professional Tax and Rs.2 crores towards the Compensation. However, GHMC does not get any plan grant for the major development works for projects. GHMC will raise Rs.1,000 crores from issuing of bonds and another Rs.1,500 crores from bank loan, but the fact is that the Government has not sustained a single rupee though the GHMC wanted Rs.927 crores as a Plan Grant. حکومت اس کو fulfill نہیں کر رہی ہے۔ State Budget کے اندر 327 کروڑ روپے موٹی ندی کے لئے ہیں اور 556 کروڑ روپے Hyderabad Metro Development Corporation کے لئے ہیں۔ تو میں آپ کے ذریعہ حکومت سے یہ کہنا چاہتا ہوں کہ آپ نے حیدرآباد میٹرو ریل کو 200 کروڑ روپے میاکنے ہیں towards the loan, and Rs.400 crores allocated for the grant-in-aid for extending the Metro Rail track to Shamshabad International Airport. However, only Rs.50 crores is provided for MMTS Phase-II, though the requirement of funds is much higher. ایک اور چیز میڈم، میں نے کہا تھا کہ Quli Qutub Shah Urban Development Authority ہے، اس سلسلہ میں خاص طور پر ہمارے فلور ایڈراکٹر الدین ایسوسی صاحب ہر بجٹ میں یہ مطالبہ کر رہے ہیں کہ اس اتھارٹی کو یہ صرف زندہ رکھنے، بلکہ اس کو sufficient funds دینے، مگر unfortunately صرف چار کروڑ روپے اس اتھارٹی کے لئے دئے گئے ہیں۔ حکومت اگر کم سے کم سو کروڑ روپے دے گی تو کچھ کام ہو سکے گا۔ چار کروڑ میں کچھ بھی کام نہیں ہوگا۔ ویسے ہی میٹرو ڈیولپمنٹ کا مسئلہ ہے، Rs.1,000 crores for improvement of sewerage network in peripheral area Circles of GHMC, Rs.1,000 crores for upgradation of the drainage network in the twin cities and Rs.700 crores out of Rs.5,000 crores project for the construction of 10 TMC reservoir to Keshavapuram to meet the increasing demand of drinking water requirement of the city. However, the Water Board has been allocated Rs.1420

పట్టిక (బడ్జెట్) పై సాధారణ చర్చ (మూడవ రోజు)

crores which includes Rs.670 crores as a loan for repaying HUDCO loans for Krishna and Godavari water project, and another Rs.750 crores towards the development work. అగ్ర sufficient budget నుండి దిاجాణే కాతొశ్ర హిదరాబాద్ కు طریقہ سے ترقی کرے گا؟ یہ ایک بہت ہی اہم شہر ہے۔ یہاں پر اگر آپ GHMC، واٹر ورکس اور HMDA کو خاطر خواہ رقم دیں گے تو بہتر رہے گا۔ آج میں HMDA کے بارے میں بھی اسی لئے کہنا چاہتا ہوں کہ HMDA کی جانب سے شہر کے اطراف و اکناف علاقوں میں کافی ترقی ہو رہی ہے۔ GHMC اور HMDA دونوں ملنے کی وجہ سے ہم کو بہترین شہر کا وارڈن مل رہا ہے، اس کے لئے میں منسٹر صاحب کے ساتھ تمام آفیسر کو بھیجی میں مبارک باد دینا چاہتا ہوں۔ اس کے ساتھ ہی ساتھ GHMC کا ایک اہم مسئلہ ہے۔ میں آپ کے ذریعہ یہ کہنا چاہتا ہوں کہ GHMC کو میں نے بہت ہی قریب سے دیکھا ہے۔ مجھے میری پارٹی نے 2009 سے 2012 تک ایک اچھا موقع دیا تھا، میں نے GHMC میں Deputy Mayor as a کام کیا ہے۔ مجھے وہاں کے بارے میں سب معلومات ہیں۔ جب میں نے سب سے پہلے GHMC میں entry کی تھی تو مجھ سے ایک صاحب نے سوال کیا تھا کہ آپ کے ذمہ کیا رہتا ہے؟ میرے چھوٹے سے ذہن میں ایک بات آئی تو میں نے کہا کہ GHMC میں انسان کی زندگی کی تمام چیزیں رہتی ہیں، کیونکہ جب بچ پیدا ہوتا ہے تو Birth Certificate دیتے ہیں، اور اگر کوئی انسان مرتا ہے تو Death Certificate دیتے ہیں تو مطلب یہ ہو گیا کہ انسان کی پیدائش سے لے کر اس کے مرنے تک تمام ذمہ داری GHMC کی ہوتی ہے، جس میں amenities provide کرنا چاہئے، اور واٹر ورکس والوں کو چاہئے کہ وہ لوگوں کو اچھا اور صاف ستھرا پانی پلائیں۔ آج اگر ہم GHMC کو دیکھتے ہیں، تو ہماری priority میں یہی رہے گا کہ road widening کا کام ہو، چاہئے اور جتنے bylanes and roads کی ضرورت ہے، انہیں آنے والے دنوں میں اچھا develop کرنا چاہئے۔ ہماری مجبوری یہ ہے کہ کسی cement road کی منظوری ہوتی ہے، لیکن گرمی زیادہ بڑھ جانے کی وجہ سے وہ کام نہیں ہوتا، لہذا ہم cement road نہیں ڈال سکتے ہیں۔ اسی طرح جو پانی ٹی روڈ ہوتی ہے، وہ rainy season میں نہیں ڈالتے ہیں۔ میں چاہتا ہوں کہ ان تمام کاموں کے ساتھ ساتھ ہم nalas widening کرنے کی بھی ضرورت ہے کیونکہ آنے والے وقت میں فرض کیجئے کہ اگر بارش اچھی ہوتی ہے تو یہ جتنے بھی low level points ہوتے ہیں، جو بستیاں نہیں ہوتی ہیں، ان بستوں میں اتنا بڑا problem آتا ہے کہ وہ بستیاں ڈوب جاتی ہیں۔ پچھلے سال بھی آپ نے دیکھا کہ پرانا شہر ٹھوڑا سا گرنا شروع ہوتا گیا تو میں آپ کے ذریعہ حکومت سے یہ کہنا چاہتا ہوں کہ آپ ہاؤس پر بھی توجہ دیجئے، ہاؤس پر اس لئے توجہ دیجئے کیونکہ جو ہاؤس آباد نامہ ہے، وہاں پر کچھلی مرتبہ دو لوگ مر گئے۔ ایک اور چیز جس پر ہم توجہ دینے کی ضرورت ہے وہ street lights ہیں، ان کو بھی ہمیں improve کرنا ہے۔ میں آپ کو وہ تمام چیزیں بتانا چاہتا ہوں جن کی آج ہم کو ضرورت ہے۔ آج بلدیہ کے منسٹر صاحب یہاں موجود نہیں ہیں مگر میں ہریش راؤ صاحب سے یہ کہنا چاہتا ہوں کہ آپ میرا ایک خاص پیغام منسٹر صاحب کو پہنچائیں۔ اب مارچ کا مہینہ Property Tax اور کرنے کا وقت ہے۔ حکومت یہ کہہ رہی ہے کہ ہم Property Tax نہیں بڑھا رہے ہیں مگر آپ

indirectly اس کو revise کر رہے ہیں۔ فرض کیجئے کہ کوئی بلڈنگ کا permission ہے، اگر وہ deviation بھی کرتا ہے، یا کسی پرانے آدمی نے، جیسے کسی کے باپ دادا نے بلڈنگ بنائی تھی تو اس کو ایک نوٹس دیتے ہیں، اس میں اس کو permission دینے کے لئے کہتے ہیں۔ پرانے permissions نہیں مل رہے ہیں، جس کی وجہ سے penalty 100% لگائی جا رہی ہے۔ تو میں آپ کے ذریعہ حکومت سے یہ کہنا چاہتا ہوں کہ جو penalty 100% ہے، اس سلسلہ میں فرض کیجئے کہ اگر میں نے غلطی کی ہے تو آپ مجھے سزا دیجئے، پھر سے بعد میری نسلوں کو آپ کیوں سزا دے رہے ہیں؟ جب تک میری بلڈنگ قائم ہے، آپ penalty 100% لگا رہے ہیں، اس penalty کو آپ waive off کرنا ضروری ہے۔ آج نہ صرف حیدرآباد بلکہ تمام تلنگانہ میں جہاں پر آپ کے MLAs ہیں، آپ ان سے بھی رابطہ پیدا کیجئے، وہ لوگ بھی یہی مسئلہ کا سامنا کر رہے ہیں۔ میں آپ سے گزارش کرتا ہوں کہ آپ اس penalty کو waive off کیجئے۔ میں ایک چیز آپ کے علم میں لانا چاہتا ہوں کہ حکومت ہر سال مارچ کے مہینہ میں penalty اور interest کو waive off کرتی آ رہی ہے جس سے Property Tax کا فی وصول ہو رہا تھا۔ میں حکومت سے امید کرتا ہوں، چونکہ اب صرف چار پانچ دن رہ گئے ہیں، ان دنوں میں آپ یہ اعلان کر دیجئے کہ Property Tax کے علاوہ جو penalty لگا گیا ہے، اس کو معاف کیا جا رہا ہے تو آپ دیکھ لیں گے کہ آپ کو کئی کروڑ روپے Property Tax وصول ہو گا۔ آج آپ دیکھتے ہیں کہ جتنے بھی government properties ہیں، ان تمام کو جو penalty ہوتا ہے، وہ نہیں لیا جاتا ہے، تمام government properties under assessee ہیں، اگر آپ ان کے لئے کوشش کریں گے تو وہ بھی proper assessee ہو جائیں گے، جیسا کہ حیدرآباد میں ٹیک ہے، وہ بھی under assessee ہے، آپ اس کا مسئلہ بھی دیکھیں گے تو اس کا بھی کام ہو جائے گا۔ میں آخر میں Property Tax کے سلسلہ میں حکومت سے ایک مطالبہ کرنا چاہتا ہوں۔ ہماری پارٹی جب GHMC میں برسر اقتدار تھی تو Standing Committee اور کونسل میں ایک resolution پاس کیا گیا تھا۔ ایسا غریب آدمی جس کا چار بزار روپے تک ٹیکس ہے، اگر آپ اس ٹیکس کو waive off کریں گے تو آپ کا بہت بڑا نام ہو گا۔ چار بزار کی اہمیت نہیں ہے، آپ کو ایک سو کروڑ کا فرق پڑے گا تو یہ جتنے بھی major players under assessee ہیں، اگر آپ ان کو assessee کر دیں گے تو آپ اس سے زیادہ ٹیکس وصول کر لے سکیں گے۔ آج یہ وقت کا اہم تقاضہ ہے۔ وہی آدمی کے بارے میں بھی میں حکومت کو مبارکباد دینا چاہتا ہوں کہ وہ اس کو develop کرنا چاہتی ہے اور وہاں پر بارشوں میں بھی بنا جاتی ہے، مگر میں کہنا چاہتا ہوں کہ اگر آپ جلد سے جلد وہی پراجیکٹ کو لیں گے تو زیادہ بہتر رہے گا۔ وہی پراجیکٹ کے لئے کافی زمانہ سے انتظار ہو رہا ہے۔ جس شہر میں درمیان سے کوئی آدمی ہتھی ہے، وہ شہر سب سے زیادہ خوبصورت کہلاتا ہے، چاہے وہ دنیا کے کسی بھی حصہ میں ہو۔ اگر آپ اس شہر کو اچھے سے develop کریں گے تو بہت اچھا رہے گا۔ معظم جاہی مارکٹ ایک heritage structure ہے، آپ کو اس کو بھی ترقی دینا چاہئے۔ آپ ہمارے surrounding municipalities میں دیکھ رہے ہیں، چاہے وہ راجندر گرو کوٹ پٹی ہو یا دیگر علاقے ہوں، وہاں پر بھی کافی مسائل ہیں، وہاں پر بھی development آنا چاہئے۔ ایک اور اہم بات یہ ہے کہ آج واٹر ورکس ڈپارٹمنٹ

میں بھی کئی مسائل ہیں۔ پچھلی بار بلدیہ کے منسٹر صاحب سے ہماری ملاقات ہوئی تھی۔ اس وقت یہ کہا گیا تھا کہ اگر road cutting کر کے واٹر سٹیجنگ کی کوئی لائن ڈالی جاتی ہے تو GHMC والوں کو کچھ پونجے بغیر فوری وہاں روڈ ڈالنا چاہئے، پچھلے آئینے بنا آئیں، اس سے ہم کو مطلب نہیں ہے، یہ حکومت کا internal معاملہ ہے، کیونکہ جو بھی road cutting ہوتی ہے، چاہے وہ واٹر ورکس والے کریں، یا کوئی اور کریں، جیسا کہ دوسرے private companies بھی آج روڈ ٹنگ کرتے ہیں، ان کا payment آپ کو اتنا ہے تو آپ کو جلد سے جلد ایسی سڑکوں کو بنانا چاہئے، اسی لئے بنانا چاہئے کیونکہ آج ان سڑکوں کی ضرورت ہے۔ آنے والا وقت ہارٹس کا ہے۔ تو میں آپ سے یہ خواہش کرنا چاہتا ہوں کہ جو Charminar Pedestrianization Project ہے، آپ اس پر ایک کوجلد سے جلد مکمل کیجئے۔ سوئٹل میڈیا پر ہونے والے آئے ہیں، ان کی وجہ سے لوگ سوچ رہے ہیں کہ یہ کام جتنا جلدی ہو سکے، اتنا جلدی کرنا چاہئے۔ تو بہتر رہے گا۔ اور یہ جتنے بھی road widenings کے کام ہوئے ہیں، میں آپ کے ذریعہ حکومت سے یہ کہنا چاہتا ہوں کہ درمیان میں بہت سے درخت اور برقی کے کھمبے آگے ہیں۔ ان درختوں اور برقی کے کھمبوں کو منتقل کرنا چاہئے۔ اگر یہ درخت اور برقی کے کھمبے جگہ میں رہیں گے تو ان سے بہت پریشانی ہوگی۔ اس کے علاوہ آپ کو پورے عالم ٹینک کو بھی ترقی دینا چاہئے۔ شامزری پورم میں junction improvement ہے، اس کو بھی دیکھنا چاہئے۔ حکومت شہر حیدرآباد میں خاص طور سے جو multi purpose function halls بنانا چاہتی ہے، میں کہنا چاہتا ہوں کہ ہر علاقہ آئینے میں کم سے کم دو multi purpose function halls بنائیں تو بہتر ہوگا۔ اسی طرح جڈلہ میں ایک sports complex ہے، اس کو بھی جلد سے جلد مکمل کرنا ضروری ہے۔ ایک اور چیز، جوئی سڑکیں ڈالنا ہے، وہ بھی آپ جلد سے جلد ڈالو۔ آئیے اور میں حکومت سے خاص طور پر یہ کہنا چاہتا ہوں کہ جو پیدل چلنے والے ہیں، حکومت ان کے لئے PPP mode تحت انتظام کرنا چاہتی ہے۔ یہ بڑی خوشی کی بات ہے، آپ کو اس کو develop کرنا چاہئے۔ آج پیدل چلنے والے بھی بہت زیادہ سوچ رہے ہیں کہ ہم کو ہارٹس کی ضرورت ہے کیونکہ اگر ہم روڈ پر چلنے پر تو accident ہونے کا ڈر ہوتا ہے۔ ویسے ہی GHMC میں ایک UCD Department ہے، اس میں ہمارے پاس کافی ایکسیس آتے ہیں مگر ان ایکسیس پر عمل آوری نہیں ہوتی۔ ان ایکسیس کو جلد سے جلد رو بہ عمل لانا بہت ضروری ہے۔ آج GHMC نے LED lights لگانے کا بہت اچھا فیصلہ کیا ہے۔ میں حکومت کو اس سلسلہ میں مبارکباد دیتا ہوں۔ ان LED lights کی وجہ سے شہر بہت خوبصورت ہوتا جا رہا ہے، مگر ابھی بھی اس سلسلہ میں ٹوڑے سے بائیں روایا کی کمی ہے۔ Material پلائی کرنے والا الگ ہوتا ہے، maintenance کرنے والا الگ ہوتا ہے اور fitting کرنے والا الگ ہوتا ہے۔ تو میں حکومت سے یہ کہنا چاہتا ہوں کہ LED lights کا جو کیل ہوتا ہے، اس کو جی ایچ ایم کی maintain کر رہا ہے۔ آج LED lights پر آپ کو زیادہ سے زیادہ توجہ دینا چاہئے۔ جو timer لگایا جا رہا ہے، timer صحیح نہیں ہے۔ اور LED lights مکمل بند ہو رہے ہیں۔ میں حکومت سے خواہش کرنا چاہتا ہوں کہ آپ ایک بار ان کی quality بھی دیکھ لیں۔ ایرپورٹ کا جو فلانی اور ہے، اس کے نیچے LED lights ہیں، وہ نیچے سے جوائنٹس میں ہلنے لگے ہیں، سڑک، ان کی کوئی بھی دیکھ نہیں کر رہا ہے۔ کچھ لوگ کہہ رہے ہیں

کہ وہ ہارے کنٹراکٹ میں نہیں ہیں، ہلنے لگے ہیں، تو Rajendernagar Municipality کی ان کی دیکھ بھال کرنے کی ذمہ داری ہے۔ اس کے علاوہ گڑھا، گڑھا، سائڈ ہاؤس ہے۔ اس کو ترقی دینے کے لئے GHMC چاہتی ہے کہ اس کو PPP mode پر دیا جائے۔ میں منسٹر صاحب سے یہ کہنا چاہتا ہوں کہ PPP mode پر دینے سے یہ پریشانی ہے کہ گڑھا، گڑھا میں تقریباً پانچ ہزار خاندان چلے ہیں جو کمزوروں کا کاروبار کرتے ہیں۔ آج حکومت نفع میں کمزور پلائی کر رہی ہے، میں اس کے لئے مبارکباد دیتا ہوں۔ کمزوروں کو بڑے ہو جائیں گے، لیکن ان کو بیچنے کے لئے ایک منڈی کی بھی ضرورت ہوتی ہے۔ وہ گڑھا، گڑھا منڈی ہے، اس منڈی کو حکومت فوری دینا چاہئے۔ اس کو develop کر کے اگر آپ stalls کا انٹسٹ کروائیں گے تو بہت زیادہ اچھا رہے گا۔ اس کے ساتھ ہی ساتھ جو دوسرے بھی slaughter houses ہیں جو already چل رہے ہیں، ان کو بھی develop کرنا بہت ضروری ہے۔ اور آج کا جو اہم مسئلہ چل رہا ہے، وہ پھرموں کی بہتات کا ہے۔ ٹوٹی چوکی میں شاہ خاں تالاب ہے اور الے ہیں، وہاں کے لوگوں نے مجھے ایک message بھیجا اور کہا کہ ہم بھی شہر حیدرآباد میں رہ رہے ہیں، آپ آئیں تو کہہ رہے ہیں، لیکن ہم ایک دوسرے سے بات بھی کر رہے ہیں تو ہمارے مندرجہ بالا چل رہے ہیں۔ تو آپ ذرا کے ٹی آر صاحب کو توجہ دلائیں۔ یہ جو پھرموں کی breeding ہوتی ہے، جہاں پر لارہ form ہوتا ہے، اس کو کنٹرول کرنا بہت ضروری ہے، اور مالوں کے علاوہ military area میں بھی open spaces ہیں، اور کئی سرکاری اسکولس جو بند ہیں، ان کی دیکھ بھال نہ کرنے کی وجہ سے پھرمیں ہورہے ہیں۔ گلیوں میں نا کارہ موٹر گاڑیاں جو کئی سالوں سے نمودار رکھی ہوئی ہیں، یہ بھی پھرموں کے افزائش کی وجہ سے پھرمیں ہورہے ہیں۔ تمام بند گاڑیاں آپ لے جا کر کہیں بھی ایک جگہ ڈال دیجئے۔ اس کی وجہ سے گلی بھی صاف ہو جائے گی اور وہاں پر روٹ بھی ڈالی جاسکتی ہے۔ اس پر توجہ دیں کیونکہ ان پھرموں کی وجہ سے کافی بیماریاں پھیل رہی ہیں۔ حکومت سب سے زیادہ صحت پر توجہ دے رہی ہے تو اس پر بھی آپ توجہ دیجئے۔ اور GHMC میں کئی playgrounds ہیں، جیسا کہ میری constituency ہے، جہاں پر بہت سے grounds ہیں، مگر یہاں پر بوتلیں نہ ہونے کی وجہ سے بچوں کو کھیلنے کے لئے تکلیف پوری ہے۔ آج GHMC کو چاہئے کہ وہ ان میدانوں کی اچھی طرح دیکھ بھال کرے۔ وہاں پر جو بھی بچے اچھا کھیل رہے ہیں، ان کو sports materials بھی provide کرتے ہوئے اگر ہم ان کو زیادہ اچھے facilities دیں گے تو مجھے امید ہے کہ آنے والے دنوں میں تنگاہ سے ہم خود کو اپنا product، ہندوستان کو دے سکتے ہیں۔ آج حکومت چاہتی ہے کہ greenery ہو، جو جن میں سب سے بڑا اور اہم مسئلہ یہ ہے کہ ہمارے یہاں کافی جگہ موجود ہیں، مگر ان کو برابرا maintain نہیں کیا جا رہا ہے، ان کو maintain کرنا ضروری ہے۔ میں منسٹر صاحب سے یہ کہنا چاہتا ہوں کہ اگر آپ جا کر اندرا پارک کو بھی تفصیل سے دیکھیں گے تو وہ پارک کافی جگہ سوکھا ہوا ہے، اتنا developed نہیں ہے۔ میں منسٹر صاحب سے خواہش کرتا ہوں کہ آپ پارک پر توجہ دیجئے۔ جس جگہ پر خوبصورتی آسکتی ہے، اس جگہ پر greenery سے ہی خوبصورتی آسکتی ہے۔ پارکس اور پلے گراؤنڈس کے ساتھ جو اہم مسئلہ ہوتا ہے، وہ sanitation کا ہوتا ہے۔ آج میں حکومت کو مبارکباد دینا چاہتا ہوں کہ وہ Swachh Autos دے کر bin free city بنا چاہتی ہے۔

చేపట్టకపోవడం చెరువుల క్రింద పంటలు పండక పోవడం వల్ల రైతులందరూ బోరు బావులు వేసుకుని పంటలు పండించుకునే పరిస్థితికి వచ్చారు. డబ్బులు ఖర్చు పెట్టి బోర్లు వేసుకుని పంటలు పండించుకునే రైతులకు పంటలు చేతికి వచ్చే సమయానికి కరెంటు ఉండేది కాదు. కాలువల ద్వారా పండించుకున్న రైతులకు చెల్లిస్తున్న నిధంగానే బోర్లు వేసుకుని పండించుకునే రైతులకు డబ్బులు చెల్లించినట్లైతే రైతులకు గిట్టుబాటు కాకపోయేది. ఈ నిధంగా రోజు రోజుకి గ్రామీణ వ్యవస్థ చితికిపోయి పనుల కోసం ప్రజలు పట్టణాలకు ప్రయాణించ సాగారు.

పట్టణాలకు వచ్చే ఆ ప్రజలకు సరైన పనులు ఇప్పించే బాధ్యత కానీ, వాళ్ల జీవనానికి సరిపడే వ్యవస్థని కానీ పట్టణాలు కల్పించలేక పోయినందున పట్టణాల్లో స్లమ్ ఏరియాలు అభివృద్ధి చెంది విద్య, వైద్య, కనీస సదుపాయాలు లభించక ప్రజలు చాలా చాలా ఇబ్బందులకు గురయ్యారు. గత ప్రభుత్వాలన్ని ఈ వ్యవస్థను మార్చాలని ప్రయత్నించినప్పటికీ కోరినంతగా వ్యవస్థ మారలేదు. పట్టణాల్లో రద్దీ పెరగడం, పట్టణాల్లోని ప్రజలకు కనీస సౌకర్యాలు కల్పించలేని నిర్వీర్యమైన పరిస్థితుల్లో గత ప్రభుత్వాలు పని చేశాయి.

పెద్దలు కేసీఆర్ గారిని తెలంగాణ ప్రజల పాలిట దైవంగా భావిస్తున్నాను. మహాత్మా గాంధీ గారు శాంతి యుత పోరాటం చేసి మన దేశానికి స్వాతంత్ర్యం తెచ్చిన విధంగానే కేసీఆర్ గారు కూడా శాంతి యుత పోరాటం ద్వారా తెలంగాణను సాధించారు. కాబట్టి, వారిని తెలంగాణ గాంధీ అని కూడా అందరు అంటారు. గతంలో ఇదే తెలంగాణ ప్రాంతంలో 50 నుంచి 55 వేల కోట్ల రూపాయల ఆదాయం ఉన్నప్పటికీ 10 నుంచి 20 వేల కోట్ల రూపాయలు కూడా ఖర్చు చేయకుండా డబ్బుంతా ఆంధ్రా ప్రాంతానికి పోయేది. కేసీఆర్ గారి పోరాటం వల్ల మన డబ్బుని మనమే ఉపయోగించుకునే శక్తి మనకు వచ్చింది. ప్రస్తుతం మనకు వస్తున్న సుమారు 70 వేల కోట్ల రూపాయల ఆదాయాన్ని మనమే ఖర్చు చేసుకునే పరిస్థితి మనకు వచ్చింది. కేవలం ఆదాయం ఉండగానే సరిపోదు. ఆ ఆదాయాన్ని ఏవిధంగా ఖర్చు చేయాలనే విధానం చాలా ముఖ్యమైనది. 20 వేల రూపాయల ఆదాయం వచ్చినప్పటికీ సంతోషంగా ఉండే అనేక కుటుంబాల్ని మనం చూశాము. కానీ, 30 వేల ఆదాయం ఉన్నప్పటికీ ఆనందంగా లేని, ఎప్పుడూ అప్పులతో గడిపే అనేక కుటుంబాల్ని మనం చూస్తున్నాము. వచ్చే డబ్బుల్ని ఏవిధంగా ఖర్చు చేయాలనేది చాలా ముఖ్యం. ఆ విధానంపైనే కుటుంబ వ్యవస్థ పని చేస్తుంది. కేసీఆర్ గారి ఆధ్వర్యంలో మన రాష్ట్ర వ్యవస్థ చాలా గొప్పగా పని చేస్తుందని గర్వంగా చెబుతున్నాను.

పట్టణాలపై ఒత్తిడి తగ్గలంటే గ్రామాలు అభివృద్ధి చెందాలి, గ్రామాల పరిపుష్టత కావాలి. ఆ విధంగా గ్రామాల్ని ఆర్థిక పరిపుష్టం

చేసేందుకు తగు ప్రయత్నాల్ని చేస్తున్న కేసీఆర్ గారిని చూస్తుంటే మనం ఆశించిన బంగారు తెలంగాణ అతి చేరువలోనే ఉందని అనిపిస్తోంది.

1.10 మ. బంగారు తెలంగాణకు చాలా మంది చాలా రకాలుగా నిర్వచనం ఇస్తుంటారు. కానీ, నేను ఊహించేదేమంటే, మనకు స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 70 సంవత్సరాలు గడిచిపోయినా, ఇప్పటికీ 28 శాతం మంది దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన ఉన్నారు. ప్రతి ఒక్కరూ ఎప్పుడైతే దారిద్ర్య రేఖను దాటి వస్తారో, అదే బంగారు తెలంగాణగా మనం ఆశించాలి. ఆరోజులు చాలా దగ్గరలో వస్తున్నాయని మనకి కనపడుతోంది. నేను ఉద్యోగం వదిలిన తరువాత మున్సిపల్ చైర్మన్ గా నాకు అవకాశం వచ్చింది. బహుశా గొప్పగా పని చేసిన రోజులవి. 24 గంటలూ నీటి సరఫరా చేసిన రోజులవి. ఆ తరువాత 2004 సంవత్సరం వచ్చే నాటికి గోదావరి పరిస్థితి మరి దుర్భరం అయ్యింది.

రామగుండంకు నీళ్లు ఇవ్వడానికి వర్టికల్ బోర్లు వేసుకున్నాము. ఒక్కొక్క బోర్ కి 5 హెచ్.పి. మోటర్ పెట్టి, ఒక పంప్ రన్ చేసి వారానికి ఒక రోజు మంచినీళ్లు ఇచ్చుకునే పరిస్థితి వచ్చింది. రోజు రోజుకు నాకు భయం అనిపించేది. కింద రాక్ ఉండి నాలుగైదు ఫీట్ల వరకు మాత్రమే నీళ్లు తీసుకునే పరిస్థితి ఉండేది. అది కూడా పడిపోతే ఆ గ్రామానికి నీళ్లు ఎక్కడి నుండి వస్తాయనే భయం ఉండేది. కానీ, పెద్దలు కేసీఆర్ గారు మిషన్ భగీరథ అనే స్కీమును తీసుకొచ్చి, రెండు మూడు సంవత్సరాలు మనకు వర్షాలు సరిగా పడకున్నా, కరువు వచ్చినా మంచినీళ్లకు భారం లేకుండా మిషన్ భగీరథ ప్రాజెక్టులు ఏర్పాటు చేసి గ్రామాలకు నీళ్లు ఇవ్వడం చాలా గొప్ప విషయం. ఇటువంటిది ప్రపంచంలో ఎక్కడా జరగలేదు. ఈ వ్యవస్థ ద్వారా మంచినీళ్లకు ఇబ్బంది లేదనే రోజులు మనకు వస్తున్నాయి.

దాదాపు 46 వేల కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టి, ప్రతి గ్రామానికి, ప్రతి తండాకు, ప్రతి ఇంటికి మంచినీళ్లు ఇస్తున్నారు. గ్రామాల్లో 100 ఎల్.పి.సి.డి., పట్టణాల్లో 150 ఎల్.పి.సి.డి. నీళ్లు ఇచ్చే విధంగా అవుతుంది. 24 గంటలు నీళ్లు ఇచ్చి, ఎక్కడ స్టాగ్ నేషన్ లేకుండా, కొన్ని ముఖ్య ప్రాంతాల్లో అండర్ డ్రైనేజి సిస్టమ్ను వేస్తే మెడికల్ షాపుల్లో కొనుగోళ్లు సగానికి సగం పడిపోయాయి. ఒకరోజు మెడికల్ షాపు యూనియన్లు నా వద్దకు వచ్చి, మీరు చేసే పనులకు మేము బాగా నష్టపోయామని ఫిర్యాదు ఇస్తే, నాకు బాధ కంటే సంతోషమే ఎక్కువ అయ్యింది. చాలా వరకు జబ్బులు నీటి ద్వారా వచ్చినవే ఉంటాయి. ఇప్పుడు మిషన్ భగీరథతో వచ్చే స్వచ్ఛమైన నీటితో సగానికి సగం రోగాలు పడిపోయే పరిస్థితి వస్తుంది.

స్వచ్ఛ భారత్ కార్యక్రమం ద్వారా ఇంటింటికి టాయిలెట్స్ కట్టుకోవడం వలన ఓపెన్ డెఫెకేషన్ లేకపోవడం వలన చాలా వరకు రోగాలు తగ్గిపోతాయి. సమైఖ్యాంధ్ర పాలనలో మెడికల్ అండ్ హెల్త్

పట్టిక (బడ్జెట్) పై సాధారణ చర్చ (మూడవ రోజు)

చాలా పడిపోయింది. కానీ, ఈరోజు చాలా గొప్పగా అభివృద్ధి చేసుకుంటున్నాము. నేను ఎమ్మెల్యేగా ఉన్నప్పుడు ఆసుపత్రికి ఛైర్మన్ గా ఉండేవాణ్ణి. ఇప్పుడు కూడా ఒక ఆసుపత్రికి ఛైర్మన్ గా ఉన్నాను. ఆరోజులకు, ఈరోజులకు చూసుకుంటే, సర్జికల్స్ కి గాని, మెడిసిన్ కి గాని, ఎటువంటి బాధ లేకుండా చాలా గొప్పగా ఆసుపత్రులు నడుస్తున్నాయి. ప్రతి రేడియల్ రోడ్డులో ఒక ఉస్మానియా లాంటి ఆసుపత్రి నిర్మించాలని కేసీఆర్ గారు చాలా కోరుకున్నారు. ముఖ్యమైన కార్యక్రమాలు అయిపోయిన తరువాత అది కూడా మనం చూస్తాము.

కేసీఆర్ గారిని మన రాష్ట్రానికి గొప్ప ఆర్కిటెక్ట్ గా చెప్పకోవచ్చు. గోదావరి, కృష్ణ నదుల్లో, ఈ రోజు మనకు హక్కు ఉన్న ప్రతి నీటి చుక్కను డ్రా చేయడానికి ముందుకు వచ్చారు. కేసీఆర్ గారి నేతృత్వంలో, హరీష్ రావు గారి అహర్నిశల శ్రమ పట్టుదలతో చాలా గొప్పగా ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులను నిర్మించుకుంటున్నాము. మేము ఒకప్పుడు గోదావరి నదిలో నీళ్లు చూడని వాళ్లము, ఇప్పుడు 250కిలో మీటర్ల ఒడ్డును తన్నుకుని నీళ్లు వస్తాయంటే, ఆ రోజు ఎప్పుడొస్తుందా అని మా ప్రాంతం వాళ్లు ఎదురు చూస్తున్నారు. 250కిలో మీటర్ల దూరం వరకు నిండుగా నీళ్లతో చూసుకునే మంచి రోజులు వస్తున్నాయంటే, చాలా మంది సంతోషంగా ఉన్నారు.

ఒకప్పటి సినిమాల్లోని పాటలను చూస్తే, తూర్పు గోదావరి, పశ్చిమ గోదావరి సీన్లను చూపిస్తారు. రేపు వచ్చే రోజుల్లో, గోదావరి అంటే, తెలంగాణలోనే చూపించే మంచి రోజులు కూడా మనకు వస్తున్నాయి. కోటి ఎకరాలకు నీళ్లు, ప్రతి నియోజకవర్గంలో కనీసం లక్ష ఎకరాల వ్యవసాయం చేయడానికి తలపెట్టారు. ఈరోజు 75శాతం మంది వ్యవసాయం మీద ఆధారపడి ఉన్నారు. అంటే, టోటల్ అగ్రికల్చరల్ మెకనైజేషన్ కు మనం నెమ్మదిగా స్పెష్ట్ అయిపోతున్నాము. దీనితో గ్రామాల్లో చదువుకున్న వాళ్లంతా వ్యవసాయ రంగానికి వెళతారనేది మనం ఊహించుకోవాలి. గ్రామాల ఆర్థిక పరిపుష్టత ఎప్పుడైతే జరుగుతుందో అప్పుడు అర్బన్ ఏరియాకు మూవ్ మెంటు తగ్గిపోతుంది.

రూరల్ కు అర్బన్ ఫెసిలిటీస్ అందాలనే ఉద్దేశంతో 68 నగర పంచాయతీలను, 5 మున్సిపాలిటీలుగా కన్వర్ట్ చేసుకుంటున్నాము. 2011 జనాభా లెక్కల ప్రకారం 61శాతం మంది ప్రజలు రూరల్ ఏరియాల్లో ఉన్నారు. అంటే రెండు కోట్ల వద్దాలుగు లక్షల మంది రూరల్ ఏరియాల్లోను, ఒక కోటి ముప్పై ఆరు లక్షల మంది అర్బన్ ఏరియాల్లో ఉన్నారు. ఎప్పుడైతే 63 నగర పంచాయతీలు 5 మున్సిపాలిటీలుగా వస్తాయో మన నగర పాపులేషన్ దాదాపు 45శాతానికి పెరుగుతుంది. మనం భారత దేశంలో 7వ స్థానంలో ఉన్నాము. ఇండియా యావరేజీ వచ్చే సరికి 31శాతం అయితే, మనం

39 శాతంలో ఉన్నాము. అంటే ఇది అర్బన్ నైజిషన్ అని చెప్పలేము. అర్బన్ ఫెసిలిటీస్ టు రూరల్ పాపులేషన్ అని అనొచ్చు. ప్రజలు గ్రామంలో ఉండాలని ఎప్పుడు కోరుకుంటారంటే, గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థ బాగుండాలి. అదే విధంగా గ్రామాలకు అందుబాటులో విద్య, వైద్య సదుపాయాలన్నీ రావాలి. ఈ సదుపాయాలన్నీ వచ్చినప్పుడే ఎవరూ గ్రామాల నుండి కదలరు. గ్రామాల్లో పొల్యాషన్ లేకుండా ఉండడానికే అందరూ ఇష్టపడతారు. ఆ వ్యవస్థను సంవత్సరం లేక రెండు సంవత్సరాల్లో చూడబోతున్నాము.

దీనితో కొత్తగా అర్బన్ నైజిషన్ జరుగుతున్న ప్రాంతాలను అభివృద్ధి చేయడానికే, దాదాపు 2వేల కోట్ల రూపాయలు వచ్చే సంవత్సరంలో ఖర్చు పెట్టడానికి మన ప్రభుత్వం ముందుకు రావడం, తద్వారా ఆయా ప్రాంతాల్లో విద్య, వైద్యం, రవాణా సౌకర్యాలు చాలా గొప్పగా పెరగడంతో ప్రతి వ్యక్తి రూరల్ ఏరియాలోనే ఉంటూ, వారి అవసరాలకు మాత్రమే పట్టణాలకు వచ్చే పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. ఈరోజు 14వందల గ్రామాలకు బస్ కనెక్టివిటీ లేదు. గతంలో రోడ్ల విషయంలో 200కోట్ల రూపాయలు సంవత్సరానికి ఖర్చు అయ్యేది కాదు. ఈరోజు 30వేల కోట్ల రూపాయలు పంచాయతీరాజ్ మరియు ఆర్ అండ్ బి రోడ్లకు మంజూరు చేసుకుని, రోడ్లను పురోగతిలో పెట్టాము. ఇవన్నీ మరొక సంవత్సర కాలంలో పూర్తైతే ప్రతి గ్రామానికి బ్రహ్మాండమైన కనెక్టివిటీ పెరిగే అవకాశం కూడా ఉంది. ఈ రకంగా అర్బన్ మరియు రూరల్ డెవలప్ మెంట్ ను బ్యాలన్స్ చేస్తూ, అర్బన్ ఏరియాలో ఉన్న జనాభాకు కావాల్సిన కనీస సౌకర్యాలు చేకూర్చడానికి మిషన్ భగిరథ ద్వారా ఇంటింటికి 150 ఎల్.పి.సి.డి నీళ్లు, ట్యాప్ కనెక్షన్లతో సహా ఇవ్వడానికి నిర్ణయం తీసుకున్నారు. దీనితో గ్రామీణ పట్టణ వ్యవస్థ చాలా గొప్పగా అభివృద్ధి చెంది ప్రజల జీవన ప్రమాణాలు చాలా గొప్పగా పెరిగే అవకాశం ఉంది. 2012-13 సంవత్సరంలో జాతీయ వృద్ధి రేటు 5.5శాతం ఉంటే, అప్పటి ఆంధ్రప్రదేశ్ వృద్ధి రేటు మూడు శాతం ఉండేది. 2013-14 సంవత్సరంలో వృద్ధి రేటు కొంత పెరిగినప్పటికీ, తక్కువగానే ఉంది. మన తెలంగాణ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత, కె.సి.ఆర్. గారి నాయకత్వంలో మన మంత్రులందరూ పని చేస్తుండడం వలన జాతీయ యావరేజీను మించి మనం ముందుకు వెళ్లాము.

1.20 | 2016-17వ సంవత్సరంలో 7.8శాతం జాతీయ వృద్ధి ము. | రేటు ఉంటే, రాష్ట్ర వృద్ధి రేటు 10.1శాతంగా ఉన్నది. జాతీయ వృద్ధి రేటు కంటే, రాష్ట్ర వృద్ధి రేటు ఎక్కువగా ఉన్నది. ఇండస్ట్రియల్ స్థూల దేశీయ ఉత్పత్తి కంటే, దాదాపు 14శాతం రాష్ట్ర వృద్ధి రేటు ఉన్నది. పారిశ్రామిక రంగంలో కేసీ.ఆర్ గారి, కే.టి.ఆర్ గారి నాయకత్వం వల్ల దాదాపుగా దేశంలోనే పది శాతానికి మించి ఐటి రంగంలో ఉత్పత్తులను ఎక్స్ పోర్ట్ చేస్తున్నాము. దాదాపు రూ.67వేల

కోట్ల ఉత్పత్తులను ఎక్స్‌పోర్ట్ చేయడం జరుగుతున్నది. ఇంకా అభివృద్ధి చెందడానికి, దిగ్గజాలైన ఎన్నో కంపెనీల వాళ్ల రెండవ హెడ్ క్వార్టర్లను హైదరాబాద్‌లో పెట్టడానికి ముందుకు వస్తున్నారు. ఐఓహెచ్ ద్వారా ఎన్నో ఇన్‌వేటివ్ కార్యక్రమాలను చేస్తున్నాము. డీసెంట్రలైజ్ చేయడానికి టూ టైం టోన్స్‌లో ఐటీ ప్రాజెక్టులను ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రభుత్వం ముందుకుపోతున్నది. రూరల్ ఏరియాలో ఉన్న నిరుద్యోగులు సీటికి రాకుండా అక్కడే చేతి నిండా పనిదొరకే వ్యవస్థను ఈ ప్రభుత్వం కల్పిస్తున్నది. పెద్దలు కే.సీ.ఆర్‌గారి నాయకత్వంలో ఆల్‌రౌండ్ డెవలప్‌మెంట్ జరుగుతున్నందున, తెలంగాణ ప్రజల జీవన ప్రమాణాలు, సగటు ఆదాయం కూడా గొప్పగా పెరిగి, వచ్చే నాలుగైదు సంవత్సరాల కాలంలో ప్రజలందరూ దారిద్ర్యరేఖ నుంచి బయటకు వచ్చే అవకాశం కనపడతానని ఉన్నది. గతంలో మున్సిపాలిటీలకు నిధులు కేటాయించమని ఎంత అడిగినా కూడా పది, పదిహేను కోట్ల రూపాయల కంటే ఎక్కువగా ఖర్చుపెట్టేవారు కాదు. ఈ రాష్ట్రం వచ్చిన తర్వాత అర్బన్ డెవలప్‌మెంట్ కోసం రూ.7వేల కోట్లకు పైగా ఖర్చుపెడుతున్నాము. రామగుండం కార్పొరేషన్‌కు సుమారు రూ.100కోట్లు మూడు సంవత్సరాల నుంచి పెద్దలు కేసీఆర్‌గారు కేటాయించినందుకు వారికి రామగుండం ప్రజల తరపున హార్దిక ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ సంధ్ర వెంకటవీరయ్య:- అధ్యక్షా, ఈ రోజు డిమాండ్లు ఎక్కువగా ఉన్నందున సభ్యులు ఆర్. క్లిష్టయ్యగారు కొన్ని విషయాలు, నేను కొన్ని విషయాలను మాట్లాడుతాము.

మేడమ్ డెవ్ల్యాబీ స్పీకర్:- మీకు ఇచ్చిన సమయంలోనే ఇద్దరు పేర్ చేసుకొని మాట్లాడండి.

శ్రీ సంధ్ర వెంకటవీరయ్య:- కేంద్ర ప్రభుత్వం విభజన చట్టంలో భాగంగా ప్రత్యేక ప్రాజెక్టుకు జాతీయ హోదా ఇవ్వాలని నిర్ణయించింది. మన రాష్ట్ర ప్రయోజనాల కోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏ ప్రాజెక్టుకు డి.పి.ఆర్‌ను రూపొందించి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఇచ్చింది, దానిపై కేంద్ర ప్రభుత్వం స్పందన ఏ రకంగా ఉందో తెలియజేయాలి. ఇరిగేషన్ రంగంలో జాతీయ హోదా ప్రాజెక్టు ద్వారా రాష్ట్ర ప్రయోజనాల కొరకు భూములకు నీళ్లు ఇవ్వడానికి ఏ విధంగా ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తున్నదో వివరించాల్సిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. ఎన్నికల మేనిఫెస్టోలో ప్రాణహిత-చేవెళ్ల ప్రాజెక్టును జాతీయ ప్రాజెక్టుగా డిమాండ్ చేస్తామని చెప్పడం జరిగింది. గతంలో ఆ ప్రాజెక్టుకు రూ.10వేల కోట్లు ఖర్చుపెట్టి రంగారెడ్డి జిల్లాలో టన్నల్స్ త్రవ్వారు. ఇప్పుడున్న డిజైన్లో దానిని ఏరకంగా ఉపయోగించుకుంటున్నామనే విషయాన్ని తెలపాలి. కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టుకు మహారాష్ట్రతో ఒప్పందం చేసుకున్న నాడు రూ.30వేల కోట్లు ఖర్చు అవుతుందని అనుకున్నప్పటికీ, ఈ రోజు రూ.83కోట్లు అని అంటున్నారు, ఇది వాస్తవం అవునా, కాదా తెలియజేయాలి.

గత ప్రభుత్వాలు ప్రారంభించిన 34 ప్రాజెక్టులు ప్రస్తుతం ఏ దశలో ఉన్నాయి? నీటిపారుదల ప్రాజెక్టుల డిజైన్లో ఎలక్ట్రీసిటీ కూడా ఒక ముఖ్యమైన భూమిక పోషిస్తున్నది. ఆ ప్రాజెక్టులకు ఎన్ని మోగావాట్ల విద్యుత్ అవసరం ఉన్నది, ఎంత ఖర్చు అవుతుందో చెప్పాల్సిన అవసరం ఉన్నది. భూసేకరణకు సంబంధించి, నూతన భూసేకరణ చట్టం 123జి.ఓ పై చాలా వివాదాలు జరిగాయి. ఒక భూమిని తీసుకుంటే ఒకేవార్డు ఒకే చట్టం క్రింద వచ్చేందుకు మనం ఏ రకంగా ముందుకుపోతున్నామో తెలపాలి. ఇప్పటివరకు ఎన్ని భూములను ఈ నీటిపారుదల రంగంలో తీసుకున్నాము. ఎంత చెల్లించాము అనే విషయాన్ని చెప్పాల్సిందిగా కోరుతున్నాను. గతంలో ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం ఉన్నప్పుడు వరల్డ్ బ్యాంక్ ద్వారా నాగార్జున సాగర్ యొక్క ఎడమకాలువ ఆధునికీకరణకు సంబంధించి కొన్ని పనులు ఈ ప్రభుత్వం వచ్చిన తర్వాత టేక్ చేయడం జరిగింది. ఖమ్మం జిల్లాలో వరల్డ్ బ్యాంక్ టైమ్ అయిపోవడం జరిగింది. ఖమ్మం జిల్లా ఎన్.ఎస్.పి కాలువ ఆధునికీకరణకు సంబంధించి నిధులు రాలేదు. గత సమావేశాల్లో నేను ఒక సబ్జెక్ట్ మీద మాట్లాడితే తప్పనిసరిగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇరిగేషన్ బడ్జెట్‌లోనే దానికి నిధిని కేటాయించి ఖమ్మం జిల్లాలో ఉన్న నాగార్జున సాగర్ యొక్క ఆధునికీకరణ మీద స్ట్రక్చర్, మేజర్, మైనర్ ఇరిగేషన్ ఆధునికీకరణకు సంబంధించి బడ్జెట్ కేటాయిస్తామని గౌరవ మంత్రిగారు చెప్పడం జరిగింది. ఈ బడ్జెట్‌లో వాటికి నిధులు కేటాయించి ఖమ్మం జిల్లాలో ఉన్న నాగార్జున సాగర్ యొక్క ఎడమకాలువ ఆధునికీకరణ పూర్తి చేయాల్సిందిగా కోరుతున్నాను.

అన్ని నియోజకవర్గ మండల కేంద్రంలో ఒక చెరువును సుందరీకరణ చేసి, ఆహ్లాదకరంగా ఉండే విధంగా, ఆరోగ్య పరంగా వాకింగ్ ట్రాక్స్ వంటివి ఏర్పాటు చేయాలి. మండల కేంద్రాలతోపాటు నియోజకవర్గ కేంద్రాన్ని కూడా తీసుకొని, ప్రాధాన్యత క్రమంలో ఎక్కువ ఆయకట్టు వచ్చే వాటిని మనం మొదటగా తీసుకుని మిగతా వాటిని తరువాత తీసుకోవాల్సిన అవసరం ఉన్నది. కానీ, అక్కడక్కడ పదిఎకరాలు, ఐదు ఎకరాలు ఆయకట్టు ఉన్న చెరువులను కూడా తీసుకోవడం జరుగుతోంది. మనం రికార్డు చేసేటప్పుడు కూడా ఉపాధి హామీ పనుల రికార్డులను, ఈ రికార్డులను బేరిజు వేసే విధంగా మైనర్ ఇరిగేషన్ శాఖను అప్రమత్తం చేసి క్రాస్ చెక్ ఉండే విధంగా చూడాలని గౌరవ మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

ఎలక్ట్రీసిటీకి సంబంధించింది ఈ ప్రభుత్వం 24గంటల కరెంటును ఇవ్వడం జరుగుతున్నది. ప్రధానంగా 2018 -19వ ఆర్థిక సంవత్సరంలో రూ.9600కోట్ల రెవెన్యూ లోటు ఉందని విద్యుత్ నియంత్రణ మండలి టి.ఎస్.ఇ.ఆర్.సికి సమర్పించడం జరిగింది. రూ.5650కోట్లు మాత్రమే ఎలక్ట్రీసిటీ రంగానికి కేటాయించడం

పట్టిక (బడ్జెట్) పై సాధారణ చర్చ (మూడవ రోజు)

జరిగింది. ఈ వ్యత్యాసాన్ని ఏ రకంగా భర్తీ చేయబోతున్నారు. ఈ లోటును ఏరకంగా తీరుస్తారో చెప్పాల్సిన అవసరం ఉన్నది. డిస్కం లోని రెవెన్యూ లోటుకు, బడ్జెట్ లో కేటాయించిన మొత్తానికి భారీ వ్యత్యాసం ఉంది. గ్రామీణ ప్రాంతంలో హెచ్ డి లైన్లు ఇండ్ల మీద పోతున్నాయి. వాటిని తొలగించేందుకు ఎటువంటి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు? గతంలో ఎలక్ట్రిసిటీ లైన్లు వేసినప్పుడు ఈ కాలనీలు లేవు. కొన్ని గ్రామాలు కూడా ఏర్పడలేదు. ఈ రోజు ఆ లైన్ల క్రింద పెద్దఎత్తున ఇండ్లు రావడం వల్ల ఇబ్బంది జరుగుతున్నది.

మిడిల్ ఫోర్స్ కు సంబంధించి కొంత సమస్య ఉన్నది. ఈ విషయంలో కూడా ఏ రకంగా ముందుకుపోతున్నారో చెప్పాల్సిన అవసరం ఉన్నది. హెచ్ టీ టవర్స్ కు సంబంధించి ప్రధానంగా మహారాష్ట్ర నుంచి వార్తా మీదుగా నిజామాబాదు, శంకరం పల్లి, నిజామాబాద్, మెదక్, ఆదిలాబాద్ నల్గొండ, రంగారెడ్డి, మహబూబ్ నగర్ జిల్లాల్లో ఈ టవర్స్ నిర్మాణం జరుగుతున్నది. 400కె.వి.కి సంబంధించిన లైన్ల టవర్స్ నిర్మాణం జరుగుతున్నప్పుడు, పెద్దఎత్తున రైతాంగం భూములను కోల్పోతున్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం పరిహారం చెల్లించే విషయంలో కలెక్టర్లకు అధికారం ఇచ్చినా పట్టించుకోకపోవడం వల్ల కొంత ఇబ్బంది జరుగుతున్నది. చాలా మంది భూమిని కోల్పోయినా కూడా, సరైన పరిహారం రాక ఇబ్బందిపడుతున్నారు. మనం రైతాంగాన్ని ఆదుకునేందుకు కేంద్ర ప్రభుత్వంతో మాట్లాడి, కలెక్టర్లకు ఇచ్చిన గైడ్ లైన్లను ఏ రకంగా తీసుకుంటున్నామో చెప్పాల్సిన అవసరం ఉన్నది. గడిచిన రెండు సంవత్సరాల్లో డిస్కంలు అధిక ధరలకు ప్రైవేటు విద్యుత్ సంస్థల నుంచి భారీగా విద్యుత్ ను కొనుగోలు జరుపుతున్నాయి. ఇప్పటివరకు రూ.96వేల కోట్ల రుణాలతో టి.ఎస్.జెస్.కో, ట్రాన్స్ కో ద్వారా ఈ ప్రాజెక్టులను నిర్మించబోతున్నారు.

1.30 | అధ్యక్షా, దీనిని ఏ విధంగా అప్పుల రూపంలో
మ. తీసుకోస్తున్నామో చెప్పాల్సిన అవసరముందని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ప్రధానంగా రెవెన్యూ శాఖకు సంబంధించి సర్వేయర్ల కొరత తీవ్రంగా ఉన్నప్పటికీ, ఈనాడు మనం భూ ప్రక్షాళన చేశామని అంటున్నాం. కానీ ఆచరణలోకి వచ్చేసరికి సర్వే చేయకపోవడం వల్ల నివాదాస్పదమైన భూములు అలాగే ఉండే అవకాశమున్నది. కాబట్టి సర్వేయర్ల భర్తీ కోసం ఏ విధమైన ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాం? రెవెన్యూ కార్యాలయాలు ఏర్పాటు చేసినప్పుడు, స్టాఫ్ ప్యాటర్న్ చేయకపోవడం వల్ల ఈనాడు వారి మీద పనిభారం పెద్దఎత్తున పెరుగుతున్నందున, పని భారానికి అనుగుణంగా ఎమ్మార్వో కార్యాలయాల్లో ఉద్యోగులను నియమించడమే కాకుండా సాఫ్ట్ వేర్ ను కూడా ఆధునికీకరించాల్సిన అవసరమున్నది. అలాగే, ల్యాండ్ రెవెన్యూ కమిషన్ లోని రెవెన్యూ కార్యాలయాల్లో ఉన్న సమస్యలను పరిష్కరించే విధంగా లేట్స్ సాఫ్ట్ వేర్

అందుబాటులో లేకపోవడం వల్ల, వెబ్ ల్యాండ్ లో చాలా తప్పులు జరిగి కొంత ఇబ్బంది ఏర్పడుతోంది.

అదే విధంగా, రెవెన్యూ, ఎమ్మార్వో కార్యాలయాల్లో ఖాళీగా ఉన్న టైంస్టు పోస్టులను 2006వ సంవత్సరం నుండి 2011వ సంవత్సరం వరకు రాష్ట్రవ్యాప్తంగా పొరుగు సేవల ద్వారా నియమించుకోవడం జరిగింది. తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని అన్ని జిల్లాల్లో పొరుగు సేవల క్రింద పనిచేస్తున్న సుమారు 500 మంది ఉద్యోగులకు జీతభత్యాలు మరియు రెగ్యులరైజేషన్ విషయంలో ఏర్పడుతున్న సమస్యను పరిశీలించాల్సిన అవసరమున్నది. రెవెన్యూ శాఖతో బాటు, గ్రామ రెవెన్యూ సహాయకులకు సంబంధించి అనేక సమస్యలున్నాయి. వీరికి కనీస వేతనం '010' పద్దు క్రింద 18 వేల రూపాయల వ్యాజ్యం, 65 సంవత్సరాలు పైబడిన విశ్రాంత ఉద్యోగులకు మళ్ళీ ఉద్యోగాలు కల్పించాలని కూడా డిమాండ్ చేస్తున్నారు. ఈ సమస్యలన్నింటిని ఏ విధంగా పరిష్కరిస్తున్నారో తెలపాల్సిన అవసరమున్నదని తమరి ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

అదే విధంగా, ట్రాన్స్ పోర్ట్, ఆర్ అండ్ బి రెండూ శాఖల సమన్వయంతో ప్రమాదాల నివారణపై దృష్టి పెట్టాల్సిన అవసరమున్నది. కరీంనగర్ నుంచి సత్తుపల్లి పైవే మీదుగా పెద్ద, పెద్ద గ్రానైట్ రాళ్లను తరలించడం ద్వారా ప్రమాదాలు సంభవించి రెండు రోజులకు ఒకరు చనిపోతున్నారు. ట్రాన్స్ పోర్ట్ అధికారులు రోడ్లను ఎన్ని టన్నుల కెపాసిటీలతో నిర్మిస్తున్నారో, దానికి భిన్నంగా హెవీ లోడ్స్ పోవడం వల్ల ప్రజలు ఇబ్బందులకు గురవుతున్నారు. పెద్దఎత్తున ప్రమాదాలు జరుగుతున్నందున హెవీ లోడ్స్ వాహనాలను నియంత్రించడం కోసం చాలా రకాల ప్రయత్నాలు చేస్తున్నా, వాటికి సంబంధించి ట్రాన్స్ పోర్ట్ అధికారులు సక్రమంగా తనిఖీలు చేయాల్సిన అవసరమున్నది. వాహనాల సంఖ్య అధికంగా పెరిగి, సింగరేణి లారీలు కూడా ఓవర్ లోడ్ తో పోతున్నాయి. వాటికి కావాల్సిన సాంకేతిక పరిజ్ఞానం, అధునాతనమైన నైపుణ్యం లేక, డ్రైవర్ల కొరత ఉండడం వల్ల ఆటోలు, హెవీ లోడ్ లారీలు ప్రమాదాలకు గురై విలువైన ప్రాణాలను కోల్పోతున్నారు. కనుక రవాణా శాఖాధికారులు ఎప్పటికప్పుడు అవగాహన సదస్సులను పెట్టి ప్రమాదాలను నివారించాల్సిన అవసరమున్నదని తెలియజేస్తున్నాను.

మా నియోజకవర్గంలో వాహనాల రద్దీ పెరగడం వల్ల ఆ రోడ్డు ఫోర్ తెనే కావాల్సి ఉన్నది. రోజుకు ఐదు నుంచి ఆరు వందల గ్రానైట్ లారీలు పోవడం వల్ల నిత్యం ప్రమాదాలు జరిగి ప్రజలు ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటున్నారు. ఆర్డీసి శాఖలో చేయి ఎత్తిన చోట బస్సు ఆపాలనే నిబంధన బస్సుల మీద రాసి ఉంటుంది. కానీ వారు వేగంగా వెళుతూ, ప్రయాణికులు చేయి ఎత్తినచోట సడన్ గా ఆపడం వల్ల వెనుక నుంచి అంతే వేగంతో వాహనం రావడం వల్ల ప్రమాదాలు

జరుగుతున్నందున డ్రైవర్లకు శిక్షణనిస్తే బాగుంటుంది. ప్రయాణీకులు వాహనాన్ని ఆపినప్పుడు వెనక నుంచి వస్తోన్న వాహనాలను చూసుకొని రోడ్డు వక్కన ఆపితే, కొన్ని ప్రమాదాలు తగ్గే అవకాశాలున్నాయి. అసంఘటిత రంగంలో, రవాణా రంగంలో పనిచేస్తోన్న డ్రైవర్లకు శిక్షణనిచ్చి ఎప్పటికప్పుడు అవగాహన సదున్నును పెట్టే విధంగా చర్యలు తీసుకోవాల్సిన అవసరమున్నదని తమరి ద్వారా మంత్రి గారికి తెలుపుతున్నాను.

అదే విధంగా, ప్రమాదాలు సంభవించే విధంగా బస్టాండ్లున్నాయనే విషయాన్ని చాలాసార్లు మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకెళ్లడం జరిగింది. సత్తుపల్లి, పెనుబల్లి, తల్లాడ గ్రామాల్లో పెద్దఎత్తున స్థలాలున్నాయి కానీ, లైటింగ్ లేదు. అలాగే, ఓపెన్ టాయిలెట్లు ఉండడం వల్ల దుర్వాసన వచ్చి ప్రయాణీకులు ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. ఈనాడు పెరుగుతున్న ప్రమాదాలకు అనుగుణంగా బస్టాండ్లను కూడా ఆధునికరించడం కోసం దృష్టి పెట్టాల్సిన అవసరమున్నది. ఆర్ అండ్ బి డిపార్ట్మెంట్ కు సంబంధించి కొత్త కలెక్టరేట్ బిల్డింగులు, ఎమ్మెల్యేల క్యాంపు కార్యాలయం, నేషనల్ హైవే రహదారులు ఇతరత్రా వంటి వాటికి నిర్మాణాలు జరుగుతున్నాయి.

పాలేరు నియోజకవర్గంలో మెట్ట ప్రాంతం ఉండడం వల్ల ల్యాండ్ కి వాల్యు తక్కువగా ఉన్నది. ఈనాడు భక్తరామదాసు ప్రాజెక్టు వచ్చిన తరువాత దాదాపు 20 నుంచి 25 ఎకరాల వరకు సాగునీరు అందుతోంది. కానీ, భూ సేకరణ సందర్భంగా రిజిస్ట్రేషన్ వాల్యు తక్కువగా ఉండడం వల్ల గిరిజన రైతులు, ఇతర రైతులు సప్లయ్ పరిస్థితి ఉండడం వల్ల అటువంటి ప్రాంతంలో మనమిచ్చే పది లక్షల రూపాయలతో కూసుమంచి మండలంలో ఒక ఎకరం భూమి కూడా వచ్చే పరిస్థితి లేదు. అటువంటి ప్రాంతాల్లో భూ సేకరణ రిజిస్ట్రేషన్ వాల్యు తక్కువగా ఉండడం వల్ల పరిహారం తక్కువగా వస్తున్న ప్రాంతాలను ప్రత్యేకమైన దృష్టితో చూడాల్సిన అవసరమున్నది. నేలకొండపల్లి నుండి సత్తుపల్లి వరకు అన్ని పట్టణాల నుంచి హైవే రోడ్డు సోవడం వల్ల భూమిని కోల్పోయే పరిస్థితి ఏర్పడుతోంది. రెండు నుంచి మూడు కిలోమీటర్ల వరకు మండల కేంద్రాలుండడం వల్ల పట్టణ ప్రాంతాల్లో ఉన్న బిల్డింగులను పడగొట్టుట ఇబ్బందిగా ఉన్నందున గ్రామీణ ప్రాంతాల నుండి వ్యవసాయ భూములు ఎక్కువగా తీసుకోవాల్సిన పరిస్థితి మనకు కనబడుతోంది. అందుకే రైతాంగం విషయంలో దృష్టి పెడుతూ, ఎమ్మెల్యే క్యాంపు కార్యాలయాలకు కావాల్సిన సౌకర్యాలను బట్టి రివైజ్డ్ ఎస్టిమేషన్ వేసి చర్యలు తీసుకోవాల్సిన అవసరముందని గౌరవ మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

ఈనాడు మిషన్ భగీరథ వచ్చిన తరువాత గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో RWS శాఖలో పనిచేస్తున్న సిబ్బందికి వేతనాలు రావడం లేదు. కేంద్ర ప్రభుత్వం నేరుగా గ్రామపంచాయతీలకు నిధులివ్వడం వల్ల పది, ఇరవై గ్రామాలకు ప్రాటెక్ట్ వాటర్ సీమ్ ద్వారా తెలంగాణ ప్రాంతంలో 155 పథకాల్లో 4,500 మంది కార్మికులు పనిచేస్తున్నారు. వారికి గత పది నెలల నుండి జీతాలివ్వడం లేదు. గ్రామపంచాయతీ సర్పంచులను రిక్వెస్ట్ చేసి ఆ డబ్బులను గ్రామీణ నీటిపారుదల శాఖామంత్రి గారు వసూలు చేసి వారికి జీతాలిచ్చే పరిస్థితి కనబడుతోంది. మిషన్ భగీరథ వంటి పథకాలకు గత 15 సంవత్సరాలకు పైగా ఉన్న 4,500 మంది కాంట్రాక్టు సిబ్బంది పనిచేస్తున్నారు. 1997వ సంవత్సరం నుంచి ఇలాంటి పథకాల్లో ఎక్కువగా నిరుపేద కుటుంబాలకు సంబంధించిన వారే పనిచేస్తున్నారు. అలాగే, గత 20 సంవత్సరాల నుండి రూరల్ వాటర్ సప్లైలో తాత్కాలిక సిబ్బందిగా పనిచేస్తున్న వారిని రెగ్యులరైజ్ చేసి మిషన్ భగీరథ పథకానికి వారిని అనుసంధానం చేసి రెగ్యులర్ గా జీతమిచ్చే విధంగా ఒక ప్రత్యేక వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేయాల్సిన అవసరమున్నదని తెలియజేస్తున్నాను.

గ్రామపంచాయతీ పారిశుధ్య కార్మికులు ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. ఉపన్యాసం లాగా కాకుండా పాయింట్స్ మాదిరిగానే మాట్లాడడం జరిగింది. ఈ సమస్యలను స్పష్టంగా పరిష్కరించాలి. ఆ శాఖలకు సంబంధించిన డిమాండ్స్ మీద ఈ పాయింట్స్ ను నోట్ చేసుకుని వాటి పరిష్కారానికి తగు సలహాలు, సూచనలివ్వాలని తమరి ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతూ, మున్సిపల్ శాఖ, పంచాయతీరాజ్ శాఖ రెండు డిమాండ్స్ మీద మాట్లాడే అవకాశం గౌరవ సభ్యులు ఆర్.క్రిష్ణయ్య గారికివ్వాలని ఉపసభాపతిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జలగం వెంకట రావు (కొత్తగూడెం):- అధ్యక్షా, ఈనాడు అనేక డిమాండ్స్ మీద చర్చిస్తున్నాము. అందులో భాగంగా మున్సిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్, పంచాయతీరాజ్ శాఖ, రూరల్ డెవలప్ మెంట్, ఆర్ అండ్ బి ట్రాన్స్ పోర్ట్, మేజర్ ఇరిగేషన్, మైనర్ ఇరిగేషన్, ఎనర్జీ, రెవెన్యూ, ఎక్సైజ్ కమర్షియల్ టాక్సెస్ వీటన్నింటికి సంబంధించిన అంశాలను మంత్రిగారికి మరియు ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకురావాలని మాట్లాడడం జరుగుతుంది. ముఖ్యంగా మున్సిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్, రూరల్ డెవలప్ మెంట్ లో గణనీయమైన మార్పు తేవాలనే ఆలోచనతో ముఖ్యమంత్రిగారు, కేటీఆర్ గారు అనేక కార్యక్రమాలను మొదలుపెట్టడం జరిగింది. మున్సిపాలిటీల్లో ఉన్న ఇబ్బందుల్లో ముఖ్యమైనది గార్బేజ్ కలెక్షన్, సెప్టికల్ డానిని రీ-సర్క్యులేషన్ లో పట్టుకురావడమా లేదా పవర్ జనరేషన్ లో తీసుకెళ్లడమా అనే వాటిని ఏ విధంగా చేయదలచుకున్నారో

పట్టిక (బడ్జెట్) పై సాధారణ చర్చ (మూడవ రోజు)

అలోచించాలి. ఎందుకంటే వీటిలో కొన్ని గ్యాప్లు కనబడుతున్నాయి. 2007వ సంవత్సరంలో పవర్ జనరేషన్ కోసం కొంతమందికి కొన్ని కొన్ని మున్సిపాలిటీలతో ఒప్పందాలు జరిగాయి.

1.40 | **మ.** ఆ ఒప్పందాలు ఇప్పటివరకు అమలుకాలేదు. సూర్యాపేట నుంచి నత్తుపల్లి వరకు, నత్తుపల్లి నుంచి కొత్తగూడెం వరకు అన్నింటికీ కలిపి ఇచ్చిన పవర్ ప్లాంట్ ఇప్పటికీ నిర్మాణం కాలేదు. అలాగే గార్బేజ్ కలెక్షన్ చేసుకొని తీసుపోడమం లేదు. పాత ఒప్పందాలు ఉన్నాయి కాబట్టి కొత్తది పెట్టడానికి ఎవరు మాట్లాడలేకపోతున్నారు. పాత ఒప్పందాలు ఇంకా వ్యాలిడ్ లో ఉన్నాయా, విత్ డ్రా చేసుకుంటున్నారా? ఏ విధంగా చేయబోతున్నారనే విషయాన్ని చెప్పాల్సిందిగా కోరుతున్నాను.

పట్టణ, గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో హౌస్ హోల్డ్ అనేది ఒక బేస్ క్రింద తీసుకోవాలి. ఆ ఇంట్లో ఎంత మంది ఉంటున్నారు, పెన్షన్, రేషన్ ఎంత మందికి ఇస్తున్నాం ఇంకా వారి అవసరాలు ఏ విధంగా తీర్చాలనే ఇన్ఫర్మేషన్ మన దగ్గర లేదు. పెన్షన్ తీసుకునే వారు అదే ఇంటి అడ్రసులో ఉంటున్నారా, లేదా ఆ ఇంట్లో నుంచి మారారా అనే ఇన్ఫర్మేషన్ ఎక్కడా అప్ డేట్ కావడం లేదు. దీన్ని మార్చుకునే విధంగా హౌస్ హోల్డ్ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టాలి.

కొత్తగూడెం, పాల్వంచ మున్సిపాలిటీల్లో వాటర్ నస్ట్రోకోసం పాత కాలంలో వేసిన ఏ.సి పైపులు పగిలి పోవడం వల్ల వాటర్ డిస్ట్రిబ్యూషన్ లో సమస్య వస్తుంది. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు, క్షేత్ర గారి సహకారంతో కొత్తగూడెంలో వర్ల్డ్ బ్యాంక్ ప్రాజెక్టును టేక్ చేస్తున్నాం. యాన్యుటీ ప్రాజెక్టు క్రింద అర్బన్ మిషన్ భగీరథ క్రింద పాల్వంచలో టేక్ చేస్తున్నాం. పాల్వంచలో పని ఇప్పుడు కొంచెం నెమ్మదిగా నడుస్తున్నది. కొంచెం వేగం పెంచి వచ్చే అరు నెలల్లో పూర్తి చేయాలనే ప్లాన్ కి సహకరించి తప్పనిసరిగా దాన్ని ముందుకు తీసుకెళ్ళితే బాగుంటుందని తెలియజేసుకుంటున్నాను.

మున్సిపాలిటీల్లోని కార్యక్రమాలను సక్రమంగా నిర్వహించుకోవడానికి ఉన్న ఖాళీలను భర్తీ చేయాల్సిన అవసరమున్నది. కొత్తగూడెం మున్సిపాలిటీలో 148 శాంక్షన్డ్ సోస్టులకు 88 ఖాళీలుండగా, పాల్వంచలో 96 శాంక్షన్డ్ సోస్టులకు 51 ఖాళీలున్నాయి. ఉన్న ఉద్యోగులే తక్కువగా ఉండగా వారిని డెప్యూటీవేషన్లు, ఆర్డర్ టు వర్క్ కింద ఇతర కార్యాలయాలకు పంపిస్తున్నందున ఉన్న వారికి ఇబ్బంది కలుగుతుంది. దయచేసి వీటన్నింటినీ మంత్రిగారు గమనించాలని తమరి ద్వారా కోరుతున్నాను.

గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారి ఆదేశాల ప్రకారం మార్కెట్ ఎస్టాబ్లిష్ మెంట్ జరుగుతుంది. రైతులకు ప్రోత్సాహకాలు ఇవ్వాలనే ఉద్దేశంతో గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు రైతు సమస్యను సమీక్షించు

ఏర్పాటు చేశారు. రైతు సమస్యను సమీక్షించు ద్వారా కూరగాయలు, ధాన్యాలను కొత్తగూడెం, పాల్వంచ మున్సిపాలిటీ పరిధిలో ఉన్న రైతులు మార్కెట్లో ఉచితంగా అమ్ముకోవడానికి అవకాశం కల్పించాలని మేము అనుకోవడం జరిగింది. ఈ కార్యక్రమాన్ని రాష్ట్రవ్యాప్తంగా అమలు చేస్తే రైతులకు మంచి ప్రోత్సాహం లభించినట్లు ఉంటుందని ఆశిస్తున్నాను.

మా మున్సిపాలిటీలో ఎల్ ఇడి లైట్ల ఎక్స్ ప్యాన్షన్ జరగగా ఇంకా ఎల్ ఇడి లైట్లు కావాల్సి ఉన్నది. గవర్నమెంట్ పరిధిలో ఉన్న ఫైల్ ద్వారా ఎల్ ఇడి లైట్లను త్వరితగతిన శాంక్షన్ చేస్తే బాగుంటుందని అలాగే అన్ని ప్రాంతాలకు సమతుల్యంగా సేవలందించిన వాళ్లమవుతామని చెప్పి మనవి చేస్తున్నాను.

గ్రామీణ అభివృద్ధి శాఖలో కొత్త పంచాయతీలు ఏర్పాటు చేసుకోవడం ద్వారా విస్తృతంగా పరిపాలన అందించే అవకాశం ఉంటుంది. పంచాయతీ కార్యదర్శులు చాలా తక్కువ మంది ఉన్నందున వారిని పెంచాల్సిన అవసరం ఉన్నది. కాబట్టి దాన్ని ఏవిధంగా ముందుకు తీసుకుపోతున్నారు. మిషన్ భగీరథ కార్యక్రమాన్ని ప్రభుత్వం ప్రారంభించడం వల్ల నీటి సరఫరా విషయంలో సర్పంచులు గానీ, ఆ గ్రామ పంచాయతీలో ఉన్న కార్యదర్శులుగానీ పట్టించుకునే అవసరం లేదు. కాబట్టి ఉన్న కార్యదర్శులకు కొత్త వర్క్ లోడ్ ఏమిటి? వారు ఏమి చేయబోతున్నారు అనే విషయాన్ని కర్ణాటక తెలపాల్సిన అవసరం ఉంది. ఈ విషయాలను గమనించి ఏ విధంగా చేయాలనే అలోచన ఉన్నదో మంత్రి గారు చెప్పాలని తమరి ద్వారా కోరుతున్నాను.

పంచాయతీరాజ్ శాఖలో 2006వ సంవత్సరంలో ఉపాధి హామీ కార్యక్రమం క్రింద ప్రవేశ పెట్టిన కమ్యూనిటీ టాయిలెట్స్ పాత బడి పోయినవి కనుక ప్రభుత్వం తప్పనిసరిగా దానికి కావాల్సిన శాంక్షన్ ఇచ్చి అవి కూడా చేపట్టాలని ఆశిస్తున్నాను. పట్టణ ప్రాంతాల్లో మార్కెట్ నిర్మాణాలు చేపట్టిన విధంగా, గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని పెద్ద, పెద్ద గ్రామ పంచాయతీల్లో కూడా చేపడితే బాగుంటుంది. కొత్తగూడెం ప్రక్కన వున్న చుంచుపల్లి, లక్ష్మీదేవిపల్లి వంటి గ్రామ పంచాయతీల్లో దాదాపు 20వేల మంది జనాభా ఉన్నారు కాబట్టి అక్కడ కూడా మార్కెట్ నిర్మాణానికి తగిన శాంక్షన్, సౌకర్యాలు కల్పించాలని గౌరవ మంత్రి గారిని తమరి ద్వారా కోరుతున్నాను.

ట్రాన్స్ ఫార్మ్ విషయానికి వచ్చినప్పుడు ఆర్డీసీని ఇంకా పెద్దపత్తున బలోపేతం చేయాల్సిన అవసరం ఉన్నది. అశ్వారావుపేట నియోజకవర్గం నుంచి భద్రాద్రి కొత్తగూడెం జిల్లాకు రావాలంటే రోడ్డు కనెక్టివిటీ లేదు. అలాంటి రోడ్డు కనెక్టివిటీలను తప్పనిసరిగా ఏర్పాటు చేయాల్సిన అవసరం ఉందని గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. గౌరవ మంత్రిగారు కొత్తగూడెం వచ్చి సీటీ బస్సులను ప్రారంభించే

సమయంలో ఆర్డీవో ఆఫీస్ కు కేటాయించిన స్థలాన్ని చూసి తప్పనిసరిగా నిర్మాణాన్ని చేపడతామని చెప్పారు. అది ఇప్పటివరకు శాంక్షన్ కాని, నిర్మాణం కాని, జరగలేదు కనుక దయచేసి దాన్ని చేపట్టాలని కోరుతున్నాను.

ఇరిగేషన్ రంగంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గణనీయమైన మార్పు తీసుకొచ్చింది. మిషన్ కాకతీయ ఫేజ్-1లో సింగభూపాలం ట్యాంక్ టేక్ ఆఫ్ చేయడం జరిగింది. రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా అతిపెద్దదైన ట్యాంక్ సింగభూపాలం ట్యాంక్. ఈ ట్యాంక్ నిర్మాణాన్ని, అక్కడ జరుగుతున్న కార్యక్రమాలను చూడడానికి వచ్చిన గౌరవ మంత్రి హరీష్ రావు గారు దాని ఎక్స్ ప్లాన్ కోసం అదనపు నిధులను కేటాయించడం జరిగింది. ఆ పనులన్నీ కొన్ని నెలల్లో పూర్తి చేసుకొని రైతులందరికీ దాని సేవలు అందిచబోతున్నాం. మా ప్రాంతంలో ఉన్న ప్రాజెక్టు నీటిని వాడుకోకపోతే ప్రకృతున్న రాష్ట్రానికో లేదా నముద్రంలోకి వెళ్లే పరిస్థితి ఉన్నది. అలా ప్రతి సంవత్సరం 25 నుంచి 30 టియంసిల నీళ్లు మా ప్రాంతం నుంచి గోదావరిలోకి వెళ్లుతున్నాయి. ఇప్పటికే రెండు, రెండున్నర సంవత్సరాల నుంచి తమరి అదేశాల మేరకు డిప్లొమెంట్ వారు పరిశోధన చేసి, ప్రసోజల్ మరియు అంచనాలను అందజేశారు. ఆ నీళ్లు మా రైతాంగానికి పెద్ద ఎత్తున ఉపయోగపడతాయి. గతంలో ఉన్న రాజీవ్ దుమ్ము గూడెం ప్రాజెక్టులో కవర్ అవుతున్న ప్రాంతాలు ఈ రోజు సీతారామ ప్రాజెక్టులో కవర్ కావడం లేదు. కాబట్టి, దాన్ని గమనించి తప్పనిసరిగా శాంక్షన్స్ ఇవ్వాలని తమరి ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

గౌరవ సభ్యులు వెంకటవీరయ్య గారు చెప్పినట్లుగా ముఖ్యంగా ఎన్ఎస్పి మోడ్రనైజేషన్ లో ఖమ్మం జిల్లాలో జోన్-2, జోన్-3లు ఉన్నాయి. జోన్-3లో చాలా చిన్న ముక్క ఉన్నది. అ చిన్న ముక్కను మోడ్రనైజేషన్ లో వచ్చిన ఎఫిసియన్సీ వల్ల జోన్-2లో కలుపుతూ ఖమ్మం జిల్లాలోని వెంసూరు మండలంలోని రైతాంగానికి జోన్-2 ద్వారానే నీళ్లు అందే విధంగా చేయాలని కోరుతున్నాను. దానిలో పాటు అనేక ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులు కడుతున్నారు. గోదావరిఖనికి వెళ్లినప్పుడు కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణ పనులను అవగాహన చేసుకోవడం కోసం ప్రాజెక్టును సందర్శించడం జరిగింది. ప్రాజెక్టు పనులు చాలా బాగా నడుస్తున్నాయి. ప్రతి చోట చెక్ డ్యామ్స్ కట్టి, నీళ్లు స్టోర్ చేసుకొని క్రిందకు ఇస్తున్నారు. వర్షా కాలంలో వరద వచ్చినప్పుడు కానీ, అలాంటి పరిస్థితి ఉన్నప్పుడు కానీ, వాటికి మిని హైడల్ ప్రాజెక్ట్ కట్టుకునే అవకాశం ఉన్నదనే ఆలోచనని గౌరవ మంత్రి గారితో కూడా మాట్లాడటం జరిగింది. దాని వల్ల మనం వాడుకుంటున్న విద్యుత్ ఉచితంగా ఉత్పత్తయి వాడుకోవడానికి అనుకూలంగా ఉంటుంది కాబట్టి తప్పనిసరిగా పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను. ఎనర్జీ రంగంలో తెలంగాణ రాష్ట్రానికి గత యాభై

సంవత్సరాల నుంచి పాల్వంచలోని కె.టి.పి.ఎస్ ద్వారా విద్యుత్ ను ఉత్పత్తి చేసి అందజేస్తుంది.

కె.టి.పి.ఎస్ లోని ఏడో దశలో 800 మెగావాట్ల పవర్ ప్లాంట్ ను నిర్మాణం పూర్తి చేసి, మొదలు పెట్టడానికి రెడిగా ఉన్న దానిని చూడటానికి వచ్చిన కేటీఆర్ గారిని, జగదీష్ రెడ్డి గారిని, ఇంకా అనేక కార్యక్రమాలను చేపట్టాలని కోరుతున్నాను. ఆ ప్రాంతంలో దాదాపు యాభై సంవత్సరాల క్రితం ఏర్పాటు చేసిన ఏ.బి.సి స్టేషన్ ను తీసివేసి ఆ స్థలంలో ఎనిమిదో దశ కింద రెండు 800 మెగావాట్ల పవర్ ప్లాంట్ ను నిర్మాణం చేయాలని కోరుతున్నాను. సుమారు 50 సంవత్సరాల నుంచి ఆ ప్రాంతంలోని ప్రజలు ఈ రంగంపైన ఆధారపడి జీవిస్తున్నారు. ఇలాంటి పరిశ్రమ కొనసాగాలంటే అడిషనల్ పవర్ ప్లాంట్లు రావాల్సిన అవసరం ఉన్నది. ఈ రెండు పవర్ ప్లాంట్లు నిర్మాణం చేపట్టడానికి గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు, గౌరవ మంత్రివర్యులు సహకరించాలని కోరుతున్నాను.

ఎల్ ఇడి లైట్స్ పెట్లడం వల్ల పట్టణ, గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో పవర్ యుటిలైజేషన్ 1/3 కు పడిపోయింది. అదే విధంగా పవర్ ఎఫీషియెన్సీ, ఎనర్జీ డిస్ట్రిబ్యూషన్ ను పెంచటానికి ఎన్నో కార్యక్రమాలను చేయాలని కోరుతున్నాను. అదే విధంగా సోలార్ రంగంలో, నిండ్ ఎనర్జీ జెనరేషన్ లో మరియు ఆల్టర్నేట్ రెన్యూవబుల్ ఎనర్జీలో కూడా గణనీయమైన మార్పును తప్పనిసరిగా తీసుకువస్తారని అశిస్తున్నాను.

1.50 కె.టి.పి.ఎస్ లో ఇప్పుడు నిర్మాణం జరుగుతున్న స్టేజ్-7కు ము. సంబంధించిన పబ్లిక్ హియరింగ్ సమయంలో కొన్ని హామీలివ్వడం జరిగింది. వాటిని నెరవేర్చే బాధ్యత శాసన సభ్యుడిగా నాకు, మినిష్టర్ గారికి మరియు యాజమాన్యానికి ఉంది కనుక తప్పని సరిగా చర్యలు తీసుకుంటారని ఆశిస్తున్నాను.

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో పెద్ద ఎత్తున రెన్యూయబుల్ గణనీయమైన మార్పులు చేయడం జరిగింది. దానిలో భాగంగానే కొత్త పావ్ పుస్తకాలు, రైతులు పంటలు పండించేందుకు సహకరించాలని ఎకరానికి రూ. 8,000లు భూమి తగాదాలు లేకుండా రెన్యూయబుల్ రికార్డు చూస్తున్నారు. భద్రాది కొత్త గూడెం జిల్లా భద్రాచలం పక్కనే ఉన్న గోదావరి నది వల్ల వరద భారిన పడితే పరిస్థితులను అధిగమించడానికి ప్రభుత్వాన్ని నేను ఎన్.డి.ఆర్.యఫ్ యూనిట్ ఏర్పాటు చేయాలని, రెన్యూయబుల్ శాఖలో డిజిస్టర్ మెనేజ్ మెంట్ తరపున ఆ యాక్టివిటీ చేపట్టాలని కోరుతున్నాను. గతంలో ఎక్సైజ్ శాఖకి సంబంధించి శాసన సభలో చెప్పిన రెండు హామీలను నెరవేర్చాలని కోరుతున్నాను.

ఎక్సైజ్ ఆఫీస్ నిర్మిస్తామని చెప్పి వాటికి సంబంధించిన స్థలాలను కూడా కేటాయించారు. గోడాన్ కేటాయిస్తామని చెప్పిన

పట్టిక (బడ్జెట్) పై సాధారణ చర్చ (మూడవ రోజు)

విధంగా కేటాయించాల్సిన అవసరం ఉన్నది. ఆల్టర్నేటుగా ఏవైతే ట్రెడిషనల్ లిక్కర్స్ గుడుంబా, ఇప్పుసారా మొదలైన వాటికి ఏ విధంగానైనా ప్రోత్సాహం ఇస్తున్నారా? దాని వల్ల గిరిజనులకు ఏ విధమైన ఉపయోగం ఉంటుందో చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

జిఎస్టీ వచ్చిన తరువాత కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఒక సిస్టమ్ యాటిక్ కంప్యూటర్ బేస్డ్ సిస్టమ్ లో పని చేస్తున్నాయి. ఈ పని చేసే విధి విధానంలో మున్సిపాలిటీ, లోకల్ బాడీలో ఏ విధమైన కంట్రోల్ లేదు. చాలా మంది గతంలో ట్యాక్స్ లు కట్టకుండా ఎగ్గొట్టి ఇప్పుడు జిఎస్టీ వచ్చిందని పాత ట్యాక్సుల బకాయిలు కట్టనవసరం లేదనే ఆలోచనలో ఉన్నారు. వన్నుల ద్వారా కమర్షియల్ ట్యాక్స్ శాఖకి అనేక వేల కోట్ల రూపాయలు రావల్సి ఉన్నది. దాన్ని రాబట్టుకోవడానికి ప్రభుత్వం తీసుకుంటున్న చర్యలు ద్వారా ఇబ్బందులు పోయే విధంగా చూడాలి. మున్సిపాలిటీని ఏ విధంగా జిఎస్టీకి అనుసంధానం చేయవచ్చు అనేది చూడాలి. కారణం జిఎస్టీలో బకాయిలు ఎగ్గొడుతున్నారు, మున్సిపాలిటీలో ట్రేడ్ ట్యాక్స్ లివ్వడం లేదు కనుక ఇవన్నీ చేయాటానికి ఏ విధంగా కో-ఆర్డినేట్ చేయాలో చూడాలి. ఈ అంశాలకు మంత్రిగారు జవాబు చెబుతారని ఆశిస్తూ, నాకు ఈ అవకాశాన్ని ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ, సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఆర్.కృష్ణయ్య:- అధ్యక్షా, పంచాయతీరాజ్, రూరల్ డెవలప్ మెంట్ మరియు మున్సిపాలిటీ నమస్యల మీద, బడ్జెట్ పద్దుల మీద మాట్లాడే అవకాశం కల్పించినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను.

పంచాయతీరాజ్, రూరల్ డెవలప్ మెంట్ అనేవి రెండూ మన ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలో చాలా కీలకమైనవి. 70 శాతం మంది ప్రజలు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోనే నివసిస్తున్నారు. గ్రామీణ ప్రాంతాలు ఎప్పుడైతే అభివృద్ధి చెందుతాయో, అప్పుడు మాత్రమే గాంధీజీ కలలు కన్న గ్రామ స్వరాజ్యం మనకు లభిస్తుంది. గ్రామీణ ప్రాంతాల అభివృద్ధి అనేది పంచాయతీరాజ్ వ్యవస్థ మీద ఆధారపడి వున్నది. దీనికి జిల్లా, మండల, గ్రామస్థాయి వ్యవస్థ అని మూడంచెల వ్యవస్థ ఉన్నది. ఈ మూడు స్థాయిల్లో పాలన, అభివృద్ధి, స్కీమ్ డిజైనింగ్, ఇంప్లిమెంటేషన్ అన్నీ పర్ఫెక్ట్ డిజైనింగ్ తో తీసుకువెళ్లినప్పుడు మాత్రమే గ్రామ స్వరాజ్యం సాధ్యమవుతుంది.

ప్రధానంగా గ్రామపాలన వ్యవస్థను మరింత పటిష్టం చేయాల్సిన అవశ్యకతను మనం గుర్తించాలి. దానికి 73,74వ రాజ్యాంగసవరణలో స్థానిక సంస్థల పైన విస్తృతమైన అధికారాలు కల్పిస్తూ జారీ చేసిన 29 అంశాలను, గ్రామ పాలన వ్యవస్థకు, సర్పంచులకు అధికారాలివ్వాలి అవసరాన్ని ప్రభుత్వం గుర్తించాలి. గ్రామ పరిపాలన పటిష్టంగా ఉన్నప్పుడే గ్రామాలు బాగుంటాయి.

గ్రామాలకు పాలన అప్పచెబితే రకరకాల అవరోధాలు, ఆరోపణలు వస్తున్నాయని అందరూ అంటారు. కానీ అవి అన్ని స్థాయిల్లో ఉంటాయి. దానికి మనం సర్పంచ్ వ్యవస్థను బలోపేతం చేయాలి. సర్పంచ్ వ్యవస్థను, గ్రామ వ్యవస్థను బలోపేతం చేయడానికి తీసుకోవల్సిన చర్యలు, ఎలాంటి మార్పులు చేయాలి, సిగ్నల్ డెవలప్ మెంట్ ఏవిధంగా చేయాలి, సర్పంచులకు, వార్డ్ మెంబర్లకు ఎలాంటి ట్రైనింగ్ ఇవ్వాలి, ఎటువంటి ఆడ్మినిస్ట్రేటివ్ మిషనరీ ఏర్పాటు చేయాలనే దాని మీద ప్రభుత్వం దృష్టిపెట్టాల్సిన అవసరం ఉన్నది. ప్రతి అభివృద్ధి కార్యక్రమం గ్రామంలోనే జరగుతుంది. 73,74వ రాజ్యాంగ సవరణ ద్వారా వచ్చే విస్తృతమైన అధికారాలు గ్రామాలకు ఇవ్వాలి అవసరాన్ని గుర్తించడంతో బాటు ఆర్థిక వనరులు కూడా పూర్తి స్థాయిలో సమకూర్చాలి. రిజిస్ట్రేషన్ ద్వారా వచ్చే ఆదాయం, కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చే గ్రాంటులు, ఆర్థిక సంఘం నుంచి వచ్చేవి గానీ, ఇతరత్రా ప్రభుత్వానికి లభించే ఆర్థిక వనరులు ప్రాఫెషనల్ ట్యాక్స్, స్టాంప్ డ్యూటీ, యస్.ఎఫ్.సి నిధులు మొదలైనవి ఏవైతే ఉన్నాయో వాటిని గ్రామపంచాయతీలకు నేరుగా విడుదల చేసి ఆర్థికంగా వాటిని పటిష్టపరచాల్సిన అవసరం ఉన్నది.

గ్రామపంచాయతీలు కరెంటు బిల్లులు కట్టడానికి కూడా డబ్బులు లేనటువంటి గ్రామపంచాయతీలుగా తయారయ్యాయి. ఆర్థికంగా పటిష్టపరుస్తూ గ్రామ పంచాయతీలకు వచ్చే నిధులు మిస్యూజ్ కాకుండా సోఫల్ ఆడిట్ పెట్టాలి. మిస్యూజ్ అనేది ప్రతి చోట కేంద్ర, రాష్ట్ర, స్థానిక స్థాయిల్లో ఉంటుంది. మనం వాటిని అరికట్టడానికి మార్గాలు వెతికి పటిష్టం చేయాలే తప్ప, గ్రామ సర్పంచులకు పవర్స్ ఇస్తే ఏమవుతుందో అనే దోరణిలో ఆలోచించకూడదు. అప్పుడు అది గ్రామ స్వరాజ్యం అనిపించుకోదు. కాబట్టి సర్పంచులకు విస్తృతమైన అధికారాలివ్వాలి. ఆర్థికంగా వనరులు సమకూర్చే బడ్జెట్ ను అభివృద్ధి చేయాలి. గ్రామాల్లో మనం పటిష్టంగా రోడ్లు, స్ట్రీట్ లైటులు, డ్రైనేజీ, పవర్ సౌకర్యాలకు సంబంధించిన ప్రతి అంశం గ్రామ పాలనలో ఏవిధంగా అయితే గ్రామ సర్పంచులకు ఇస్తున్నామో అలాగే యాంత్రాంగాన్ని కూడా పటిష్ట పరచాలి. చాలా చోట్ల పంచాయతీరాజ్ సెక్రటరీలు లేరు. పంప్ ఆపరేటర్లు, మెకానిక్స్, స్వీపర్స్, ఆటెండర్స్ మొదలైనవి సిబ్బంది పూర్తి స్థాయిలో లేక చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. లైట్లు పోతే రిస్పెస్ చేయలేక ఇబ్బంది పడే గ్రామాలున్నాయి.

కాబట్టి గ్రామస్థాయి పాలనను పూర్తిస్థాయిలో పటిష్టం చేయడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నుంచి పూర్తిస్థాయి సహాయసహకారాలను గ్రామాలకు అందజేయాల్సిన బాధ్యతను మరొకసారి పరిశీలించాలి. ఇంతవరకు పంచాయతీరాజ్ మీద వచ్చినటువంటి అనేక కమిషన్లు కూడా గ్రామస్థాయి వ్యవస్థను పటిష్టం

చేయటంలోనే దేశాభివృద్ధి ఆధారపడి ఉందన్నాయి. మహాత్మాగాంధీ కూడా అదే అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేశారు. గ్రామాలను పటిష్ఠం చేసే కార్యక్రమంలో భాగంగా ప్రభుత్వం గ్రామజ్యోతి కార్యక్రమం ప్రవేశ పెట్టింది కానీ, ఇంతవరకు అమలుకు నోచుకోలేదు. గ్రామజ్యోతి కార్యక్రమాన్ని పూర్తిస్థాయిలో అమలు చేయటానికి గ్రామస్థాయిలో సర్పంచ్ తో పాటు ఇతర మిషనరీ అమలు చేయవల్సింది ఒక భాగమైతే, రెండవది స్వచ్ఛభారత్, హరితహారం కార్యక్రమాల ద్వారా మొక్కలు పెడుతున్నారు కానీ, నీళ్లు సోసి చూసే వాళ్లు లేరు. కనుక గ్రామపంచాయతీలకు అప్పజెప్పితే, స్వచ్ఛభారత్ కానీ, మొక్కలకు నీళ్లు సోయాటానికి నీళ్ల ట్యాంకులను ఏర్పాటు చేసినట్లయితే స్వచ్ఛభారత్, హరితహారం సమర్థవంతంగా విజయవంతం అవుతాయి. అందరి మీద వదిలి పెడితే పూర్తిస్థాయిలో చేయడం లేదు కనుక, గ్రామపంచాయతీలలో ఈ కార్యక్రమాలన్నీ చేయాలనీ విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

2.00 అదే విధంగా గ్రామ పంచాయతీలకు సంబంధించి చాలా మ. పెద్దఎత్తున కార్మికులు ఉన్నారు. స్వీవర్లు, కారోవార్లు, బిల్ కలెక్టర్స్ ఉన్నారు. వీళ్లను నాల్గవ తరగతి ప్రభుత్వోద్యోగులుగా గుర్తించి, ప్రభుత్వం వాళ్లకు ట్రెజరీ ద్వారా జీతాలిచ్చే విధంగా చూడాలి. వారికి ఉద్యోగ భద్రత కల్పించవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం పైన ఉంది. అందరికీ ఆశలుంటాయి అధ్యక్షా. ఉద్యోగులందరూ రెగ్యులరైజ్ అవుతున్నారు, వారికి ఎక్కువ జీతాలు వస్తున్నాయి, అన్ని రకాల సౌకర్యాలు అందుతున్నాయని నీళ్లు ఫీల్ అవుతున్నారు. గ్రామ పంచాయతీలకు సంబంధించి ఏడెనిమిది రకాల ఉద్యోగులకు ఉద్యోగ భద్రత లేదు, వారికి జీతాలు తక్కువగా ఉంటున్నాయి. అవి కూడా నెలనెలా రావడం లేదు. ఆ విషయమై సంస్కరణలు తీసుకురావలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద ఉంది. గ్రామ సర్పంచులకు పవర్స్ ఉండడం లేదు. వారికి అయిదు వేల రూపాయల గౌరవ వేతనం ఇస్తున్నాము. దాన్ని ఇరవై వేల రూపాయలకు పెంచవలసిన అవసరం ఉంది. అది ఇంతకు ముందు ఇంకా తక్కువగా ఉండేది. దాన్ని ముఖ్యమంత్రి గారు అయిదు వేల రూపాయలకు పెంచారు. ఎంఎల్సీ ఎన్నికలలో సర్పంచులకు ఓటు హక్కు లేదు. ఎంపీటీసీలు, జెడపీటీసీలకు ఉంది. సర్పంచులకు ఓటు హక్కు కల్పించే విషయమై ప్రభుత్వం పరిశీలించాలి.

అదే విధంగా చాలా గ్రామ పంచాయతీలకు సొంత భవనాలు లేవు. కొన్ని భవనాలు శిథిలావస్థలో ఉన్నాయి. వాటి గురించి కూడా ప్రభుత్వం పరిశీలించాలి. మిషన్ భగీరథ కార్యక్రమం చాలా బాగుంది. మిషన్ భగీరథ పథకం క్రింద ఊళ్ల వరకూ కొత్త పైపులు వేస్తున్నారు. ఊళ్లలోని పైపులను మాత్రం రిఫ్లేస్ చేయడం లేదు. డీపీఆర్స్ ఉన్నా పాత పైపులను రిఫ్లేస్ చేయడం లేదు. ఈ విషయమై చాలా

కంప్లెయింట్స్ వస్తున్నాయి. కాబట్టి ఊళ్లలో ఉన్న టోటల్ సైవర్లైన్స్ అన్నీ రిఫ్లేస్ చెయ్యాలి. ఎంపీటీసీ, జెడపీటీసీల విషయానికి వస్తే, ఆ పదవులు ఉత్సవ విగ్రహాలు లాగా తయారయ్యాయి. వాళ్లకు పవర్స్ ఇవ్వాలి. వారికి కూర్చోడానికి కూడా సరైన సౌకర్యం ఉండడం లేదు. కాబట్టి మండల స్థాయిలో ఒక ఆఫీసును నిర్మించాలి. వాళ్లకి కొంత బడ్జెట్ ను కేటాయించి, వాళ్లకు అధికారాలను ఇవ్వాలి. మండల పరిషత్ అధ్యక్షుడిని ఎన్నుకున్నప్పుడు, జిల్లాపరిషత్ అధ్యక్షుడిని ఎన్నుకున్నప్పుడు మా అవసరం పడుతుంది లేదంటే ఎంఎల్సీ ఎన్నికలప్పుడే మా అవసరం ఉంటుంది వారు అనుకుంటున్నారు. కాబట్టి వాళ్ల డ్యూటీస్ అండ్ రెస్పాన్సిబిలిటీస్ విషయమై ప్రభుత్వం ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. మండలపరిషత్, జిల్లాపరిషత్ ఛైర్మన్లకు రాజ్యాంగబద్ధంగా 29 అధికారాలున్నాయి. వాటిని పూర్తిస్థాయిలో వారికి వ్వాలి. స్థానిక సంస్థలకు పూర్తి అధికారాలివ్వవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం పైన ఉంది. 1992-93 లో, వాటిని సవరించారు. అప్పటి నుండి ఇప్పటివరకూ స్థానిక సంస్థలకు పూర్తి స్థాయిలో అధికారాలు ఇవ్వలేదు. కాబట్టి వాటికి అధికారాలిచ్చే విధంగా ప్రభుత్వం చర్య తీసుకోవాలి. స్థానిక సంస్థలకు అధికారాలిస్తే మిస్ యూజ్ అవుతుందని చర్చ వచ్చింది. ఆ విధంగా మిస్ యూజ్ కాకుండా, ప్రత్యామ్నాయ మార్గాలను అన్వేషించాలి. ఎడ్యుకేటెడ్ యూత్ కి సోషల్ ఆడిట్, ట్రైనింగ్, సిల్ డెవలప్ మెంట్ వంటి కార్యక్రమాలను ప్రవేశపెట్టి, మిస్ యూజ్ అవ్వకుండా చూడాలి. గ్రామంలోని ప్రతి సహజవనరును, నీటివనరులను, వ్యవసాయ భూములను సక్రమంగా ఉపయోగించుకోడానికి, స్థానిక సంస్థల ప్రతినిధులు పూర్తి స్థాయిలో వాళ్ల శక్తి యుక్తులను వినియోగించుకోవాలి. కాబట్టి స్థానిక సంస్థల ప్రతినిధులకు పూర్తి స్థాయిలో అధికారాలు ఇచ్చి, వాటిని పూర్తి స్థాయిలో వినియోగించుకునే విధంగా చేయాలని ఈ సందర్భంగా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. మున్సిపాలిటీల విషయానికి వస్తే, మంత్రి గారు చాలా స్పీడ్ గా ఉన్నారు. కాని యంత్రాంగం స్పీడ్ గా లేదు. చాలా చోట్ల సీసీ రోడ్లు, డ్రైనేజీ అదే విధంగా అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు అనుకున్న స్థాయిలో అమలుజరగడం లేదు. మున్సిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ కి సంబంధించి బడ్జెట్ కేటాయింపులు బాగానే ఉన్నాయి. డబుల్ బెడ్ రూమ్ ఇళ్లు కడుతున్నారు. వాటికి ప్రభుత్వ స్థలాలు చాలా తక్కువగా ఉన్నాయి. హెచ్ఎండ్ల స్థలాలను తీసుకుంటే ఎక్కువ డబుల్ బెడ్ రూమ్ ఇళ్లు కట్టడానికి ఆస్కారం ఉంది. ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలకు, చెరువులకు ఏ విధంగా అయితే భూములు ల్యాండ్ అక్విజిషన్ యాక్ట్ క్రింద తీసుకొని చేస్తున్నారో అదే విధంగా, డబుల్ బెడ్ రూమ్ ఇళ్లు కడితే బాగుంటుంది. ఇళ్లు కావాలనే డిమాండ్ ప్రజలలో ఎక్కువగా ఉంది. వాళ్ల ఆకాంక్ష మేరకు ఇళ్లను కట్టించాలి. భూముల కొరత ఉంది కాబట్టి, భూములను అక్షర్ చేసి,

పట్టిక (బడ్జెట్) పై సాధారణ చర్చ (మూడవ రోజు)

ప్రత్యామ్నాయ మార్గాలను అన్వేషించి వాటిపైన ప్రభుత్వం చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. సీసీ రోడ్లను వెయ్యాలి, డ్రైనేజీ సైప్లైన్లను రిఫ్లేస్ చెయ్యాలి. గ్రేటర్ హైదరాబాద్ ప్రాంతంలో పెద్ద పెద్ద అపార్ట్మెంట్స్ ఉన్నాయి. పాత అవసరాలకు తగినట్లుగా డ్రైనేజీ పంపులున్నాయి. వాటిని టోటల్ గా మార్చాలి.

అధ్యక్షా, మనం మెట్రో రైలును ప్రేమతో నిర్మించుకున్నాము. మెట్రో రైల్ టికెట్ ఎక్కువగా ఉండడం వల్ల చాలా మంది ఇబ్బంది పడుతున్నారు. కాబట్టి వాటి ఛార్జీలను తగ్గించాలి. గ్రేటర్ హైదరాబాద్ పరిధి పెద్దవిత్తున ఉంది కాబట్టి అటు పటాన్ చెరు వరకూ, ఇటు హయత్ నగర్ వరకూ పెంచాలని, ఎయిర్ పోర్ట్ నుండి బీఎస్ రెడ్డి నగర్ వరకూ, ఛార్మినార్ నుండి ఎయిర్ పోర్ట్ వరకూ కూడా మెట్రో రైలును విస్తరించే విధంగా ప్రతిపాదనలు సిద్ధం చేస్తే బాగుంటుందని, ఆ దిశగా ప్రభుత్వం ఆలోచించాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ నున్నం రాజయ్య (భద్రాచలం):- అధ్యక్షా, తొమ్మిది డిమాండ్ల పైన మాట్లాడడానికి అవకాశం ఇచ్చినందుకు మీకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. మున్సిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ శాఖకు బడ్జెట్ కేటాయించారు. హైదరాబాద్ అనేది భారతదేశంలో నాల్గవ పెద్ద పట్టణం. వర్షాకాలం వస్తే హైదరాబాద్ పరిస్థితి దారుణంగా ఉంటుంది. మున్సిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ కి సంబంధించిన నిధులు సక్రమంగా వినియోగించుకొని, డ్రైయిన్స్, రోడ్లను అభివృద్ధి చెయ్యాలి. చిన్న వర్షం పడితే హైదరాబాద్ నగరంలో నడిచే వాళ్లకు, ద్విచక్ర వాహన చోదకులకు, ఫోర్ వీలర్స్ నడిపే వారికి సంబంధించి సెన్సేషన్ న్యూస్ వచ్చే పరిస్థితి ఉంది. మంత్రి గారు బాగా పనిచేస్తున్నారు, అధికారులు బాగానే చేస్తున్నారు. మున్సిపాలిటీల పరిధిలో ఉన్న రోడ్స్, డ్రైయిన్స్ పనులను వేగంగా పూర్తి చేయాలి. హైదరాబాద్ నగరంలో పనిచేసే మున్సిపల్ కార్మికుల జీతాలు పెంచారు చాలా సంతోషం. మిగతా మున్సిపాలిటీలకు సంబంధించిన కార్మికుల జీతాలు కూడా పెంచే విధంగా ప్రభుత్వం హామీ ఇవ్వాలి. కార్మికుల వేతనాలు పెంచాలని నమ్మే చేశారు. ఆ విషయం మంత్రి గారికి తెలుసు. రెండు, మూడు దఫాలుగా చర్చలు జరిపి వేతనాలు పెంచారు. పంచాయతీరాజ్ శాఖ చాలా కీలకమైనది. రాష్ట్రంలో 438 మండల పరిషత్లు, 8684 గ్రామ పంచాయతీలు ఉన్నాయి. 73,74 రాజ్యాంగ సవరణ ద్వారా గ్రామ పంచాయతీలకు 29 అధికారాలుంటాయి. ఆ అధికారాలు ఇవ్వడం లేదు. పరిపాలన సక్రమంగా లేదు. పరిపాలన అస్తవ్యస్తంగా ఉంది. గ్రామ పంచాయతీలు, వాటి నిధులు, నిధులు సక్రమంగా నిర్వహించే విధంగా చూడాలి.

2.10 అట్లాగే స్థానిక సంస్థలలోని ZPTC, MPTCలకు
మ. అధికారాలు లేవు. మండల పరిషత్తులో MPP, MPTC,

జిల్లా పరిషత్తు మెంబర్లకు గానీ నిధులు, నిధులు లేవు. ఈ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చి కూడా నాలుగు సంవత్సరాలైంది. రాబోయే శాసనసభ ఎన్నికలకు ముందే వాళ్ల ఎన్నికలు జరుగుతాయి. కాబట్టి వారికే సమాధానం చెప్పాలనేది ఈరోజు పెద్ద చర్చనీయాంశమైంది. కేవలం సమావేశాలు పెట్టినప్పుడు వారికి కుర్చీ కేటాయించడం తప్ప ఎలాంటి అధికారాలు ఇవ్వలేదు. ఈ రకంగా కొనసాగితే మండల పరిషత్తు అభివృద్ధి ఏ మాత్రం జరగదు. కాబట్టి వెంటనే నిధులు కేటాయించాలని మీద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. నా నియోజకవర్గంలో తాగునీటి సమస్య చాలా తీవ్రంగా ఉన్నది. మిషన్ భగీరథ పథకాన్ని అమలు చేస్తున్నారు, సంతోషమే గానీ గ్రామీణ ప్రాంతాలలో నీటి సరఫరా చాలా ఇబ్బందికరంగా ఉన్నది. మిషన్ భగీరథ పథకం పూర్తి కావాలంటే ఇంకొక ఆరు మాసాలు పడుతుంది. కొన్ని ప్రాంతాలలో ఇప్పటికే మిషన్ భగీరథ పథకాన్ని అమలు చేస్తున్నారు గానీ మారుమూల ప్రాంతాలకు మిషన్ భగీరథ ద్వారా నీటి సరఫరా కావాలంటే ఇంకా ఆరు మాసాల కావాలి కాబట్టి తక్షణమే ప్రభుత్వం తాగునీటి సమస్యను తీర్చడానికి కావలసిన అన్ని రకాల చర్యలను చేపట్టాలని కోరుతున్నాను.

అట్లాగే పంచాయతీ కార్మికులు రాష్ట్రంలో సుమారు 20వేల మంది ఉన్నారు. వీరి వేతనాలు పెంచాలన్న అవసరమున్నది. ఎందుకంటే గత మూడు మాసాల నుంచి చర్చల పేరుతో కాలయాపన జరిగింది. పంచాయతీ కార్మికులు ఎక్కువగా ఎస్.సి, ఎస్.టి, బి.సి వర్గాలకు చెందినవారే ఉన్నారు. వీరి వేతనాలను పెంచడంతో బాటు అభివృద్ధి కార్యక్రమంలో భాగస్వాములయ్యే విధంగా చూడాల్సిన బాధ్యత ఈ ప్రభుత్వం మీద ఉన్నది. అట్లాగే పంచాయతీ భవనాలు చాలావరకు శిథిలావస్థలో ఉన్నాయి. నా నియోజకవర్గంలో కొన్ని చోట్ల కొత్త భవనాలు మంజూరైనప్పటికీ అటవీ శాఖ అనుమతులు లభించక నిర్మాణాలు చేపట్టలేని పరిస్థితి ఉన్నది. అటువంటిచోట్ల ప్రభుత్వమే కలుగజేసుకొని క్లియరెన్స్ ఇప్పించాల్సిన అవసరమున్నది.

మన ఊరు-మన ప్రణాళిక-గ్రామజ్యోతి అనే పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టగా మా ఎమ్మెల్యేలందరం కూడా మండలానికొక గ్రామాన్ని దత్తత తీసుకున్నాము. అసలు ఈ పథకం విధులేంటి, లక్ష్యమేంటి? ఇలాంటి గ్రామాలకు నిధులు, విధులు లేకుండా ప్రభుత్వం గ్రామజ్యోతి కార్యక్రమాన్ని హడావిడిగా మొదలుపెట్టింది తప్ప ఎలాంటి అభివృద్ధి జరగలేదు. కనీసం ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వం గ్రామజ్యోతి పథకాన్ని అభివృద్ధి పథంలో నడపడానికి నిధులు, వనరులు కేటాయించాలని మీద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

రోడ్లు, భవనాలకు సంబంధించి గౌరవ మంత్రిగారు విస్తృతంగా నిధులు కేటాయించి రోడ్ల పనులు బాగా అభివృద్ధి పథంలో ముందుకు సాగుతున్నప్పటికీ గ్రామీణ ప్రాంతాలలోని రోడ్లు చాలా

నత్తనడకన నడుస్తున్నాయి. మా ప్రాంతంలోని పాల్వంచ నుంచి కొత్తగూడెం, భద్రాచలం వరకు ఉన్న రోడ్డు పనులు చాలా నత్తనడకన నడవడానికి కారణం అధికారుల లోపమా లేదంటే కాంట్రాక్టరు లోపమా? భద్రాచలం బ్రిడ్జి పనులను కేంద్రమంత్రి నితిన్ గడ్కరీ గారు మరియు మా మంత్రిగారు రెండు సంవత్సరాల క్రితం శంకుస్థాపన చేశారు. ఈ పనులు కూడా చాలా నత్తనడకన నడుస్తున్నాయి. కాబట్టి గోదావరి బ్రిడ్జి పనులను కూడా త్వరితగతిన పూర్తి చేయాలని కోరుతున్నాను. అట్లాగే రోడ్లు, భవనాల శాఖలో సిబ్బంది కొరత బాగా ఉన్నందున వెంటనే ఖాళీగా ఉన్న పోస్టులను భర్తీ చేయాలి. నా నియోజకవర్గంలోని వాజేడు మండల హెడ్ క్వార్టర్ నుంచి గుమ్మడిదొడ్డి గ్రామానికి నాలుగు కిలోమీటర్ల రోడ్డు వేయాల్సి ఉన్నది. ఈ పనిని ఆర్ అండ్ బి శాఖ చేపడుతుందా లేదంటే పంచాయతీరాజ్ శాఖ చేపడుతుందా? ఎందుకంటే వర్షాకాలంలో ఆ రోడ్డు మీద నడవలేని పరిస్థితి ఉన్నది. అట్లాగే బ్రిడ్జిల పనులు కూడా వేగవంతం చేయాల్సిన అవసరమున్నది. బ్రిడ్జిలు లేనిచోట ఆర్ అండ్ బి శాఖ కొత్త బ్రిడ్జిలను మంజూరు చేయాల్సిన అవసరమున్నది.

రవాణా శాఖకు సంబంధించి బస్సుల మెయింటెనెన్స్, అక్రమ రవాణాను సంబంధిత ఆర్టీఓ అరికట్టాల్సిన అవసరమున్నది. రవాణా శాఖ మంత్రిగారు చాలా శరవేగంగా పనులు చేస్తున్నారు. మా నియోజకవర్గంలో ఒక చిన్న సంఘటన జరిగితే మా జిల్లా మంత్రిగారు మరియు రవాణా శాఖ మంత్రిగారు ఒక గంటలోనే అక్కడికి చేరుకొని సత్కర చర్యలు చేపట్టారు. కానీ బస్సుల నిర్వహణ మాత్రం చాలా అధ్వాన్నంగా ఉన్నది. కాలం చెల్లిన బస్సులు, తుప్పు పట్టిన బస్సులతో రవాణా శాఖ నడుస్తున్నది. ఆర్టీఓ బస్సులను ఆటోలు కూడా ఓవర్టేక్ చేస్తున్నాయి. పట్టణ మరియు గ్రామీణ ప్రాంతాలలోని ప్రజలు ప్రైవేట్ వాహనాలలో ప్రయాణించేసి ప్రమాదాలకు గురవుతున్నారు. కాబట్టి వెంటనే కొత్త బస్సులను ఏర్పాటు చేయాల్సిన అవసరమున్నది. నేను భద్రాచలం నుంచి హైదరాబాదుకు వచ్చేటప్పుడు ఆర్టీఓ బస్సు ఎక్కితే నార్కట్ పల్లి - చౌటుప్పల్ మధ్య అడవిలో మూడుసార్లు ఆగిపోయింది. అట్లాగే ఆర్టీఓలో పనిచేస్తున్న ఉద్యోగులలో మహిళా కండక్టర్లు కూడా ఉన్నారు. వీరికి బస్సు డిపోలలో ఎలాంటి వసతులు లేవు. వెంటనే వారికి అవసరమైన వసతులు కల్పించడంతోబాటు వీరి వేతనాలు కూడా పెంచాల్సిన అవసరమున్నది. మండల కేంద్రాలు, నియోజకవర్గ కేంద్రాలలోని బస్ డిపోలను ఆధునికరణ చేయాల్సిన అవసరమున్నది. జిల్లా కేంద్రాలలోని బస్ డిపోలపై బాగానే శ్రద్ధ తీసుకుంటున్నారు.

భారీ నీటిపారుదల శాఖకు సంబంధించి తెలంగాణ రాష్ట్రంలో కోటి ఎకరాలకు సాగునీరు అందిస్తామనే లక్ష్యాన్ని ఈ ప్రభుత్వం

పెట్టుకున్నది. కాబట్టి ఏ ప్రాజెక్టు ఎక్కడ అనేది జవాబుదారీతనంగా చూడాల్సిన బాధ్యత ఉన్నది. కాశేశ్వరం వంటి ప్రాజెక్టులను రీ-డిజైన్ చేస్తున్నందుకు ప్రజలకు అనేక అనుమానాలు వచ్చే అవకాశమున్నందున అలాంటి వాటికి తావు లేకుండా చూడాలి. అట్లాగే మధ్య తరహా, చిన్న నీటి తరహా నీటి పారుదల ప్రాజెక్టులకు సంబంధించి ఆదిలాబాద్, కరీంనగర్, మహబూబ్ నగర్, కొత్తగూడెం, ఖమ్మం వంటి జిల్లాలలో ప్రాజెక్టులన్నీ పెండింగులో ఉన్నాయి. వీటిని త్వరితగతిన పూర్తి చేయాల్సిన అవసరమున్నది. మిషన్ కాకతీయ ప్రోగ్రాం కింద రూ.10 లక్షలు, రూ.20 లక్షలతో చెరువుల పునరుద్ధరణ కార్యక్రమాలను చేస్తున్నప్పటికీ కోటి రూపాయలు దాటిన వాటిని త్రిబుల్ ఆర్లో పెట్టారు, ఇప్పుడు ఆల్ రెడీ మార్చి నెలలో ఉన్నాయి. ఏపిల్ మాసంలో కేంద్రం నుంచి అనుమతులు రాకపోతే పనులు ఆగిపోయే ప్రమాదమున్నది. నా నియోజకవర్గంలోని పన్నెండు చెరువులను త్రిబుల్ ఆర్లో పెట్టినందున ఇప్పటివరకు కనీసం టెండర్ ప్రక్రియ కూడా పూర్తి కాలేదు. త్వరితగతిన టెండర్ ప్రక్రియ పూర్తయ్యే విధంగా చూడాలని కోరుతున్నాను.

ప్రాజెక్టులకు సంబంధించి నా నియోజకవర్గంలోని మోడికుంట ప్రాజెక్టును మా సుందరయ్య గారు ఉన్నప్పుడు సమగ్ర జలవిధానం కింద ఆనాడు ఆయన ఆలోచించి మోడికుంట ప్రాజెక్టును ప్రారంభించారు. దానిని ఆనాటి ప్రభుత్వం రూ.60 కోట్లతో ప్రారంభించగా ఇప్పుడు అది వందల కోట్ల రూపాయలకు చేరింది. వాజేడు మండలంలో మోడికుంట ప్రాజెక్టు నిర్మాణం పూర్తిచేస్తే ఆ మండలం మొత్తం సస్యశ్యామలమవుతుంది. అట్లాగే గుండ్లవాగు ప్రాజెక్టుకు ఇప్పటివరకు సుమారు రూ.50 కోట్లు ఖర్చు చేసినప్పటికీ ఇప్పటివరకు నాలుగేకరాలు కూడా సాగు కాలేదు. ఈ ప్రాజెక్టుకు చాలా రిపేర్లు చేయాల్సిన అవసరమున్నది. ఈ మధ్య కాలంలో నా నియోజకవర్గానికి గౌరవ మంత్రిగారు వచ్చినప్పుడు కూడా రైతులందరూ కలిసి వారి బాధను వెలిబుచ్చారు. ఈ గుండ్లవాగు ప్రాజెక్టును వీలైనంత తొందరగా వినియోగంలోకి తీసుకరావాలని కోరుతున్నాను.

అట్లాగే దుమ్ముగూడెం ఎత్తిపోతల పథకానికి పాక్షికంగా కొన్ని నిధులు కేటాయించారు. సున్నంబట్టి గోదావరి నది దగ్గర పెడితే మొత్తం 35 గిరిజన గ్రామాలకు సాగునీరు అందుతుంది. అలాగే వెంకూపురం మండలంలోని చల్లవాగు ప్రాజెక్టు ఆరేడు సంవత్సరాల నుంచి పెండింగులో ఉన్నది. ఈ ప్రాజెక్టుకు రూ.6 కోట్లు ఖర్చుచేస్తే 750 ఎకరాలకు సాగునీరు అందుతుంది. కాబట్టి ప్రాజెక్టులన్నింటిని త్వరితగతిన పూర్తి చేయడంతోబాటు భూసేకరణ జరిగినచోట భూమి కోల్పోయిన రైతులకు 2013 చట్టం ప్రకారం స్వస్థిహారం ఇవ్వాలి.

పట్టిక (బడ్జెట్) పై సాధారణ చర్చ (మూడవ రోజు)

2.20 ప్రభుత్వం కొత్త చట్టం చేసినప్పటికీ, గత 2013 భూ సేకరణ చట్టం ప్రకారం పరిహారం అందించినట్లైతేనే రైతులకు న్యాయం జరుగుతుందని ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తున్నాను.

రెవెన్యూ శాఖ మంత్రి గారు ఉదయం తెలియజేసిన సమాధానంలో కొంత క్లారిటీ వస్తుందని అనుకున్నప్పటికీ ఆవిధంగా క్లారిటీ రాలేదు. ప్రభుత్వం భూప్రక్షాళన కార్యక్రమాన్ని చేపట్టింది. కానీ, ప్రభుత్వం అసైన్ మెంట్ కమిటీలను నియమించనందున రైతులకు చాలా ఇబ్బందిగా ఉన్నది. ప్రభుత్వం కొత్తగా పెట్టిన పాలసీ ప్రకారమైనా అందరికీ భూములు అందేలా చూడాలని మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను. ప్రభుత్వ భూమిని సాగు చేసుకుంటున్న గిరిజనులు అసైన్ మెంట్ కమిటీలను ఏర్పాటు చేయాలని అధికారులను కోరగా ప్రభుత్వం నుంచి తమకు ఆదేశాలు రాలేదని అధికారులు చెబుతున్నారు. వాజేడు నియోజకవర్గంలోని గెరిగూడెం గ్రామంలో లోట్టి భారతి అనే గిరిజన మహిళ మూడు, నాలుగెకరాల భూమిని సాగు చేసుకుంటున్నది.

ప్రభుత్వం గత నాలుగు సంవత్సరాలుగా అసైన్ మెంట్ కమిటీలను నియమించలేదు. కావున, సాగు చేసే వారికే సంబంధిత భూమిని క్రమబద్ధీకరణ చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. రైతులకు ఫారెస్టు, రెవెన్యూ శాఖల ద్వారా కూడా తగాదాలు వచ్చే అవకాశం ఉంది. చంద్రాపూర్ జిల్లా ఉన్నప్పటి నుంచి ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీలు వాజేడు మండలం కొప్పుసూరు గ్రామంలోని భూమిని సాగు చేసుకుంటున్నారు. కానీ, ఈరోజు ఫారెస్టు అధికారులు వచ్చి ఆ భూములు ఫారెస్టుకి సంబంధించినవని చెబుతూ రైతుల్ని ఇబ్బందులు పెడుతున్నారు. వాళ్ల తాతల కాలం నుంచి వారు వ్యవసాయం చేసుకుంటున్నారు. ఆ భూమిలో బోరు, బావి, మోటార్లు, చెరువులు, కుంటలు, ప్రభుత్వం ఇచ్చిన అనేక సదుపాయాలు ఉన్నప్పటికీ ఆ భూములు ఫారెస్టు శాఖకి సంబంధించినవని చెబుతూ ఫారెస్టు అధికారులు రైతులని ఇబ్బందులు పెడుతున్నారు. డెవ్లూప్డ్ తహశీల్దార్, సర్వేయర్ సోస్టలను భర్తీ చేయాలని కోరుతున్నాను. భూముల విషయంలో రైతులకు పారదర్శకంగా ఉండేలా చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

రైతులకు 24 గంటల పాటు విద్యుత్ అందిస్తున్నందుకు ప్రభుత్వానికి ధన్యవాదములు తెలియజేస్తున్నాను. గిరిజన గ్రామాల్లో, ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లో, పంటలు సరిగ్గా పండటానికి మోటార్లు, బోర్లు నడిపేందుకు త్రి ఫేజు కరెంటు ఇవ్వాలని మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను. గ్రామాల్లో, పట్టణాల్లో ఇళ్లపై నుంచి హైటెన్షన్ విద్యుత్ వైర్లు పోతున్నందున ప్రమాదాలు జరిగినట్లైతే పదుల సంఖ్యలో మరణాలు జరిగే అవకాశం ఉంది. అదే విధంగా భద్రాచలంలోని

కుర్రాది గుట్ట టెంపుల్ ప్రాంతంలో ఇళ్లమీద నుంచే హైటెన్షన్ వైర్లు పోయినందున ఏ చిన్న గాలి వచ్చినా టీ.వి.లు కాలిపోయి, ఇళ్లు తగలబడే పరిస్థితి ఉన్నది. చర్ల మండలం పెద్దపల్లి గ్రామంలో ఇళ్ల మధ్యలో నుంచే హైటెన్షన్ వైర్లు వెళ్ళినందున వాటిని తీసేయాలని ప్రజలు రోజు గొడవ చేస్తున్నారు. 200 మంది లోడింగ్ మరియు అన్ లోడింగ్ కార్మికులని పర్మినెంట్ చేయాలని కోరుతున్నాను. ముఖ్యమంత్రి గారు ఇచ్చిన హామీ ప్రకారం విద్యుత్ శాఖలోని 23,667 కాంట్రాక్టు కార్మికులని పర్మినెంట్ చేయాలని కోరుతున్నాము. సిద్దిపేట విద్యుత్ సంస్థలో 16 మంది అరిజన్ కార్మికులుగా పని చేస్తున్నారు. వీళ్లని మాడిఫై చేస్తే వీళ్లు నిధులు సక్రమంగా నిర్వహించుకునే నీలు ఉంటుంది.

ముఖ్యమంత్రి గారు ఆబ్యారి శాఖను మూడు పువ్వులు ఆరు కాయలుగా చేశారు. కానీ, దీంట్లో కొన్ని చిక్కలు ఉన్నాయి. గిరిజన ప్రాంతాల్లో గిరిజనులు 5 లీటర్ల ఇప్ప పువ్వు సారా కాచుకుని పెళ్ళిళ్లు, పండగల సందర్భంగా వాడుకునేందుకు పర్మిషన్ ఇవ్వాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఇప్ప పువ్వు సారా కాచేవారిని కూడా తీసుకువచ్చి గొడ్లను బాదినట్లుగా బాదుతున్నారు. గిరిజనులపై నిర్బంధం లేకుండా చూడాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. గుడుంబాను అరికట్టే విషయాన్ని స్వాగతిస్తున్నాము. శ్రీరామ నవమి సందర్భంలో కూడా తెల్ల బెల్లం వాడకూడదని చెబుతున్నారు. తెల్ల బెల్లం నిత్యావసర వస్తువు కాబట్టి అందరికీ అందుబాటులో ఉండేలా చూడాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

ఒక ప్రకృత మద్య నియంత్రణ అని చెబుతూనే ఆబ్యారి శాఖ మద్యాన్ని విచ్చలవిడిగా చేస్తోంది. నా నియోజకవర్గంలోని కొప్పుసూరు గ్రామంలో కల్లగీతపై ఆధారపడి జీవిస్తున్న తుమ్మ పుల్లయ్య, సోడి వెంకటయ్య అనే గిరిజనులు రెండు సంవత్సరాల క్రితం చెట్టుపై నుంచి పడి చనిపోయినప్పటికీ వారికి ఇంతవరకు ప్రభుత్వం నుంచి ఎటువంటి సహాయం రాలేదు. చెట్టు మీద నుంచి పడి ఏ చిన్న ప్రమాదం జరిగినా కూడా చెట్టు ఎక్కే పరిస్థితి ఉండదు. కావున, ఏ చిన్న ప్రమాదం జరిగి చెట్టు ఎక్కలేని పరిస్థితిలో ఉన్నటువంటి గీత కార్మికులకు పింఛను ఇచ్చేలా చూడాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. 50 సంవత్సరాలు దాటిన గీత కార్మికులందరికీ పింఛను వచ్చేలా చూడాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. గ్రామ పంచాయతీ, మునిసిపల్ కార్మికుల వేతనాలను పెంచాలని కోరుతున్నాను. సిద్దిపేట విద్యుత్ సంస్థలో పని చేసే 16 అరిజన్ కార్మికులు, విద్యుత్ శాఖలో పని చేస్తున్న 23 వేల మంది కార్మికులని రెగ్యులరైజ్ చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అదేవిధంగా ఆర్.డబ్ల్యూ.ఎస్ శాఖలో పని చేస్తున్న కార్మికులకు వేతనాలు పెంచి వారిని రెగ్యులరైజ్ చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. తారక రామారావు:- అధ్యక్షా, మునిసిపల్ పద్దుపై సభ్యులు శ్రీ గణేశ్ బిగాల, శ్రీ సున్నం రాజయ్య, శ్రీ నండ్ర వెంకట వీరయ్య, శ్రీ ఆర్.కృష్ణయ్య, శ్రీ సోమారపు సత్యనారాయణ, జలగం వెంకట రావు, జాఫర్ హుస్సేన్ గార్లు మాట్లాడుతూ అనేక విషయాల గురించి ప్రస్తావించారు.

దేశ వ్యాప్తంగా 30 శాతం జనాభా పట్టణాల్లో ఉండగా, తెలంగాణ రాష్ట్రంలో 42 శాతం జనాభా పట్టణాల్లో నివసిస్తున్నారు. 15,000 మందికిపైగా జనాభా గల గ్రామాలను, రూరల్ లోకల్ బాడీస్ ని అప్ గ్రేడ్ చేయాలని గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు తీసుకున్న నిర్ణయానికి అనుగుణంగా పట్టణాల్లో నివసించే జనాభా శాతం మరింత పెరిగే ఆస్పారం ఉంది.

తేదీ: 15.08.2017న రాష్ట్రంలోని అన్ని పట్టణాలను మనం బహిరంగమల మూత్ర విసర్జన లేని పట్టణాలుగా ప్రకటించుకోవడం జరిగిందని తెలియజేస్తున్నాను. అంతటితో సరిపెట్టుకోకుండా రాష్ట్రంలోని అన్ని పట్టణాలను ఓడిఫ్ ఫ్లస్ గా మార్చాలని బృహత్తరమైన కార్యక్రమాన్ని తలకెత్తుకుని ముందుకు పోతున్నాము. వాటర్ సెట్టింగ్, ఎలక్ట్రిసిటీ బిల్లులు చెల్లింపు అనేవి పట్టణ ప్రాంతాల్లోని మునిసిపాలిటీలకు మోయలేని భారంగా తయారౌతున్నాయి. మునిసిపాలిటీల్లోని అన్ సర్వీస్, అండర్ సర్వీస్ ఏరియాలకు 135 ఎల్.పి.సి.డి, కార్పొరేషన్ లోని అన్ సర్వీస్, అండర్ సర్వీస్ ఏరియాలకు 150 ఎల్.పి.సి.డి. నీళ్లందించాలనే లక్ష్యాన్ని పెట్టుకుని మిషన్ భగీరథ కార్యక్రమంలో భాగంగా వారికి నీటిని సరఫరా చేస్తూ మునిసిపాలిటీలపై ఉన్న ఖర్చుని, బాధ్యతను ప్రభుత్వం పూర్తి చేయనుందని తెలియజేస్తున్నాను.

2.30 రాష్ట్రవ్యాప్తంగా హైదరాబాదుతో సహా అన్ని మున్సిపాలిటీల్లో **మ.** నీటి దీపాలను ఎల్.ఇ.డి.లుగా మార్చడం ద్వారా దాదాపు 50 శాతానికి పైగా సి.సి. ఛార్జీలను కూడా తగ్గించగలిగాము. తెలంగాణ అర్బన్ ఫైనాన్స్ అండ్ ఇన్ ఫ్రాస్ట్రక్చర్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ ద్వారా మేజర్ సపోర్ట్ ని అన్ని పట్టణాలకు ఇస్తున్నాము. నేను కూడా గతంలో శాసన సభ్యునిగా పని చేశాను, మీరు కూడా పని చేసి ఉన్నారు. సభలో చాలా మంది సీనియర్ శాసన సభ్యులు ఉన్నారు. చరిత్రలో ఎప్పుడూ కూడా మున్సిపాలిటీలకు రూ.5 కోట్లు, 10 కోట్ల రూపాయలు తప్ప, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నుండి పెద్ద మొత్తంలో గ్రాంట్స్ గాని, పెద్ద మొత్తంలో డబ్బులు వచ్చిన దాఖలాలు లేవు. మొట్టమొదటి సారిగా టి.యు.ఎఫ్.ఐ.డి.సి. ద్వారా ఇప్పటి వరకు 43 పట్టణాలకు మెయ్యికోట్ల రూపాయల పైచిలుకు మొత్తాన్ని నేరుగా అర్బన్ డెవలప్ మెంట్ డిపార్ట్ మెంట్ ద్వారా మంజూరు చేయడం జరిగిందని తెలియజేస్తున్నాను.

వాటర్ సెట్టింగ్ టి.యు.ఎఫ్.ఐ.డి.సి.కి సంబంధం లేకుండా ఇప్పటికే జరుగుతోంది, ఎల్.ఇ.డి.ల రిఫ్లెక్స్ మెంట్ జరిగిపోయింది.

టి.యు.ఎఫ్.ఐ.డి.సి. ద్వారా మొన్ననే జి.ఓ.నెంబరు 51 విడుదల చేశాము. ప్రధానంగా ఆయా పట్టణాల్లో ఉండే ప్రధాన మౌలిక వసతులు ఏవైతే ఉండాలి, ప్రధాన పట్టణాల్లో ఉండాలని పార్కులు గాని, రోడ్లు గాని, జంక్షన్స్ గాని, క్రెమెటోరియమ్స్ వాటితోబాటు ఇతర కనీస అవసరాలకు సంబంధించి దృష్టిపెట్టి డబ్బులను నేరుగా మంజూరు చేయడం జరుగుతోంది. వీటన్నింటిని అర్బన్ డెవలప్ మెంట్ డిపార్ట్ మెంట్ నేరుగా పబ్లిక్ వర్క్స్ ఇంజనీరింగ్ ద్వారా ఖర్చు పెట్టడం జరుగుతోంది. ఈ రకంగా మున్సిపాలిటీల మీద ఉన్న ప్రధాన భారాన్ని ప్రభుత్వమే తీసుకుంటోంది, కాబట్టి, బస్ బేస్ గాని, మోడల్ మార్కెట్స్ గాని, గ్రేవ్ యార్డ్స్ గాని, అక్కడ ఉండే పార్కులు, లేకేల డెవలప్ మెంట్ పనులు టి.యు.ఎఫ్.ఐ.డి.సి. ద్వారా ప్రభుత్వమే చేస్తోంది. కాబట్టి, మున్సిపాలిటీల స్వయం సంపూర్ణత తయారవడానికి పరిపుష్టమైన అవకాశం ఉంది. ఖర్చంతా ప్రభుత్వమే పెట్టి, చేస్తోంది. కాబట్టి, మున్సిపాలిటీలు దీని మీద ప్రత్యేక దృష్టి సారించకుండా, వారి ఆర్థిక పరమిని పెంచుకునే విధంగా, ఒక ఆర్థిక స్వావలంబన దిశగా ప్రభుత్వం చేపడుతున్న ఈ కార్యక్రమం వారికి దోహదపడుతుందని నేను భావిస్తున్నాను.

ఈ తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏర్పడ్డ తర్వాత, శానిటేషన్ మీద, స్వచ్ఛ తెలంగాణలో భాగంగా పెద్ద మొత్తంలో దృష్టిపెట్టడం జరిగింది. రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా హైదరాబాదుతో సహా అన్ని పట్టణాలకు, స్వచ్ఛ టిప్పర్లను రాష్ట్ర ప్రభుత్వమే సమకూరుస్తుంది. హైదరాబాదు బయట ఉండే పట్టణాలన్నింటిలో కూడా ఎక్కడా పన్నులు పెంచకుండా కేవలం ప్రావర్తి మ్యాషింగ్ చేయడం ద్వారా రెవెన్యూని కూడా గణనీయంగా పెంచుకున్నామని సంతోషంగా తెలియజేస్తున్నాను. కొన్ని విప్లవాత్మకమైన సంస్కరణలను కూడా తీసుకోచ్చాము. డెవలప్ మెంట్ మ్యానేజ్ మెంట్ సిస్టమ్ (డి.పి.ఎమ్.ఎస్.) అనే ఒక కార్యక్రమాన్ని తీసుకొచ్చి, గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారి ఆదేశం మేరకు ఈ రాష్ట్రంలో ఏ పౌరుడైనా, తన సొంత ఇంటిని నిర్మాణం చేసుకోవాలంటే, ఒక్క పైసా లంచం ఇచ్చే అవసరం లేకుండా, నేరుగా ఆన్ లైన్ అనుమతులు పొందే విధానాన్ని, గత సంవత్సరం జూన్, 2వ తేదీ నాడు తీసుకురావడం జరిగింది.

డి.పి.ఎమ్.ఎస్. సిస్టమ్ కు మరిన్ని మార్పులు తీసుకొచ్చి, ఈ మధ్య కాలంలో టి.ఎస్.ఐ.పాస్ స్కూర్తితో 21 రోజుల్లో అనుమతులు ఇవ్వాలని, ఆ విధంగా అనుమతులు ఇవ్వని పక్షంలో 22వ రోజు డీమ్డ్ అప్రూవల్ అనే కొత్త సిస్టమ్ ను కూడా తీసుకొచ్చాము. 22వ రోజు నుండి పట్టణ భవన నిర్మాణ అనుమతులు ఇవ్వాలని వారు అనుమతులు ఇవ్వని పక్షంలో, వారిపై జరిమానా విధించే కార్యక్రమాన్ని కూడా తీసుకుని రావడం జరిగింది. పట్టణ ప్రాంతాల్లో ఘన వ్యర్థ నిర్వహణ, సాలీడ్ వేస్ట్ మ్యానేజ్ మెంట్ పంటి కార్యక్రమాల

పట్టిక (బడ్జెట్) పై సాధారణ చర్చ (మూడవ రోజు)

మీద దృష్టిపెట్టాము. జపాన్ దేశంలో సాలీడ్ వెస్ట్ మ్యానేజ్మెంటు చాలా బాగా చేస్తారు. జపాన్ దేశానికి సంబంధించిన క్యాట్ 23 అనే ఒక సంస్థతో అడ్వాన్స్డ్ టెక్నాలజీని వినియోగించుకుని అతి త్వరలోనే ఒక ప్లాంటును హైదరాబాదు సమీపంలో మరొక ప్లాంటును వరంగల్ పట్టణంలో కూడా ఏర్పాటు చేయబోతున్నాము. స్వచ్ఛ ఆలోచనలు కొనుగోలు చేస్తున్నాము. భవిష్యత్తులో ఎలక్ట్రిక్ వెహికల్స్ ప్రవేశపెట్టాలనే ఆలోచన కూడా చేస్తున్నాము. దశల వారీగా ఎలక్ట్రిక్ వెహికల్స్ను కూడా వినియోగంలోకి తీసుకురావాలనే ఒక ఆలోచన కూడా చేస్తున్నాము. తద్వారా పట్టణాల్లో కాలుష్యాన్ని తగ్గించడానికి ఆస్కారముంటుందని తెలియజేస్తున్నాను.

రాష్ట్రవ్యాప్తంగా అన్ని మున్సిపాలిటీల్లో కూడా (సిటిజన్ సర్వీస్ సెంటర్లను) పౌర సేవా కేంద్రాలను కూడా అత్యున్నతమైన ప్రమాణాలతో ఏర్పాటు చేయబోతున్నాము. ఇప్పటికే నిజామాబాదు మరియు ఇంకా కొన్ని ప్రాంతాల్లో ప్రారంభించాము. మిగతా ప్రాంతాల్లో కూడా తప్పకుండా ప్రారంభిస్తామని తెలియజేస్తున్నాను. కేలం, పట్టణ ప్రాంతాల మౌలిక వసతుల మెరుగుదలలోనే కాకుండా నవీన పద్ధతుల ద్వారా నిధుల సమీకరణవైపు కూడా ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. గౌరవ ప్రధాన మంత్రి గారు, నవంబర్ 29 నాడు, మెట్రో ప్రారంభోత్సవానికి హైదరాబాదు పట్టణానికి వచ్చినప్పుడు, మీ రాష్ట్రంలో మున్సిపల్ బాండ్స్ జారీ చేస్తున్నారా అని వారు ఒక మాట అడిగారు. ఔను సర్, చేస్తున్నాము అని నేను చెప్పాను. మా రాష్ట్రంలోని ప్రతి పట్టణానికి “క్లౌడ్, ఇక్రా” అనే సంస్థల ద్వారా క్రెడిట్ రేటింగులు కూడా ఇప్పిస్తున్నాము, తద్వారా వారు కూడా సొంతంగా మున్సిపల్ బాండ్స్ జారీ చేయడానికి వీలు ఉంటుంది. ఈ మున్సిపల్ బాండ్స్ యొక్క ప్రత్యేకత ఏమంటే, వీటికి స్టేట్ గవర్నమెంటు గ్యారంటీ అవసరం లేదు.

ఒకసారి వుంచి రేటింగ్ వచ్చిన తరువాత నేరుగా మున్సిపాలిటీనే జారీ చేసే అవకాశం ఉంటుంది. అందులో భాగంగా మొట్టమొదటగా జి.హెచ్.ఎమ్.సి. వారు డబుల్-ఎ రేటింగ్ సాధించి య్యెకోట్ల మున్సిపల్ బాండ్స్ కి సంబంధించి బాంబే స్టాక్ ఎక్స్ఛేంజీకి పోతే “సబ్” నియామకాలకు అనుగుణంగా పెద్ద ఎత్తున రెస్పాన్స్ వచ్చింది. కేలం రెండు గంటల్లోనే, మన మున్సిపల్ బాండ్స్ హాల్ కేకుల్లాగా అమ్ముడుపోయాయి. 8.9 శాతం వడ్డీతో 200 కోట్ల రూపాయలు ఇప్పటికే సమీకరించాము. మిగతా 800 కోట్ల రూపాయలు కూడా హైదరాబాదులో సమీకరించబోతున్నాము. ఈ విధంగా టి.యు.ఎఫ్.ఐ.డి.సి. గాని, మున్సిపల్ బాండ్స్ గాని, హెచ్.ఎమ్.డి.ఎ.లో టోల్ ఆవరేజ్ బ్రాన్స్ ఫర్ అనే కొత్త ఆలోచన చేస్తున్నాము. ఔటర్ రింగు రోడ్డు జాతీయ రహదారుల విషయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏ విధంగా ముందుకు పోతోందో, అదే రకమైన

ఆలోచనతో మనం కూడా కొత్త మార్గాల్లో డబ్బులను సేకరించడం, సేకరించిన ప్రతి పైసాను పెట్టుబడి రూపంలో మౌలిక వసతుల మీద పెట్టడం ద్వారా ప్రజల్లో ఒక గుణాత్మకమైన మార్పు కనపడాలనే ఉద్దేశంతో ముందుకు పోతున్నామని తెలియజేస్తున్నాను.

హైదరాబాదు విషయానికి వస్తే, మన రాష్ట్ర రాజధానితోబాటు అత్యంత వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న నగరాల్లో హైదరాబాదు ఒకటిగా ఉంది. హైదరాబాదులో కూడా ఇంకా చేయాల్సిన పని చాలా ఉంది. కానీ, సంతోషకరమైన వార్త ఏమంటే, గడిచిన నాలుగు సంవత్సరాలుగా “మర్సర్” అనే సంస్థ ప్రపంచంలో ఉండే అన్ని పట్టణాల యొక్క నివాసయోగ్యత ఇస్తారు. ఆ ర్యాంకింగ్ లో వరుసగా నాలుగు సంవత్సరాల పాటు, భారత దేశంలో అత్యుత్తమ నగరంగా హైదరాబాదు నగరం ఎంపిక కాబడ్డదని తెలియజేస్తున్నాను. హైదరాబాదులో కనీస వసతుల మెరుగుదలతోబాటు, ఈ మూడు సంవత్సరాల్లో గమనించినట్లైతే హైదరాబాదులో ప్రతి సంవత్సరం ఎండాకాలం వచ్చిందంటే, విధిగా ఖాళీ కుండల ప్రదర్శన ఉండేది. కానీ, ఇప్పుడు ఆ విధంగా లేదు. గణనీయంగా నీటి సరఫరా మెరుగు పడింది. దానితోబాటు, పవర్ సప్లై కూడా బ్రహ్మాండంగా మెరుగు పడింది. శాంతి భద్రతలు కూడా అద్భుతంగా ఉన్నాయి. ఎక్స్ పాన్షన్ కి అపారమైన సోఫ్ ఉంది. ఐ.టి., పరిశ్రమలు పెద్ద ఎత్తున ఇక్కడికి తరలి వస్తున్నాయి. గ్రోత్ కూడా బ్రహ్మాండంగా ఉంది. తద్వారా దేశ వ్యాప్తంగా హైదరాబాదు నగరం అందరి దృష్టిని ఆకర్షించి ఉజ్వలమైన భవిష్యత్తు కలిగిన నగరంగా, విశ్వ నగరంగా ఎదగడానికి అన్ని హంగులు ఉన్న నగరంగా ముందుకు పోతోంది.

విశ్వ నగరంగా ఎదగాలన్నప్పుడు హైదరాబాదు పట్ల దృష్టి సారించాలి. ఆ రకంగా ప్రయత్నాలు కూడా చేస్తున్నాము. రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా 2,70,000 ఇండ్లను 3,00,000లకు పెంచుతూ గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రకటన కూడా చేయడం జరిగింది. రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా 2,65,000వేల ఇండ్ల నిర్మాణం జరుగుతుంటే, హైదరాబాదులోనే లక్ష ఇండ్ల నిర్మాణానికి టెండర్లు కూడా పూర్తి అయ్యాయి. అన్ని పనులు వివిధ దశల్లో ఉన్నాయి. ఇచ్చిన మాట ప్రకారం హైదరాబాదులోనే లక్ష డబుల్ బెడ్రూమ్ ఇండ్లను పేదవారికి, ఇండ్లు లేని వారికి అందిస్తామని తెలియజేస్తున్నాను. ఈ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారి సారధ్యంలో స్వచ్ఛ హైదరాబాదు కార్యక్రమంలో భాగంగా కొత్తగా 2600 స్వచ్ఛ ఆటో టిప్పర్లను ఇవ్వడం జరిగింది.

మొదటి దశలో 2000 ఆటోలు, ఈ సంవత్సరం 600 ఆటోలను ఇవ్వడం జరిగింది. దాని ఫలితంగా గతంలో హైదరాబాదు నగరంలో రోజుకి 3400 మెట్రీక్ టన్నుల చెత్త ఉత్పత్తి అయ్యేది. ప్రస్తుతం 4800 టన్నుల చెత్తని తరలించి బ్రీట్ మెంటు కూడా

చేస్తున్నాము. ఈ విషయమై మంచి పద్ధతులు అనుసరిస్తున్నాము. జవహర్ నగర్ ప్రాంతంలో ఉన్న డంపింగ్ యార్డు విషయంలో చాలా ఫిర్యాదులు ఉంటాయి. ఈ విషయమై కూడా దృష్టిసారించి క్యాపింగ్ కూడా చేయబోతున్నాము. తత్ఫలితంగా ఆ ప్రాంతంలో దుర్వాసన గానీ, ఇబ్బంది గానీ, తగ్గడానికి ఆస్కారం ఉంటుంది. హైదరాబాదులో వ్యూహాత్మక రోడ్ల అభివృద్ధిలో భాగంగా, ఎస్.ఆర్.డి.సి. కార్యక్రమంలో భాగంగా, ఇంతకు ముందు తమరికి నివేదించినట్లు, మున్సిపల్ బాండ్ల ద్వారా సేకరిస్తున్న వెయ్యి కోట్ల రూపాయలను ఎస్.ఆర్.డి.సి. కార్యక్రమానికి ఖర్చు పెట్టబెట్టబోతున్నాము. హైదరాబాదులో ఫ్లెక్సిబుల్ అన్నీ నిర్మాణంలో ఉన్నాయి. కొన్ని అండర్ పాస్ లు ఇప్పటికే ప్రారంభించాము. కొన్ని ఈ సంవత్సరం ప్రారంభమౌతాయి. మొత్తం 3వేల కోట్ల రూపాయల పనులు వివిధ దశల్లో ఉన్నాయని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

2.40 భారతదేశంలోని ఏ పట్టణంలోనూ, పెద్దకార్యోద్యమంలో, **మ.** పెద్దమెట్రో నగరంలో చేయని విధంగా హైదరాబాద్ లో ఉన్న అన్ని ఎల్.ఇ.డిలను మార్చి భారతదేశంలోనే నెం.1 మున్సిపాలిటీగా హైదరాబాద్ మున్సిపాలిటీ ఉన్నది. నాలుగు లక్షల వీధిదీపాలను మార్చడం ద్వారా దాదాపుగా రూ. 5కోట్లు సీసీచార్జీలను ఆదా చేయగలుగుతున్నాము. చార్జీనార్ పెడిస్ట్రెజ్ షన్ ప్రాజెక్టు, హైదరాబాద్ కే ఒక షాన్ గా ఉండే చార్జీనార్ ను కూడా ఆధునికీకరించాలి, హైదరాబాద్ కు టూరిస్టులు ఇంకా రావాలి, తద్వారా స్థానికుల పిల్లలకు ఉపాధి అవకాశాలు పెరగాలనే ఉద్దేశంతో గౌరవ ఉపముఖ్యమంత్రిగారు నిన్ననే అక్కడికి ప్రత్యక్షంగా వెళ్లి వచ్చారు. ఎమ్.ఐ.ఎమ్ సంబంధించిన మిత్రులు అక్కరుద్దీన్ ఓషేసీగారు, కొంతమంది శాసనసభ్యులతో కలిసి అమృతనగర్ పర్యటన చేసి వచ్చాము. అక్కడ స్వర్ణమందిరాన్ని బాగా అభివృద్ధి చేశారంటే, దానికంటే బాగా మనం చార్జీనార్ ను అభివృద్ధి చేయాలనే ఉద్దేశంతో చార్జీనార్ పెడిస్ట్రెజ్ షన్ ప్రాజెక్టు వేగంగా ముందుకుపోయేందుకు కృషి చేస్తున్నాము. తప్పకుండా ఆ ప్రాజెక్టును కూడా పూర్తి చేస్తాము.

హైదరాబాద్ నగరంలో ఉండే ప్రజలకోసం 826 ఆధునికమైన బస్ పేర్లను నిర్మాణం చేస్తున్నాము. ఏప్రిల్ నెల నుంచి అవి అందుబాటులోకి వస్తాయి. హైదరాబాద్ పట్టణంలో సివరేజీకు సంబంధించి చాలా సమస్యలున్నాయి. సివరేజీ, స్టామ్ వాటర్ డ్రెస్ ల విషయంలో ఇంకా చాలా చోట్ల ఇబ్బంది ఉన్న మాట వాస్తవం. గత రెండు వర్షాకాలాల అనుభవం ద్వారా హైదరాబాద్ కు రూ.230కోట్లను మంజూరు చేయడం జరిగింది. నాలాల విషయంలో అవరోధాలు ఉన్నందున రూ.230కోట్లతో 833 అవరోధాలను తొలగించడం జరిగింది. మిగతా అవరోధాలను కూడా తప్పకుండా తొలగిస్తామని సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. వైద్య, ఆరోగ్యశాఖ మంత్రి

లక్ష్మారెడ్డిగారితో సంయుక్తంగా, దీర్ఘ ప్రభుత్వం మెహల్లా క్లినిక్స్ ను ఏర్పాటు చేసి అక్కడ మురికివాడల్లో నివాసం ఉండే ప్రజలందరికి కూడా మంచి వైద్యాన్ని ఏ విధంగా అందిస్తున్నదో, అదే పద్ధతుల్లో హైదరాబాద్ లో కూడా బస్టి దవాఖానాలు 18 ప్రాంతాల్లో రెడీ అయ్యాయి. వాటిని అతి త్వరలోనే ప్రారంభించి హైదరాబాద్ ప్రజలకు మెరుగైన వైద్యాన్ని అందించే ప్రయత్నాన్ని చేస్తాము. గౌరవ ఇరిగేషన్ మంత్రిగారి సహకారంతో హైదరాబాద్ పట్టణంలోని 20 సరస్సులను పూర్తి స్థాయిలో రూ.288కోట్లతో అతి త్వరలోనే ప్రారంభించి పట్టణంలోని చెరువులకు కూడా సివరేజీ ట్రీట్ మెంట్ చేయడం, కేవలం గుర్రపు డెక్కను తొలగించడం మాత్రమే కాదు, సివరేజీ ట్రీట్ మెంట్ చేయడం, సుందరీకరించడం, వాకింగ్ బ్రాక్ లు ఏర్పాటు చేయడం అక్కడి ప్రజలకు ఆహ్లాదకరమైన వాతావరణాన్ని అందించడంలో భాగంగా మొదటి దశలో 20 చెరువులను హైదరాబాద్ పట్టణంలో, ఓ.ఆర్.ఆర్ లోపల మరొక 15 చెరువులను హెచ్.ఎం.డి.ఎ ఆధ్వర్యంలో చేపట్టబోతున్నాము.

హైదరాబాద్ లో ఒక నానుడి ఉంది. ఎవరైనా కూడా గండిపేట నీళ్ల గురించి చెబుతారు. గండిపేట నీళ్లు తాగితే బాగుపడతారని చెబుతారు. 2020 సంవత్సరం నాటికి గండిపేట కట్టి వంద సంవత్సరాలు నిండుతుంది. గండిపేటను కూడా అద్భుతంగా అభివృద్ధి చేయాలనే ఉద్దేశంతో వందకోట్ల రూపాయలు కేటాయించి, దానికి వంద సంవత్సరాలు నిండే లోపే బ్రహ్మాండమైన కార్యక్రమాలు ప్లాన్ చేస్తున్నాము. 46 కిలోమీటర్లు గండిపేట చుట్టూ హైదరాబాద్ పట్టణ ప్రజలకు ఒక వీకెండ్ డెస్టినేషన్ మాదిరిగా, అద్భుతమైన టూరిస్టు అట్రాక్షన్ గా తీర్చిదిద్దే ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. ఇప్పటికే వంద కోట్ల రూపాయలు మంజూరు చేశామని గౌరవసభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాము.

హైదరాబాద్ లో పెద్దఎత్తున నిర్మాణ రంగం పుంజుకుంటున్నది. **Construction and demolition waste** అంటే స్థాయిలో ఉత్పత్తి అవుతున్నది. వెయ్యి మెట్రిక్ టన్నుల సామర్థ్యంతో ఈ **Construction and demolition waste** ను ట్రీట్ చేసి సామర్థ్యం ఉన్న ప్లాంట్లను నెలకొల్పబోతున్నాము. టెండర్లు పూర్తయ్యాయి. ఆ కార్యక్రమాన్ని కూడా ప్రారంభిస్తున్నాము. పట్టణంలో ఉండే ప్రజల మౌలిక సౌకర్యాల కోసం ఇప్పటికే 26 మోడల్ మార్కెట్లను పూర్తి చేశాము. మరో 16 ప్రస్తుతం టేకప్ చేయబోతున్నామని తెలియజేస్తున్నాను. పట్టణంలోని పేదవారందరి కోసం కడుపు నిండా భోజనం పెట్టాలనే నతీసంకల్పంతో రూ.5లకే కడుపు నిండా భోజనం పెట్టే అన్నపూర్ణ అనే కార్యక్రమాన్ని 150 సెంటర్లను హైదరాబాద్ వ్యాప్తంగా నడుపుతున్నాము. ప్రతి రోజు 35వేల నుంచి 45వేల మంది ఈ సెంటర్ల ద్వారా మంచి నాణ్యమైన

పట్టిక (బడ్జెట్) పై సాధారణ చర్చ (మూడవ రోజు)

భోజనాన్ని అందుకుంటున్నారనే విషయాన్ని తెలియజేస్తున్నాను. త్వరలోనే హైదరాబాద్ కు అతి ముఖ్యమైన జీవనదిగా ఒక నాడున్న మూసీ నదికి సంబంధించి రాబోయే ఆగస్టు, సెప్టెంబర్ మాసం నాటికి మూసీ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ ను ఇప్పటికే ఏర్పాటు చేసుకున్నాము. మూసీ సుందరీకరణ, శుద్ధీకరణ, రిజువనేషన్ మొత్తం కూడా రాబోయే ఆగస్టు, సెప్టెంబర్ నాటికి ప్రారంభిస్తామని తెలియజేస్తున్నాను. ఔటర్ రింగురోడ్ లోపలి మొత్తం ప్రాంతానికి కూడా హైదరాబాద్ మెట్రో వాటర్ సప్లై సివరేజీ బోర్డు ద్వారా బ్రహ్మాండంగా మిషన్ భగీరథ కార్యక్రమం జరుగుతోన్నది. దానితోపాటు దేశ చరిత్రలోనే ఏ నగరం చేయని విధంగా మొత్తం manual scavenger బ్యాన్ చేసి ఎవరూ కూడా మ్యాన్ హోల్ లో దిగి చనిపోయే దుస్థితి రాకుండా 75 మి.నీ జెట్టింగ్ మిషన్లను ప్రవేశపెట్టాము. మరో 75 మిషన్లను త్వరలోనే ప్రవేశపెట్ట బోతున్నామని తెలియజేస్తున్నాను. ఇవన్నీ కూడా డిక్లీ ద్వారా ఆయా ప్రాంతాల్లో ఎవరైతే దళిత సోదరులు ఈ కార్యక్రమాల్లో నిమగ్నమై ఉన్నారో వారికే వీటిని అందించడం జరిగిందని గౌరవ సభ్యులకు తమరి ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను. దానితోపాటు ఆధునికమైన ప్రయోజనాలు కూడా చేస్తున్నాము. హైదరాబాద్ వాటర్ సప్లై చూస్తే ఒక వైపు 165 కిలోమీటర్లు క్రిస్టానది నుంచి, మరొకవైపు 200 కిలోమీటర్లు గోదావరి నది నుంచి తెచ్చుకుంటున్నాము. ఈ రెండు నదుల నుంచి తెచ్చుకున్న రెండు సిస్టమ్స్ కూడా పూర్తి స్థాయిలో ఇంటిగ్రేట్ చేసి హైదరాబాద్ మహానగరాన్ని మొత్తాన్ని ఇంటర్ కనెక్టెడ్ వాటర్ గ్రిడ్ మాదిరిగా ఏర్పాటు చేసి, భవిష్యత్ లో క్రిస్టా నీళ్లల్లో ఎప్పుడైనా కొంత లోటున్నా గోదావరిలో కొంత లోటు ఉన్నా మరొక వైపు నుంచి పూడ్చుకునే విధంగా బ్రహ్మాండంగా ఒక కార్యక్రమానికి ప్లాన్ చేస్తున్నాము. దానికి హైదరాబాద్ మెట్రో వాటర్ సప్లై అండ్ సివరేజీ బోర్డుకు ఇప్పటికే ఆ ప్రాజెక్టును సిద్ధం చేయాలని ఆదేశించడం జరిగింది. రింగ్ రోడ్డు చుట్టూ ఒక రింగ్ మెయిన్ నిర్మాణం చేసి తద్వారా ఈ రెండు గ్రిడ్ సిస్టమ్స్ ను క్రిస్టా సిస్టమ్ ను, గోదావరి సిస్టమ్ ను కూడా ఇంటిగ్రేటెడ్ చేసి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము.

హైదరాబాద్ ఎదుగుదలను దృష్టిలో పెట్టుకొని, భవిష్యత్ లో హైదరాబాద్ కు నీటికొరత రాకూడదనే ఉద్దేశంతో ఒక డెడికేటెడ్ డింకింగ్ వాటర్ రిజర్వాయర్ ను కూడా శామీర్ పేట్, కేశవాపురం ప్రాంతంలో పది టి.ఎమ్.సి.ల సామర్థ్యంతో మొదటిదశలో ఇటువైపు రిజర్వాయర్ ను తర్వాత దక్షిణ దశలో దక్షిణ భాగంవైపు మరో రిజర్వాయర్ ను కూడా ప్లాన్ చేస్తున్నాము. 10టి.ఎమ్.సి.ల రిజర్వాయర్ టెండర్ కూడా పూర్తయ్యింది. త్వరలోనే గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారి చేతుల మీదుగా ఈ కార్యక్రమం ప్రారంభమవుతుందని సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. హైదరాబాద్

మెట్రో రైలు ఇప్పటికే 30 కిలోమీటర్లు ప్రారంభించుకున్నాము. చాలా చక్కగా స్పందన ఉన్నది. పేపర్లలో రకరకాలుగా రాస్తున్నారు. కానీ, అని సత్యదూరమైన విషయాలు. ఎందుకంటే, ప్రతిరోజు హైదరాబాద్ మెట్రోలో దాదాపు 50 వేల నుంచి 60వేల ప్రయాణికులతో బ్రహ్మాండంగా ముందుకుపోతున్నది. ఎప్పుడో ప్రారంభమైన చెన్నై మెట్రో ఈ రోజుకు కూడా 15వేల నుంచి 20వేల ప్రయాణికులు అక్కడ దాటడం లేదు. మనకంటే జనాభాపరంగా ఎక్కువగా ఉన్నప్పటికీ ఈరోజుకు కూడా ఇంకా వారు ముందుకుపోవడం లేదు. హైదరాబాద్ మెట్రోకు బ్రహ్మాండమైన ఆదరణ ఉన్నది. హైదరాబాద్ మెట్రోలో రెండు ప్రధానమైన భాగాలున్నాయి. నాగోల్ నుంచి అమీర్ పేట మీదుగా మియాపూర్ వరకు మొత్తం ముప్పై కిలోమీటర్లు వరకు ప్రారంభించుకున్నాము. రెండవ కారిడార్ అయిన మియాపూర్ నుంచి నేరుగా ఎల్.బి.నగర్ వైపు పోయే కారిడార్ ను త్వరలోనే జూన్, జులై నాటికి ప్రారంభించాలనే ఆలోచన చేస్తున్నాము. నాగోల్ నుంచి హైటెక్ సిటీ వరకు పోయే కారిడార్ ను ఆగస్టు, సెప్టెంబర్ వరకు పూర్తి చేయాలని, అదే రకంగా జూబ్లీ బస్ స్టేషన్ నుంచి ఎం.జి.బి.ఎస్. వరకు ఉన్న కారిడార్ ను ఈ సంవత్సరం చివరి వరకు పూర్తి చేయాలనే ఒక లక్ష్యాన్ని పెట్టుకున్నాము. ఇటీవల నేను శాసనసభలో హామీ ఇచ్చిన విధంగా ఓల్డ్ సిటీ పనులు కూడా త్వరలోనే ప్రారంభిస్తాము. ఎయిర్ పోర్ట్ ప్రారంభమై పది సంవత్సరాలు పూర్తి చేసుకున్న సందర్భంగా, ఏయిర్ పోర్ట్ కి, సిటీకి మెట్రో లైన్ కనెక్టివిటీ కోసం గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారి చేతుల మీదుగా ఈ రోజే శంకుస్థాపన జరుగుతున్నది. హైదరాబాద్ మహానగరానికి ఏయిర్ పోర్ట్ ఎక్స్ ప్రెస్ కనెక్టివిటీ కూడా ఉండాలని, ఒక గ్లోబల్ సిటీ అన్నప్పుడు international airport express connectivity ఈ రకమైన కనెక్టివిటీ ఉండాలన్న ఉద్దేశంతో బడ్జెట్ లో రూ.400కోట్లు ప్రభుత్వం వైపు నుండి పది శాతం మనం ఏర్పాటు చేయబోయే స్పెషల్ పర్సన్ మెయికల్ హెచ్.ఎం.డి.ఏ, హెచ్.ఎం.ఆర్. కలిపి పది శాతం హైదరాబాద్ ఏయిర్ పోర్ట్ అథారిటీ నుంచి కూడా తీసుకొని మిగతా మొత్తాన్ని రుణ రూపంలో సేకరించి రాబోయే 24నెలల్లోనే దీన్ని కూడా పూర్తి చేయాలనే ఒక లక్ష్యంగా పెట్టుకొని ముందుకుపోతున్నాము.

గత రెండు సంవత్సరాల్లో హెచ్.ఎం.డి.ఏ. కూడా చాలా అద్భుతంగా మంచి పనితీరును కనపరిచింది. 2015-16వ సంవత్సరంలో హెచ్.ఎం.డి.ఏ యొక్క ఆదాయం కేవలం రూ.366కోట్లు, 2016-17కు రూ.421కోట్లు పెరిగింది. ఈ సంవత్సరం సంతోషకరమైన వార్త ఏమంటే 2017-18గానూ హెచ్.ఎం.డి.ఏ. ఆదాయం రూ.366కోట్లు, రూ.421కోట్ల నుంచి రూ.1062కోట్ల పెరిగిందని నేను సంతోషంగా మీకు తెలియజేస్తున్నాను. తద్వారా పెద్దఎత్తున మౌలిక వసతుల కల్పనకు

పట్టిక (బడ్జెట్) పై సాధారణ చర్చ (మూడవ రోజు)

హుస్సేన్ సాగర్ ప్రక్షాళనలో ప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధితో ముందుకు వెళుతూ, ఆ కార్యక్రమాన్ని పూర్తి చేస్తామని తెలియజేస్తున్నాను.

సభ్యులు వెంకట్రావ్ గారు మిషన్ భగీరథలో పాత ఎసి పైపులను మార్చాలని, గతంలో మంచుర్యాళ శాసనసభ్యులు జిబి పైపులను మార్చాలని విజ్ఞప్తి చేయడం జరిగింది. 25 సంవత్సరాల కొరకు కడుతున్న సిస్టమ్ కాబట్టి, ఎక్కడైనా పాత పైపులు బాగోలేకపోతే తప్పకుండా మారుస్తామని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను., దానితోబాటు మెట్రో వాటర్ సప్లైకు సరైన సపోర్ట్ లేదన్నారు. అది వాస్తవం కాదు. మెట్రో వాటర్ సప్లైకు సంబంధించి హడ్కో లోన్, 10 టీఎంసీల కేశవాపురం రిజర్వాయర్, ఇతరత్రా లోన్ రిపేమెంట్ కోసం ఈ సంవత్సరంలో రూ.6 వందల 70 కోట్ల బడ్జెట్ ను మెట్రోకు అందజేయగా, గత సంవత్సరంలో రూ.14 వందల 20 కోట్లు మెట్రోకు విడుదల చేయడం జరిగిందని తెలియజేస్తున్నాను. ఈ విధంగా ఇంత పెద్ద మొత్తంలో చరిత్రలో ఏ ప్రభుత్వం మెట్రో వాటర్ సప్లై ప్రాజెక్టులు చేపట్టలేదు.

సభ్యులు జాఫర్ హుస్సేన్ గారు అర్హత కలిగిన రిక్నా పుల్లర్స్ కి మాత్రమే వర్క్స్ ఇవ్వమని చెప్పడం జరిగింది. ఎక్కడైనా అర్హత ఉన్నవారుంటే లైసెన్స్ లు ఇప్పించి వారికి వర్క్స్ ఇస్తున్నాం. గౌరవ సభ్యుల దృష్టిలో ఏవైనా లోటుపాట్లుంటే వాటిని మా దృష్టికి తీసుకొస్తే బాగుంటుందని, చాలామంది సభ్యులు మాట్లాడిన వాటికి వివరణ ఇచ్చి ఉన్నాను కాబట్టి, ఈ పద్ధతు ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించే విధంగా అందరూ సహకరించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ జూసల్లి కృష్ణారావు:- అధ్యక్షా, పంచాయతీరాజ్, రూరల్ డెవలప్ మెంట్ డివీజన్ పై గౌరవ సభ్యులు గణేష్ గారు, జాఫర్ హుస్సేన్ గారు, సోమారపు సత్యనారాయణ గారు, సండ్ర వెంకట వీరయ్య గారు, జలగం వెంకటరావు గారు, ఆర్.క్రిష్ణయ్య గారు, సున్నం రాజయ్య గారు గ్రామాల్లో ఉన్నటువంటి పరిస్థితుల్ని ప్రస్థావించడం జరిగింది. గడిచిన 19 సంవత్సరాల నుంచి మేము కూడా రాజకీయాల్లో ఉన్నా, గతంలో ఒక సందర్భంలో తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఏర్పడక ముందు రాజకీయాల్లోకి ఎందుకు వచ్చామా అని బాధపడడం జరిగింది. కారణమేమంటే, గ్రామాల్లో త్రాగునీరు, కరెంటు, బోర్లు వేయాలని, మోటార్లు కాలిపోయాయని, పైపులైను లీకేజీలని నానాబీభత్సమైన వాతావరణం ఉన్నది. గడిచిన 7 దశాబ్దాలతో పోల్చి చూసినట్లైతే, మూడున్నర సంవత్సరాల కాలంలో ప్రతి అంశంలో మార్పు కనిపిస్తోంది.

గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు సాధించుకున్న తెలంగాణను 'బంగారు తెలంగాణ' చేసుకోవాలనే దృఢ సంకల్పంతో మహాత్మా గాంధీ గారు కలలుగన్న గ్రామ స్వరాజ్యం సాధించుకోవాలని, గ్రామాలు పచ్చగా, పరిశుభ్రంగా, గ్రామీణ ప్రజలు సంతోషంగా

ఉండాలనే ఆలోచనతో చాలా కార్యక్రమాలు చేపట్టడం జరిగింది. తెలంగాణ రాష్ట్రం సాధించుకున్న దానిలో ప్రధానంగా నీళ్లు నిధులు నియామకాలతోబాటుగా ఆత్మగౌరవం కూడా ఒక అంశమే. ఏ పేదవాడైనా వారి ఆత్మగౌరవం కోసం, చిన్న, చిన్న అవసరాల కోసం ఎవరి దగ్గర దేహి అని అడుక్కునే పరిస్థితి రాకూడదనే ఉద్దేశంతో ఆసరా పింఛన్ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టడం మామూలు విషయమేమి కాదని తెలియజేస్తున్నాను.

ఈనాడు 39 లక్షల మందికి రూ.5వేల 3వందల కోట్లు పెన్షన్ ద్వారా ప్రభుత్వం అందజేయడం జరుగుతోంది. సమగ్ర కుటుంబ సర్వే జరుగుతున్న సందర్భంలో ప్రతిపక్ష పార్టీల నాయకులు పెన్షన్ తగ్గివ్వడం కోసం, రేషన్ కార్డు తీసివేయడం కోసం ఈ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టడం జరిగిందని ప్రస్థావించడం జరిగింది. వాస్తవంగా జూన్ 2, 2014 తెలంగాణ రాష్ట్రం వచ్చేంతవరకు ఆనాడు ఉన్న పెన్షన్ 29 లక్షల 21 వేలు మందికి రూ.860 కోట్ల బడ్జెటును ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది.

అలాగే, వీటితోబాటు గ్రామాలు, రోడ్లు బాగుండాలనే ఆలోచనతో గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు రాష్ట్రంలో ఉన్న రోడ్లను, గ్రామం నుంచి మండలానికి డాంబర్ రోడ్లు, బీటీ రోడ్లు ఉండాలని, మండలం నుంచి జిల్లా కేంద్రానికి రోడ్లు ఉండాలని, జిల్లా కేంద్రం నుంచి రాష్ట్ర రాజధానికి నాలుగులేళ్ల రోడ్లు ఉండాలనే సంకల్పంతో ఒకేసారి పంచాయతీరాజ్, ఆర్ అండ్ బి రోడ్లకు సుమారుగా రెండు జీఓల ద్వారా రూ.18 వేల కోట్లను మంజూరు చేయడం భారతదేశంలోనే అతిశయోక్తి కాదు.

3.00 గతంలో ఒకకోటి రేచా రెండు కోట్ల రూపాయలు మంజూరు **మ.** కావాలంటే సంవత్సరాల తరబడి శాసన సభ్యులు, సంబంధిత మంత్రివర్యుల చుట్టూ తిరిగినా కూడా శాంక్షన్ కానటువంటి భయంకరమైన పరిస్థితి ఉండేది. కానీ, ఇప్పుడు ఎవరి ప్రమేయం లేకుండా, ఎలాంటి పార్టీ ఫీలింగ్ లేకుండా మరియు ఎలాంటి తారతమ్యం లేకుండా ఒకేసారి రోడ్లు మంజూరు చేయడం జరిగింది. రాష్ట్రంలో 2004-2014 సంవత్సరాల కాలంలో పంచాయతీ రాజ్ రోడ్లకు అన్ని నిధులు, గ్రాంట్లు కలిపి 3,666 కోట్ల రూపాయలు మంజూరయ్యాయి. గడిచిన జూన్ 2, 2014 నుంచి సుమారుగా ఈ నాలుగు సంవత్సరాల కాలంలో పంచాయతీ రాజ్ రోడ్లకు మంజూరైన నిధులు 8,981 కోట్ల రూపాయలు. గతంలో 16,600 కి.మీలకు రోడ్ల నిర్మాణం చేపడితే ఈనాడు 20,915 కి.మీలకు రోడ్లకు నిధులు మంజూరు చేయడం జరిగింది. ఇంకా మిగిలిపోయిన రోడ్లను కూడా రాబోయే కాలంలో నిర్మాణం చేపట్టే కార్యక్రమం జరుగుతుంది. ఎవరు కూడా నిరాశ నిస్పృహలకులోను కావలసిన అవసరం లేదు. అలాగే గ్రామాలన్నీ

పచ్చగా, పరిశుభ్రంగా ఉండాలనే అలోచనతో గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు చేపట్టిన హరితహారం కార్యక్రమం పెద్ద ఎత్తున చేపట్టడం జరిగింది. తద్వారా మన తెలంగాణ రాష్ట్రం ప్రపంచంలోనే పచ్చదనం, పరిశుభ్రతలో మూడవ ప్రాంతంగా ఉంది. హరితహారం కార్యక్రమంలో భాగంగా చేపట్టిన నర్సరి, ప్లాంటేషన్ మరియు వాటి సంరక్షణ కోసం గ్రామాలు పచ్చగా ఉండాలనే అలోచనతో గడచిన మూడు సంవత్సరాల కాలంలో 1,460 కోట్ల రూపాయలను ఖర్చు చేయడం జరిగింది. వీటికి సంబంధించి ఎండకాలంలో కొన్ని ప్రాంతాల్లో కొన్ని చెట్లను కాపడడంలో కొన్ని ల్యాప్స్ జరిగి ఉండవచ్చు, మిషన్ భగీరథ వస్తున్న కారణంగా నీటి లభ్యత కూడా ఇబ్బందిగా ఉండనందున వాటిని టోటల్గా ప్రోటెక్ట్ చేసి గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారి అలోచన మేరకు వీటిని ముందుకు కొనసాగించే కార్యక్రమం చేస్తాము.

అలాగే గ్రామ పంచాయతీలో ఉండే నిధులు 50వేలు, లక్ష రూపాయాల్లో నుంచేసి రోడ్లు వేసుకునేవాళ్లము. గతంలో ఎప్పుడు లేని విధంగా తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తరువాత గడిచిన రెండు సంవత్సరాల కాలంలో సుమారుగా 1700ల కోట్ల రూపాయలను సీ రోడ్లకోసం మంజూరు చేసి తద్వారా గ్రామ పంచాయతీల యొక్క భారాన్ని కూడా తగ్గించిన పరిస్థితి ఏర్పడ్డది.

మంచి నీటికి సంబంధించిన అంశంలో మా ప్రాంతం మంచి ఉదాహరణగా ఉంది. ఆల్ రెడీ పైలైన్లు, బోరు వుంది, పథకాలు ఉన్నందున మిషన్ భగీరథ ఎందుకు అన్నట్లుగా గౌరవ ప్రతిపక్ష నాయకులు మాట్లాడం జరిగింది. మాది శ్రీశైలం బ్యాక్ వాటర్స్ కు పక్కనే ఉన్నటువంటి కొల్లాపూర్ నియోజకవర్గం. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు నుంచి చిన్న స్కీమ్ ఉన్నా కూడా శ్రీశైలం ఎండిపోతే పట్టణ ప్రాంత ప్రజలకు మురికి నీరు వచ్చేది. కాబట్టి, మళ్ళీ ల్యాంకర్స్ తో సప్లై చేసే పరిస్థితి ఉండేది. మంచినీటి సమస్య పరిష్కారం కోసం మిషన్ భగీరథ పథకం ద్వారా నీళ్లు ఇస్తున్న కారణంగా ఈనాడు గ్రామ పంచాయతీల భారాన్ని పూర్తిగా తగ్గించడం జరిగింది. మరియు రాష్ట్రంలో ఉన్న 22,000ల గ్రామాలకు మంచినీటి సమస్య లేకుండా పోయింది. తద్వారా గ్రామ పంచాయతీలకు వచ్చే పది సంవత్సరాలలో కూడా గ్రామ పంచాయతీ నుంచి ఒక్క రూపాయి కూడా ఖర్చు పెట్టే అవసరం లేకుండా నిర్వహణని కూడా మిషన్ భగీరథ ద్వారా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భరించడం జరుగుతుంది.

గ్రామాలలో గడచిన రెండు రోజుల క్రితమే వైకుంఠ ధామాల గురించి చర్చ జరిగింది. గడచిన దశాబ్దాల నుంచి నిర్లక్ష్యం చేసిన కారణంగా గ్రామాలలో శవ దహనాలు జరగాలంటే వసతి లేకుండా చాలా గ్రామాల్లో నానా ఇబ్బందులు పడుతున్న పరిస్థితులు మనం చూస్తున్నాము. కావున, అలాంటి పరిస్థితిని రూపుమాపాలని గౌరవ

ముఖ్యమంత్రి గారు వైకుంఠధామం అనే స్కీమ్ తీసుకొని రాష్ట్రంలోని సుమారు 8,000 గ్రామ పంచాయతీలకు గాను 4,500 గ్రామపంచాయతీలకు 10 లక్షల రూపాయలు చొప్పున మంజూరు చేయడం జరిగింది. అందులో ఇప్పటికే 1201 టేక్ అప్ చేయడం జరిగింది.

గ్రామాలు చెత్తా, చెదారంతో ఇష్టారీతిగా ఉండకుండా పచ్చగా, పరిశుభ్రంగా ఉండడం కోసం 7,000 డంప్ యార్డ్లను మంజూరు చేయడం జరిగింది. అందులో 4,400ల డంప్ యార్డ్లు ఇప్పటికే టేక్ అప్ చేయడం జరిగింది. ఇందులో సుమారుగా 1700 డంప్ యార్డ్ల పనులు పూర్తి అయ్యాయి. గ్రామీణ వాతావరణం కూడా పట్టణ ప్రాంతం మాదిరిగా ఉండాలని అలాంటి పనులు కల్పించాలనే అలోచనతో రాష్ట్రంలో అన్నీ గ్రామ పంచాయతీల్లో సుమారుగా 22,211 ట్రై సైకిల్స్ ని పంపిణీ చేయడం జరిగింది. అలాగే గ్రామ పంచాయతీ నిధుల నుంచి, 14వ ఫైనాన్స్ కమిషన్ మరియు ఇతరత్రా నిధుల నుంచి ప్రతి ఇంటికీ ఒక టడిచెత్త, పొడి చెత్త బాస్కెట్ ను సప్లై చేసి వీధుల్లో నుంచి ట్రై సైకిల్ ద్వారా చెత్తా, చెదారాన్ని తీసుకెళ్లి డంప్ యార్డుల్లో వేయడం జరుగుతుంది. ఆ విధంగా దానిని ముందుకు తీసుకెళ్లాలని గౌరవ ప్రజాప్రతినిధులను కోరుతున్నాను. గ్రామాల్లో పరిశుభ్రతలో భాగంగానే ప్రతి గ్రామం కూడా Open Defecation Free లో భాగంగానే బహిరంగ మలమూత్ర వినర్లన ఉండవద్దనే అలోచనతో ఈ కార్యక్రమం చెప్పట్టడం కొనసాగుతుంది.

గ్రామాలలో మరుగుదొడ్లతో పాటుగా ఇంకుడుగుంతలు ఏర్పాటు చేసి ఆ ఇంకుడుగుంతలకు వంటగది, బాత్ రూం నీళ్లు ఇంకుడుగుంతలో పోయే విధంగా ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. తద్వారా మంచినీరైన, మురికినీరైన బజార్లకు రాకుండా ఉండడం కోసం, చెత్తా, చెదారం బజార్లకు రాకుండా ఉండడం కోసం తద్వారా గ్రామం పరిశుభ్రంగా ఉండడానికి ఈ పథకాలు చేపట్టడం జరిగింది. గౌరవ సభ్యులు గమనించాలి, ప్రజాప్రతినిధులు గ్రామాల్లోకి వెళ్తుంటే సర్పంచులు వివిధ స్థాయిల వారు మాకు సైడ్ డ్రైన్స్ కావాలని కోరుతున్నారు. మేము కేరళ రాష్ట్రం వెళ్లి చూసి రావడం జరిగింది. సైడ్ డ్రైన్స్ అవసరం లేకుండా ఎప్పుడైతే అన్ని సౌకర్యాలు కల్పించినప్పుడే గ్రామాలలో బజార్లు పరిశుభ్రంగా ఉంటాయి. కాబట్టి, వీటికి నిధులు ఖర్చు పెట్టే ఏర్పాటు చేస్తున్నాము. గడిచిన రెండు సంవత్సరాలలో గమనించిన దాన్ని బట్టి అధిక శాతం అంటే సుమారుగా 50 శాతం నిధులను త్రాగునీటి అవసరాల కోసం బోరు వేయడం, దాన్ని రిపేరు చేయడం, పైపులైన్లు రిపేరు చేయడం, ట్రాన్స్ ఫార్మర్ కాలిపోయిందని, మోటర్ కాలిపోయిందని, బల్బులు కాలిపోయాయని వివిధ కారణాల వల్ల 50 శాతం నిధులు గ్రామ పంచాయతీలు కేటాయించారు. కానీ ఈనాడు గౌరవ

పట్టిక (బడ్జెట్) పై సాధారణ చర్చ (మూడవ రోజు)

ముఖ్యమంత్రిగారి ఆలోచన మేరకు 24 గంటలు పవర్ సప్లై ఇస్తున్న కారణంగా ఆ బాధ తగ్గింది. అలాగే రికరింగ్ కాస్ట్ తగ్గడం కోసం ప్రతి గ్రామంలో గ్రామ పంచాయతీ నిధులు ఉపయోగించుకొని 14th ఫైనాన్స్ కావచ్చు, self resource కావచ్చు, కొత్త చట్టం బడ్జెట్లో తీసుకువస్తున్న నిధుల ద్వారా ప్రతి గ్రామంలో, ప్రతి బజార్లో 3rd వైర్ వేసి కార్యక్రమం చేసి ప్రతి గ్రామంలో 100 శాతం ఎల్ఇడి లైట్లు వెలిగించినట్లైతే గ్రామాల్లో చీకటి లేకుండా పల్లెలు కూడా పట్టణాల మాదిరిగా వెలిగే పద్ధతిలో ఉండి కాస్టు కూడా చాలా తగ్గుతుంది. గ్రామంలో ఒక 1000 రూపాయల power consumption ఉంటే ఎల్ఇడి లైట్ల ద్వారా 70 శాతం తగ్గుతుంది. తద్వారా గ్రామ పంచాయతీలపై ఉన్న భారం కూడా తగ్గుతుంది కాబట్టి ఆ దిశగా ముందుకెళ్తున్నాము. మరి కొద్ది మాసాలలో ఎల్ఇడి లైట్లు పెట్టించే ఏర్పాటు చేస్తాము.

3.10 గ్రామపంచాయతీలకు 14వ ఫైనాన్స్, సీనరేజీ ఛార్జీలు, మ. రిజిస్ట్రేషన్ ఛార్జీలు పంటవాటి ద్వారా స్వల్పంగా ఇచ్చామే తప్ప, రాష్ట్ర బడ్జెట్లో నిధులను కేటాయించలేదు. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు గతంలో ఎప్పుడు లేని విధంగా గ్రామ పంచాయతీలకు నిధులు రాష్ట్ర బడ్జెట్ నుంచి ఇస్తున్నారు. గ్రామ పంచాయతీల పరిశుభంగా ఉండాలనే ఆలోచనతో, కేంద్ర ప్రభుత్వం 13,14 రాబోయే 15వ ఫైనాన్స్ ఇచ్చే నిధులతో బాటు, బడ్జెట్లో రూ.1,209 కోట్లు కేటాయించినందుకు సంతోషంగా ఉన్నది. ఎన్నికల మేనిఫెస్టోలో తండాలను గ్రామపంచాయతీలుగా చేస్తామని చెప్పారు. అంటే తండా వాసులు, గిరిజనులు, చెంచులు, కోయ మొదలైన జాతుల వారికి స్వయం పరిపాలన, మా తండాలు మా పరిపాలన అనే వారి ఆవేదనను, సుదీర్ఘ కాల కోరికను నెరవేరుస్తూ, కొత్తగా గ్రామపంచాయతీలను చేయబోతున్నాము. ఇప్పుడున్న 8690 గ్రామ పంచాయతీలకు అదనంగా సుమారు 4000 గ్రామ పంచాయతీలను ఏర్పాటు చేయబోతున్నామనే విషయం సభలో చర్చకు వస్తుంది.

అలాగే, పంచాయతీరాజ్ చట్టాన్ని కూడా సమూలంగా మార్పు చేసి, కొత్త చట్టాన్ని తీసుకురాబోతున్నాము. గౌరవ సభ్యులు ఆర్. క్రిష్ణయ్య గారు, సున్నం రాజయ్య గారు చాలా విషయాలను ప్రస్తావించారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం 72వ సవరణ ద్వారా ఇచ్చిన 29 ఆంశాల్లో అధికారులను బదిలి చేసి అధికారాలివ్వాలనీ, నిధులివ్వాలనీ, వారికి కావాల్సిన బాధ్యతలు, సౌకర్యాలు కల్పిస్తూ, గ్రామాలు పరిశుభంగా, పూర్తిగా స్వయంసమృద్ధి సాధించాలనే ఆలోచనతో ఎన్నో అంశాలను ప్రస్తావించడం జరిగింది. ఈ కొత్త చట్టంలో గ్రామ పంచాయతీ సర్పంచులకు అధికారాలు పెంచుతూ, నిధులు అధికం చేస్తూ, బాధ్యతలు ఇస్తూ, సభ్యుల కోరిక మేరకు

శాసనసభలో చట్టం రాబోతుంది కాబట్టి, అందరికీ మాట్లాడే అవకాశం కల్పిస్తాము. సభ్యుల మనస్సులో ఏ ఆలోచనైతే ఉన్నదో మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారి మనస్సులో అదే ఆలోచన 100 శాతం ఉన్నది. భారతదేశంలోనే ఎన్నో అంశాల్లో తెలంగాణ రాష్ట్రం నెం.1 రాష్ట్రంగా ఉన్నది. ఈ కొత్త చట్టంలో నిధులు, అధికారాలు, విధులు ఇవ్వడంతో తప్పకుండా భారతదేశంలోనే గ్రామీణ పరిపాలన అంశంలో మొట్టమొదటి స్థానంలో నిలుస్తుందన్న నమ్మకం ఉంది.

ఇప్పటికే గడిచిన మూడు సంవత్సరాల కాలంలో గ్రామపంచాయతీ లోకల్ బాడీస్లో ఉన్న ప్రజాప్రతినిధులు ఎవరిపై ఆధార పడకుండా కమిటీమెంట్తో, నిజాయితీగా పని చేయాలని గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు వారికి వేతనాలు కూడా పెంచారు. సర్పంచులకు రూ.1000 నుండి రూ.5000, యం.పి.టి.సిలకు రూ.750 నుండి రూ.5000, యం.పి.సిలకు రూ.1500 నుండి రూ.10000, జెడ్.పి.టి.సిలకు రూ.2250 నుండి రూ.10000 వరకు జిల్లా పరిషత్ ఛైర్మన్లకు రూ.7500 నుండి రూ. 1,00,000 వరకు వేతనాలు పెంచడం జరిగింది. వీరందరూ సమర్థవంతంగా పని చేయాలనే ఆలోచనతో వారికి జీతాలు పెంచడం జరిగింది. అలాగే సెర్స్ ఉద్యోగులకు కూడా 30 శాతం వేతనాలు పెంచడం జరిగింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వంతో సంబంధం లేకుండా గ్రామాల్లోని మహిళా సంఘాలు వారికి ఉన్న నిధులతో వారి విలేజ్ ఆర్గనైజేషన్ అసిస్టెంట్లకు జీతాలిస్తారు. వారికి ఆర్థిక భారం తగ్గించాలనే ఆలోచనతో 18,574 మంది విలేజ్ ఆర్గనైజేషన్ అసిస్టెంట్లకు ఒక్కొక్కరికి 3,000 రూపాయల జీతం చొప్పున సంవత్సరానికి దాదాపు 83 కోట్ల రూపాయలు పై చిలుకు జీతాలిచ్చే ఏర్పాటు చేస్తున్నాము. గ్రామపంచాయతీల్లో పార్ట్ టైం చేసే పారిశుధ్య కార్మికులకు రూ.1650 ఉంటే వారికి రూ.4,000, ఫుల్ టైం చేసే వారికి రూ.2500 ఉంటే వారికి రూ.5000కు పెంచడం జరిగింది. కరెంట్, వాటర్ సప్లై ద్వారా గ్రామపంచాయతీల ఖర్చు 50 శాతం వరకు తగ్గించడం జరిగింది. అలాగే గతంలో 14వ ఫైనాన్స్ నుంచి వచ్చే నిధుల్లో నుంచి 50 శాతం గ్రామపంచాయతీలకు, 30 శాతం జిల్లా పరిషత్లకు, 20 శాతం మండలాలకు డిస్ట్రిబ్యూట్ చేసేవారు. ఇప్పుడు మొత్తం 100 శాతం గ్రామ పంచాయతీలకు ఇచ్చే ఏర్పాటు చేశాం. దీనితో బాటుగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కూడా సుమారు రూ.1,300 కోట్లు గ్రామ పంచాయతీలకు నిధులిచ్చే ఏర్పాటు చేశాం.

అలాగే స్కూల్స్లో టాయిలెట్స్, కిచెన్ సెట్స్ లాంటివన్నీ పెద్దఎత్తున నిర్మాణం చేసే ఏర్పాటు చేస్తున్నాం. గౌరవ సభ్యులకు నా విజ్ఞప్తి ఒక్కటే. గ్రామాల్లో జరుగుతున్న వైకుంఠ ధామాలు, స్కూల్స్లో టాయిలెట్స్, కిచెన్ సెట్స్, ఇతర ఫ్రెక్యర్సీ, డంప్ యార్డ్స్ అన్ని కూడా ఆశించిన స్థాయిలో పూర్తి చేయడం కొరకు గౌరవ సభ్యులు ప్రత్యేక

శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. అలాగే మహిళా సంఘాలకు వడ్డీ లేని రుణాలకు సంబంధించిన పెండింగ్ అంశాల కొరకు గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ఈ బడ్జెట్లో రూ.930 కోట్ల నిధులను కేటాయించారు.

గౌరవ సభ్యులు సంఘ వెంకట వీరయ్య గారు, ఎస్. సత్యనారాయణ గారు, సున్నం రాజయ్య గారు వారి నియోజకవర్గాలకు సంబంధించిన అంశాలను చెప్పడం జరిగింది. వాటిని ప్రత్యేకంగా తెప్పించుకొని, సమస్య పరిష్కారం చేసే కార్యక్రమం చేస్తాం. గడచిన మూడున్నర సంవత్సరాల్లో 60 సంవత్సరాలు జరగనటువంటి అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు జరుగుతున్నాయి కాబట్టి, అందరూ నా యొక్క డిమాండ్ను అంగీకరించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ వల్లం మహేందర్ రెడ్డి:- అధ్యక్షా, ట్రాన్స్ఫార్మ్ పద్దు మీద జలగం వెంకట రావు గారు, సున్నం రాజయ్య గారు, సంఘ వెంకట వీరయ్య గారు మాట్లాడారు. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో 10,600 ఆర్.టి.సి బస్సులు నడుస్తున్నాయి. మొదటగా తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడినప్పుడు రోజుకు 93 లక్షల మంది ప్రజలు ప్రయాణించేవారు. ఇప్పుడు రోజుకు కోటి మందికి పైగా ప్రయాణం చేస్తున్నారు. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో నాలుగు కోట్ల మంది ప్రజలున్నప్పుడు కోటి మంది ఆర్.టి.సిలో ప్రయాణం చేస్తున్నారు. ప్రజలను క్షేమంగా చేరవేయడంలో ఆర్టీసీ కీలక పాత్ర పోషిస్తున్నది. హైదరాబాద్, రంగారెడ్డిలో కూడా రోజుకు 35 లక్షల మంది ప్రయాణం చేస్తున్నారు. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ఎప్పుడు లేని విధంగా, బడ్జెట్లో రూ.1000 కోట్లు పెడితే, 1200 కొత్త బస్సులు కూడా తీసుకున్నాము. ఈ 1200 బస్సులతో, కొత్తజిల్లా హెడ్క్వార్టర్స్ నుంచి హైదరాబాదుకు బస్సులు నడిపిస్తున్నాము. ప్రతి నియోజకవర్గం నుంచి కూడా కొత్త బస్సులు నడుస్తున్నాయి. మనకు 97 బస్సు డిపోలున్నాయి. రూ.60 కోట్లతో ఎమ్మెల్యేలు, ఎమ్.పిలు కొరినట్లుగా అన్ని బస్సుడిపోల్లో ప్రజలకు ఇబ్బంది లేకుండా చేస్తున్నాము. అదే విధంగా ఆర్.టి.సికి నష్టం వస్తున్న పరిస్థితుల్లో కూడా పల్లెవెలుగు బస్సుల్లో 5 నుండి 10 మంది ప్రజలు ఉన్నా నడిపిస్తున్నాము. బెంగుళూరు, వైజాగ్, ముంబాయి వంటి లాంగ్ రూట్ బస్సులకు లాభాలు వస్తున్నాయి. ఇప్పుడిప్పుడే ఉన్న 97 డిపోల్లో 27 డిపోలు లాభాల్లో నడుస్తున్నాయి. దాదాపు 49 డిపోలు ఏవైతే నష్టాల్లో నడుస్తున్నాయో, అటువంటి డిపోల్లో మా సిబ్బంది అంతా కూడా లాభాల్లోకి తేవడానికి కష్టపడి పని చేస్తున్నారు. అంత కష్టపడి పని చేసినా, కొన్ని డిపోలు నష్టాల్లో ఉన్నాయి. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారి ఆదేశాల మేరకు 236 మిని వజ్రా బస్సులు నడిపిస్తున్నాము.

3.20 | అందులో 100 నాన్ ఏసీ, 136 ఏసీ బస్సులున్నాయి. ము. | ఏసీ మిసీ బస్సులను, పుణ్యస్థానాలకు తీసుకెళ్లడానికి ఎము ఫోన్ చేసినా పంపిస్తున్నాము. ప్రజలకు ఇబ్బంది కలుగకుండా బస్సులను నడుపుతున్నాము. లాంగ్ రూట్లో వెళ్లడానికి ఆన్లైన్లో ఏవిధంగా అయితే బుక్ చేసుకుంటారో, ఆ విధంగా ఈ మిసీ బస్సులను పుణ్యస్థలాలకు, పెళ్లిళ్లకు ఆన్లైన్లో బుక్ చేసుకోవచ్చని మనవిచేస్తున్నాను. రోడ్ సీఫీట్కి సంబంధించి ఎంఎల్ఏలు మాట్లాడారు. కల్లెళ్లతో మూడు నెలలకొకసారి మీటింగ్ ఉంటుంది. మా డిపార్ట్మెంట్ అధికారులు కూడా సాల్గొని యాక్సిడెంట్స్ అవ్వకుండా చర్యలు తీసుకుంటున్నారు. దేశంలో తక్కువ యాక్సిడెంట్స్ జరిగిన రాష్ట్రంగా మన రాష్ట్రానికి సైజ్ కూడా వచ్చింది. పెద్ద పెద్ద యాక్సిడెంట్స్ జరిగి యువకులు చాలా మంది చనిపోతున్నారు. శిక్షణ లేనటువంటి, చదువుకోలేనటువంటి వ్యక్తులు డ్రైవింగ్ చేయడం వల్ల గ్రామీణ ప్రాంతాలలోని పేదలు చనిపోతున్నారు. సిరిసిల్లలో రూ.17 కోట్లతో డ్రైవింగ్ స్కూల్ ఏర్పాటు చేశాము. ప్రతి జిల్లాలో అయిదు కోట్ల రూపాయలతో శిక్షణా కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేస్తాము. కోటి నాలుగు వేల మోకిల్స్ తెలంగాణ రాష్ట్రంలో రోజూ నడుస్తున్నాయి. గతంలో ఎనభై ఆరు లక్షల మోకిల్స్ నడిచేవి. ఈ మోకిల్స్ అన్ని సీఫీట్గా ఉండాలని మా డిపార్ట్మెంట్ అధికారులు కష్టపడి పనిచేస్తున్నారు. “ఎం వ్యాలెట్” అని సెల్ఫోన్తో కూడా సేవలను స్టార్ట్చేశాము. ఆ సెల్ఫోన్ల ద్వారా ఇరవై లక్షల మందికి సేవలు అందిస్తున్నాము. మొత్తం ఇన్ఫర్మేషన్ అందులో వస్తుంది. దేశంలో మొట్టమొదటిసారిగా మన రాష్ట్రంలో చేశాము. వెంకట్రావు గారి నియోజకవర్గంలో ఆర్టీసీ ఆఫీసును ప్రారంభించాము. అక్కడ కూడా కొత్త బస్సులు ప్రారంభించాము. కొత్తపల్లి - అశ్వారావు పేటకు కొత్త బస్సులు కావాలని అన్నారు. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ఆర్టీసీకి నష్టాలు వచ్చినప్పటికీ కోట్లాది రూపాయలు శాంక్షన్ చేస్తున్నారు. గతంలో ఆర్టీసీ ఉద్యోగులు నలభై మూడు శాతం ఫిట్మెంట్ అడిగితే, గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు నలభై నాలుగు శాతం ఫిట్మెంట్ ఇచ్చారు. హరీష్ రావు గారు కార్మిక సంఘ అధ్యక్షులుగా ఉన్నారు. మూడు రోజుల క్రితం వారితో మీటింగ్ పెట్టి ఆర్టీసీ సిబ్బందిని ఏ విధంగా ఆదుకోవాలని చర్చించడం జరిగింది. ఆర్టీసీ సిబ్బందికి ఇబ్బంది కాకుండా చూస్తాము. అదే విధంగా వెంకట వీరయ్య గారు ఓవర్లోడ్ గురించి మాట్లాడారు. చెయ్యి పెట్టి ఆసినా కూడా ఆర్టీసీ డ్రైవర్లు బస్సులను ఆపడం లేదని చెబుతున్నారు. అటువంటి వారిపై చర్య తీసుకుంటాము. అటువంటి పరిస్థితులు పునరావృతం కాకుండా చూస్తాము. అదే విధంగా రాజయ్య గారు బస్సులన్నీ పాతవైపోయాయి, ఇటీవల బస్సులో ప్రయాణం చేసినప్పుడు మధ్యలో ఆగిపోయిందని చెప్పారు. ఆ

పట్టిక (బడ్జెట్) పై సాధారణ చర్చ (మూడవ రోజు)

నిధంగా కాకుండా చూస్తాము. కొత్త బస్సులు చాలా కొనుగోలు చేసాము. పాత బస్సులను పక్కనపెట్టి ప్రజలు, ఎంఎల్ఎలు, ఎంపీలు కోరిన నిధంగా ఏర్పాట్లు చేస్తాము. మేము కూడా ప్రతి మీటింగ్లో ఆర్ఎంలకు, డిపో మేనేజర్లకు ఆదేశాలిస్తున్నా ఉన్నాము. నష్టాలు వచ్చినా సరే, ఆర్టీసీ ప్రజలకు సేవలందిస్తుంది కాబట్టి తప్పకుండా బస్సులు ఎక్కడైతే అవసరం ఉంటాయో, అక్కడ ఇచ్చే నిధంగా చర్యలు తీసుకుంటాము. కొత్త బస్సులు కూడా చాలా వచ్చాయి కాబట్టి ఎక్కడా ఎటువంటి ఇబ్బంది ఉండదు. ముగ్గురు సభ్యులు చెప్పిన నిధంగా ఓవర్ లోడ్ విషయంలో జాగ్రత్తలు తీసుకుంటామని తెలియజేస్తున్నాను. వెంకట్రావు గారు అడిగారు. ఆర్టీసీ ఆఫీసు శాంక్షన్ చేయిస్తామని వారికి హామీ ఇస్తున్నాను.

శ్రీ తుమ్మల నాగేశ్వర రావు:- అధ్యక్షా, రోడ్లు, భవనాల శాఖకు సంబంధించిన డిమాండ్ నెం.11ను సభలో ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. గౌరవ సభ్యులందరూ సంతృప్తికరంగా ఉన్నట్లుగా భావించవలసి వస్తోంది. 1-2 సభ్యులు మాట్లాడినా అప్రీసియేషన్ వచ్చింది తప్ప ఈ శాఖకు సంబంధించి పెద్దగా విమర్శలేమీ లేవు. కొత్త రాష్ట్రం, అన్ని రాష్ట్రాల కంటే భిన్నంగా ఉండాలని ముఖ్యమంత్రి గారు అన్ని శాఖలను ఏ రకంగా ముందుకు తీసుకెళ్తున్నారో, ఈ శాఖ కూడా అత్యంత ముఖ్యమైనదని, భావించి, కనెక్టివిటీ కోసం, రైతుల కోసం, మార్కెటింగ్ కోసం, అభివృద్ధి సూచికగా కనపడే రూదారులను మనం తీర్చిదిద్దకోవాలనే ఉద్దేశ్యంతో కేంద్రంపై ఒత్తిడి తీసుకొచ్చాము. బీఆర్ఎస్ పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చేటప్పటికి, కేంద్రంలో, అట్టడుగున తెలంగాణ రాష్ట్రం ఉండేది. జాతీయ రూదారుల సగటులో తెలంగాణ అట్టడుగున ఉంది. ముఖ్యమంత్రి గారు చొరవ తీసుకొని, అనేకసార్లు ఢిల్లీకి వెళ్లి, సంబంధిత మంత్రిపై, ప్రధానమంత్రిపై ఒత్తిడి తీసుకొచ్చి ఈరోజు 3150 కి.మీ మేరకు, అదనంగా జాతీయ రూదారులను తెచ్చుకున్నాము. గతంలో ఉన్నటువంటి 2526కి.మీ, అదనంగా, కొత్తగా 3150 కి.మీ తెచ్చుకున్నాము. జాతీయరూదారులకు సంబంధించి గత మూడేళ్లుగా మూడు వేల కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టాము. రూ.4200/- కోట్లకు సంబంధించిన పనులు ప్రస్తుతం జరుగుతున్నాయి. ఈ సంవత్సరం రూ.3000/- కోట్లకు, జాతీయ రూదారులకు సంబంధించి, టెండర్స్ పిలవడం జరిగింది. ట్రాఫిక్ ఎక్కువ ఉన్నటువంటి రూదారులన్నింటినీ జాతీయ రూదారుల అభివృద్ధి సంస్థకు ట్రాన్స్ఫర్ చేయమని చెప్పి అడిగారు. మేము కూడా చేశాము. ఆ ఆరు రోడ్లకు సంబంధించి పదివేల కోట్ల రూపాయలకు టెండర్లు పిలిచాము. కరీంనగర్ నుండి వరంగల్, ఖమ్మం నుండి అశ్వారావుపేట, సూర్యాపేట, కోదాడలకు సంబంధించిన రూదారులను, జాతీయ రూదారుల అభివృద్ధి సంస్థకు, ఫోర్ లైన్ రోడ్లకు సంబంధించి అభివృద్ధి నిమిత్తం ఇచ్చాము. వాటికి

సంబంధించి టెండర్లు పిలవడం జరిగింది. గతంలో ప్రభుత్వం అధికారంలోకి రాగానే అన్ని మండల కేంద్రాలను డబుల్ లైన్లతో కనెక్టివిటీ చేయాలనుకున్నాము. వాటికి సంబంధించి, 1875 కి.మీ మేరకు శాంక్షన్ చేశాము. రూ.2558 కోట్లతో పనులు ప్రారంభం అయ్యాయి. ఈ సంవత్సరాంతానికి పూర్తి చేస్తామని తెలియజేస్తున్నాను. ట్రాఫిక్ ఉన్న రూదారులను డబుల్ లైన్ రోడ్లుగా చేయాలని నిర్ణయం తీసుకున్నాము. 4580 కి.మీ మేరకు వాటిని అభివృద్ధి చేయాలని నిర్ణయం తీసుకున్నాము, అందుకు రూ.7223 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నాము. అవి కూడా ఈ సంవత్సరాంతానికి పూర్తి చేస్తామని గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను. రూదారుల మీద 511 వంతెనల నిర్మాణం చేయవలసి వచ్చింది. పనులు ప్రారంభించాము, అందుకు రూ.2495 కోట్లు ఖర్చుపెడుతున్నాము. ఇప్పటికే 240 వంతెనలు పూర్తయ్యాయి. ముఖ్యమంత్రి గారి సూచన మేరకు ఆ వంతెనల దగ్గర చెక్ డ్యాములను కూడా నిర్మిస్తున్నాము. గుజరాత్ మోడల్ ను అడాప్ట్ చేస్తున్నాము. ఇప్పటికే 204 వంతెనలు పూర్తి చేసుకున్నాము. కోర్నెల్ లో రూ.1450 కోట్లు ఖర్చు పెడుతున్నాము. 796 కి.మీ మేరకు పనులు జరుగుతున్నాయి. రెన్సువల్స్, రిపేర్స్ కోసం 6705 కి.మీ మేరకు రోడ్లను తీసుకున్నాము. ఇప్పటికే రూ.2381 కోట్లు ఖర్చుపెడుతున్నాము. ఇప్పటికే 5300 కి.మీ పనులు పూర్తయ్యాయి. మిగతావి కూడా ఈ సంవత్సరం పూర్తి చేస్తామని గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను. ఆర్డీఎఫ్ కింద రూ.1420 కోట్లు ఖర్చు పెడుతున్నాము. కరీంనగర్, ఆదిలాబాద్, వరంగల్, ఖమ్మం లను తీవ్రవాద ప్రభావిత ప్రాంతాల క్రింద డిక్లెర్ చేశారు. ఆ విషయమై కేంద్రం మీద ఒత్తిడి తీసుకొచ్చి వెయ్యి కోట్ల రూపాయలు శాంక్షన్ చేయించుకున్నాము. ఇప్పటికే 450 కి.మీ మేరకు శాంక్షన్ ఇచ్చారు. 546 కోట్ల రూపాయలకు టెండర్లు కూడా పిలవడం జరిగింది. ఆర్ ఓబి, ఆర్ యుబీల కింద 52 చోట్ల పనులు జరుగుతున్నాయి. రూ.2300 కోట్లు ఖర్చుపెడుతున్నాము. సీఆర్ఎఫ్ కింద రూ.1635 కోట్లు ఖర్చు పెడుతున్నాము. 1722 కి.మీ మేరకు పనులు జరుగుతున్నాయి. ఇప్పటికే 792 కి.మీ మేరకు పనులు పూర్తయ్యాయి. అదే నిధంగా హైదరాబాద్ లో ఎంఎల్ఎలకి 120 ఫ్లాట్లకు సంబంధించి రూ.166 కోట్లు ఖర్చు పెట్టాము. అవి గృహప్రవేశాలకు సిద్ధంగా ఉన్నాయి. మీరు, లెజిస్లేటివ్ అసైర్స్ మినిస్టర్ గారు, ఎప్పుడు అనుమతిస్తే అప్పుడు ఎంఎల్ఎలకు ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము. ఎంఎల్ఎ క్యాంప్ కార్యాలయాలకు సంబంధించి మొన్ననే డిస్కషన్ వచ్చింది.

3.30 | ఇప్పటి వరకు 140 కార్యాలయాలను నిర్మాణానికి ము. తీసుకుంటే దాంట్లో 50 పూర్తయ్యాయి, ఇంకొక 50 పూర్తి కావలసి ఉన్నాయి. ఇంకొక ఇద్దరు, ముగ్గుర ఎమ్మెల్యేలు స్థలాల

పట్టిక (బడ్జెట్) పై సాధారణ చర్చ (మూడవ రోజు)

క్లెర్క్లకు revenue records میں ریاست کی ریاست سے کہا کہ آپ کی ریاست میں قلمی کام کا کام چل رہا ہے۔ اس کام کے تعلق سے دوسری ریاستوں کے اخبارات میں بھی یہ بات آ رہی ہے کہ ریاست تیار کرنے کے بعد بہت سے قلمی کام نہیں بنائے گئے اور یونیورسٹیوں کی بہت سی چیزیں بھی نہیں بنائیں گے۔ اس کام کی بہتر طرف سے سائنس کی جاری ہے۔ دوسری چیز، The Registration and Stamps Department is performing the statutory duties under the Registration Act, 1908, the Indian Stamp Act, 1999, the Chit Fund Act, 1982, the Telangana Societies Registration Act, 2001 the Hindus Special Marriage Act کے تحت بھی کام ہو رہا ہے۔ جملہ 141 Registration Offices کام کر رہے ہیں۔ پہلے کے مقابلہ میں آسانی کے ساتھ in time کام ہو رہا ہے۔ اس کے ساتھ ساتھ ہمارے ہی ایم صاحب کی جانب سے تحصیل آفیس میں بھی زمین کے رجسٹریشن کی بولت دی جا رہی ہے اور ان دنوں ہمارے پاس تیار کرنے کے بعد رجسٹریشن کی آمدنی میں اضافہ ہو رہا ہے۔ میں آپ کے ذریعہ ہمارے ساتھیوں کو ایک اور بات بتانا چاہتا ہوں کہ تیار کرنے کے بعد ہمارے پاس نہ registration fees میں اور نہ land value میں کچھ اضافہ کیا گیا، جبکہ ہماری پڑوسی ریاست آندھرا پردیش میں land value میں بھی اضافہ ہوا اور رجسٹریشن فیس میں بھی 1% اضافہ ہوا۔ پہلے gift کے لئے 4% تھا، اگر کوئی اپنے خاندان میں گفٹ کرنا چاہتے ہیں تو صرف 1% رکھا گیا۔ تیار کرنے کے بعد انٹاریٹ کم کیا گیا۔ اس کے بعد بھی رجسٹریشن سے ہماری آمدنی 3,780 کروڑ روپے ہوئی جس میں پچھلے سال کی نسبت 19.76% کا اضافہ ہوا۔ پچھلے سال جو آمدنی تھی، اس کے مقابلہ میں فروری تک دیکھا جائے تو جس طرح سے ہماری ریاست میں growth آ رہا ہے، اسی طرح سے رجسٹریشن کی آمدنی میں بھی کافی اضافہ ہوتا جا رہا ہے۔ ہمارے 443 تحصیل (منڈل) آفیس ہیں۔ سب رجسٹرار آفیس کچھ دن کے بعد کام کریں گے۔ اور پچھلے سال میں بھی تیار ہو چکے ہیں، ان کا ٹرنڈ بھی ہو چکا ہے، وہ بھی آئندہ مہینہ سے جاری کر دیے جائیں گے۔ لینڈ ریکارڈس اور رجسٹریشن کا کام بہت اچھا ہو رہا ہے۔ آگے بھی بہت اچھا کام ہوتا رہے گا۔ ہمارے بھائیوں نے رجسٹریشن اور یونیورسٹی کے بارے میں ہم سے پوچھا، اور خاص طور سے MROs کے بارے میں پوچھا، اور ان طرح assigned lands کے بارے میں پوچھا۔ Assigned lands پر کافی زمانہ سے کئی غیر متعلقہ افراد قابض ہیں۔ ہمارے ہی ایم صاحب نے کئی بار کلکٹرس کانفرنس میں بتایا کہ پہلے ہمارے دولت اور غریب بھائیوں کی مدد کرنا چاہئے، ان کی mutation میں مدد کرنا چاہئے۔ جو لوگ دولت مند ہیں، اگر assigned land خریدیں گے تو حکومت ضرور زمین ان سے واپس لے لے گی۔ اور یہ غلطی ضرور اگلے چل کر بہت اچھے سے اچھا کام کرے گا۔ میں اپنی بات ختم کرتا ہوں۔

Therefore, I appeal the House to approve a sum not exceeding Rs.1813,76,73,000/- under Demand No.V (5) – Revenue, Registration and Relief. Thank you.

3.40 | **శ్రీ టి. వద్దారావు:-** అధ్యక్షా, సభ్యులు సున్నం మం. రాజయ్య గారు ఎక్సైజ్ మరియు ప్రొహిబిషన్ పద్దుపై మాట్లాడుతూ, గిరిజన గ్రామాల్లో ఇప్ప సారాను అనుమతించే ప్రతిపాదన గురించి అడిగిన విషయంలో గిరిజన గ్రామాల్లో ఇప్ప సారాను అనుమతించే ప్రతిపాదన ప్రస్తుతం లేదనీ, రాబోవు రోజుల్లో ఆ అంశాన్ని పరిశీలిస్తామని తెలియజేస్తున్నాను. తెల్ల బెల్లం నియంత్రణ, గుడంబాపై ఎక్సైజ్ దాడి, వేధింపులు గురించి అడిగిన

విషయంలో గుడంబా తయారీదారులపై వేధింపులు ఉండవని కేవలం చట్టపరమైన చర్యలు మాత్రమే ఉంటాయని, తెల్లబెల్లాన్ని గుడంబా తయారీకి ఉపయోగించినప్పుడు మాత్రమే చర్యలు తీసుకోవడం జరగుతుంది. ఇద్దరు వ్యక్తులకు ఎక్స్‌గ్రేషియా చెల్లించాలని సభ్యులు తెలియజేసిన విషయంలో విచారణ చేపట్టి తగు చర్యలు తీసుకుంటాము.

కొత్త గూడెంలో ఎక్సైజ్ స్టేషన్ నిర్మాణానికి పరిపాలన అనుమతులు మంజూరు చేస్తూ, నిర్మాణ బాధ్యతలను పోలీస్ హౌసింగ్ కార్పొరేషన్‌కి అప్పగించడం జరిగిందని సభ్యులు జలగం వెంకటరావు గారికి తెలియజేస్తున్నాను. కొత్త గూడెంలోని టి.ఎన్.బి.సి.ఎల్.కి సంబంధించిన గోదాము నిర్మాణం కోసం స్థలాన్ని పంచాయతీ రాజ్ శాఖకి ఇస్తూ 4.5 కోట్ల రూపాయల అంచనాలతో ఫైనాన్సియల్ అనుమతులు తీసుకోవడం జరిగింది. సవరించిన అంచనాలు 7.31 కోట్ల రూపాయలుగా వచ్చినందున ఒక ఏజెన్సీని నియమించి కొత్త డిపోల రూపకల్పన, డిజైన్‌లను తెప్పించుకుని కార్యక్రమం జరపబడుతుంది. 2018-19వ సంవత్సరానికి ఎక్సైజ్ డిమాండ్ నెం.6 ద్వారా ప్రవేశ పెట్టబడిన 208.96 కోట్ల రూపాయల బడ్జెట్‌ని ఆమోదించాలని సభ్యులని కోరుతున్నాను.

శ్రీ జి. జగదీష్ రెడ్డి:- అధ్యక్షా, విద్యుత్ శాఖ, ఇతర పద్దులపై సభ్యులు శ్రీ గణేష్ బిగాల, శ్రీ జాఫర్ హుస్సేన్, శ్రీ సోమారపు సత్యనారాయణ, సంధ్ర వెంకట వీరయ్య, జలగం వెంకట రావు గారు, ఆర్.కృష్ణయ్య, సున్నం రాజయ్య గార్లు మాట్లాడుతూ కొన్ని అనుమానాలు, సందేహాలని తేవనెత్తారు. అదేవిధంగా కొన్ని సలహాలు, సూచనలు అందించనందుకు వారికి ధన్యవాదములు తెలియజేస్తున్నాను.

సభ్యులు శ్రీ జాఫర్ హుస్సేన్ గారు ఓల్డ్ సిటీలో ట్రాన్స్‌ఫార్మర్స్ రిపేర్ సెంటర్స్ కావాలని కోరిన విషయంలో మాదన్నపేటలో ట్రాన్స్‌ఫార్మర్ రిపేర్ సెంటర్ నిర్మాణంలో ఉన్నది. అది త్వరలోనే పూర్తయి ఉపయోగంలోకి వస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. తెలంగాణ రాష్ట్రం వచ్చిన తరువాత పాత నగరంలో ఇప్పటికే మనం 9 సబ్ స్టేషన్స్ ని నిర్మించాం, మరో మూడు సబ్ స్టేషన్స్ నిర్మాణ దశలో ఉన్నాయి. ఆ మూడు సబ్ స్టేషన్స్ కూడా పూర్తై చిన్న విద్యుత్ లోడ్ సమస్య కానీ, ఒక్క నిమిషం విద్యుత్ అంతరాయం గాని ఉండదని మనవి చేస్తున్నాను. అదేవిధంగా పాత నగరంలో అనేక లైన్లు కూడా నిర్మాణంలో ఉన్నాయి. మరో రెండు, మూడు నెలల్లో లైన్ల నిర్మాణం, సబ్ స్టేషన్స్ నిర్మాణాలు పూర్తయ్యాయని అప్పుడు ఎలాంటి చిన్న విద్యుత్ సమస్య కూడా తలెత్తదని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇరిగేషన్ శాఖ అంచనా ప్రకారం లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ కి వివిధ దశల్లో 10 వేల మెగావాట్ల విద్యుత్ అవసరం అవుతుందని సభ్యులు సంధ్ర

వెంకట వీరయ్య గారికి మనవి చేస్తున్నాను. టారిఫ్ ప్రతిపాదనల్లో రూ.9,600 కోట్ల గ్యాప్ను, రూ.5,650 కోట్ల సబ్సిడీలను ఏవిధంగా పూరిస్తారని అడిగిన విషయంలో లోటు ఎంత ఉంటుంది అని, ఏవిధంగా గ్యాప్ని పూరించాలనే విషయాన్ని ఇ.ఆర్.సి. ఫైనల్ చేస్తుందని, ఆవిధంగానే మనం పని చేయాల్సి ఉంటుందని తెలియజేస్తున్నాను. విద్యుత్ లైన్ వేసే సమయంలో నిర్మించేటవర్కానికి కలెక్టర్లు నిర్ణయించిన ధర మేరకు కంపెనీస్ చల్లిస్తున్నాము. ఈ విషయంలో అంతలా కూడా ఒకే చట్టం ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇళ్లపై నుంచి హైటెన్షన్ విద్యుత్ లైన్లు వెళ్లడం కాకుండా చాలా సందర్భాల్లో విద్యుత్ లైన్ల క్రిందనే ఇళ్లు కట్టుకుంటున్నప్పటికీ మన ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత వాటిపై దృష్టిపెట్టాము. ఇమ్మిడియేట్గా లైన్లని తీసేయాలని ప్రజల, ప్రజాప్రతినిధుల నుంచి రిప్రజెంటేషన్ వచ్చిన వెంటనే ఫేజ్డ్ మ్యానర్లో లైన్లను తొలిగిస్తున్నామని తెలియజేస్తున్నాను. ఇంకా ఇలాంటి సమస్యలు ఉన్నట్లైతే వాటిని కూడా ఫేజ్డ్ మ్యానర్లో తొలిగించాలని అధికారులకు ఆదేశాలు ఇచ్చాము. కావున, ఆ రకమైన పనులు జరుగు తున్నాయని సభ్యులకి మనవి చేస్తున్నాను.

జెన్కో, ట్రాన్స్కో, డిస్కమ్లలో ప్రభుత్వం 96 వేల కోట్ల రూపాయల ఎక్స్ పెండిచర్ని ఏవిధంగా పెడుతుందని సభ్యులు అడిగిన విషయంలో దేశంలోని ప్రభుత్వ, ప్రైవేట్ విద్యుత్ సంస్థలన్నింటికి పి.ఎఫ్.సి, ఆర్.ఇ.సి. కార్పొరేషన్ వారి పూర్తిగా రుణాలు ఇవ్వడం జరుగుతుంది. జెన్కో ద్వారా మనం నిర్మిస్తున్న ప్లాంట్స్ కి, ఎన్.టి.పి.సి. నిర్మిస్తున్న ప్లాంట్స్ కి, ఇతర సోలార్ సంస్థలు, ఇతర ప్రైవేట్ విద్యుత్ సంస్థలు ఎక్కువ మొత్తం వారి నుంచే రుణాలు తీసుకుంటారు. మన రాష్ట్రంలోని విద్యుత్ సంస్థలు పెట్టే 96 వేల కోట్ల రూపాయల్లో ఆయా సంస్థలు కొంత మార్జిన్ డబ్బు పెట్టి మిగతా మొత్తం పి.ఎఫ్.సి, ఆర్.ఇ.సి. నుంచే రుణాలు తీసుకుంటారు. ఈ ఐదు సంవత్సరాల కాలంలో మనం పూర్తి చేయబోయే ప్రాజెక్టులకి మరియు మొత్తం తెలంగాణలోని పెట్టబోతున్న విద్యుత్ పెట్టుబడి గురించే మనం ఆనాడు చెప్పాము. ఇప్పటికే ప్రతి చోట ప్లాంట్స్ శాంక్షన్ అయ్యాయని ఆ రకంగా ఎక్స్ పెండిచర్ చేయడం జరుగుతుందని సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

కె.టి.పి.ఎస్.లోని ఎ,బి,సి-పాత ప్లాంట్స్ ని మూసీని వాటి స్థానంలో 800 మెగావాట్ల కొత్తప్లాంటు ఏర్పాటు చేయాలని సభ్యులు జలగం వెంకట రావు గారు కోరిన అంశం ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉందని, ఆవిధంగా ఏర్పాటు చేసే అవసరం కూడా ఉన్నందున దానిని ఏర్పాటు చేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను. ఏడవ దశ పబ్లిక్ హియరింగ్ లో ఇచ్చిన హామీలు పరిశీలనలో ఉన్నాయని, వాటిని కూడా పూర్తి చేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

సభ్యులు నున్న రాజయ్య గారు 23,627 మంది విద్యుత్ కార్మికులను రెగ్యులరైజ్ చేయాలని కోరిన అంశం కోర్టు పరిశీలనలో కొనసాగుతోంది. త్వరలోనే కార్మికులకు అనుకూలంగా కోర్టు తీర్పు వస్తుందని ఆశిస్తున్నాము. భద్రాచలం ఏజెన్సీ ఏరియాల్లో ట్రిఫేజ్ కరెంటు సప్లై కావాలని అడిగిన విషయంలో ఎక్కడ ట్రిఫేజ్ కరెంటు కావాలని కోరినా ఎన్.పి.డి.సి.ఎల్. ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉందని తెలియజేస్తున్నాను. చర్ల ట్రైబల్ ప్రాంతంలో లూజీ లైన్ల విషయాన్ని ఆ ప్రాంత డి.ఇ. డ్యూప్లికే తీసుకువచ్చినా లేదా సంబంధిత సై అధికారుల దృష్టికి తీసుకువచ్చినా సమస్యను పరిష్కారం చేస్తారని తెలియజేస్తున్నాను. ఈ సమస్యని నివారించాలని అధికారులు ఆదేశాలు ఇవ్వగా ఇప్పటికే 50 శాతానికి పైగా ఈ పనులు పూర్తయ్యాయి. ఇబ్బందికరంగా ఉన్న లూజీ లైన్ల సమస్యని వెంటనే పరిష్కారం చేయాలని అధికారులకు అన్నిరకాలుగా ఆదేశాలు ఇచ్చాము. కావున, సంబంధిత పనులని పూర్తి చేయించుకోవాలని సభ్యుల్ని కోరుతున్నాను. సభ్యుల సందేహాలన్ని నివృత్తి అయ్యాయని భావిస్తు 2018-19 ఆర్థిక సంవత్సరానికి గాను పద్దు నెంబర్. 35 క్రింద నేను ప్రవేశ పెట్టిన 4,393,50,06,000 ఖర్చుని అనుమతించాలని సభ్యులకు విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

3.50 | శ్రీ టి. హరీష్ రావు:- అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు శ్రీ మ. వెంకట వీరయ్య గారు, శ్రీ జలగం వెంకటాచల గారు, శ్రీ నున్నం రాజయ్య గారు ముగ్గురు శాసన సభ్యులు ఇరిగేషన్ పద్దు మీద వారి వారి సూచనలు, సలహాలు ఇవ్వడం జరిగింది. ముఖ్యంగా తెలంగాణ ఉద్యమము, తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటులో అత్యంత ప్రధానమైనది నీరు. నీళ్లకోసమే తెలంగాణ ప్రజలు ఉద్యమించారు. కాబట్టి, గౌరవ ముఖ్యమంత్రి చంద్రశేఖర్ రావు గారు, సాగు నీటి రంగానికి ఈ ప్రభుత్వం అత్యంత ప్రాధాన్యత ఇచ్చిన విషయం గౌరవ సభ్యులందరికి తెలిసిందే. తెలంగాణ ఉద్యమంలో ప్రధానమైనటువంటి భాగం, కృష్ణ, గోదావరి నదుల్లో తెలంగాణ రాష్ట్రానికి దక్కాల్సిన న్యాయమైన వాటా దక్కాలి. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడితేనే ఈ ప్రాంతంలో ప్రాజెక్టులు వస్తాయి. మా తెలంగాణ కోటి ఎకరాల మాగాణిగా మారుతుందనేది ప్రజల ఆకాంక్ష. ఈ రాష్ట్రంలోని సాగునీటి రంగాన్ని బాగు చేయడానికి ప్రభుత్వం నాలుగు రకాలుగా ముందుకు పోతోంది.

మొదటిది, రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి చిన్న నీటి పారుదల ప్రాజెక్టులు. 46వేలకు పైగా ఉన్న చెరువులన్నింటిని ఉద్ధరించి 25లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టును పూర్తి సామర్థ్యంలోకి తీసుకొచ్చే ప్రయత్నం. రెండవది, గతంలో నిర్మించిన ప్రాజెక్టులకు సంబంధించి కాగితాల మీదనే లక్షల ఎకరాలకు నీళ్లు ఉన్నాయి. కానీ, ఫిజికల్ గా నీళ్లు రాని పరిస్థితి ఉండేది. వివరాలు చాలా ఉన్నాయి. ఆయా ప్రాజెక్టుల

పట్టిక (బడ్జెట్) పై సాధారణ చర్చ (మూడవ రోజు)

కింద పూర్తి స్థాయి ఆయకట్టును తీసుకురాడానికి మోడ్రనైజేషన్ చేయడం. మూడవది, పెండింగ్ ప్రాజెక్టులు. దశాబ్దాల కాలం గతంలో పరిపాలించిన తెలుగుదేశం, కాంగ్రెస్ పార్టీలు, తెలంగాణ ప్రాంతంలో ఉండే ప్రాజెక్టులను ఉద్దేశపూర్వకంగా నిర్లక్ష్యం చేయడం వలన ఆ ప్రాజెక్టుల పేరు మారిపోయి, పెండింగ్ ప్రాజెక్టులుగా వాటి పేర్లను మార్చారు. పెండింగ్ ప్రాజెక్టులాగా మార్చిన ప్రాజెక్టుల మీద టి.ఆర్.ఎస్. ప్రభుత్వం ప్రత్యేకమైన దృష్టి పెట్టి, అందులో ఉండే సమస్యలను పరిష్కరించి, రన్నింగ్ ప్రాజెక్టులుగా మార్చి, ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేసే ప్రయత్నం చేశాము. నాలుగో విషయానికి వస్తే, రాష్ట్రంలో అతి పెద్ద ప్రాజెక్టులైనటువంటి, పాలమూరు ఎత్తిపోతల పథకం, కాళేశ్వరం ఎత్తిపోతల పథకం, దిండి ఎత్తిపోతల పథకం, రీ-ఇంజనీరింగ్లో వచ్చినటువంటి సీతారామ ఎత్తిపోతల పథకం వంటి నాలుగు ప్రతిష్టాత్మకమైన కార్యక్రమాలను యుద్ధప్రాతిపదికన పూర్తి చేసే ప్రయత్నం మేము చేయడం జరుగుతోంది.

మిషన్ కాకతీయ కార్యక్రమం దేశంలోనే అనేక రాష్ట్రాలకు ఆదర్శంగా నిలిచింది. ఈరోజు మనల్ని చూసి మన పక్కన ఉండే మహారాష్ట్ర, పాండిచ్చేరి, నోబెల్ అవార్డు గ్రహీత, మేగ్సే అవార్డు గ్రహీత, రాష్ట్రోన్నత న్యాయస్థానం హైకోర్టు, సెంట్రల్ వాటర్ కమిషన్, కేంద్ర మంత్రివర్గులు ఉమాభారతి గారు, ఈ విధంగా అనేక మంది ఈ కార్యక్రమాన్ని ప్రశంసించారు. ఈ పద్ధతిని ఇతర రాష్ట్రాలు కూడా ఆచరించడమనేది మనకు ఎంతో గర్వకారణం. మిషన్ కాకతీయ కార్యక్రమంలో ఇప్పటి వరకు నాలుగు దశలు జరిగాయి. నాలుగో దశ జరుగుతోంది. 27,713 చెరువులను మిషన్ కాకతీయ కింద చేపట్టాము. అయితే, చెరువుల సంఖ్య తక్కువగా ఉన్నా, గౌరవ శాసన సభ్యులకు అవకాశం ఇవ్వడం వలన ఎక్కువ ఆయకట్టు ఉన్నటువంటి చెరువులు మొదటి రెండు మూడు దశల్లో తీసుకోవడం వలన దాదాపు 20లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టు సామర్థ్యం కలిగినటువంటి 27,713 చెరువులను మొదటి నాలుగు దశల్లో చేపట్టాము. ఈ విషయమై 8,625కోట్ల రూపాయలు ఇప్పటి వరకు మిషన్ కాకతీయ కింద మంజూరు చేశాము. ఈ 27,713 చెరువుల్లో 16,606 చెరువులు పూర్తి చేయడం జరిగింది. ఈ రకంగా మిషన్ కాకతీయ కార్యక్రమం ముందుకు పోతోంది.

ఈ కార్యక్రమం ఎలా ఉంది, అని అడిగితే రైతులు చెప్తారు. గ్రామాల్లోకి పోతే మనకు అర్థమౌతుంది. కానీ, కేంద్ర ప్రభుత్వ సంస్థ అయిన నాబార్డ్ వారిని థర్డ్ పార్టీ అనాలసిస్ చేసి, ఒక రిపోర్టు ఇవ్వడం మేము అడిగాము. నాబార్డ్ వారు మిషన్ కాకతీయ-1, మిషన్ కాకతీయ-2లో రాష్ట్రమేగా అన్ని జిల్లాల్లో కొన్ని చెరువులు తీసుకొని రాష్ట్రానికి ఒక నివేదిక ఇవ్వడం జరిగింది. ఆ నివేదిక ప్రకారం చెరువుల కింద సాగు విస్తీర్ణం 51శాతం పెరిగిందని అదే విధంగా

బావుల్లో, బోరుల్లో నీటి ఊటలు పెరిగాయని, గతంలో ఎండిపోయినటువంటి బావులు, బోర్లలో 17శాతం నీళ్లు మళ్ళీ వచ్చి పంటలు పండుతున్నాయనే విషయాన్ని చెప్పారు. సాగునీటి లభ్యత పెరిగి వరి సాగు కూడా బాగా పెరిగిందని, పూడిక మట్టి వాడడం వల్ల కూడా రసాయనిక ఎరువులు 35 నుండి 40శాతం వాడడం తగ్గింది. ఈ రకంగా చాలా ఫలితాలు ఉన్నాయి. సమయం తక్కువగా ఉంది. మిషన్ కాకతీయ ద్వారా మత్స్యకారుల్లో కూడా 30 నుండి 35 శాతం ఆదాయం పెరిగింది. మొత్తానికి మిషన్ కాకతీయ కార్యక్రమం వల్ల దాదాపు రాష్ట్రంలో 10లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టు స్థిరీకరణ జరగాలనేదే ప్రభుత్వ లక్ష్యం. ఇప్పటికే దాదాపు ఐదున్నర, ఆరు లక్షల ఎకరాల స్థిరీకరణ జరిగింది. మిగతా పనులు కూడా జరుగుతున్నాయి.

ఇక్కడ మనం ఒక విషయం చెప్పకోవాలి. అప్పుడప్పుడు మేము చాలా బాగా పని చేశామని, ఇన్ని లక్షల ఎకరాలు చేశామని, అన్ని లక్షల ఎకరాలు చేశామని కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకులు చెప్తుంటారు. 1956 సంవత్సరంలో అప్పటి హైదరాబాదు రాష్ట్రం ఆంధ్రప్రదేశ్ లో విలీనమైంది. 1956 నుండి 2014వ సంవత్సరం వరకు, అంటే దాదాపు 60 సంవత్సరాలు వారు పరిపాలించారు. ఈ 60 సంవత్సరాల కాలంలో ఈ తెలంగాణ ప్రాంతంలో భారీ మరియు మధ్యతరహా ప్రాజెక్టుల కింద ఇచ్చిన ఆయకట్టు ఎంత అంటే, 26లక్షల ఎకరాలు. ఐతే చెప్పడం 26లక్షలని చెప్పారు. కానీ, వాస్తవంగా అది కూడా ఉండదు. ఎస్.ఆర్.ఎస్.పి. స్టేజీ వరకే కింద 9,68,000 ఎకరాలు చూపించారు. ఎప్పుడన్నా ఎస్.ఆర్.ఎస్.పి. కింద 9లక్షల ఎకరాలు పారించా? మన స్పీకర్ గారి నియోజకవర్గం భూపాలపల్లిలో 80వేల ఎకరాలకు నీళ్లు రావాలి. కానీ, ఒక్క ఎకరానికి కూడా నీళ్లు రాలేదు. డోర్నకల్ ఎమ్మెల్యే రెడ్డానాయక్ గారు 50 వేల ఎకరాలకు నీళ్లు రావాలని ఎప్పుడు చెప్తుంటారు. కానీ, ఒక్క ఎకరానికి కూడా నీళ్లు రావు. అంటే పేరుకు 9,68,000 ఎకరాలని చెప్పినా, 6లక్షల ఎకరాలు కూడా ఎన్నడూ దాటిన పరిస్థితి లేదు. రాజోలిబండ డైవర్షన్ స్కీములో 87,500 ఎకరాలకు నీళ్లు రావాల్సి ఉంటే 30వేల ఎకరాలకు మించి ఏ రోజూ నీళ్లు వచ్చిన పరిస్థితి లేదు.

అదే విధంగా నాగార్జున సాగర్ లెఫ్ట్ కెనాల్ విషయానికి వస్తే, థర్డ్ జోనీకి నీళ్లు రావని ఇంతకు ముందు కూడా ఒక సభ్యుడు మాట్లాడాడు, ఉదయం కూడా మాట్లాడారు. ఖమ్మం జిల్లా రైతాంగానికైతే అటు పోతిరెడ్డిపాడును తవ్వేసిన తర్వాత ప్రతి మూడు సంవత్సరాలకు ఒక సంవత్సరం ఖమ్మం జిల్లాకు నీళ్లు రాని పరిస్థితి ఎస్.ఎస్.పి. ఎడమ కాలువకు ఉంది. ఆ ఎస్.ఎస్.పిని సీతారామ ప్రాజెక్టులో భాగంగా గోదావరి నీటితో స్టెబిలైజేషన్ చేసి, రెండు పంటలు పండే విధంగా ప్రభుత్వం చేస్తోంది. ఆర్.డి.ఎస్.లో 80వేల ఎకరాల్లో

30వేల ఎకరాలకు నీళ్లు రాకపోతే, తుమ్మిళ్ల ఎత్తిపోతల పథకం పెట్టి, ఆర్.డి.ఎస్.కు కూడా పక్కా నీళ్లు వచ్చే విధంగా తెలంగాణ ప్రభుత్వం చేస్తోంది. ఎస్.ఆర్.ఎస్.పి. స్టేజ్-1లో 9,68,000 ఎకరాలకు నీళ్లు వచ్చేది ఉంటే, ఏరోజూ 6లక్షలకు దాటకపోతే, వెయ్యి కోట్ల రూపాయలు పెట్టి, ఆ కెనాల్ ను మొత్తం మోడ్రనైజేషన్ చేసి, ట్రెక్టర్స్ అన్నీ స్ట్రెయిన్ చేయడం వల్ల, ఇటు కాళేశ్వరంకి నీళ్లు వస్తున్నాయి. కనుక పూర్తి స్థాయి ఆయకట్టుకు నీళ్లు వచ్చే విధంగా ఎస్.ఆర్.ఎస్.పి.ని వెయ్యి కోట్ల రూపాయలతో ఆధునికీ కరిస్తున్నాము.

కడె నారాయణ రెడ్డి ప్రాజెక్టు, గురించి గౌరవనీయులు దివాకర్ రావు గారు ఎప్పుడు కొట్లాడుతుంటాడు. 68వేల ఎకరాలకు నీళ్లు రావాల్సిన కడె ప్రాజెక్టుకు ఏరోజూ నీళ్లు రావు. ఎందుకంటే దాని కెనాల్ నీటి తక్కువగా ఉంటుంది. ఈరోజు కడె ప్రాజెక్టు ద్వారా పూర్తి స్థాయి నీళ్లు రావడం కోసం మొన్నీమధ్యే జరిగిన క్యాబినెట్ మీటింగ్ లో, కుష్టి ప్రాజెక్టును కూడా కడె ప్రాజెక్టు కోసం మంజూరు చేయడం జరిగింది. ఇదంతా ఎందుకు చెప్తున్నానంటే, వాళ్లు 60 సంవత్సరాల్లో చేసింది, కేవలం 26లక్షల ఎకరాలు. ఆ 26లక్షల ఎకరాల్లో ఇన్ని ఇబ్బందులు ఉన్నాయి. ఏదైనా పక్కా పారుతుందంటే అది ఒక్క జూరాల ప్రాజెక్టు మాత్రమే. జూరాల ప్రాజెక్టు ద్వారా లక్ష ఎకరాలకు నీరు పారుతుంది. మిగతా అన్ని ప్రాజెక్టుల్లో కూడా ఇబ్బందులు ఉన్నాయి. టి.ఆర్.ఎస్. ప్రభుత్వం వచ్చిన మూడున్నర సంవత్సరాల్లో 11లక్షల ఎకరాలకు కొత్త ఆయకట్టును తెచ్చాము. 2018వ సంవత్సరంలో, రాబోయే 8,9 మాసాల్లో మరో పది లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టును తీసుకురాబోతున్నామని మనవి చేస్తున్నాను. టి.ఆర్.ఎస్. ప్రభుత్వ నాలుగున్నర సంవత్సరాల హయాంలో 21లక్షల ఎకరాల కొత్త ఆయకట్టును ప్రభుత్వం తీసుకొస్తుంది. అంటే మీరు 60 సంవత్సరాల్లో 26ఎకరాల ఆయకట్టును తీసుకొస్తే, కేవలం నాలుగున్నర సంవత్సరాల కాలంలోనే 21లక్షల ఎకరాల కొత్త ఆయకట్టు తీసుకొస్తున్నాము.

4.00 నిజాంకాలంలో కట్టినటువంటి ప్రాజెక్టులు, మన రాష్ట్రంలో **సా.** ఆంధ్రప్రదేశ్ కంటే ముందు నిజాం పీరియడ్ లోనే 1956వ సంవత్సరం కంటే ముందే మనకు నిజాంసాగర్ లాంటి భారీ నీటిపారుదల ప్రాజెక్టు, 12మీడియం ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులు తెలంగాణ ప్రాంతంలో ఉన్నాయి. వీటన్నింటిని పూర్తి స్థాయిలో ఆయకట్టుకు నీళ్లు ఇవ్వడం కోసం ఏర్పాటు చేసినవి. నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టు మోడ్రనైజేషన్ విషయంలో గత ప్రభుత్వ హయాంలో పనులు ముందుకు పోకపోతే, ఈ నాలుగు సంవత్సరాల కాలంలో ప్రత్యేకమైన దృష్టి పెట్టి 98శాతం ఎస్.ఎస్.పి. మోడ్రనైజేషన్ పనులు పూర్తి చేసుకున్నాము. వరల్డ్ బ్యాంక్ రేటింగులో, భారతదేశంలో వరల్డ్

బ్యాంకు క్రింద జరుగుతున్న అన్ని ప్రాజెక్టుల్లో తెలంగాణ ప్రాంతంలో నాగార్జునసాగర్ ఎడమకాలువ క్రింద జరుగుతున్న పనులు దేశంలోనే నెం.1 రేటింగుగా వచ్చిందంటే ఇది మన ప్రభుత్వ పనితీరుకు నిదర్శనం. నిజాంసాగర్ ప్రాజెక్టు దాదాపు రూ.500కోట్లకు పైగా ఖర్చు పెట్టి నిజాంసాగర్ మోడ్రనైజేషన్ పనులు వేగవంతంగా చేయడం వల్ల వరుసగా మూడవ సంవత్సరం రెండు లక్షల పది వేల ఎకరాల పూర్తి ఆయకట్టుకు నిజాంసాగర్ ప్రాజెక్టు క్రింద నీళ్లు ఇవ్వగలుగుతున్నాము. ఈ రబీ పంటలో కూడా బోధన్ నియోజకవర్గంలోని చిట్టచివరి గ్రామానికి చిట్టచివరి డిస్ట్రిబ్యూటరీకి కూడా రెండు లక్షల పది వేల ఎకరాలకు నిజాంసాగర్ క్రింద నీళ్లు ఇస్తున్నాము. తమరి నియోజకవర్గమైన ఘన్ పూర్ లో ఏ రోజు కూడా 5,6వేల ఎకరాలకు నీళ్లు వచ్చేవి కావు. ముఖ్యమంత్రి గారే స్వయంగా వచ్చి వంద కోట్ల రూపాయలు ఘన్ పూర్ మోడ్రనైజేషన్ కు ఇవ్వడం, మరో వంద కోట్ల రూపాయలతో ఘన్ పూర్ ఆనకట్టు ఎత్తుపెంచడం కోసం నిధులు ఇవ్వడం ద్వారా, యుద్ధప్రాతిపదికన పనులు చేయించడం వల్ల వరుసగా మూడో పంటకు మీ నియోజకవర్గంలోని ఘన్ పూర్ కు 22వేల ఎకరాలకు పూర్తి స్థాయిలో నీళ్లు ఇవ్వగలుగుతున్నాము.

సదర్ మాట్ ప్రాజెక్టు 1896వ సంవత్సరంలో కట్టినటువంటి ప్రాజెక్టు. ఎస్.ఆర్.ఎస్.పి. వచ్చిన తర్వాత సదర్ మాట్ ప్రాజెక్టు పూర్తిగా నిర్వీర్యమయిపోయింది. దానికి కనీస రిపేర్లు లేకుండా పోయాయి. సదర్ మాట్ క్రింద రెండు పంటలు పండే ఖానాపూర్ నియోజకవర్గంలో కనీసం తాగడానికి కూడా నీళ్లు లేనటువంటి పరిస్థితికి చేరుకున్నది. ఒక్కపంటకు కూడా నీళ్లు రానటువంటి పరిస్థితి వచ్చింది. 30-40 ఏళ్లు ఆ ప్రాంత ప్రజలు నిరాహార దీక్షలు, ధర్నాలు, ఎన్నో పాదయాత్రలు చేస్తే ఎన్నికల ముందు హామీలు ఇచ్చారు తప్ప గత ప్రభుత్వాలు పట్టించుకోలేదు. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు దాదాపు రూ.550కోట్లకు పైగా సదర్ మాట్ కు మంజూరు చేస్తే యుద్ధప్రాతిపదికన పనులు చేస్తున్నాము. 2018వ సంవత్సరంలోనే సదర్ మాట్ ప్రాజెక్టును పూర్తి చేసి అటు మెట్ పల్లి, ఇటు నిర్మల్ ఖానాపూర్ నియోజకవర్గాలకు పూర్తి స్థాయిలో నీరు అందిస్తామని తెలియజేస్తున్నాను. ఎస్.ఆర్.ఎస్.పి.కి వెయ్యి కోట్లతో మోడ్రనైజేషన్ జరుగుతున్నది. సాత్ నాలా, చెలమలవాగు, స్వర్ణ, ఇలాంటి అనేక మీడియం ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులకు కూడా ఆధునికీకరణ కోసం నిధులు మంజూరు చేసి దాదాపు పనులు పూర్తి చేసుకొని ముందుకు పోతున్నాము. ఈ విధంగా మన ప్రభుత్వం వచ్చిన తర్వాత ఒక్కొక్కటిగా చేసుకుంటూ ముందుకు పోతున్నాము. నీటి కేటాయింపులు కూడా పెంచుకున్నాము. దాదాపు ఆరు లక్షల ఎకరాలు పారాల్సిన దేవాదులకు గత ప్రభుత్వాల హయాంలో

పట్టిక (బడ్జెట్) పై సాధారణ చర్చ (మూడవ రోజు)

38టి.ఎమ్.సిల నీళ్లు కేటాయిస్తే, ఈ రోజు 60టి.ఎమ్.సిల నీటి కేటాయింపులు చేసుకున్నాము. నాలుగు లక్షల ఇరవై అయిదు వేల ఎకరాలు పారాల్సిన కల్యకుర్తి ప్రాజెక్టుకు గతంలో 25టి.ఎమ్.సి.ల నీటి కేటాయింపులు ఉంటే ఇప్పుడు 40 టి.ఎమ్.సి.లకు పెంచుకొని ముందుకుపోతున్నాము. డిపార్ట్మెంట్లో అనేక సంస్కరణలు తీసుకొచ్చాము. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వ హయాంలో సాగునీటి శాఖ అంటే ఒక అనినీతి శాఖగా మార్చారు. ఇ.పి.సి విధానాన్ని తీసుకొచ్చారు. మొబిలైజేషన్ అడ్వాన్సులను పెట్టారు. సర్వే డిజైన్ల పేరు మీద వాళ్లు మూడు శాతం అడ్వాన్సు ఇచ్చే వద్దతి తీసుకొచ్చారు. ఈ ప్రభుత్వం వచ్చిన తర్వాత అత్యంత పారదర్శకంగా ఈ ప్రభుత్వం నడవాలన్న ఉద్దేశంతో ఇ.పి.సి విధానాన్ని రద్దు చేశాము. మొబిలైజేషన్ అడ్వాన్సులను రద్దు చేశాము. సర్వే డిజైన్ విభాగాలను బలోపేతం చేసి కాంట్రాక్టర్లుకూడు, ప్రభుత్వ డిపార్ట్మెంట్లోని ఇంజనీర్లు మాత్రమే సర్వే చేయాలని డిజైన్ చేసి విధంగా తిరిగి పటిష్టమైన విధానాన్ని కూడా తీసుకొని రావడం జరిగింది.

డిపార్ట్మెంట్లో పెరుగుతున్న పనిని దృష్టిలో పెట్టుకొని కొత్తగా చీఫ్ ఇంజనీర్ల పోస్టులు, ఇ.ఎన్.సి పోస్టులను భర్తీ చేయబోతున్నాము. డిపార్ట్మెంట్లో దాదాపు ఇప్పటికే 350మంది కొత్త జె.ఇ.లను నియమించుకున్నాము. మరో 300మందిని నియామకం చేసుకునే దిశగా ముందుకుపోతున్నాము. తెలంగాణలో అత్యంత ఎక్కువ దూరం ప్రవహించే నది గోదావరి నది. ఆ గోదావరి నది కూడా దాదాపు 274కిలోమీటర్లు బీవనదిగా 365రోజులు సజీవంగా ఉండే విధంగా రీఇంజనీరింగ్ చేసుకున్నాము. రాజయ్యగారి నియోజకవర్గమైన భద్రాచలంలో దుమ్మగూడెం నుంచి మొదలుకుంటే పైన ఎస్.ఆర్.ఎస్.పి వరకు కొత్తగా కడుతున్న బ్యారేజీలను కలుపుకుంటే 274 కిలోమీటర్లు గోదావరి నది సజీవంగా ఉండబోతున్నది. ముఖ్యంగా కొత్తగా కడుతున్న నదీమూల బ్యారేజీ క్రింద, పైన 17కిలోమీటర్ల బ్యారేజీ ఉంటుంది. ఎల్లంపల్లి బ్యారేజీ క్రింద 36కిలోమీటర్ల బ్యారేజీ ఉంటుంది. సుందీళ్ల బ్యారేజీ మీద 31కిలోమీటర్లు, అన్నారం బ్యారేజీ మీద 32కిలోమీటర్లు, మేడిగడ్డ బ్యారేజీ మీద 42కిలోమీటర్లు, తుపాకుల గూడెం బ్యారేజీ మీద 30కిలోమీటర్లు ఇప్పటికే ఉన్నటువంటి దుమ్మగూడెం మీద 12కిలోమీటర్లు, ఎస్.ఆర్.ఎస్.పి మీద 74కిలోమీటర్లు అన్ని కలిపితే 274కిలోమీటర్లు గోదావరి నది సజీవంగా ఉండేట్లుగా ఈ ప్రభుత్వం రీఇంజనీరింగ్ చేసుకొని ముందుకుపోతున్నది. సమయం ఎక్కువ లేదు నాలుగు గంటలు అయ్యింది కనుక నేను ఎక్కువ విషయాల గురించి మాట్లాడను.

నిన్న పార్లమెంట్లో కేంద్రమంత్రిగారు స్టేట్మెంట్ ఇచ్చారు. వ్యవసాయశాఖ మంత్రి రాధామోహన్ సింగ్ గారు రైతుల

ఆత్మహత్యలు తెలంగాణలో గణనీయంగా తగ్గయని స్టేట్మెంట్ ఇవ్వడం జరిగింది. ఎందుకు తగ్గయి? మిషన్ కార్యక్రమ ద్వారా ఆయకట్టు విస్తీర్ణం పెరగడం ద్వారా బావుల్లో బోర్లలో భూగర్భజలాలు పెరగడం వల్ల రైతుల్లో ధైర్యం పెరిగింది. పంటలు పండాయి. ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులను యుద్ధపాతివదికన పూర్తి చేసి కొత్త ఆయకట్టుల ద్వారా 11లక్షల ఎకరాలకు నీళ్లు ఇచ్చి మరో 9లక్షలు ఎకరాలకు స్టెబిలైజేషన్ చేయడం వల్ల రైతుల్లో విశ్వాసం పెరిగింది. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ఎకరానికి రూ. 8,000 పెట్టుబడి సహాయం చేస్తామని చెప్పడం వల్ల రైతుల్లో ధైర్యం పెరిగింది. ఈ రాష్ట్రంలో రూ.16వేల కోట్లు రుణమాఫీ చేసి రైతుల్ని విముక్తి చేయడం వల్ల రైతుల్లో ఆత్మవిశ్వాసం పెరిగింది. రైతులకు ఎరువుల కొరత లేకుండా విత్తనాల కొరత లేకుండా మార్కెట్కు పోతే మద్దతు ధర వచ్చేట్లుగా చేయడం వల్ల రైతుల్లో విశ్వాసం పెరిగింది. ఇది నేను చెబుతున్న విషయం కాదు. పార్లమెంట్లో కేంద్రమంత్రి రాధామోహన్ సింగ్ గారు చెప్పారు. మనను ఆసుకొని ఒకవైపు కర్ణాటక, మరొకవైపు మహారాష్ట్ర ఉన్నది. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం కర్ణాటకలో అధికారంలో ఉన్నది. మహారాష్ట్రలో బిజెపి ప్రభుత్వం అధికారంలో ఉన్నది. కర్ణాటక, మహారాష్ట్రలో రైతు ఆత్మహత్యలు పెరిగాయి. తెలంగాణలో మాత్రం గణనీయంగా తగ్గయంటే ఇది రైతు ప్రభుత్వం కనుక రైతులకు మేలు చేసే అనేక కార్యక్రమాలు చేయడం వల్ల ఆత్మహత్యలు తగ్గయనే విషయాన్ని సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. వారు చెప్పిన విషయాన్ని చెబుతాను. 2015వ సంవత్సరంలో తెలంగాణలో 1400మంది రైతు ఆత్మహత్యలు జరిగితే 2016వ సంవత్సరానికి 645మంది ఆత్మహత్యలకు తగ్గిపోయింది. అంటే 53శాతం రైతు ఆత్మహత్యలు తెలంగాణ ప్రాంతంలో తగ్గయి. మన ప్రకృతున్న మహారాష్ట్ర చూస్తే 2015వ సంవత్సరంలో 1491మంది రైతు ఆత్మహత్యలు జరిగితే, ఈ సంవత్సరం 3661మంది రైతు ఆత్మహత్యలు జరిగినట్లుగా కేంద్రమంత్రి రాధా మోహన్ సింగ్ గారు చెప్పారు. అంటే అక్కడ 145శాతం రైతు ఆత్మహత్యలు పెరిగాయి. కర్ణాటకలో కాంగ్రెస్ పరిపాలిస్తున్న రాష్ట్రంలో 2015వ సంవత్సరంలో 1569మంది రైతు ఆత్మహత్యలు జరిగితే 2016వ సంవత్సరంలో 2079మంది రైతు ఆత్మహత్యలు జరిగాయి. 32శాతం పెరిగాయి. కర్ణాటకలో 32శాతం, మహారాష్ట్రలో 145శాతం రైతుల ఆత్మహత్యలు పెరిగితే తెలంగాణలో 53శాతం తగ్గయంటే, ఇది రైతు ప్రభుత్వం కాపోతే ఇంక ఏమైతుందో మీరు సమాధానం చెప్పాలని అడుగుతున్నాను. ఈ రకంగా ఈ ప్రభుత్వం పని చేస్తున్నది.

దురదృష్టవశాత్తు కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకులు ఈ రోజు సభలో లేరు. నేను చాలా రోజుల నుంచి ఎప్పుడు అసెంబ్లీ వస్తుందా, ఎప్పుడు ఈ కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకులు ఉంటారా వాళ్ల సమక్షంలోనే

మాట్లాడుదామని ఎదురుచూస్తూ ఉన్నాను. దురదృష్టవశాత్తు వాళ్లు ఈ రోజు సభలో లేకుండా పోయారు. కానీ, వేచిచూస్తాను, మళ్ళీ సభ ఎప్పుడు జరిగినా కాంగ్రెస్ పార్టీ వాళ్లు ఉన్నప్పుడే దాని గురించి మాట్లాడుదామనుకుంటున్నాను. ఎందుకంటే, ఈ ప్రాజెక్టులు వాళ్ల హయాంలో జరగనివ్వలేదు. ప్రాజెక్టులు జరగాలనే ప్రయత్నం వాళ్లు చేయలేదు. ఈ ప్రభుత్వం చేస్తుంటే వాళ్లు పబ్లిక్ హియరింగ్ ను అడ్డుకునే ప్రయత్నం చేస్తారు. కోర్టుల్లో కేసులు వేసి అడ్డుకునే ప్రయత్నం చేస్తారు. లక్షల రూపాయల ఫీజులు అడ్వకేట్లకు ఇచ్చి ఇదే కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకులు ఈ రోజు ప్రాజెక్టులను అడ్డుకునే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. నేను ఆధారాలతో సహా వచ్చాను. ఏ అడ్వకేట్ కు, ఏ కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకులు ఎంత డబ్బులు ఇచ్చారు, ఏ అడ్వకేట్ల ఫ్లెట్ టికెట్లు ఏ కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకుల క్రెడిట్ కార్డులో నుంచి బుక్ చేశారు. ఏ కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకుడి బ్యాంకు అకౌంట్ లో నుంచి న్యాయవాదుల ఫీజులు చెల్లించారు.

4.10 | అధ్యక్షా, మొత్తం ఆధారాలు తీసుకుని వచ్చి అన్నింటిని **సా.** | ఇక్కడ పెట్టుకున్నాను. కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యుల సమక్షంలో చెబితే ఒక్కసారిగా వారి నోళ్లు మూయించినట్లువుతుందని ప్రజల సమక్షంలో శాసనసభ సాక్షిగా కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యులను తెలంగాణ ప్రజల ముందు ముద్దాయిలుగా నిలబెట్టాలనే ఆలోచన నాకున్నదని తెలియజేస్తున్నాను. ఎందుకంటే, వారు చాలా బాధాకరమైన రాజకీయాలు చేస్తున్నారు. కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకుడు హర్షవర్ధన్ రెడ్డిగారు కోర్టులో కేసు వేసి, రంగారెడ్డి జిల్లాలో కాలువలను తవ్వకుండా ఆపేయడమే కాకుండా, పాలమూరు ఎత్తిపోతల పథకం పనులను ఆపాలని కోర్టు స్టే ఇస్తే, గ్రీన్ ట్రైబ్యునల్ లో కోర్టుకెళ్లి స్టే తెచ్చారు. ఈ ప్రభుత్వం ప్రాజెక్ట్ కాలువలు త్రవ్వకుండా, పనులను ఆపేసి అన్యాయం చేస్తోందని రంగారెడ్డి జిల్లాకు చెందిన ఎమ్మెల్యే రామ్ మోహన్ రెడ్డిగారు పరిగి, తాండూర్ లో ధర్నా చేస్తే, మహబూబ్ నగర్ కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకుడు కోర్టుకెళ్లి స్టే తీసుకొచ్చారు. ఏం నాటకాలివి, ఎవరిని మోసం చేస్తున్నారు? ప్రజల, రైతుల యొక్క ప్రయోజనాల కంటే, రాజకీయ ప్రయోజనాలే ముఖ్యమా? ఇది కాంగ్రెస్ పార్టీకి తగునా? పాలమూరు ఎత్తిపోతల పథకాన్ని ఎందుకు ప్రారంభించలేదని అడుగుతున్నాను?

కాంగ్రెస్ పార్టీ వది సంవత్సరాలపాటు పాలనలో ఉంటే కల్వకుర్తి, నెల్లెంపాడు, భీమా, కోయిల్ సాగర్, ప్రాజెక్టుల ద్వారా 40,000 ఎకరాలకు సాగునీటిని అందిస్తారేమీ కానీ, పోతిరెడ్డిపాడు నుంచి హంద్రీనీవా, అనంతపురం వరకు సాగునీరు అందించింది. కృష్ణానదిలో సాగునీరున్నా, అందివ్వకుండా, మహబూబ్ నగర్ జిల్లా ప్రాజెక్ట్ పనులు పూర్తికాకపోతే, ఈనాడు తెలంగాణ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత యుద్ధప్రాతిపదికన పెండింగ్ లో ఉన్న ప్రాజెక్ట్ ల మీద

దృష్టిపెట్టి ఆరున్నర లక్షల ఎకరాల కొత్త ఆయకట్టుకు సాగునీటిని అందించడం జరిగింది. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వ హయాంలో అందించింది 45 వేల ఎకరాలైతే, తెలంగాణ రాష్ట్ర హయాంలో ఆరున్నర లక్షల ఎకరాలకు అందించడం జరిగింది. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం 55 శాతం ప్రాజెక్ట్ పనులు పూర్తి చేస్తే, మిగతా 45 శాతం తెలంగాణ ప్రభుత్వం పూర్తి చేయడం జరిగింది. మీరు చేసిన 55 శాతం పనుల్లో పంపులు, మోటార్లు వర్సంటేజీలు వచ్చే పనులు చేసి, గడ్డమీద పెట్టి పోతే, నర్సేపూర్, టన్నెలు, లైనింగ్ లు, ట్రాన్స్ ఫర్ వంటి కఠినమైన పనుల మీద దృష్టిపెట్టి పూర్తి చేయించి ఆరున్నర లక్షల ఎకరాలకు తెలంగాణ ప్రభుత్వం సాగునీటిని అందిస్తోంది.

గత రెండు, మూడు సంవత్సరాల క్రింద చనిపోయిన వారు బ్రతికున్నట్లు దొంగ సంతకాలు పెట్టి, ఫోర్టర్ చేసి హైకోర్టులో, గ్రీన్ ట్రైబ్యునల్ లో కేసులు వేసి, కోర్టులను ప్రక్కదోవ పట్టించిన చరిత్ర కాంగ్రెస్ పార్టీ వారిదేనని తెలుపుతున్నాను. డెత్ నర్టిఫికేట్ తో సహా ఎప్పుడు చనిపోయాడు, ఆయన ఊరు, పేరు, కులం ఏమిటి? అతని మీద కాంగ్రెస్ పార్టీ ఎప్పుడు కేసు పెట్టింది? మొత్తం వివరాలతో సహా వచ్చాను. కాంగ్రెస్ పార్టీ యొక్క బండారాన్ని బయట పెట్టాలనే ఆలోచనతో వచ్చాను. కానీ, నాకు ఆ నమ్మకం ఉన్నది. వచ్చే సమావేశంలోనైనా ప్రత్యేకంగా ప్రభుత్వం నుంచి చర్చ పెట్టి, ఈ విషయాలను కాంగ్రెస్, ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకువస్తాను.

సిరిసిల్లలో కేటీఆర్ గారి మీద పోటీ చేసిన మహేందర్ రెడ్డిగారు కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు మీద ఆరు కేసులు వేశారు. ఆతరు ఎమ్మెల్యే వెంకటేశ్వర్ రెడ్డి గారితో పోటీ చేసి ఓడిపోయిన పవన్ కుమార్ గారు హైకోర్టులో కేసు వేశారు. జూపల్లి కృష్ణారావుగారితో పోటీ చేసి, కాంగ్రెస్ తరపున ఓడిపోయిన హర్షవర్ధన్ గారు గ్రీన్ ట్రైబ్యునల్ కోర్టులో కేసులు వేశారు. గత కాంగ్రెస్ తరపున పోటీచేసి ఓడిపోయిన నాయకులు తమ ఓటమిని జీర్ణించుకోలేక తెలంగాణ ప్రభుత్వం చేస్తున్న మంచి పనులను అడ్డుకోవాలనే ఉద్దేశ్యంతో ప్రాజెక్ట్ పనులు జరగకూడదని, తెలంగాణ ప్రభుత్వానికి మంచిపేరు రాకూడదనే కుట్రతో కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకులు ఈ ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. కానీ, గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారి సంకల్ప బలం చాలా గొప్పది. వారు పట్టుబడితే ఏ పని వదిలిపెట్టరు. ఆనాడు తెలంగాణ రాష్ట్రాన్ని సాధిస్తానని చెప్పిన మాటను నిలబెట్టుకున్న నాయకుడు కేసీఆర్ గారు. అలాగే, ఇచ్చిన మాట ప్రకారం తెలంగాణ రాష్ట్రాన్ని కోటి ఎకరాల మాగాణిగా మార్చుకుంటారు. మైసూర్ ఇరిగేషన్ క్రింద ఉన్న 25 లక్షల ఎకరాలే కాకుండా మేజర్, మీడియం ఇరిగేషన్ క్రింద కోటి ఎకరాలు రావాలన్నది తెలంగాణ ప్రభుత్వం యొక్క ఆలోచన. మొత్తం కోటి ఇరవై ఐదు లక్షల ఎకరాలు తెలంగాణ రాష్ట్రంలో సాగులోకి తెచ్చేదిగా తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తోందని తెలియజేస్తున్నాను.

పట్టిక (బడ్జెట్) పై సాధారణ చర్చ (మూడవ రోజు)

సభ్యులు వీరయ్య గారు మిని ట్యూంక్ బండ్లు గురించి అడిగారు. మిని ట్యూంక్ బండ్లను మండలానికే కాకుండా ప్రతి నియోజకవర్గానికి గౌరవ శాసనసభ్యులు ఎక్కడ సూచిస్తే అక్కడ పెడదామని అనుకున్నాము. ఇప్పటివరకు 90 మిని ట్యూంక్ బండ్లు రూ.500 కోట్లతో మంజూరు చేశాము. హైదరాబాద్ నగరంలో 21 మిని ట్యూంక్ బండ్లను మంజూరు చేయాలని కేటీఆర్ గారు చెప్పడం జరిగింది. కానీ, ఇక్కడ 19 మిని ట్యూంక్ బండ్లను మున్సిపల్ శాఖ ద్వారా మంజూరు చేస్తున్నాము. రాష్ట్రంలో కేవలం 8 శాసనసభ నియోజకవర్గాలు మాత్రమే మిగిలాయి. ప్రతిపాదనలు వచ్చిన వెంటనే మంజూరు చేస్తామని తెలియజేస్తున్నాను.

ఖమ్మం జిల్లాలో ఎన్ఎస్పి కాలువ పనులకు సంబంధించి రాష్ట్ర బడ్జెట్ నుంచి తీసుకున్నాము. ఖమ్మం జిల్లాలో ఎడమకాలువ మీద ఉండే లిఫ్ట్లు తుమ్మల నాగేశ్వరరావు గారు చెప్పగానే ఐడిసి నుంచి తీసుకుని కొన్ని లిఫ్ట్ పనులను పూర్తి చేయగా, మరికొన్ని పనులు జరుగుతున్నాయి. ఈ సంవత్సరం రూ.125 కోట్లు బడ్జెట్లో పెట్టుకున్నాము. దానిలో రూ.42కోట్లు మిగిలిన పనులను జాలు కాలువల నిర్మాణానికి పెట్టుకోవడం జరిగిందని తెలియజేస్తున్నాను.

ప్రిపుల్ ఆర్ చెరువుల గురించి సున్నం రాజయ్య గారు అడిగారు. ప్రిపుల్ ఆర్ చెరువులకు కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి గ్రాంట్ వస్తుంది. కాబట్టి, ఎక్కువ డబ్బులు కేంద్రం నుంచి తీసుకొచ్చే ప్రయత్నం చేసి, ఎక్కువ ఆయకట్టు ఉన్నటువంటి పెద్ద చెరువులను కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ప్రతిపాదిస్తాము. అయితే, గ్రాంట్ ఎక్కువ వచ్చి రాష్ట్రానికి మేలు జరుగుతుంది. ప్రిపుల్ ఆర్లో 147 చెరువులకు రూ.162 కోట్లు మంజూరు చేయడం జరిగింది. ప్రిపుల్ ఆర్ క్రింద ఖమ్మం జిల్లాలో 56 చెరువులు, భద్రాచలం నియోజకవర్గంలో వన్నెండు చెరువులు మంజూరయ్యాయి. ఇందులో 11 చెరువుల పనులకు టెక్నికల్ శాంక్షన్ ఇచ్చి టెండర్లు పిలవడం జరిగింది. ఒక్కటి మాత్రమే టెక్నికల్ శాంక్షన్ పెండింగ్లో ఉన్నది. దానికి వేగవంతంగా టెండర్ల ప్రక్రియ పూర్తి చేసి పనులు ప్రారంభిస్తామని తెలియజేస్తున్నాను.

మోడికుంట వాగు దగ్గర వైల్డైల్ఫ్ ఫారెస్ట్ ఉన్నది. గత ప్రభుత్వ పాలనలో ఉన్నవారు ఎటువంటి ప్లాన్ చేయకుండా వైల్డైల్ఫ్లో పెట్టడం వల్ల అనుమతి రావడానికి కొంత ఆలస్యమవుతోంది. ఇప్పటికే రూ.60 కోట్లు మోడికుంట వాగు ప్రాజెక్ట్ కోసం ఫారెస్ట్ డిపార్ట్మెంట్ కు నిధులు కట్టి ఉన్నాము. ఈ మధ్యనే రూ.28 కోట్లు ఫారెస్ట్ డిపార్ట్మెంట్ వారు కట్టాలన్నారు. ఆ డబ్బులను కట్టి ముందుకు తీసుకుని పోతాము. అలాగే, గుండ్రవాగు ప్రాజెక్ట్ విషయం గురించి మా డిపార్ట్మెంట్ కు చెప్పడం జరిగింది. గుండ్రవాగు ప్రాజెక్ట్ రిపేర్లకు ఎంత నిధులు కావాలో మీరు రిపోర్టు పంపిస్తే, వెంటనే మంజూరు చేస్తామని చెప్పడం జరిగింది.

అంతేకాకుండా, భూ సేకరణ ఎంత చేశారని వీరయ్య గారు అడిగారు. రాష్ట్రంలో 3,78,400 ఎకరాలు అవసరముంటే ఇప్పటివరకు 3,10,410 ఎకరాలు సేకరించాము. ఇంకొక 68 వేల ఎకరాల భూ సేకరణ అవసరముందని తెలియజేస్తున్నాను.

ఇకపోతే, సభ్యులు వెంకటరావు గారు రెండు విషయాలను మా దృష్టికి తెచ్చారు. జోన్-3ని జోన్-2లోకి తేవాలని అడిగారు. దానిని ఈ మధ్యకాలంలోనే రెవ్యూ చేసి, డిపార్ట్మెంట్ సర్వేల ద్వారా ప్రత్యామ్నాయంగా రెండు, మూడు ఆప్షన్లతో ముందుకు రావాలని చెప్పడం జరిగింది. కాబట్టి, ఏదైనా లిఫ్ట్ పెట్టడం ద్వారా లెవల్స్ పరిమిట్ చేస్తే నేరుగా తీసుకెళ్లడానికి ఏం చేయాలో సర్వే చేయమని సైవేల్ ఏజెన్సీలను ఆదేశించాము. ఆ సర్వే రిపోర్ట్ వచ్చిన తరువాత రెండు, మూడు ఆప్షన్లలో బెస్ట్ ఆప్షన్ ఏదైతే ఉంటుందో, దాని ప్రకారంగా జోన్-3ని జోన్-2లోకి తెచ్చి ఖమ్మం జిల్లాలోని ఆయకట్టు ఇతర రాష్ట్రాల మీద ఆధారపడి సాగునీరు వచ్చే పరిస్థితి లేకుండా, మనమే సాగునీరు తెచ్చుకునే విధంగా ఆలోచన చేయడం జరుగుతుందని తెలియజేస్తున్నాను.

అశ్వాపురం మండలంలో వైల్డైల్ఫ్ ఫారెస్ట్ రావడం వల్ల ఆయకట్టు తగ్గుతుంది. ఆ ఫారెస్ట్ విషయంలో సుప్రీం కోర్టు వరకు వెళ్లి క్లియరెన్స్ తీసుకురావాలంటే ఆలస్యం అవుతుందని, అశ్వాపురంలో వైల్డైల్ఫ్ ఫారెస్ట్ తగ్గించడానికి చేసిన ప్రయత్నం వల్ల పదివేల ఎకరాల ఆయకట్టు తగ్గింది గానీ, మొత్తం మూడు లక్షల ఇరవై ఐదువేల ఎకరాల ఆయకట్టు రాజీవ్ సాగర్, ఇందిరా సాగర్ క్రింద వచ్చేది ఉంటే, కొత్త ఆయకట్టు సైబిల్ డివీజన్ కలిపి 6 లక్షల 75 వేల ఎకరాలను సీతారామ ప్రాజెక్టు క్రింద తీసుకుంటున్నాము. పినపాక, కొత్తగూడెం నియోజకవర్గాల్లో ఆయకట్టు పెరుగుతుంది, దానికి డిస్ట్రిబ్యూటర్ సర్వే జరుగుతోంది. రెండు, మూడు నెలల్లో పూర్తి స్థాయిలో ఏ గ్రామంలో, ఏ మండలంలో ఎంత ఆయకట్టు వస్తుందనేది తెలియజేస్తాము. కానీ ప్రాథమికంగా కొత్తగూడెం, పినపాకలో తప్పకుండా ఆయకట్టు పెరుగుతుంది, ఇంకా ఏవైనా చిన్న, చిన్నవి మిగిలిపోతే, అవసరమైన లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ ను మంజూరు చేసి ఆ ప్రాంతాలను కవర్ చేస్తాము. బీసిక్ గా సీతారామ ప్రాజెక్ట్ ద్వారా ఎన్ఎస్పికి సైబిల్ డివీజన్ చేసుకోవడంతో బాటు వైరా, పాలేరు ప్రాంతాల్లో ఉండే ప్రతి మీడియం ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టును దీని ద్వారా లింక్ చేసుకుని సైబిల్ డివీజన్ ను ప్లాన్ చేసుకోవడం జరిగింది. అలాగే, హైడల్ ప్రాజెక్టు గురించి నూచనలిచ్చారు. ఇప్పటికే తుపాకులగూడెం బ్యారేజీ దగ్గర హైడల్ ప్రాజెక్ట్ పెట్టుకున్నాము. చిన్న, చిన్న అవకాశాలన్న చోట ప్రభుత్వ పరంగా పెట్టకపోయినా, సైవేల్ వారికైనా అవకాశమిచ్చి హైడల్ ప్రాజెక్టును రాష్ట్రంలో మరింతగా ప్రోత్సహించే ప్రయత్నం చేస్తామని తెలియజేస్తున్నాను. కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టులో 71 వేల ఎకరాల

భూసేకరణలో, ఇప్పటికే 40వేల ఎకరాల భూసేకరణ జరగగా, మరో 31 వేల ఎకరాల భూసేకరణ జరగవలసి ఉన్నది.

4.20 కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు కాస్తు ఎందుకు పెరిగిందని సభ్యులు అడిగారు. దాని విషయంలో చెప్పాలంటే మొన్న Short Notice Question discussion కి సంబంధించిన చర్చలో కూడా ఈ విషయం గురించి చెప్పడం జరిగింది. గతంలో ప్రతిపాదించిన కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టుకు ఇప్పటి కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టుకు చాలా తేడా వుంది. గతంలో కేవలం 16లక్షల ఎకరాలకు నీళ్లు మాత్రమే వచ్చేవి. ఈ రోజు 18,25,000 ఎకరాల కొత్త ఆయకట్టు మరో 18లక్షల ఎకరాలకు పైగా stabilization కోసం పెట్టుకోవడం జరిగింది. వాస్తవానికి రీఇంజనీరింగ్ చేయకపోతే ప్రాణహిత ప్రాజెక్టులో మనకు అసలు ఆయకట్టు వచ్చేదే కాదు. అది సాగు నీటి ప్రాజెక్టు కాదు కదా త్రాగునీటి ప్రాజెక్టుగా మారిపోయే పరిస్థితి ఉండేది. ఈ రోజు పరిస్థితి మనం చూస్తూనే వున్నాం. యస్ఆర్ఆర్ఎస్ లో 9లక్షలు వచ్చే దగ్గర 6లక్షలు వస్తుంది. ఎన్ఎస్పి 6లక్షలు వచ్చే దగ్గర 4,5 లక్షలు దాటని పరిస్థితి, ఆర్డియస్ లో 80 వేలకు 30 వేలు దాటని పరిస్థితి. రేపు ప్రాణహిత పరిస్థితి కూడా అంతే అయ్యేది. ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో మనకు నీళ్లిచ్చే ఉద్దేశ్యంతో కాకుండా, మధ్యపెట్టే ఉద్దేశ్యంతో ప్రాజెక్టులు రూపకల్పన చేశారు. తెలంగాణ వచ్చినందున ఈ రోజు మనం దాన్ని రీడిజైన్ చేసుకున్నాం కనుకనే పక్కా ఈ రోజు నీళ్లు వస్తున్నాయి. ఆనాడు ప్రాణహితలో తమ్మిడిహట్టి దగ్గర ప్రతిపాదించిన చోట నీళ్లు లేవు. మీరు అనుకున్నంత నీటి లభ్యత అక్కడ లేదు, మీరు ప్రత్యామ్నాయ ఏర్పాట్లు చేసుకోవడం సెంట్రల్ వాటర్ కమీషన్ వారు చెప్పారు. అందుకే ఆ ప్రాణహితను ఇప్పుడు అందులో కూడా తప్పడు ప్రచారం చేస్తున్నారు.

డా. బాబాసాహెబ్ అంబేద్కర్ ప్రాణహిత ప్రాజెక్టు తమ్మిడిహట్టి నుంచి యథావిధిగా ఆదిలాబాద్ జిల్లాలో రెండు లక్షల ఎకరాలకు నీళ్లు ఇచ్చేవిధంగా ఆ ప్రాజెక్టును కొనసాగిస్తున్నాం. ఎందుకంటే ఆదిలాబాద్ జిల్లాకు సరిపోయేంత నీళ్లు మాత్రమే దాంట్లో ఉన్నాయి. అందువల్ల దాన్ని యథావిధిగా కొనసాగిస్తూ మనం కొత్తగా రూపకల్పన చేసుకున్న మేడిగడ్డ దగ్గర నుంచి నీళ్లు తెచ్చుకుంటున్నాం కనుక ఇవాళ కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టుగా పేరు పెట్టుకున్నాం. డా. బాబాసాహెబ్ అంబేద్కర్ ప్రాణహిత ప్రాజెక్టు ఆదిలాబాద్ జిల్లాలో కొనసాగుతోంది. కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు కూడా కొనసాగుతుంది. గతంలో చేసిన పనులను కూడా దీల్లో కలుపుకొని పని చేసుకుంటున్నాం. ఒకవేళ మనం రీడిజైన్ చేయకపోతే గతంలో ఖర్చు పెట్టిన వేల కోట్ల రూపాయలు వృధా అయ్యేవని మీకు తెలియజేస్తున్నాను. ఇంకొక విషయం కూడా మనం గమనించాలి. ఏ ప్రాజెక్టున ఆలస్యమైనప్పుడు దాని క్యాస్ట్ బాగా పెరుగుతుంది. ఇది కూడా 2007లో చేసిందే, ఈ రోజు 2017లో ఉన్నాం. పది సంవత్సరాలు దాటిపోయింది.

ఉదాహరణకు, సభ్యులకు నార్మల్ కోసం 2,3 ఉదాహరణలు చెప్పాలని అనుకుంటున్నాను. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు ప్రారంభించినప్పుడు 122 కోట్ల రూపాయలతో పనులు జరగాలన్నారు. పూర్తయ్యేటప్పటికి 1,183 కోట్ల రూపాయలు అయ్యాయి. అంటే ప్రాజెక్టు పూర్తి అయ్యే వరకు వెయ్యి రెట్లు ఖర్చు పెరిగింది. శ్రీరాం సాగర్ ప్రాజెక్టు సలభై కోట్ల రూపాయలతో పూర్తి చేయాలనుకుంటే 4,300 కోట్ల రూపాయలతో పూర్తైంది. అంటే ప్రాజెక్టు పూర్తి అయ్యే వరకు పదివేల రెట్లు ఖర్చు పెరిగింది. అదేవిధంగా జూరాల ప్రాజెక్టును డెబ్బై కోట్ల రూపాయలతో 1980వ సంవత్సరంలో ప్రారంభిస్తే పూర్తి అయ్యేసరికి 1,815 కోట్ల రూపాయలు అయింది. 565 కోట్లతో పులిచింతల ప్రారంభిస్తే 1,816 కోట్ల రూపాయలకు పెరిగింది. సింగూరు ఇరవై తొమ్మిది కోట్ల రూపాయలతో ప్రారంభిస్తే 169 కోట్ల రూపాయలతో పూర్తయింది. ఈ మధ్య కాలంలో పూర్తైన యల్లంపల్లి 900 కోట్ల రూపాయలతో ప్రారంభిస్తే 2,048 కోట్ల రూపాయలకు పెరిగింది. ప్రాజెక్టులు ఆలస్యమైన కొద్దీ ఎన్ఎస్ఆర్ఎలు పెరిగి సిమెంట్, స్టీల్, డిజిల్ ధరలపై ఎస్కేషన్ క్లాస్ వుంటుంది కనుక ఆటోమెటిక్ గా కొంత పెరిగే అవకాశం ఉంటుంది. కాళేశ్వరంలో కూడా మనము అప్పుడు ల్యాండ్ అక్విజిషన్ లో వెయ్యి కోట్ల రూపాయలు పెడితే, ఈనాడు 7,500 కోట్ల రూపాయలు అవుతుంది. ఆర్ అండ్ ఆర్ లో గతంలో మూడు వందల కోట్ల రూపాయలు పెడితే, ఈనాడు 1,500 కోట్ల రూపాయలు అవుతోంది. ఈ కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకులు అనేక ప్రయత్నాలు చేశారు. ముందు భూ సేకరణ జరగకుండా అడ్డుకునే ప్రయత్నం చేశారు. ఆ తర్వాత పబ్లిక్ హియరింగ్ ను అడ్డుకునే ప్రయత్నం చేశారు. ఆ తరువాత 123 బి.ఓ మీద హైకోర్టులో కేసు వేసి అడ్డుకునే ప్రయత్నం చేశారు. ఆ తరువాత చనిపోయినవారి పేరు మీద దొంగ సంతకాలు చేసి, మా భూములు బలవంతంగా తీసుకుంటున్నారు ప్రాజెక్టులు ఆపాలని స్టే తెచ్చే ప్రయత్నం చేశారు. ఆ తరువాత దిల్లీ, మద్రాస్ గ్రీన్ ట్రైబ్యునల్ లో కేసులు వేసి అక్కడ నుంచి దీన్ని అడ్డుకునే ప్రయత్నం చేశారు. ఇంకా కూడా కేసులు నడుస్తున్నాయి. అంటే వారు నిరంతరం ప్రయత్నం చేశారు. ఎక్కడా కూడా వారు సఫలం కాలేదు. ఎక్కడా కూడా వారి కుట్రలు ఫలించలేదు. చివరికి ప్రాజెక్టు క్యాస్ట్ పెరిగిందని, అవినీతి జరిగిందని బురద జల్లడం ద్వారానైనా రాజకీయ లబ్ధి పొందాలనే చివరి ప్రయత్నానికి వారు పాల్పడుతున్నారు.

కానీ, వారు ఎన్ని కుట్రలు చేసినా ప్రజలకు విషయాలు అర్థమయ్యాయి. రైతుల పట్ల, ప్రాజెక్టులు పూర్తి చేయడం పట్ల ఈ ప్రభుత్వానికి ఉన్న నిజాయతీ, చిత్తశుద్ధి ఈ రాష్ట్ర ప్రజలకు అర్థమయిందనే విషయాన్ని మీ ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారి మీద ప్రజలకు

పట్టిక (బడ్జెట్) పై సాధారణ చర్చ (మూడవ రోజు)

అపారమైన నమ్మకం ఉంది. పద్నాలుగు సంవత్సరాలు పోరాడి తెలంగాణ సాధించిన ఈ ముఖ్యమంత్రి గారు తప్పకుండా కాశేష్వరం, పాలమూరు ఎత్తిపోతల ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేసి ఈ ప్రాంతాన్ని సస్యశ్యామలం చేస్తారనే సంపూర్ణమైన విశ్వాసం ఈ ప్రజానీకానికి ఉంది. కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకులు తమ రాజకీయ లబ్ధి కోసం, రాజకీయ ప్రయోజనాల కోసం ఇలాంటి చిలిపి ప్రయత్నాలు, ఆరోపణలు చేస్తున్నారు. కానీ, ప్రజలకు ఈ ప్రభుత్వం మీద విశ్వాసం ఉంది. ప్రజలకు జవాబుదారితనంగా, ప్రజలకు ఇచ్చిన మాట నిలబెట్టుకునే విధంగా ఈ ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉందని తెలియజేస్తున్నాను. చివరగా ఈ పద్దుపై సభ్యులు ఎవరైనా కుట్రమోషన్ ఇచ్చినట్లైతే వాటిని నిల్ద్రా చేసుకొని ఏకగ్రీవంగా నీటి పారుదల శాఖ పద్దును ఆమోదించవల్సిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ కడియం శ్రీహరి (విద్యాశాఖ మంత్రి):- అధ్యక్షా, కుమర్తీయల్ ట్యాక్స్ పద్దుపైన సభ్యులు ఎవ్వరూ కుట్రమోషన్ ఇవ్వలేదు. సభ్యులు వెంకట్రావు గారు ఒక ప్రశ్న అడిగారు. జియస్ టి అమలు చేసిన తరువాత వ్యాట్, ఓల్డ్ అరియర్స్ పే చేయవలసిన అవసరం లేదని కొంతమంది డీలర్స్ అభిప్రాయపడుతున్నారు. మీరు ఎవైనా స్పెషల్ డ్రైవ్ కండక్ట్ చేస్తున్నారా అని సభ్యులు అడిగారు. ఆల్ రెడీ మేము జిల్లాల వారిగా టీఎస్ కానిస్ట్రూట్ చేసి స్పెషల్ డ్రైవ్ కండక్ట్ చేస్తున్నాము. ఇప్పటికే మూడు వందల అరవై అయిదు కోట్ల రూపాయలు రీకవరీ చేయడం జరిగింది. జియస్ టి అమలు చేసిన తరువాత స్టేట్ రెవెన్యూ ఏ విధంగా ఉన్నదనే విషయం ప్రస్తావనకు వచ్చినప్పుడు మెదల్లో స్టేట్ రెవెన్యూ కొంత మేరకు తగ్గినా, తరువాత రోజుల్లో పుంజుకొని ఇప్పుడు 19.05 శాతానికి రెవెన్యూ స్టెబిలైజ్ అయింది. కాబట్టి, కుమర్తీయల్ ట్యాక్స్ పద్దును ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించవలసినదిగా మీ ద్వారా గౌరవ సభ్యులను కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎస్. వెంకట వీరయ్య:- అధ్యక్షా, 2012లో మెట్రో రైలుకు సంబంధించి పద్దెనిమిది కిలోమీటర్ల పైన ఎంతవున్నా వందొమ్మిది రూపాయలు అని చెప్పి మనం నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది. కానీ, ఈ రోజు అరవై రూపాయలను పెంచే విధంగా వారితో మనం ఒప్పందం చేసుకోవడం జరుగుతుంది. ఇది వాస్తవమా, కాదా? ఎందుకంటే హైదరాబాద్ ప్రజలు మెట్రో భారాన్ని భరించే విధంగా లేరు. ఆల్ రెడీ ఎల్ అండ్ బీ తో మనం ఒప్పందం కుదుర్చుకుంది వందొమ్మిది రూపాయల వరకే, కానీ ఈనాడు అరవై రూపాయలు పెంచే విధంగా చేసుకుంటున్నాము. దాని మీద వివరణ ఇవాల్సిన అవసరం ఉంది. అదేవిధంగా ఆర్డెబ్ల్యూఎస్ లో పని చేస్తున్న నాలుగువేల మందికి పది నెలల నుంచి జీతాలు లేవని పంచాయతీ రాజ్ శాఖామాత్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. మిషన్ భగీరథ వచ్చిన తరువాత వారిని పర్మినెంట్ చేస్తామని చెప్పారు కానీ,

వారి సమాధానంలో స్పష్టత లేదు. ఈ విషయమై స్పష్టమైన సమాధానం చెప్పాలని కోరుతున్నాను. అదేవిధంగా రెవెన్యూకి సంబంధించి కూడా టెంపరరీ టెసిస్ మీద పదిహేను సంవత్సరాల నుంచి ఎమ్మార్వో, కలెక్టర్ కార్యాలయాల్లో టైపిస్టులుగా పనిచేస్తున్న వారికి జీతాలు లేవు. వారికి సంబంధించి కూడా ప్రభుత్వం హామీ ఇచ్చింది. వారి విషయమై ఏ విధంగా నిర్ణయం తీసుకోబోతున్నారో స్పష్టమైన సమాధానం చెప్పాలని మీ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. నాగార్జునసాగర్ ఎడమ కాలువ క్రింద ఎప్పటివరకు నీళ్లు ఇస్తారో చెప్తూ, మోడ్రనైజేషన్ టెండర్స్ కు సంబంధించిన విషయాలను సరిగా చూడాలని గౌరవ మంత్రివర్యులు హాంప్ రావు గారిని కోరుతున్నాను. ఖమ్మం జిల్లాకు సంబంధించిన రెండు, మూడు జోన్ల రైతాంగానికి స్పష్టమైన హామీ ఇవ్వాలని మీ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

4.30 | శ్రీ సున్నం రాజయ్య:- అధ్యక్షా, పంచాయతీరాజ్ కి **సా.** సంబంధించిన గ్రామ పంచాయతీల్లో 20,000 మంది కార్మికులు ఉన్నారు. వారి వేతనం పెంచి, వారి సర్వీసులను రెగ్యులరైజేషన్ చేస్తామని చెప్పారు కానీ, ఆ విషయంలో స్పష్టత రాలేదు. ఈ రోజు విధులు, నిధుల గురించిన విషయాలు ఉన్నాయి. యం.పి.టి.సీలు, జెడ్.పి.టి.సీలు నాలుగు సంవత్సరాల నుంచి ఉన్నారు, వారికి ఎటువంటి నిధులు లేవు. గ్రామపంచాయతీలకి 14వ ఫైనాన్స్ లోనో, వేరొక ఫైనాన్స్ లోనో నిధులు ఇస్తున్నారు కానీ, వాటి పై స్పష్టత రాలేదు. ఇరిగేషన్ కు సంబంధించి హాంప్ రావు గారు చాలా స్పష్టత ఇచ్చారు. కానీ, నాకు చిన్న, చిన్న డౌట్లు ఉన్నాయి. ఎత్తిపోతల పథకాలు, లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్, దువమ్మిగూడెం, సున్నంబట్టికి సంబంధించిన వాటికి కుట్ర మోషన్స్ ఇచ్చాను. అలాగే చెర్ల వాగు చెక్ డ్యామ్ కి రూ.6 కోట్లు మాత్రమే నేను అడిగాను. మీరు పెట్టే వేల కోట్ల రూపాయలలో నేను అడిగినవి కేవలం 150 కోట్లు మాత్రమే కాబట్టి అవి తక్షణం ఇవ్వాలని, మున్సిపల్ కార్మికుల వేతనాల విషయం చెప్పాలని తమరి ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ జూపల్లి కృష్ణారావు (పంచాయతీ రాజ్ శాఖ మంత్రి):- గౌరవ సభ్యులు ఆర్.క్రిష్ణయ్య గారు RWS లో పని చేస్తున్న 4,000 మంది ఉద్యోగస్తుల భవిష్యత్తు గురించి ప్రస్తావించారు. RWS లో ఉన్న ఉద్యోగస్తులు వాళ్ల విధుల్లో అలాగే కొనసాగుతారు. పంచాయతీరాజ్ కి సంబంధించి ఒక చట్టం తీసుకొస్తున్నాము. దానిలో ప్రతి సమస్యకు పరిష్కారం చూపిస్తాము. సున్నం రాజయ్య గారు అడిగినట్లుగా నా సమాధానం ఇంతకు ముందే స్పష్టంగా చెప్పాను. పంచాయతీల్లో పని చేస్తున్న 18,000 మంది ఉద్యోగస్తుల జీతాల గురించి ప్రస్తావిస్తూ జీతాలు పెంచమని కోరడం జరిగింది. గ్రామపంచాయతీలకు నిధులు పెంచుతూ, ఖర్చులు తగ్గిస్తున్నాము. వాళ్ల సమస్య పరిష్కారానికి తగిన సూచనలు ఇచ్చే ఏర్పాటు చేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

(బడ్జెట్) గ్రాంట్ల కొరకు అభ్యర్థనలు (ఆమోదించబడినవి)

శ్రీ టి. హరీష్ రావు:- సున్నం రాజయ్య గారు చెర్ల వాగు చెక్ డ్యామ్, ఎత్తిపోతల పథకం గురించి చెప్పారు. తప్పకుండా అధికారులతో మాట్లాడి టెక్నికల్ గా ఫీజీబుల్ అయితే వాటిని మంజూరు చేయడానికి కృషి చేస్తాము. అదే విధంగా మున్సిపల్ మినిస్టర్ గారు ఒక అత్యవసర కార్యక్రమం ఉంటే వెళ్లారు. గౌరవ పంచాయతీరాజ్ మినిస్టర్ గారు చెప్పినట్లు మున్సిపాలిటీలను బలోపేతం చేయానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నుంచి పెద్ద మొత్తంలో నిధులు ఇవ్వదలచాము. స్థానిక సంస్థల్లో వారి జీతాలను ఆ స్థానిక సంస్థలే ఇస్తాయి. వాటిని బలోపేతం చేయడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నుంచి కూడా నిధులు ఇస్తామని పంచాయతీరాజ్ మినిస్టర్ గారు చెప్పారు.

మున్సిపల్ మినిస్టర్ గారు ఈ మధ్య జరిగిన కెబినెట్ మీటింగ్ లో మున్సిపాలిటీలు బలోపేతం చేయడానికి నిధులు ఇస్తున్నామని కనుక, మున్సిపాలిటీలు బలోపేతమయితే ఆయా మున్సిపాలిటీలు వారి కార్మికులకు జీతాలు పెంచుకోవడానికి వెసులు బాటు కలుగుతుందని చెప్పారు.

**2018-2019 సం.పు వార్షిక ఆదాయ-వ్యయ పట్టిక
(బడ్జెట్) గ్రాంట్ల కొరకు అభ్యర్థనలు
(ఆమోదించబడినవి)**

MADAM DEPUTY SPEAKER:- The question is:

"That the Cut-Motions 75 to 148 are before the House."

**DEMAND NO.XVII - MUNICIPAL
ADMINISTRATION AND URBAN
DEVELOPMENT**

To reduce the allotment of Rs.7250,55,70,000/
- for Municipal Administration and Urban
Development Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో GHMCలో కార్మికులకు పెంచిన 10,500/- వేతనాన్ని రాష్ట్ర వ్యాపితంగా కార్పొరేషన్లు, మున్సిపాలిటీలు, నగర పంచాయతీలలో వర్తింప చేయాలని కోరినా పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

DEMAND NO.XXXI - PANCHAYAT RAJ

To reduce the allotment of Rs.8929,14,52,000/-
for Panchayat Raj Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా ఎడవల్లి మండలంలోని తాణాకలాన్ గ్రామ పంచాయతీ పరిధిలోని 4-109/143 ఇంటిలో M/S ALHIND FROZEN FOODS పేరుతో పశువుల మాంసాన్ని స్టోర్ చేసేందుకు అక్రమంగా ఇచ్చిన NOC ని రద్దు చేస్తూ పంచాయతీ

సభ్యులు, గ్రామ సభ ఏకగ్రీవంగా తీర్మానం చేసినా డి.పి.ఐ. శ్రీ కృష్ణమూర్తి గారు యాజమాన్యానికి అనుకూలంగా వ్యవహరిస్తూ సీజ్ చేనయందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.8929,14,52,000/-
for Panchayat Raj Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, ఎడవల్లి మండలంలోని తాణాకలాన్ గ్రామ పంచాయతీ పరిధిలోని గ్రామ సభ తీర్మానాలకు 4-109/143 ఇంటిలో గ్రామపంచాయతీకి విరుద్ధంగా రాత్రిపూట యధానిధిగా పశు మాంస స్టోరేజి వ్యాపారం జరుగుతున్నా, జిల్లా పంచాయతీ అధికారి నిర్లక్ష్యంగా వ్యవహరిస్తూ ప్రజల అనారోగ్యానికి, అసౌకర్యానికి కారణమౌతున్నందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.8929,14,52,000/-
for Panchayat Raj Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, ఎడవల్లి మండలంలోని తాణాకలాన్ గ్రామ పంచాయతీ పరిధిలో అక్రమంగా ఎముకల ఫ్యాక్టరీ నడుపుతున్నా, సంబంధిత అధికారులు యాజమాన్యానికి వత్తాసు పలుకుతూ దానిని ఇప్పటికీ సీజ్ చేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.8929,14,52,000/-
for Panchayat Raj Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో గ్రామపంచాయతీ కార్మికులు 44 రోజులు సమ్మె చేసిన సందర్భంగా యిచ్చిన హామీలు అమలు చేయాలని వేతన నిర్ణయం చేసి, కనీస వేతనాలు అమలు చేయాలని కోరినా చేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.8929,14,52,000/
- for Panchayat Raj Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, చర్ల మండలం, తెనీస్ నగర్ కాలనీలో మంచినీరు అందక ప్రజలు చాలా యిబ్బందులు పడుతున్నారు. మంచినీటి పథకాలను నిర్వీర్యం చేసి కాలనీ వాసులకు నీరందించనందుకు నిరసనగా.

DEMAND NO.XXXII - RURAL DEVELOPMENT

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/-
for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, ఎడవల్లి మండలం, బాపునగర్ లో ఇప్పటికే డ్రైనేజి సౌకర్యం లేక మురుగునీరు రోడ్లపై పారుతుండటంతో ప్రజలు ఇబ్బందులు పడుతున్నందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/-
for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా వేల్పూరు మండలంలోని పలు గ్రామాల్లో

(బడ్జెట్) గ్రాంట్ల కొరకు అభ్యర్థనలు (అమోదించబడినవి)

ఇప్పటికీ రోడ్డు సౌకర్యం లేనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/-
- for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, వేల్పూరు మండలంలోని పలు గ్రామ పంచాయతీలకు కేంద్రం 14వ ఫైనాన్స్ కింద మంజూరు చేసిన నిధులను పక్కదారి పట్టించి విద్యుత్ బిల్లులు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కట్టించుకున్నందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/-
for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, వేల్పూరు మండలంలోని పలు గ్రామాల్లో డ్రైనేజీ సౌకర్యం లేక ప్రజలు దుర్గంధం కారణంగా ఇబ్బందులు పడుతున్నందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/-
for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, వేల్పూరు మండలంలోని పలు గ్రామాల్లో ఇప్పటికీ సరైన రోడ్ల సౌకర్యం లేక ప్రజలు ఇబ్బందులు పడుతున్నందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/-
for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, వేల్పూరు మండలంలోని అమీనాపూర్ నుంచి లక్కోర్, గోవింద్ పేట్ దాకా రోడ్డు నిర్మించనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/-
for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, వేల్పూరు మండలంలోని రామన్నపేట వేల్పూరు మధ్య ఇప్పటికీ బిడ్డి నిర్మించకపోవడంతో ప్రజలు నానా అవస్థలు పడుతున్నందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/-
for Rural Development Rs.100/-

కేంద్ర ప్రధానమంత్రి ఆవాస్ యోజన కింద నిరుపేదలకు సొంతింటి కల నెరవేర్చాలని వేలాది ఇళ్ల నిర్మాణానికి నిధులు మంజూరైనా ఇప్పటికీ ఇళ్లు నిర్మించనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/-
for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, నవీపేట మండలంలోని పలు గ్రామాలకు ఇప్పటికీ సరైన డ్రైనేజీ సౌకర్యం లేకపోవడంతో ప్రజలు ఇబ్బందులు పడుతున్నందుకు నిరసనగా, గ్రామీణాభివృద్ధి కేంద్రం కోట్లాది నిధులిస్తున్నా నిరుపయోగంగా మారుస్తున్నందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/-
for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, ఎడపల్లి మండలంలోని పలు గ్రామాల్లో ఇప్పటికీ సరైన రోడ్డు సౌకర్యం లేనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/-
for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, ఎడపల్లి మండలంలోని జానకంపేట నుంచి మోసా X రోడ్ దాకా రోడ్డు నిర్మాణ పనులను ఇప్పటికీ పూర్తి చేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/-
for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, ఎడపల్లి మండలంలోని పలు గ్రామాల్లో స్మశాన వాటికలకు నిధులు మంజూరైనా ఇప్పటికీ నిర్మాణ పనులను చేపట్టనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/-
for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, ఎడపల్లి మండలం తాణాకలాన్ గ్రామంలో 25 ఏళ్ల క్రితం ఏర్పాటు చేసిన తాగునీటి పైపులైన్లు తుప్పుపట్టి చెడిపోయినా, ఇప్పటికీ మార్చనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/-
for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, ఎడపల్లి మండలం, తాణాకలాన్ గ్రామంలోని ఇందిరమ్మ కాలనీలో సరైన డ్రైనేజీ సౌకర్యం లేక ప్రజలు ఇబ్బందులు పడుతున్నందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/-
for Rural Development Rs.100/-

కేంద్ర ప్రభుత్వం 14వ ఫైనాన్స్ కింద గ్రామీణ అభివృద్ధి పనుల కోసం మంజూరు చేసిన నిధులను, కరెంటు బిల్లులను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం దారి మళ్లించినందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/-
for Rural Development Rs.100/-

కేంద్ర గ్రామీణ ప్రాంత నిరుపేదల సొంతింటి కల నెరవేర్చేందుకు ప్రధానమంత్రి ఆవాస్ యోజన కింద కోట్లాది రూపాయలు ఇప్పటికీ మంజూరు చేసినా, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం డబుల్ బెడ్ రూం ఇళ్ల నిర్మాణం పేరిట తీవ్ర జాప్యం చేస్తున్నందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/-
for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, నవీపేట మండలంలోని పలు గ్రామాలకు ఇప్పటికీ సరైన డ్రైనేజీ సౌకర్యం లేకపోవడంతో ప్రజలు ఇబ్బందులు పడుతున్నందుకు నిరసనగా, గ్రామీణాభివృద్ధి కేంద్రం కోట్లాది నిధులిస్తున్నా నిరుపయోగంగా మారుస్తున్నందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/-
for Rural Development Rs.100/-

(బడ్జెట్) గ్రాంట్ల కొరకు అభ్యర్థనలు (అమోదించబడినవి)

నిజామాబాద్ జిల్లా, డిచ్ పల్లి మండలంలోని గ్రామాల్లో ఇప్పటికీ సరైన డ్రైనేజి వ్యవస్థ నిర్మించనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా డిచ్ పల్లి, మండలంలోని గ్రామాల్లో ఇప్పటికీ సరైన రోడ్డు సౌకర్యం కల్పించనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా డిచ్ పల్లి, మండలంలోని గ్రామాల్లో త్రాగునీటి సమస్య తీవ్రంగా వుండి ప్రజలు తీవ్రనీటి ఎద్దడి ఎదుర్కొంటున్నా, ట్యాంకర్ల ద్వారా నీటి సరఫరా చేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development Rs.100/-

ఐ.కె.సి., వి.ఓ.ఎ. లకు ప్రభుత్వం యిచ్చిన హామీలు అమలు చేయాలి. కనీస వేతనాలు అమలు చేయాలని, పెండింగ్ వేతనాలు యివ్వాలని, ఇన్స్యూరెన్స్ 5 లక్షలు, చనిపోయిన వారికి 5 లక్షలు ఎక్స్ గ్రేషియా యివ్వాలని, సెర్వ్ ఉద్యోగుల మాదిరిగా వి.ఓ.ఎ. లకు ప్రతి మూడు నెలల రెన్యూవల్ విధానం, రద్దు చేయాలని కోరుతున్నా పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.6633,69,95,000/- for Rural Development Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో గ్రామీణ, పట్టణ ప్రజలకు మంచి నీటి సరఫరా విభాగంలో పనిచేస్తున్న 4000 మంది కార్మికులు 15 సంవత్సరాలుగా పనిచేస్తున్నారు. వీరిని గ్రామ పంచాయతీలకు అప్పగించకుండా జిల్లా పరిషత్ లేదా ఆర్.డబ్ల్యు.ఎస్ లో కొనసాగించాలని, కనీసవేతనంగా 18,000/- లు, యివ్వాలని, వీరి సర్వీసులను రెగ్యులరైజ్ చేయాలని కోరుతున్నా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

DEMAND NO.XI - ROADS AND BUILDING

To reduce the allotment of Rs.5363,46,78,000/- for Roads and Buildings Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో రోడ్లు, భవనాల శాఖలో ఇంజనీరింగ్ పోస్టులను భర్తీ చేయాలని కోరుతున్నా, భర్తీ చేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.5363,46,78,000/- for Roads and Buildings Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ప్రభుత్వ భవనాలు, అతిధి గృహాలు సక్రమంగా నిర్వహించకుండా, తొందరగా భవనాలు కూలిపోయే

దశకు చేరుకుంటున్నా, పట్టించుకోనిదానికి నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.5363,46,78,000/- for Roads and Buildings Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, వెంకటాపురం మండలం, ఆలుబాక గ్రామ పంచాయతీ మారుమూల గిరిజన గ్రామాలైన సీతారాంపురం, కొత్తగుప్పు, తిప్పాపురం, పెంకిమాగు గ్రామాలకు రహదారి సౌకర్యం లేదు. వర్షాకాలం యిబ్బంది పడుతున్నారు. వెంటనే రహదారి సౌకర్యం కల్పించాలని ఐ.టి.డి.ఎ అధికారులకు ఎన్ని వినతులు పెట్టుకున్నా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.5363,46,78,000/- for Roads and Buildings Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, వెంటాపురం మండలం, ఆలుబాక, తిప్పాపురం మధ్యలోని జిన్నెల వాగుపై బ్రిడ్జి నిర్మాణం చేయాలని అడిగినా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.5363,46,78,000/- for Roads and Buildings Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, చర్ల మండలం, పెద్దిపల్లి - కలివేరు వరకు 6 కి.మీ. బి.టి. రోడ్డు వేయాలని కోరినా పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.5363,46,78,000/- for Roads and Buildings Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, చర్ల మండలం, బోదనేల్లి, కారకాసుపాడు, కొండవాయి వరకు రోడ్డు నిర్మించాలని పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

DEMAND NO. VIII - TRANSPORT ADMINISTRATION

To reduce the allotment of Rs.90,31,56,000/- for Transport Administration Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ఆటో కార్మికులకు సంక్షేమ బోర్డు ఏర్పాటు చేయాలని, ప్రమాద బీమాసౌకర్యం 5 లక్షలు యివ్వాలని, ప్రభుత్వ పథకాలువర్తింపజేయాలని, క్యాబ్ లను దూరప్రాంతాలకు పరిమితం చేయాలని, పోలీస్ వేధింపులు ఆపాలని కోరుతున్నా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

DEMAND NO. XXXIII - MAJOR AND MEDIUM IRRIGATION

To reduce the allotment of Rs.22227, 56,04,000/- for Major and Medium Irrigation Rs.100/-

కేంద్ర ప్రభుత్వం స్వచ్ఛ భారత్ కింద కోట్లాది రూపాయలు కేటాయిస్తున్నా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో పరిశుభ్ర వాతావరణాన్ని ఏర్పాటు చేయనందుకు నిరసనగా.

(బడ్జెట్) గ్రాంట్ల కొరకు అభ్యర్థనలు (అమోదించబడినవి)

To reduce the allotment of Rs. 22227,56,04,000/- for Major and Medium Irrigation Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, నవీపేట మండలంలోని మరో ఫ్లోరైడ్ రక్షిత మంచినీటి ప్రాజెక్టు ద్వారా 77 గ్రామాల ప్రజలకు రక్షిత మంచినీరు అందే అవకాశమున్నా మిషన్ భగీరథ పథకం నిర్మాణం కోసం 77 గ్రామాల ప్రజలకు రక్షిత నీటిని అందకుండా నిలిపివేసినందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.22227,56,04,000/- for Major and Medium Irrigation Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, దుమ్ముగూడెం మండలం, గోదావరి నదిపై సున్నంబట్టి వద్ద లిప్టు ఏర్పాటు చేస్తే 35 గిరిజన గ్రామాలకు త్రాగు నీరు అందించే అవకాశం వున్నదని, దీనికి గౌరవ ముఖ్యమంత్రి, నీటిపారుదల శాఖా మంత్రివర్యులు హామీ యిచ్చి అమలు చేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.22227,56,04,000/- for Major and Medium Irrigation Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, వాజేడు మండలం, మోడికుంట వాగు ప్రాజెక్టు నిర్మాణం చేస్తే, 20 వేల ఎకరాలు సాగుయ్యే అవకాశం వున్నా, ప్రభుత్వం పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.22227,56,04,000/- for Major and Medium Irrigation Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, వాజేడు మండలం, గోరడ్ల వాగు ప్రాజెక్టుకు 40 కోట్లు ఖర్చు చేసినా 4 ఎకరాలు సాగు చేయలేక పోయారు. ఈ ప్రాజెక్టుకు పడ్డ రంధ్రాలను పూడ్చి, లీకేజిలను నివారించి సాగు నీరందించాలని కోరినా పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.22227,56,04,000/- for Major and Medium Irrigation Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, దుమ్ముగూడెం మండలం, తాలిపేరు ప్రాజెక్టు శివారు ప్రాంతమైన బండారుగూడెం, వైట్ నగరం గిరిజన రైతులకు తాలిపేరు కాలువ నీరు అందడం లేదు. బండారు గూడెం, వైట్ నగరం వరకు ఈ కాలువను పొడిగించినట్లయితే రైతుల పొలాలకు నీరు అందే అవకాశం వున్నదని పలుమార్లు చెప్పినా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.22227,56,04,000/- for Major and Medium Irrigation Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, వాజేడు మండలం, టేకుల గూడెం గ్రామంలో చెక్ డ్యాం నిర్మించి 100 ఎకరాల గిరిజన భూములకు సాగు నీరు అందించాలని అనేక పర్యాయాలు కోరినా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

DEMAND NO. XXXIV - MINOR IRRIGATION

To reduce the allotment of Rs. 2741,64,96,000/- for Minor Irrigation Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, డిచ్పల్లి పక్కనుంచే ఆర్కూర్ ప్రాంతానికి నిజాంసాగర్ నీటి సరఫరా వున్న డిచ్పల్లి రూరల్ రైతులకు ఉపయోగపడటం లేదు. రామడుగు ప్రాజెక్టు ద్వారా లిప్టుతో పంపిణీ చేస్తే 10 గ్రామాల రైతులకు సాగునీరు, తాగు నీరు అందే అవకాశమున్నా, తగిన చర్యలు తీసుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 2741,64,96,000/- for Minor Irrigation Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, చర్ల మండలం, చింతగుప్ప గ్రామంలోని చెక్ డ్యాం తెగి 3 సంవత్సరాల నుండి మరమ్మతులు చేయమని గిరిజన రైతులు కోరినా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 2741,64,96,000/- for Minor Irrigation Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, చర్ల మండలం, చింతకుంట గ్రామంలో జేరిపోతుల వాగు పైన చెక్ డ్యాం తెగిపోయింది. దానిని మరమ్మతు చేయాలని పలు మార్లు కోరినా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 2741,64,96,000/- for Minor Irrigation Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, చర్ల మండలం, ఎర్రబోరు గ్రామం కామరాజు చెరువు వరమ్మతులు చేయాలని కోరినా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 2741,64,96,000/- for Minor Irrigation Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, వెంకటాపురం మండలం, వెదిరె గ్రామం, చల్ల వాగు పై చెక్ డ్యాం నిర్మాణానికి 6 కోట్లు ఖర్చు చేస్తే 750 ఎకరాలు సాగు చేసే అవకాశం వున్నా, ఒక్క పైసా ఖర్చు చేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 2741,64,96,000/- for Minor Irrigation Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, చర్ల మండలం, తాలిపేరు నది, వద్దిపేట చెక్ డ్యాం నిర్మించినట్లయితే గిరిజన గ్రామాలకు సాగు నీరు అవకాశం వున్నా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

(బడ్జెట్) గ్రాంట్ల కొరకు అభ్యర్థనలు (అమోదించబడినవి)

To reduce the allotment of Rs. 2741,64,96,000/- for Minor Irrigation Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, చర్ల మండలం, కుర్నపల్లి గ్రామం ప్రక్కవాగుకు చెక్ డ్యాం నిర్మించినట్లయితే 150 ఎకరాల గిరిజన రైతులకు సాగునీరు అందించే అవకాశం వున్నా, పట్టించుకోవడంకు నిరసనగా.

DEMAND NO. XXXV - ENERGY

To reduce the allotment of Rs. 4393,50,06,000/- for Energy Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో నాయి బ్రాహ్మణ క్షౌరశాలలకు ఇచ్చే విద్యుత్తును కమర్షియల్ నుండి డొమెస్టిక్ మార్పు చేస్తూ ఇచ్చిన ఉత్తర్వు నెం. 1, తేదీ 6.1.2016ను అమలు చేయవలసిందిగా నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 4393,50,06,000/- for Energy Rs.100/-

తెలంగాణ విద్యుత్ సంస్థలు, ట్రాన్స్మిషన్, జెన్కో, ఎన్పిడిసిఎల్ లలో 23,667 మంది ఆర్డిజన్ (కాంట్రాక్టు కార్మికులు) లను పర్మినెంట్ చేస్తామని, అంతవరకు వేతనాలు పెంచుతున్నామని చెప్పి ఇవ్వకుండా, ఉద్యోగ భద్రత, ప్రాణాలకు భద్రత, ఇ.ఎస్.ఐ., ఇ.పి.ఎఫ్. పేర్ చెల్లించకుండా ఇబ్బందులకు గురిచేస్తున్న ప్రభుత్వ వైఖరికి నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 4393,50,06,000/- for Energy Rs.100/-

భద్రాచలం పట్టణం టెంపుల్ ఏరియా, కొర్రాజుల గుట్ట కాలనీ వాసుల ఇండ్లపై హైటెన్షన్ వైర్లు వెళ్లడం ద్వారా ప్రాణాలతో భయభ్రాంతులౌతున్నారు. వెంటనే ఈ లైన్లను తొలగించాలని కోరినా, పట్టించుకోవడంకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 4393,50,06,000/- for Energy Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, దుమ్ముగూడెం మండలం, జిన్నెలగూడెం, లింగాపురం, గౌరారం, కట్టకాలువ, లక్ష్మీపురం, పైడిగూడెం, చింతగుప్ప, సుజ్జానపురం, తోగూడెం, గిరిజన గ్రామాలకు 3 ఫేస్ కరెంటు సరఫరా చేస్తే సాగుకు అవకాశం వున్నదని చెప్పినా పట్టించుకోవడంకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 4393,50,06,000/- for Energy Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, చర్ల మండలం, కర్నవెల్లి గ్రామానికి 3 ఫేస్ కరెంటు ఇస్తే వ్యవసాయ పంపుసెట్ల ద్వారా సాగుచేసుకునే

అవకాశం వుందని అనేక విజ్ఞప్తులు పెట్టుకున్నా 3 ఫేస్ కరెంటు సరఫరా చేయవలసిందిగా నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 4393,50,06,000/- for Energy Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, వాజేడు మండలం, టేకుల గూడెం గ్రామం పాత టేకుల గూడెం నుండి గోదావరి నది ఒడ్డు పరిసరాలలోని పాపురాల వాగు, బోడగూడెం వరకు 3 ఫేస్ కరెంటు ఇస్తే 200 ఎకరాల గిరిజన రైతుల పొలాలకు సాగు నీరు అందించే అవకాశం వున్నా, పట్టించుకోవడంకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 4393,50,06,000/- for Energy Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, చర్ల మండలం, డోదవెల్లి గ్రామంలో 3 ఫేస్ కరెంటు ఇస్తే బోర్లు, వాగుల ద్వారా సాగు చేసుకునే అవకాశం వున్నా ఐ.టి.డి.ఎ అధికారులు పట్టించు కోవడంకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 4393,50,06,000/- for Energy Rs.100/-

సింగరేణిలో కాంట్రాక్టు, టెంపోరీస్ కార్మికులు రెగ్యులర్ ఉద్యోగులతో సమానంగా పనిచేస్తున్నా, కోలిండియా వేతనాలు అమలు చేయవలసిందిగా, రాష్ట్రంలో కేంద్ర ప్రభుత్వ రంగ సంస్థల్లో ఇదే తరహా కార్మికులకు ఇస్తున్న విధంగా బోనస్ ఇవ్వాలని కోరుతున్నా పట్టించుకోవడంకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 4393,50,06,000/- for Energy Rs.100/-

సింగరేణి ఏపెన్ కాస్ట్ ఓబి కంపెనీలలో స్థానికులకే ఉద్యోగాలు ఇవ్వాలని కోరుతూ.

To reduce the allotment of Rs. 4393,50,06,000/- for Energy Rs.100/-

సింగరేణి కాంట్రాక్టు కార్మికులందరినీ రెగ్యులరైజ్ చేయాలని, సమాన పనికి సమాన వేతనం, వేతనంతో కూడిన సెలవులు కార్మికుల కుటుంబాలకు ఉచిత విద్య, వైద్య సౌకర్యం కల్పించాలని కోరుతూ.

To reduce the allotment of Rs. 4393,50,06,000/- for Energy Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో విద్యుత్ స్టోర్ లో లోడింగ్, అన్ లోడింగ్ వర్కర్లు 20-30 సంవత్సరాల నుండి 200 మంది అత్యంత ప్రమాదాలకోర్చి పనిచేస్తున్నారు. వీరికి ప్రభుత్వమే నేరుగా వేతనాలు ఇవ్వాలని, పి.ఎఫ్., ఇ.ఎస్.ఐ., ఉద్యోగ భద్రత కల్పించాలని ట్రాన్స్మిషన్

(బడ్జెట్) గ్రాంట్ల కొరకు అభ్యర్థనలు (అమోదించబడినవి)

కార్మికుల మాదిరిగా రెగ్యులరైజ్ చేసేంతవరకు వేతనాలు నిర్ణయించి, పెంచి ఇవ్వాలని కోరుతున్నా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

DEMAND NO. V - REVENUE, REGISTRATION AND RELIEF

To reduce the allotment of Rs. 1813,76,73,000/- for Revenue, Registration and Relief Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా నవీపేట మండలంలో ఇసుక అక్రమ వ్యాపారానికి నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 1813,76,73,000/- for Revenue, Registration and Relief Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, జైపూర్ మండలంలో ముదిగుంట గ్రామ శివారులోని సర్వే నెం. 98/2, 99/2, 100/1, 103/1, 105/2, 106, 107, 100/2, 101, 102, 105/1 లలోని ప్రభుత్వ భూమి కబ్జాకు గురవుతున్నా తహసీల్దారు, ఇదే సంబంధిత అధికారుల నిర్లక్ష్యానికి నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 1813,76,73,000/- for Revenue, Registration and Relief Rs.100/-

తెలంగాణ భూభాగంలో ఉన్న గోదావరి నుంచి మహారాష్ట్ర వాళ్లు అక్రమంగా ఇసుక తరలిస్తున్నా ప్రభుత్వ నిర్లక్ష్యానికి నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 1813,76,73,000/- for Revenue, Registration and Relief Rs.100/-

నిజామాబాద్ జిల్లా, ఎడపల్లి మండలంలోని దాదాపు 2300 ఎకరాల్లో సగానికి పైగా ప్రభుత్వ భూములు రక్షణ కరువై కబ్జాకు గురవుతున్నందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 1813,76,73,000/- for Revenue, Registration and Relief Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో 3 ఎకరాల భూ పంపిణీ నత్తనడక నడుస్తున్నందుకు - ఇప్పటివరకు పంపిణీ చేసిన భూములు సాగుకు అవసరమైన సౌకర్యాలు కల్పించినందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 1813,76,73,000/- for Revenue, Registration and Relief Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో భూరికార్డుల కనుగుణంగా భూమి కొలతలు, గేట్లు ఏర్పాటు చేసి పట్టణాల బౌండరీలు నిర్ణయించే కార్యక్రమం చేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 1813,76,73,000/- for Revenue, Registration and Relief Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ప్రాజెక్టులు, పరిశ్రమల భూనిర్వాసితులకు, వ్యవసాయ, సామాజిక వృత్తిదారులకు 2013 చట్ట ప్రకారం పరిహారం ఇవ్వకుండా బలవంతంగా గ్రామాల నుండి

వెళ్లగొడుతున్న ప్రభుత్వ వైఖరికి నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 1813,76,73,000/- for Revenue, Registration and Relief Rs.100/-

వి.ఆర్.ఎ. లకు ఇచ్చిన హామీ ప్రకారం డబుల్ బెడ్ రూం ఇండ్లు, అర్హత కలిగిన వారికి పదోన్నతులు, 010 పద్దు కింద వేతనాలు, ప్రతినెలా 1వ తేదీన వేతనాలు చెల్లించుట, కనీస వేతనాలు అమలు వంటి న్యాయమైన సమస్యలు పరిష్కరించాలని కోరుతున్నా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs.1813,76,73,000/- for Revenue, Registration and Relief Rs.100/-

భద్రాచలం నియోజకవర్గం, అంబేద్కర్ నగర్ కాలనీ దళితులకు జేరిపోతులవాగు ప్రాంతంలో గల భూములను 60,70 సంవత్సరాల నుండి సాగు చేసుకుంటున్నారు. ఫారెస్టు అధికారులు గూగుల్ మ్యాప్ అడ్డం పెట్టుకొని ఈ భూములు ఫారెస్టు పరిధిలో వున్నాయని బెదిరించి, ఇబ్బంది పెడుతున్న దానిని నివారించి, దశాబ్దాలుగా సాగు చేసుకుంటున్న దళితులకే ఆ భూములు దక్కేలా చూడాలని కోరుతున్నా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

DEMAND NO. VI - EXCISE ADMINISTRATION

To reduce the allotment of Rs. 208,96,00,000/- for Excise Administration Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో గీత కార్మికుల సంక్షేమానికి 5వేల కోట్లు బడ్జెట్ కేటాయించాలని, అర్హులకు కొత్త సభ్యత్వం, గుర్తింపు కార్డులు, కొత్త సొసైటీల అనుమతి ఇవ్వాలని కోరుతున్నా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 208,96,00,000/- for Excise Administration Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో నీరా, తాటి, ఈత ఉత్పత్తుల పరిశ్రమలు నెలకొల్పాలని, ఎత్తు తగ్గించే హైబ్రిడ్ చెట్లు పెంపకానికి భూమి, కల్లకు మార్కెట్ సౌకర్యం కల్పించాలని కోరుతున్నా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 208,96,00,000/- for Excise Administration Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో గీత కార్మికులకు ఉచిత వైద్యం, పిల్లలకు ఉచిత విద్య సౌకర్యం కల్పించాలని గీత కార్మికుల కుటుంబాలకు సంక్షేమ పథకాలు వర్తింపజేయాలని, ప్రత్యేక హాస్టల్స్, యువకులకు ఉపాధి కల్పించాలని కోరుతున్నా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 208,96,00,000/- for Excise Administration Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని ఏజెన్సీ ఏరియాలలో రద్దుచేయబడిన సొసైటీలను పునరుద్ధరించాలని కోరుతున్నా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

(బడ్జెట్) గ్రాంట్ల కొరకు అభ్యర్థనలు (అమోదించబడినవి)

To reduce the allotment of Rs. 208,96,00,000/
- for Excise Administration Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ప్రమాదవశాత్తు మరియు వికలాంగులై శాశ్వతంగా వృత్తికి దూరమైన కార్మికులకు ఇస్తున్న పెండింగ్ ఎక్స్ గ్రేషియా వెంటనే ఇవ్వాలని, జాప్యం లేకుండా ఎక్స్ గ్రేషియా చెల్లించాలని కోరుతున్నా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 208,96,00,000/
- for Excise Administration Rs.100/-

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో గీత కార్మికులు చెల్లించే ఎక్సైజ్ పన్ను రద్దు చేయాలని, దానికి ఉత్సర్వులు ఇస్తామని మంత్రిగారు ఇచ్చిన హామీ (29.12.2017) ని అమలు చేయాలని, ప్రమాదం జరిగిన వారికి ఎలాంటి పరతులు లేకుండా ఎక్స్ గ్రేషియా ఇవ్వాలని, చెట్లు ఎక్కలేని పరిస్థితి వుంటే శాశ్వత వికలాంగుడుగా సర్టిఫికేట్లు ఇవ్వాలని, 164 జి.ఓ లో కార్మికులకు వ్యతిరేకంగా వున్న నిబంధనలు తొలగించాలని కోరుతున్నా, పట్టించుకోనందుకు నిరసనగా.

(Pause)

The Motion was negated and the cut Motions
were lost (అనుబంధం-2)

DEMANDS FOR GRANTS:

MADAM DEPUTY SPEAKER:- The question
is:

“That the Government be granted a sum not
exceeding Rs. 7250,55,70,000/- under Demand No.
XVII (17) – Municipal Administration and Urban
Development.”

“That the Government be granted a sum not
exceeding Rs. 8929,14,52,000/- under Demand No.
XXXI (31) – Panchayat Raj.”

“That the Government be granted a sum not

exceeding Rs. 6633,69,95,000/- under Demand No.
XXXII (32) – Rural Development.”

“That the Government be granted a sum not
exceeding Rs. 5363,46,78,000/- under Demand No.
XI (11) – Roads & Buildings.”

“That the Government be granted a sum not
exceeding Rs. 90,31,56,000/- under Demand No.
VIII (8) – Transport Administration.”

“That the Government be granted a sum not
exceeding Rs. 22227,56,04,000/- under Demand
No. XXXIII (33) – Major and Medium Irrigation.”

“That the Government be granted a sum not
exceeding Rs. 2741,64,96,000/- under Demand No.
XXXIV (34) – Minor Irrigation.”

“That the Government be granted a sum not
exceeding Rs. 4393,50,06,000/- under Demand No.
XXXV (35) – Energy.”

“That the Government be granted a sum not
exceeding Rs. 1813,76,73,000/- under Demand No.
V (5) – Revenue, Registration and Relief.”

“That the Government be granted a sum not
exceeding Rs. 208,96,00,000/- under Demand No.
VI (6) – Excise Administration.”

“That the Government be granted a sum not
exceeding Rs. 320,76,97,000/- under Demand No.
VII (7) - Commercial Taxes Administration.”

(Pause)

The motion was adopted and the Demands
were granted.

MADAM DEPUTY SPEAKER:- The House is
adjourned to meet again at 10.00 A.M. tomorrow.

(The House then adjourned at 4.35 P.M. to meet
again at 10.00 A.M. on Saturday, the 24th March,
2018.)

* * *

**“Published under Rule 347 of the Rules of Procedure and Conduct of
Business in the Telangana Legislative Assembly and Printed
at Assembly Press, Public Gardens, Hyderabad.”**